TESSERA
ROMANA,
AUTHORITATIS
PONTIFICIÆ.

Adverſus Buccinam *THOMÆ ANGLI*, & Claſſicum Heterodoxorum.

Authore P. *Fr. Franciſco* à Sancto Auguſtino Macedo Franciſcano Obſervante, Luſitano, Conimbricenſi, Magiſtro Artium & Theologiæ Profeſſore, Chriſtianiſſimorum Galliæ Regum Annæ Matris & Ludovici XIV. Concionatore, & Conſiliario : Joannis IV. Luſitaniæ Regis Hiſtoriographo Latino.

Londini Excudebat *R. Norton*, 1654.

SANCTISSIMO PATRI *DOMINO NOSTRO INNOCENTIO PAPÆ.* X.

QUem mihi alium Patronum optarem, Beatiſsime P. quam qui cum maximè patrocinium deberet, poſſet item addere Patrocinio dignitatem. Et quidem is tu es Innocenti Sanctiſsime, qui unus & jure teneris officij ad Pontificiam cauſam ſuſcipiendam: & ob muneris ſplendorem, perſonæ que amplitudinem, plurimùm vales ad eam magnoperè illuſtrandam. Nil igitur aut iniquum, aut indignum à Sanctitate Tuâ poſtulo: cum & juſtum ſit, quod é re Pontificia eſt, tueri;

& decorum, lumen ei dignitatis afferre. Et quidem tot tamque præclaræ dotes ſunt tuæ, ut magnum præſidium, & ſplendorem, ſi te privatum adoptarem, & citra dignitatem, Patronum, operi attuliſſes. Et quis enim te nobilitate illuſtrior? ingenio acutior? indole celſior? judicio maturior? moribus gravior? Quàm tu vitæ integer! quàm ſceleris purus! quàm ab avaritia alienus! In ſuperos Religioſus: in miſeros pius: in pauperes effuſus. Intra magnanimitatem manſuetus: intra manſuetudinem magnanimus: gravis juxtà & comis: urbanus, & ſeverus: humanus, & incorruptus: in dubiis certus: in adverſis conſtans: in ſecundis moderatus. Unus tu tòt tamque diverſas virtutes genio beato non ferebas modo, ſed etiam proferebas. Par omnibus animus Orbis theatrum admirationis implevit. Provocavit ſpectandi avidus tuam in ſcenam, produxitque perſonam. Eam ſic egiſti, ut commotam expectationem ſuperares. Evolare cum poſſes, ire per gradus ad dignitatis Apicem maluiſti: non quòd gradibus indigeres; ſed quòd

quòd ipſi te gradus optabant, ut nullus virtute tuà vacuus eſſet : eâque aſcendentes erudiret. Ita ſingulos inſtitiſti, ut neceſſe eſſet te ipſum contrahere; & de magnitudine tua adimere, ne menſuram gradûs excederes. Sacros Magiſtratus omnes ita geſſiſti, ut nulli non natus viderere. Quàm in providendis rebus prudens! quàm in adminiſtrandis dexter! quàm in gerendis induſtrius! quam in conficiendis felix! Vota hominum non implebas tantùm, ſed etiam præveniebas: Minus erat quod optabant, quàm quòd tu repræſentabas. Nempe ideam apud te perfectæ virtutis, quam nemo exprimendo æquaret, effingebas. Itaque humanos egreſſus terminos, quæ à Chriſto inſtituta ſunt munera provocabas. Nuntium ſic egiſti, ut Angelus viderere. Nemo tibi obnuntiavit: quòd Evangelia nuntiares. Jam te Cæli Portæ ambiebant, ut earum in te cardo verteretur. Per has patefactus ad Pontificatum aditus eſt. Purpureus Pater intraſti, citra fulmina, intra Sidera: imo & ultrà poteſtate iturus. In ſupremo

mo Chriſti ſolio, Petri Cathedrâ, conſediſti, tam aptè, ut & tu ad illam, & illa ad te fa- cta videretur. Columbam & inveniſti, & attuliſti. Et quoniam naſcenti Chriſto Pax arriſerat, Oleam, Pacis ſymbolum, Columbæ addidiſti. Paſtor Agnorum: ſed tam ſimilis Agnis, ut *Innocentij* quoque nomen amares. Fortè Agnum præſtitiſti, quòd Paſtor pro Grege Victima futurus eſſes. Huic tu nobiliorem tui partem impendiſti: vigilando, laborando, protegendo, dirigendo. Leoni Adverſario ad Caulas rugienti, eaſque circumenti, ſtrenuè reſtitiſti. Lupos raptores, quos improba mentis rabies ſtimulabat, avertiſti: gregem integrum, intactumque ſervaſti. Ac non eum ab externa ſolùm vi tutum: ſed à domeſticis etiam malis liberum reddidiſti. Ambitione dejectâ: oppreſſâ Avaritiâ: Integritate revocatâ: Fide reſtitutâ. Obſtructi à te ſunt omnes aditus ad ea vitia, quæ Greges ſolent corrumpere. Fraudes, dolos, ſimulationes, profuſiones, rapinas, luxum: nec minus exemplo, quam lege. Nihil in tuo ſacro imperio fluxum: nihil remiſſum: nihil diſſolutum: omnia

nia certa, conſtantia, incorrupta. Quæ duæ res continere homines in officio ſolent, Præmium rectè, Supplicium ſecùs factorum, te Pontifice, maxime valent, valebuntque. Juris amans, veri aſſertor, æqui vindex honeſti laudator, decori ſtudioſus, vitiorum hoſtis ſordium que haberis.

Hâc Rem Romanam nullo turbante tumultu
Arte regis.

Et Romanæ Sedis dignitatem authoritatèm que tueris; nullâ quippe illæ re magis, quàm virtute Pontificum & ſuſtinentur, & conſervantur. Id cùm ego animadvertiſſem, & occaſionem de Authoritate Pontificia ſcribendi nactus eſſem, non potui non Sanctitati Tuæ opus conſecrare: cùm quod privatæ virtutes ſuadebant, publica dignitas exigeret. Quòd autem exiguum ſit illud, & tenue, id cùm ſubitæ meæ ex Anglia profectioni, & imbecillitati ingenij, id eſt, partim fortunæ, partim naturæ aſſignandum quibus, moderari mihi non licet. Sed utranque excuſabit honeſtas & dignitas Cauſæ, cùm præſertim Decorum ſit in media Anglia, in ipſa Arce

ac

ac Corde Regni, Inter juratos ac præcipuos Romani Pontificis hoſtes Authoritatem ejus dignitatemque tueri: quod ſane & ad vim Veritatis ſignificandam, & ad veniam à te mihi impetrandam conducet. Id unum quippe mihi propoſitum eſt: Veritatem ſine fuco, ſine ſpe, ſine lenocinio, & colere, & profiteri. Hoc animo ſum, Sanctiſsime Pontifex *Innocenti*, ut, quæ hic ſcripſi de Authoritate Pontificia, paratus ſim meo ſanguine confirmare. Quod ad Eccleſiam attinet, nil ego ei ſalubrius optare poſſum, quàm ut te diu Paſtorem habeat: tibique id, quod Auguſto olim Roma apprecata, eveniat *Serus in Cœlum redeas*, ut dum vivis, Superos tecum præſentes habeamus.

Valeat Sanctitas Tua ad Fidei præſidium, ad Religionis ſplendorem: ad Eccleſiæ ornamentum.

LONDINO.

Servus Sanctitatis Tuæ minimus

Frater Franciſcus à Sancto
Auguſtino Macedo.

• *LECTORI OPTIMO.*

POſtquam Appendicem ad Buccinam Thomæ Angli oblato Lituo refutavi, & hic cum plauſu à Viris Catholicis & piis exceptus eſt, rogarunt me quidam ex ipſis, ut opellas omnes Authoris recognoſcerem, & doctrinam in ijs traditam examinarem, quòd ob illam exparte Author minus apud Catholicos benè audiret. Feci animo candido, & recto, non ut inſectarer, læderemve perſonam: quam & amo propter virtutem, & propter eruditionem colo: ſed ne ſi quæ eſſent pravæ in eo opiniones erroneæque ſententiæ, illæ tanti obtentu nominis invaleſcerent, & Reipub. Chriſtianæ officerent: Quod in Anglia maximè timendum erat, ubi Heterodoxi dominantur, qui ſiquis ad eos Catholicus

opinando accederet, animos ſumpturi eſſent, & majore vi Romanam Eccleſiam oppugnaturi. Itaque ſuſcepto ſtudio legi opuſcula quædam Authoris, & comperi non vanam fuiſſe Catholicorum de illo ſuſpicionem. Incidi quippe legendo in nonnullas pravas perverſas que ſententias quibus hæreſes ſuas Heterodoxi confirmare poſſent. Et quoniam omnes nunc ego jam in procinctu ad navigandum in Luſitaniam confutare non poteram, unam elegi capitalem, quòd ad caput Eccleſiæ, id eſt Romanum Pontificem, attinebat. Cujus Authoritatem Thomas Anglus in Tractatu ſuo de Tribus virtutibus Theologicis ita infringit, ut anſam præbeat Heterodoxis gloriandi, quòd ad Caſtra à Romano-Catholicis ſua Thomas Anglus penè tranſierit: ſecumque, niſi apertè reclament, alios deduxerit. Quare communem cauſam nomine omnium Angliæ Catholicorum ſuſcepi: eumque mihi refellendum propoſui, & alacritatem Hæreticorum inhibui, impetumque repreſsi. Atque ut aptius id, & clarius efficerem, ſententiam Authoris, uti ab eo tradita erat, productis duobus integris Paragraphis (ſic appellat) exhibui

bui, tum ut de mea in citandis erroribus fide, tum de veritate doctrinæ in refutandis conſtaret. Et quoniam non tam mihi cum Thoma Anglo privato homine, quàm cum ea, quam induit agit que in Heterodoxa ſcena perſona, contentio futura erat, paulo latius ſtylum effudi, & rem copioſius explicavi, ut quod occaſione unius hominis impugnando dicerem, ad omnes prorſus Heterodoxos pertineret: ut in eo ſe peti ſentirent à quo ſe tectum iri ſperabant. Plures inſtitueram quæſtiones, ac unam de Authoritate Papæ circa Indulgentias, quam ad tres Articulos jam provexeram (ſunt enim ea in re multi & graves Thomæ Angli errores) ſed indictâ mihi in Luſitaniam profectione coactus fui intermittere, & opus penè imperfectum relinquere. Sed quoniam audio eum mihi fore reſponſurum, in patria, reſponſo accepto, commodius & inchoata perficiam, & nova reponam. Cumque ille militari uſus ſit inſcribendo voce Buccinæ, & ego anteà non ineptè lituum attulerim, nunc aptiſsimè Teſſeram *adduco, quæ nota eſt militaris, & teſte Poeta.*

It bello Teſſera ſignum.

Cæterum id pro meo in Patriam meam Amore lector, te monitum volo: Proprium Luſitanæ gentis eſſe: Fidem Romano Catholicam inter exteros propagare, & inter hoſtes defendere.

Paragraphus XVII.

Quomodo Privilegium Petri maneat in ſucceſſoribus.

EX dictis de Romanæ Eccleſiæ infallibilitate, evidens fit, Privilegium *Petri* fuiſſe ipſi perſonale, condiſtinguendo eum contra cæteros Apoſtolos; non autem condiſtinctè contra ſuam Eccleſiam: & ſic intellectum, eſſe neceſſarium & ſummè proficuum Eccleſiæ: Privilegium autem Perſonale, quod comminiſcuntur Moderni, ex quo habeat Papa condiſtinctè ab Eccleſiâ ſuâ Spiritum quendam prophetiæ, per quam præmiſſis quibuſdam conditionibus, ex ſpeciali Spiritus ſancti dono, non poſſit in definitione ſuâ errare, eſſe prorſus ſuperfluum: Cùm hoc donum quod explicuimus, in Eccleſiam Romanam collatum, abundè ſuppleat quicquid univerſali Eccleſiæ deficit vel moleſtum evadit; hoc eſt, congregationes frequentes Conciliorum Oecumenicorum. Intereà enim veritates

ad fidem Catholicam ſpectantes, magno cum momento decidi poſſunt ſine magnâ difficultate, quando unius civitatis clerum in eâdem civitate colligi nihil moleſti eſt: ſed ſi ſuperfluum eſt, etiam non minus inutile eſt: tum quia dum ex ſolâ probabilitate & Theologorum placitis pendet ipſa perſuaſionis potentia; id eſt, quam authoritatem habeat; neminem cogit; neque habet effectum ad quem excogitatum eſt.

Sed præterea tot ſubjacet conditionibus inviſibilibus, et non facilè ſentiendis; ut ex eo quoque capite omne robur deperdat. Quando enim aut quomodo infallibilitas ſequatur Perſonam Papæ, non convenit ipſis ejus Authoribus; aliis requirentibus ut in Concilio Univerſali; Aliis ut ſaltem in Provinciali; aliis ut in conſeſſu Cardinalium; aliis ut in conventu Doctorum præſideat; aliis tandem ut prudenter & maturè rem diſcutiat; Aliis ut per alios hoc præſtet, ipſe divinum duntaxat calculum ex aliquâ prædictornm ſuppoſitione demittat. Horum autem pars difficilis, & ſine fructu eſt, ut conciliorum Congregatio, quâ poſitâ, vigor papalis determinationis marceſcit: Concilio enim tribuitur Actio, non Papæ: Pars nulli inſigni crediturorum parti innoteſcere poteſt: Nulla etenim poſſunt eſſe adeo expreſſa Bullæ verba, ut fidem faciant Papam vel vidiſſe, nedum audiviſſe lectam, vel totam legiſſe. Notum eſt enim pleraque ex formæ vi, multa ex Miniſtrorum affectu & ſuggeſtione, nonnulla fraude vel negligentiâ irrepere.

pere. Quæcumque verò ſint, eſſe modos quibus Papales aures obſerentur, ne audiantur nedum corrigantur.

Sed nec ſervit hujuſmodi Privilegium illi intentioni Scriptorum, quæ fortaſſis illud comminiſcendi primam originem dedit: puta, ut infallibilitas Eccleſiæ defendatur, neque opus ſit aliquorum Conciliorum erroribus oblinendis laborem impendere. Longè enim magis acceptabile eſt homini ratione utenti, Congregationem orbis terrarum non errare, quàm unum ſingularem hominem. Sed & decreta Conciliorum majori diligentiâ & labore perficiuntur, quàm Papalia; neque error ſine notoreitate incidere poteſt; neque ſunt de quæſtiunculis adeo obviis & occurrentibus; neque tam frequentia & quotidiana & ſurreptioni obnoxia, quam mãdata Principis alicujus: etſi reſtringantur ad præſentiam Papæ in Concilio Univerſali, rurſus redduntur ex eo capite parum efficacia ad utilitatem Eccleſiæ; propter infequentiam; & infallibilitas magis ad concilia referetur; quia Concilia non niſi in caſibus notoriis Errores incurrunt.

Adde quòd hujuſmodi Privilegium nullum fundamentum habet vel in Sacris Scripturis, vel in ſanctis Patribus. Cum enim conſuetudo Antiquiorum Pontificum fuerit, decreta ad alias partes tranſvehenda (maximè ſi de rebus fidei tractarent) non niſi in Conciliis, vel in conſeſſu Cleri Romani ſtatuere: Sed & ipſe Clerus in abſentiâ Romani

Paſtoris vel interregno reſponſa reddere non diſtulerit; Nihil quod vel in divinis libris, vel illuſtribus Patribus reperitur, neceſſariò vel de more Eccleſiaſtico poteſt intelligi de Perſonâ Pontificis, ſecretâ à ſuo Clero, ſed ut in ipſo & per ipſum definiente.

Expende quoque quòd non poſſit ſuſtineri, niſi violando leges & naturæ & gratiæ: Naturæ, quoniam & Philoſophia & inductio & experientia firmat omnem particularem hominem errori & falſitati & peccato ſubjectum eſſe: Gratia quoque docet generaliter naturam humanam eſſe & deceptioni & peccato obnoxiam; & neque ab uno, neque altero, niſi actu & fallibiliter in particulari exemptam. Hi verò Theologi volunt Papas regulâ generali in certis articulis eſſe ab errore exemptos; cùm tamen exemptio ab errore difficilior ſit exemptione à peccato, et eam præſupponat; prudenter enim judicaturo neceſſe eſt nullam pravam inclinationem circa objectum vel actionem habere; à peccato autem et imprudentiâ eximere Papas, nemo dum, quod ſciam, aggreſſus eſt.

Eſt hoc Privilegium in ſeſe intrinſecè miraculoſum; in quo Deus ſupra naturæ vires, et contra leges gratiæ, ſeſe exerceat: et propterea neque aſſerendum, neque credendum ſine ſpeciali revelatione, qualem in Univerſali ſcimus nullam eſſe: ſi particularis allegetur, petendum eſt miraculum in confirmationem: etſi ſpecialium revelationum ad dogmata Ecceſiaſtica infirmitatem plerique ſatis agnoſ-

agnoſcant. Præterea Pontificum errores & contradictiones ſunt manifeſtæ, & quæ excuſari cum verecundiâ non poſſint: maximè ſi non de actu, ſed de ſenſu Eccleſiæ, an fuerint poſſibiles, ut Liberij, & Fœlicis, & Honorij, & Vigilij, Sergij, & Formoſi, Joannis vigeſimi ſecundi, & Nicolai, & plurium aliorum: quos ſi excuſare velis, ad conjecturas & vana commenta recurrere oportet, ut rem de ſeſe incredibilem & inutilem ſuſtineas: & te faciliùs ridiculum, quam rem ipſam plauſus meritoriam reddas.

Sed quid poteſt adferri adverſus Concilia ipſa Univerſalia, quæ Honorium & Vigilium notant? Quid ad Pontifices agnoſcentes eorum errores & condemnationem? fortaſſis eſſe deceptos? Velim, ſed quid ad rem? numquid poterant in hoc decipi, utrum Papa poſſit errare necne? num poteſt negari quod acceptaverint Papam erraviſſe, ſive re, ſive per errorem? Hoc ex ipſis Conciliis & Pontificum acceptatione in totam Eccleſiam permanaviſſe; & à totâ Eccleſiâ conſtanter retentum eſſe? ex hac Eccleſiæ perſuaſione in ipſo jure Canonico expreſſum eſſe Papam poſſe propter hæreſim deponi? Sed & Juris Antiſtitibus hoc eſſe quaſi principium, & inter ipſoſmet Theologos contra quos diſputamus, pro communi ſententiâ eſſe receptum? Quod quomodo cum ſuâ ſententia compoſſibile faciant, ipſi muginentur. Num Papas velint pro mentali hæreſi, vel pro non publicata, vel abſque eo quòd ſint pertinaces,

vel quo alio effugio per aliquam hæreſim non hæreticam depoſitionem mereri? certè groſſis homuncionibus, ex quibus Eccleſia plerumque conſtat, & ex quibus me non eximo, non poteſt non videri, ſenſum Eccleſiæ eſſe perſonam Papæ poſſe hæreſim promulgare. Tandem conſideretur quod ex quo oppoſita ſententia cæpit radices in Eccleſia figere, eviluit Conciliorum præſertim generalium frequentatio. Verè enim ſi Spiritus ſancti afflatus eſt Pontificiis decretis infallibiliter affixus, quorſum Epiſcoporum abſentiis & itineribus conturbandus eſt totus mundus? qui neque ad hunc ipſum afflatum aſpirare poſt labores & pericula poſſunt, niſi decreta ſua ſubjiciendo Sanctæ Sedi, & hoc agendo, quod ſine iis & eorum faſtidio fieri poteſt. Maneant itaque in Eccleſiis ſuis, & hanc novitatem prædicent populis, quicquid ex ſucceſſoris Sancti *Petri* ore derivatum eſt, aperire cæcorum natorum oculos, tamquam ſi ab æterna defluxiſſet ſapientia.

Quoniam itaque Apoſtolorum exemplo & inſtitutione Concilia ad ſanitatem gentium congregata ſunt, & eorum legibus & dictatis tot ſæcula ſtetit & roborata eſt Eccleſia, ſententia quam impugnamus tam formidanda eſt, ne Eccleſiam in ruinam & exitium trahat, quàm omni probatione & fundamento inanis eſt & incerta. Quæ diximus contra hanc ſententiam, ex parte non minùs valent contra eos qui ponunt in Conciliis vel generalibus, vel regionalibus, vel etiam in Congregatione Ec-

cleſiæ Matricis, immediatum quendam ſupra eorum quæ conſpiciuntur connexionem, inviſibilem influxum ſine quo infallibilitatem non intelligunt. Hujuſmodi enim commenta cùm ſint ſtupenda; & portenta, non aliàs quàm quando neceſſarium eſt ut appareant à Deo facta, patrari in Theologicis dictum ſit; non ſine ſpeciali revelatione fidem merentur, & detrahunt ſapienti Eccleſiæ ædificationi à Deo, & Chriſto Domino in prima inſtitutione præſtandæ: & propterea ſunt rejicienda.

PARAGRAPHUS XXII.

Solvuntur Argumenta ponentium Perſonam ſucceſſoris Petri eſſe regulam fidei.

ARgumenta pro Papali inerrabilitate multa ſunt, ex authoritate & ratione elaborata; ſed niſi me fallit animus, nullum quod pro Papâ prout contra ſuam Eccleſiam diſtinguitur, cum aliquâ veriſimilitudine militet. In quibuſdam ſanctorum teſtimoniis, & quidem efficaciſſimis, Romana Eccleſia nominatur, in reliquis Epiſcopus Romanus, vel aliquid æquivalens. Sed ubi Epiſcopus contra Clerum ſeu Eccleſiam condiſtin-

diſtincta Perſona exprimatur eſſe, nihil prorſus invenio. Dices referri in ſucceſſionem Petri hanc infallibilitatem; Petro autem ut Perſonæ collatam eſſe authoritatem quâ potiebatur. Reſpondetur ex ſucceſſione quidem Petri manere privilegia Romano Pontifici, ſed non ea quæ erant privilegia Perſonalia ipsius; ſicut neque Perſonalia privilegia cæterorum Apoſtolorum manſerunt ſuis ſucceſſoribus. Privilegia itaque quæ manſerunt, erant privilegia *Petri* non *Simonis*; id eſt, ea quæ data ſunt ei cum nomine *Petri*, hoc eſt, ea quæ habuit quasi in familiâ Chriſti, ſeu reſpectu aliorum Apoſtolorum, ſeu quatenus in Apoſtolatu prælatus eſt cæteris; hoc eſt, quatenus Epiſcopus primæ Eccleſiæ. Itaque & promiſſa & data ſunt ei ratione ſuæ Eccleſiæ; vel potiùs prophetata de Eccleſiâ ipsius, ſed nomine & Perſonâ *Petri*. Quid enim, ut ex præſenti quæſtione non recedamus, inſulſiùs dici poteſt, quàm *Petrum* accepiſſe inerrabilitatem reſpectu cæterorum Apoſtolorum, quasi cæteri errare potuiſſent, & poſt ſeparationem ad *Petrum* pro inſtructione redituri, poſtquam plenitudinem Spiritus ſancti ad orbis magiſterium accepiſſent?

Neque refert, quod *Paulus* acceſſit ad *Petrum*, collaturus cum ipſo Evangelium, ne fortè in vacuum, ut ipſe loquitur, curreret vel cucurriſſet. Nam neque ad ſolum *Petrum* acceſſit, ſed etiam ad *Jacobum* & *Joannem*, hoc eſt, ad Eccleſiam, neque phrasis illa aliud ſignificat, quàm ut colla-

ta

ta cùm ipſis Evangelizatione ſuâ, oſtenderet & ipſis, & iis quibus prædicaverat & prædicaturus erat, ſeſe idem Evangelium prædicare quod cæteri Apoſtoli; de quo, ut docet Auguſtinus, ſuſpectus erat. Quale enim eſt eum, qui jactat ſuum Evangelium neque ad homine, neque per hominem eſſe, quique illud in Paradiſo, ſeu in tertio cœlo, id eſt, in ſuperiori regione aëris coram à Chriſto accepiſſet, de eo dubitare? Unde etiam dicitur quòd dederunt ei dextras; quod fratrum & ſociorum eſt, non ſuperiorum & mittentium in Apoſtolatum. Quæ itaque de Conciliis diximus, tum quoad teſtificationem, tum quoad ſpecialem affluxum Spiritus Sancti, etiam de Papâ pronuntiata eſſe intelligantur. Et ſic ab hâc difficultate de Ecclesiæ Regulâ quoad fidem expediti ſumus, ſi moneamus & noſmetipſos & alios ad quos hæc examinare ſpectabit, hanc quæſtionem de Regulâ Fidei, non eſſe ejuſdem rationis cum aliis quæ in Theologiâ tractantur. Cæteræ enim quasi privatæ ſunt, hæc publica & univerſalis: in cæteris ſi erretur, error non ultra ſuam materiam extenditur: in hâc ſi erres, omnes materias in dubium vocas, & univerſam Eccleſiam in exitium, quantum in te eſt, trahis.

Sic lugubria experimenta nos docent, omne Hæreſeon genus ex eo trahere originem, quòd Sacram Scripturam, vel certè privatum Spiritum pro Regulâ fidei ſtatuunt. Tantundem eſt, ſi quis vel Concilia, vel Papam citra juſtas leges, hoc

eſt, aliter quàm per modum teſtium, pro Fidei authoribus ſtatuat. Clarum enim eſt, eo ipſo talem Theologum ſubjicere totam Eccleſiam cuilibet errori pro fide ſuſcipiendo, quem Concilium vel Papa modo illegitimo propoſuerit. Quare ſi certitudo fidei in integrâ Eccleſia ſit baſis & fundamentum totius vitæ Chriſtianæ, & ſubſiſtentia ſpei futurorum omnibus fidelibus; evidens fit, quodcumque aliud crimen vel ſcelus longè minus & inferius eſſe propagatione talis doctrinæ. Dico incendia templorum, violationem Sacrarum Virginum ſuper aras, conculcationem venerandi corporis Chriſti, tandem immiſſionem Turcæ vel Antichriſti in regiones Chriſtianas. Omnia enim hæc damna ſunt corporalia, & fidem à ſenſibus, non ex animis tollunt: ſed propagatio talis doctrinæ ex naturâ ſuâ ex ipſo animo evellit ipſi Eccleſiæ univerſali fundamenta omnia ſalutis. Ponat itaque manum ſuam ſupra cor ſuum quiſquis ſententiam Romæ datam, non contentus uſque ad obedientiam premere, fidei ſubjectionem flagitat: & ſeveriſſimam indigniſſimamque ſervitutem Eccleſiæ totius cervicibus imponere audet. Et videat quanto ſcelere ſe implicat, & quam rationem ſupremo judici facinoris adeo temerarij in exitium Univerſæ Eccleſiæ machinati, ſe redditurum expectare debeat.

Sed & comparo Regulæ Fidei corruptionem per Hæreticos, & hanc quæ per Concilij vel Papæ evectionem ſupra omne quod dicitur Deus Eccleſiæ

accidit;

accidit; & video comparationem eſſe, qualis eſt ulceris in cutem, ad aliud in ipſa viſcera erumpens. Hoc enim maturatione ſuâ occidit hominem, virus in vitales partes effundens; illud vero ſeſe purgando ſanatur. Sic dum corruptio in regulâ fidei eſt in quodam extrinſeco, ejiciuntur ei adhærentes, & ſana manet Eccleſia. Sed quid fiet his morbis qui capiti & cordi Eccleſiæ ſeſe affigunt? num ſeparari poterunt? non periclitantur ipſa Principalia membra veneno ſuo polluere? Verum eſt quod in Concilio Univerſali minus periculi eſt; tum quia rarò congregatur; tum quia maturè res agitatur, & per multorum ſelectas manus; tum quia non adeò ei vacat rebus levioribus attendere, neque facilè circumvenitur: quorum oppoſita omnia obſident & circumſiſtunt Papam, & proptérea majus eſt de eo periculum.

Mihi ſatis eſt pronunciaſſe Opinionem tenentem Papam perſonaliter, & ut diſtinguitur à ſuâ Eccleſiâ, ſi eſt falſa, vel potiùs quia nullum fundamentum habet, non poſſe non eſſe Hæreticam vel potius Archihæreticam, & ex naturâ rei Matrem & Matricem infinitorum & ſpurciſſimorum errorum: & ex Theologorum Scriptis ferro & foco exterminandam, non argumentis revincendam, quæ nullum habet neque habere poteſt ſundamentum. Quæ enim argumentationes idoneæ ſunt quotidiano miraculo, adeò à naturâ hauſtæ & in Univerſos propagatæ apprehenſioni adverſo; contra Patrum & Conciliorum & totius Eccleſiæ Do-

ctorum perpetuum ſenſum, evincendo? Ne quis tamen propinquitate dictorum fallatur, monendus eſt lector, hoc effatum nihil obſtare poteſtati Papali, quæ ex imperio & poteſtate gubernativa pendet, quo minùs poſſit prohibere & interdicere ſententias ſub quibuſlibet pœnis: ſed dumtaxat reſpicere poteſtatem definitivam & fidei artificem.

CAPUT

CAPUT UNICUM.

Senſus Authoris indagatur, eruitur, Proponitur.

CUM nihil tam ſit arduum atque difficile quàm alienos, cùm obſcuri, & tecti ſunt ſenſus inſpicere, & hic, quem refuto Author, naturâ vafer, ſtylo durus, dictione horridus, methodo inconditus ſit, & in hoc maximè opuſculo obſcuritatem affectarit, quòd vellet errores quoſdam ſuos occultê ſpargere, & ſparſos obruere; ne deprehendentur; & extarent, ut poſtea ſenſim irreperent, ſerperentque diu multúmque in horum quæ adduxi, Paragraphorum ſenſu inveſtigando, & aperiendo laboravi.

Quippe qui & Officij eſſe ducam, fidem in referendo ſervare; & conſcientiæ, ſenſum non extorquere, nec extortum ad errorem traducere. Id ex Auguſtino, cujus me diſcipulum palàm profiteor,

teor, didici quo nemo difficilior fuit in credendis; nemo benignior in exponendis, nemo patientior in tolerandis erroribus hæreticorum: quod primis contra Pelagium ſcriptis apparet. Sic & affectus & inſtitutus ſenſa in his Paragraphis *Thomæ* Angli contenta, ſumma cum fide interpretor & produco.

Paragraphus XVII.

PARTE I.

PRimũ ait Privilegiũ *Petri*, quod Par. 22. *Inerrabilitatẽ* appellat, *fuiſſe perſonale Petri condiſtinguendo eum contra cæteros Apoſtolos*: id eſt, independenter à cæteris Apoſtolis, itá ut ſine illorũ conſultatione, & conſortio poſſet certò, & infallibiliter definire. Addit. *Non autem condiſtinctè contrà ſuam Eccleſiam.* Id eſt, dependenter ab Eccleſia eam Inerrabilitatem accepiſſe: ut nihil niſi illâ & ſocià & conſultrice certum & infallabile ſtatuere poſſet.

PARTE II.

NEgat in N. Summo Pontifice ſucceſſore *Petri* eſſe illud Privilegium independenter à Romana Eccleſia; quippe quod conceſſum ſit Eccleſiæ Romanæ, non ipſi Pontifici Romano: & contrariam ſententiam appellat infra *Conventum Modernorum.* Quid autem intelligat per Eccleſiam Romanam docet, tum hic duobus Paragr. tum manifeſtius Paragrapho xvj. aiens: *Eſſe Clerum Romanum, id eſt, Papam in Congregatione Parochorum Romanorum,* qui ſunt Cardinales.

Aggreditur deinceps infirmare hujuſmodi Privilegium Perſonale. Primò ex diſſenſione Authorum in eo ſtatuendo. Secundò ex ſurreptione errorum qui poſſunt contingere, ſive ob incogitantiam *& negligentiam Papæ;* ſive ob *Miniſtrorum machinationes & fraudes.*

PARTE III.

PErgit elevare Papæ authoritatem anteferendo ei Concilia: quæ liberiora vult eſſe à ſubreptione & errore: cum conſtent ex multis: nec

Præ-

Præſentiam Papæ deſiderat, tum quòd ea parum utilis erit, tum quòd ſupervacanea: cum quod ſit certò conſtanterque definitum, id Concilio potius ſit, quàm Pontifici aſſignandum.

PARTE. IV.

NEgat hujuſmodi Privilegium ullum habere in Sacris Literis vel Patribus fundamentum: Suadet ex eo quod tempore Interregni ob mortem Papæ, vel Schiſma, in Clero Romano reſidet illa facultas definiendi; quæ ſine Pontifice datur, cum ſine Clero Pontifici non datur.

PARTE V.

INductio eo *Privilegio violari Leges naturæ, & Gratiæ.* Naturæ, quòd nemo homo non fallitur. Gratiæ quod nemo non peccat. Utroque autem Pontifex liberatur, cum homo ſit.

Parte

PARTE VI.

AIT Rem eſſe incredibilem: nec de ea niſi aut Revelatione, aut miraculis conſtare poſſe: quæ comperta non ſunt. Errores deinde Summorum Pontificum commemorat qui negari & excuſari nequeant: Itaque Papas & in hæreſim poſſe incidere, & eam promulgare, & ob eam deponi affirmat.

PARTE VII.

QUeritur hoc Induĉto Privilegio tolli neceſſitatem Conciliorum Generalium. Nam ſi Decreta Pontificia ſunt Divina quædam Oracula, non ſunt ea à Conciliis petenda. Unde ea tantum novitas ab Epiſcopis prædicanda, & omnino Concilia omittenda.

PARTE VIII.

TAxat hanc ſententiam tanquam inanem & pernicioſam Eccleſiæ, quod Concilia ab Apoſtolis in-

ſtituta, & commendata evertat. Ac demum ſtatuit. Nullum prorſus eſſe Divinum influxum, id eſt, Afflatum Spiritus Sancti in ulla Concilia, vel Generalia, vel ſpecialia, ne dum in Papas: atque adeo hæc mera eſſe commenta.

Sensus Paragraphi XXII.

Parte I.

Confirmat in Perſona Papæ nullum Infallibilis authoritatis Privilegium ineſſe: ſed Clero Romano ad id omnino indigere: & ſibi in hoc eſt conſentiens.

Parte II.

Ait, Ex eo quod Papa ſit Succeſſor *Petri*, non frui hoc Privilegio: cum Perſonalia Privilegia *Petri* non tranſierint ad ſucceſſores. Sed ea tantum quæ nomen & ſedem *Petri* ſequebantur. *Petrum* tamen non per ſe, ſed ratione Eccleſiæ ſuæ illud Privilegium accepiſſe.

PARTE III.

STatuit nil Petro ſupra Cæteros Apoſtolos authoritatis collatum. Eum *Fratrem & ſocium eſſe.* Neque inter Apoſtolos quicquam quoad authoritatem interfuiſſe. Judicat verò producto exemplo *Pauli omnes æquales* extitiſſe quod in eandē Eccleſiam omnes pariter coaluiſſent.

Reliquo Paragrapho XXII.

EXaggerat vehementer imo & hyperbolicè Errorem aſtruentium hujuſmodi Privilegium Definiendi veritates Fidei conceſſum Summis Pontificibus. Ait Peſtiferum, Exitioſum Eccleſiæ Eſſe. Eo *everti fundamenta Fidei*, *imponi jugum Catholicæ Religioni*, *induci Antichriſti ſuperbiam*: neque hâc nota liberat eos qui Conciliis Univerſalibus idem Privilegium attribuunt, licet plus hæc quam Pontifices fidei, & authoritatis habeant: nec tam ſint errandi periculis obnoxia. Concludit monendo Lectorem nolle ſe quicquam detra-

here Poteſtati Papæ quâ Eccleſiam gubernat; & vetat ne quâ prava ſententia invaleſcat. Sed hujuſmodi tantum Poteſtatem definitivam & Fidei artificem infirmare.

Summa Sententiarum eſt.

1. Privilegium Infallibilis Authoritatis, ſi quod eſt, non *Petro*, nec ſucceſſoribus immediatè, nec Perſonaliter, conceſſum, ſed Romano Clero, & ab eo dependere.

2. Hoc Privilegium non eſſe certum Influxum, & Afflatum, nos Aſſiſtententiam dicimus, Spiritus Sancti, atque adeo eſſe incertum & fallibile.

3. Papam non ſolum hæreſim poſſe admittere, ſed etiam promulgare.

4. Concilia tum *Generalia*, tum Privata obnoxia eſſe erroribus.

5. *Pontificem* multò minus, quam Generale Concilium, & Romanam Eccleſiam, id eſt, Clerum authoritatem habere.

6. Concilium non modo *Papæ* Confirmatione non indigere, imo ipſum per ſe ac ſine ulla Papæ dependentia veritates definire. Illæ v. totidem Authoris Concluſiones ſunt. Iſtud vi. ex illis deductum & ſequens.

7. Tandem Cenſet Hæreſim eſſe turpiſſimam & pernicioſiſſimam: Affirmare Papam etiam ut ſucceſſorem *Petri* habere Infallibilem in definiendis Controverſis Fidei Authoritatem. Hæc

Hæ ſummâ fide erui, & aperui. Nunc ad ſingula confutanda accedo, & id agens manifeſtius oſtendam has ſententias, & Author[illegible]ſſe, & Errores eſſe: ut nemini dubium ſit *Thomam* & ita ſenſiſſe, & ſentiendo erraſſe. Diſputando propriè contra ipſum, & diſputationem aptè ad Hæreticorum confutationem convertam: Et quid in hac Controverſia ſit tenendum, perſpicuè exponam.

QUESTIO I.

De Authoritate Papæ.

ART. I.

Fueritne in Petro Infallibilis Authoritas?

DUO nobis Catholicè dat *Thomas*, quæ negant Hæretici. Alterum *Petrum* Romanum Epiſcopum, & Paſtorem ejus Eccleſiæ, et Cæterarum Orbis Caput Principemque fuiſſe. Alterum *Petrum* Succeſſores eâdem in ſede & munere habuiſſe, eoſque haud dubiè Romanos Pon-

tifices eſſe. Quod utrunque Hæretici adeò impudenter negant, ut fuerint qui Romæ Petrum fuiſſe negarint c[illegible] Veleno; et Franco; quemadmodū tradit Cano de locis. lib.6.cap.8. & Maldonatus in Joannem.c.ult. De quibus ego ſic judico, ſi argumentis urgeantur, ne admittant Romanos eſſe Pontifices Romam ipſā urbem eſſe negaturos. Gratulor igitur Thomæ, quod ipſā mihi ademit adverſus hoſce duos Errores pugnandi: contra quorū Authores *pugnat Orbis Terrarum*, tanquam *inſenſatos*.

Igitur accepto, quod dat Catholicè Thomas, propria quæſtio ſupereſt. De Authoritate Petri Romanique Pontificis. At primum removeo *nebulam* Analogiæ, *qua ſeptus* infert ſe noſter hic Author, non ſatis diſtinguens inter Regulam Fidei, & Judicem Controverſiarum Fidei, perinde ac qui harum Judex ſit, eum & Regulam Fidei eſſe oporteat, uti apparet ex tractatione hujuſce quæſtionis à Paragr. XI. ad XXIII. In quo ille vehementer errat, cum multum inter utrunque interſit. Eſt enim Regula Ratio quædam veluti idea ad quam Judex intuendo judicium ſuum dirigit accommodatque, ut rectè de re ſibi propoſita judicet. Itaque Regula judice ſuperius quiddam eſt, ac vim ei imperantis habet. Eſtque Æterna, & immutabilis, & ab Errore prorſus aliena. Ac liquet Exemplo Judicis in Cauſa Forenſi, qui jus conſulit, & legi auſcultat, ut ſecundum eam ferat ſententiam. Quam differentiam & ſimilitudinem cum apud me ratiocinando formaſſem, inveni poſtea in

P.Be-

P. Becano in Summa Theolog. Scholaſticæ tract. de tribus virt. Theolog. c. 7. & Tomo: 5. Controvers. in Apolog. contra Gard. & in Manuali. l. 1. c. 5. Atque id ego ex Auguſtino didiceram, cujus ea eſt, & habetur. diſt. 4. cap. Iniſtis, ſententia. *Non licet Judici de legibus judicare, ſed ſecundum ipſas.* Igitur Regula Fidei eſt Sacra Scriptura, & Apoſtolica Traditio. Judex Controverſiarum Pontifex, & Concilium Generale legitimum; quemadmodum deducitur ex Cajetani doctrina de Primatu Pontificis, & Cano de locis, & Suario in Defenſione Fidei, & Cardinali Perronio in Controvers. cum Jacobo Rege Angliæ, & Bellarmino de Romano Pontifice, & Martino Becano libris & locis à me citatis. Ex quibus hic ait: Theologos id omnes confirmare.

Unde ſublatâ Analogiâ Thomæ: locus eſt quæſtioni excitatæ, Habueritne Petrus, et habeat Pontifex ejus ſucceſſor facultatem definiendi res Fidei inſtar Judicis, quoties de iis controverſia inciderit? ſitque illius infallabilis Authoritas?

Heterodoxi omnino negant. Thomas Anglus ita concedit, ut palàm videatur dare, occultè verò deneget. Nam non vult uni Perſonæ tantùm ineſſe Fidei, ut publicam et ſolennem fidem faciat; et neceſſariò exigit concurſum et conſilium Eccleſiæ. Deinde ne hac quidem initâ Capitis cum membris ſocietate admittit veritatem infallibilem, cùm fateatur, etiam Univerſale Concilium poſſe errare: Tantùm illud Apoſtolorum

cum

phraſin. c. 15. n. 52. *Tuliſtis Clavem ſcientiæ.* Quâ Chriſtus exprobrat Juris peritis ſuperbiam in arroganda ſibi notitia & interpretatione Scripturarum: quam nomine *Clavis* ſignificavit teſte Ambroſ o ſermone 8. & Auguſtino l. 2. contr. Adverſarium Legis & Prophetarum, c. 5. & Author. Quæſtion. Evangel. 3. & Beda , & Theophylactus in Comment. & Cyryllus apub Divum Thomam. Hanc ergo Authoritatem doctrinæ, qua intelliguntur & exponuntur Scripturæ, & rerum Divinarum ſcientia traditur, una Clavi contenta *Petro* à Chriſto donatur, In quam bene quadrāt duæ illæ voces *ſolvere* & ligare; cum & ſolvere pertineat ad aperiendas veritates, quæ definiuntur, & credi jubentur. Ligare autem ſpectet ad comprimendam audaciam temere interpretari volentium, & vetanda prava dogmata, ſcriptaque hæretica, & Eccleſiæ pernicioſa. Quibus duabus rationibus à ſucceſſoribus *Petri* videmus hujuſce Clavis uſum exerceri. Tum decernendo, quod tenendum ſit , & exponendo ſolutis nodis difficultatum : tum cavendo ne id temere fiat, & ſi quid erroris hæreſisve prodeat , damnando , & vitando , ne ſerpat , temeritate ligata , & doctrina prohibitâ. Alia Clavis Poteſtatis ad Jurisdictionem pertinet, quæ non eſt hujus loci. Quod ſi à Chriſto Clavem Doctrinæ *Petrus* accepit ad ſolvendum atque ligandum : quantus error eſſet admittere Petrum errare in recto Clavium uſu, ligando quod erat ſolvendum, & ſolvendo quod ligandum. Quod ſi

quis non vereatur admittere,videat ſe Evangelio contradicere , imo & Chriſto in eo affirmanti *quodcunque ligaveris ſuper terram,erit ligatum & in Cœlis, & quodcunque ſolveris ſuper terram,erit ſolutum & in Cœlis.* Ubi univerſim dixit. Quodcunque *ligatur* & *ſolvetur*: ſignificans. *Omnia* per eam Clavim rectè *ligari*, *& ſolvi* : atque adeo omnia in Cœlis eſſe rata, & accepta. Non enim dixit Chriſtus *ſiquid bene ligatum*, *ſolutumve fuerit*. Sed *quodcunque ligetur*, *& ſolvatur*. Voluit quippe ſignificare certam & Infallibilem illam *Petri* Clavem & eſſe & fore: nec unquam errare poſſe, quoniam à Chriſto ſumma veritate erat & inſtituta & donata.

Alter locus hujuſmodi Authoritatis confirmandæ eſt apud Lucam cap. 22. n 32. *Ego autem rogavi pro te ut non deficiat Fides tua. Et tu aliquando converſus confirma Fratres tuos*. Duo hîc ſunt: *Chriſtum rogaſſe,ut* Petri *Fides non deficeret*, & *Petrum exhortari ut Fratres ſuos in Fide confirmet*. Conſtat autem quod Chriſtus rogavit,id obtinuiſſe. Et ad quod hortatus eſt, *Petrum* facere, id *Petrum* omnino præſtare potuiſſe. Rogavit autem Chriſtus, ut Petri *Fides nunquam deficeret*, nunquam igitur defecit. Hortatus eſt *Petrum* ut *cæteros in Fide confirmaret*, ergo habuit talem Fidem qua eos confirmare poſſet. Unde ſequitur in rebus Fidei Authoritatem certam eum, conſtantemque habuiſſe. Locutum autem Chriſtum de *Petro* Pontificis Romani & Paſtoris Univerſæ Catholicæ Eccleſiæ

per-

perſonam gerente liquet ex textu. Nam pro omnibus Apoſtolis Chriſtus aliàs oravit Joannis 17. *Ego pro eis rogo. Pater Sancte ſerva eos.* Inter quos erat Petrus. Pro quo tanquam pro uno ex Apoſtolis rogavit. Nunc verò aliter pro Petro orat, non tanquam pro uno & privato, ſed tanquam pro Capite & Principe Eccleſiæ, atque adeo Publicam ſuſtinente perſonam. Idcirco ad eum intentius, *Simon, Simon*, proprio appellans nomine, ne quis putaret, quòd illum communi omnium cauſâ eo Privilegio donabat, ad eum propriè non pertinere. Utrique igitur & privatæ, & publicæ Perſonæ convenire illud ſignificat quod mox ait. *Expetivit vos ut cribraret*: ceu in Petro omnes ineſſent, cum eo tanquam cum pluribus loquitur *Vos*: cum tamen dixiſſet ad unum, *Simon*. Sed hic unus omnium inſtar erat, quòd Caput & Paſtor futurus erat: Itaque illi, ac in illo omnibus illa firmitas concedebatur. Qui ſenſus ſuadetur altera parte ſententiæ: *Confirma Fratres tuos*, qui in Apoſtolos non quadrat, qui cum defecturi non eſſent, eos non erat *Petrus* confirmaturus. Nam ij à Chriſto oratione illa jam tum ſervati, & à Spiritu ſancto poſtea confirmandi erant. Illud autem magnoperè obſervandum: prius Chriſtum oraſſe ne *Petrus* deficeret: deinde poteſtatem confirmandi cæteros dediſſe: nec enim confirmare poſſet, ſi poſſet deficere. Unde Firma, & infallibilis conſtat Authoritas. Et vero hunc locum ipſimet Romani Pontifices *Petri* ſucceſſores magnum ſuæ in Eccleſia Authoritatis argumen-

gumentum habuerunt : quo unanimi conſenſu utuntur:Lucius Papa Epiſt. ad Epiſcopos Galliæ & Hiſpaniæ circa finem.Marcus Papa. Epiſt. ad Athanas. Tom. Epiſt. p. 1. Felix. 1. Epiſt. 3. ad Benignum. Agatho Epiſt. ad Conſtant. Imperat. in ſexta Synodo lectâ & probata. Nicoolaus. 1. Epiſt. ad MICHAELEM Imperat. Leo 1. Serm. 2. de Natali *Petri* & *Pauli.* & Serm. 3. de Aſſumptione ſua.Leo 1x.Epiſt. ad Michaelem cap. 7. Innocentius 111. in c. Majores de Baptiſmo. neque Pontifices duntaxat, quorum ut in Cauſa propria elevare quis Heterodoxorum teſtimonia conetur, ſed alij etiam priſci Authores in hanc mentem locum expoſuerunt : quos videre quis poterit apud alios Recentioris memoriæ Caietanum lib. de Authorit. Papæ. & de Romanæ Eccleſiæ Primatu. Turrecrematam. in ſumma Eccleſiaſt. Bellarminum de Poteſt. Papæ. Canum de locis lib. 6. c. 3. Becanum Valentiam in controverſiis. Suarium in Defens. Fidei contra Reg. Angl. l. 1. Qua de re gravis Author Joannes Maldonatus Comment. in Lucam. c. 22. n. 32. Itaque ait *rectè ex hoc loco antiqui, graveſque Authores collegerunt Eccleſiæ Romanæ,& ſucceſſorum in ea Petri fidem fore perpetuam.*

Ex omnibus unum Theophylactum & Pontifices duos volo teſtes producere. Ita Theophyl. *Planus intellectus eſt, quia te habeo ut Principem diſcipulorum, poſtquam negato me fleveris & ad pœnitentiam veneris confirma cæteros. Hoc enim te decet qui*

poſt

poſt me Eccleſiæ Petra es, & fundamentum. Agatho ſic. *Dominus fidem* Petri *non defecturam promiſit, & confirmare eum fratres ſuos admonuit, quod Apoſtolicos* Pontifices *meæ exiguitatis prædeceſſores confidenter feciſſe ſemper, cunctis eſt agnitum.* Nec non Leo Nonus, *A ſede* Principis *Apoſtolorum, à Romana videlicet* Eccleſia *tam per eundem* Petrum, *quàm per ſuos ſucceſſores reprobata, convicta & expugnata ſunt omniũ hæreticorum commenta: & fratrum corda in fide* Petri *quæ hactenus non defecit, neque unquam deficiet, ſunt confirmata.* Hæc nemo ſolidius ac elegantius Leone I. dixit Serm. 2. de Natali Apoſtol. *Petri* & *Pauli*, quem quia citant plurimi, non adduco. Apud Suarium, & Maldonatum legat qui volet.

Duo hîc quæri poſſunt. Primùm: quomodo poſt hanc Chriſti Orationem negavit *Petrus* Chriſtum? atque adeo defeciſſe videtur à Fide? Alterum quomodo intelligitur illa particula *Converſus*, & quà ratione ad confirmandos fratres pertineat? Primo reſpondetur primùm. Chriſtum non expreſſiſſe tempus pro quo rogaverat, ſed in quo rogaverat. Dixit *Oravi* de præterito, ut oraſſe jam conſtaret. Sed pro quo tempore rogaſſet, cum illud futurum eſſet, non dixit. Unde cum oratio eſſet de re futura non conſtat, rem ſtatim poſt orationem fuiſſe ſecutam. Videtur autem Chriſti oratio effectum habere cœpiſſe ab eo tempore, quo Chriſtus in Paſſione reſpexit *Petrum*, ac convertit ad Pænitentiam. *Et egreſſus Petrus foràs*

flevit

gumentum habuerunt: quo unanimi conſenſu utuntur: Lucius Papa Epiſt. ad Epiſcopos Galliæ & Hiſpaniæ circa finem. Marcus Papa. Epiſt. ad Athanas. Tom. Epiſt. p. 1. Felix. 1. Epiſt. 3. ad Benignum. Agatho Epiſt. ad Conſtant. Imperat. in ſexta Synodo lectâ & probata. Nicoolaus. 1. Epiſt. ad MICHAELEM Imperat. Leo 1. Serm. 2. de Natali *Petri* & *Pauli*. & Serm. 3. de Aſſumptione ſua. Leo IX. Epiſt. ad Michaelem cap. 7. Innocentius III. in c. Majores de Baptiſmo. neque Pontifices duntaxat, quorum ut in Cauſa propria elevare quis Heterodoxorum teſtimonia conetur, ſed alij etiam priſci Authores in hanc mentem locum expoſuerunt: quos videre quis poterit apud alios Recentioris memoriæ Caietanum lib. de Authorit. Papæ. & de Romanæ Eccleſiæ Primatu. Turrecrematam. in ſumma Eccleſiaſt. Bellarminum de Poteſt. Papæ. Canum de locis lib. 6. c. 3. Becanum Valentiam in controverſiis. Suarium in Defens. Fidei contra Reg. Angl. l. 1. Qua de re gravis Author Joannes Maldonatus Comment. in Lucam. c. 22. n. 32. Itáque ait *rectè ex hoc loco antiqui, graveſque Authores collegerunt Eccleſiæ Romanæ, & ſucceſſorum in ea Petri fidem fore perpetuam.*

Ex omnibus unum Theophylactum & Pontifices duos volo teſtes producere. Ita Theophyl. *Planus intellectus eſt, quia te habeo ut Principem diſcipulorum, poſtquam negato me fleveris & ad pœnitentiam veneris confirma cæteros. Hoc enim te decet qui poſt*

poſt me Eccleſiæ Petra es, & fundamentum. Agatho ſic. *Dominus fidem* Petri *non defecturam promiſit, & confirmare eum fratres ſuos admonuit, quod Apoſtolicos* Pontifices *meæ exiguitatis prædeceſſores confidenter feciſſe ſemper, cunctis eſt agnitum.* Nec non Leo Nonus, *A ſede* Principis *Apoſtolorum, à Romana videlicet* Eccleſia *tam per eundem* Petrum, *quàm per ſuos ſucceſſores reprobata, convicta & expugnata ſunt omniũ hæreticorum commenta: & fratrum corda in fide* Petri *quæ hactenus non defecit, neque unquam deficiet, ſunt confirmata.* Hæc nemo ſolidius ac elegantius Leone 1. dixit Serm. 2. de Natali Apoſtol. *Petri* & *Pauli*, quem quia citant plurimi, non adduco. Apud Suarium, & Maldonatum legat qui volet.

Duo hîc quæri poſſunt. Primùm, quomodo poſt hanc Chriſti Orationem negavit *Petrus* Chriſtum? atque adeo defeciſſe videtur à Fide? Alterum quomodo intelligitur illa particula *Converſus*, & quà ratione ad confirmandos fratres pertineat? Primo reſpondetur primùm. Chriſtum non expreſſiſſe tempus pro quo rogaverat, ſed in quo rogaverat. Dixit *Oravi* de præterito, ut oraſſe jam conſtaret. Sed pro quo tempore rogaſſet, cum illud futurum eſſet, non dixit. Unde cum oratio eſſet de re futura non conſtat, rem ſtatim poſt orationem fuiſſe ſecutam. Videtur autem Chriſti oratio effectum habere cœpiſſe ab eo tempore, quo Chriſtus in Paſſione reſpexit *Petrum*, ac convertit ad Pænitentiam. *Et egreſſus* Petrus *foras flevit*

flevit amarè. Nam ex illo deinceps nunquam defecit. Et quidem Chriſto adhuc vivo cum adhuc *Petrus* privatus eſſet, & tantùm Princeps & Paſtor deſignatus ante poſſeſſionem, mirum non eſt eum poſſe deficere; ſed Chriſto mortuo, & *Petro* poſt Reſurrectionem Paſtore ab eo inſtituto, & Eccleſiæ datâ ovium poſſeſſione Præpoſito, & vices Chriſti gerente, Chriſti oratio effectum ſortiri cœpit ſuum, & Fides per eam impetrata re obtineri. Obſervandum eſt enim Chriſtum antea Matth. 16. promiſiſſe *Petro* de futuro Eccleſiæ Primatum, uti verba indicant quæ ſunt in futuro. *Ædificabo Eccleſiam meam. Tibi dabo claves. Erunt ligata*, ceu deſignaret Principem, non crearet. At verò poſt Reſurrectionem ſuam Chriſtus, quod promiſerat, implevit, traditis *Petro* ovibus ſuis, eoque Principe creato & confirmato, *Paſce oves meas*: ter ad firmitatem poſſeſſionis repetito. Itaque ex quo *Petrus* Publicam geſſit Paſtoris Eccleſiæ Perſonâ, donum illud Firmitatis ad omnes alios dirigendos & corroborandos in Fide accepit. In quam ſententiam rectè Auguſtinus in loc. Joan. *Hunc invenit exitum ille negator, & amator, præſumendo elatus, negando proſtratus, flendo purgatus, confitendo probatus, patiendo coronatus, hunc invenit exitum, ut pro ejus nomine perfectâ dilectione moreretur, cum quo ſe moriturum perverſa feſtinatione promiſerat, faciat ejus Reſurrectione firmatus, quod immature pollicebatur infirmus. Hoc enim oportebat, ut prius Chriſtus pro Petri ſalute, deinde* Petrus *pro*

Chriſti

Chriſti prædicatione moreretur. Præpoſterum fuit, quod audere cæperat humana temeritas; cum iſtum diſpoſuiſſet ordinem veritas. Animam ſuam ſe poſiturus pro Chriſto Petrus putabat, pro liberatore liberandus, cum Chriſtus veniſſet animam ſuam poſiturus pro ſuis ovibus in quibus erat & Petrus. Igitur

Petro illud *Firmitatis* &*Authoritatis* credendo & confirmando orationis Chriſti virtute Privilegium ante ipſius Chriſti mortem donatum non eſt, quod nimirum adhuc in ovium grege, uti unus è grege. privatus erat; Poſt Reſurrectionem vero Chriſti, cum Petrus acceptâ in Oves poteſtate & vir gregis, & Paſtor inſtitutus, & Publicam agebat Perſonam, eo donatus eſt munere, quod ad dignitatem pertinebat. Itaque firmus, & Author cæpit eſſe ex quo Princeps, & Paſtor eſſe cæpit. Idem Auguſtinus. *Si dilectionem tuam erga me habes; ubi oſtendas habes, ubi exerceas habes, Paſce agnos meos.* Et mox jam ex Ove in Paſtorem tranſit, & vicarium Chriſti agit, quando idem agit quod Chriſtus, id eſt, & patiendo, & moriendo pro Ovibus. Nam idcirco infra n. 18. Chriſtus *Petro* mortem portendit. *Alius te cinget, & ducet quò tu non vis.*

Pergit Auguſtinus. *Quatenus paſcendi eſſent agni & dominicæ oves tanto pretio comparatæ, quanta eſſent dilectione paſcendæ, in conſequentibus demonſtrat. Poſtquam enim Petrus impleto legitimo numero trinæ reſponſionis profeſſus eſt ſe Domini dilectorem, commendatis ſibi ovibus ejus audit de futura Paſſione.* Hæc

prima

prima eſto reſponſio admiſſo quòd *Petrus* à Fide negando defecerit, non quòd affirmem, ſed quòd ſi quis affirmet, videat ſe nihil inde poſſe concludere.

Secundùm reſpondetur *Petrum*, etſi negaverit Chriſtum, non tamen à Fide defeciſſe, cum ore tenus duntaxat negaverit, corde retinuerit: quæ communis Patrum & Scholaſticorum ſententia eſt, quemadmodum Interpretes Evangeliorum obſervant: & ſcitè ſcripſit Prudentius, in lib. Cathemer.

Flevit negator denique
Ex *ore prolapſum nefas.*
Cum mens maneret innocens
Animuſque ſervaret fidem.

Imo & ſunt graviſſimi Eccleſiæ Patres, qui *Petrum* crimine negationis abſolvunt, aiuntque ſpecie tantùm negaſſe, re autem confeſſum: imo & ideo negaſſe hominem, ut Deum eſſe doceret: uti refert Hieronymus in cap. Matth. 26. notans Hilarium & Ambroſium ità ſentientes; quorum meritò improbat ſententiam. Id conſtat *Petrum* negantem metûs causâ ac privatum feciſſe, atque adeo à Fide nec defeciſſe, nec quicquàm promiſſionis Chriſti firmitati negando detraxiſſe.

Sublatâ

Sublatâ hujuſmodi difficultate, Secunda ſupereſt, Cur Chriſtus & quâ ratione dixerit: Converſum eum Fratres ſuos confirmaturum. Senſus ex dictis conſtat. Nimirum ab eo tempore veritatem promiſſionis incipere, quo *Petrus* poſt negationem reſipiſceret: ſeque denuò ad Chriſtum flendo primùm, deinde amando converteret. Tum enim ſatisfactione repræſentatâ,& acceptâ gregis poſſeſſione eo privilegio eſt donatus. Sic Euthymius hîc,& Theôphylactus,et Ambroſius in Pſalmum 43. & Leo 1. Serm. 2. in Natalî *Petri* & *Pauli*,& Serm. 3. de Aſſumpt. ſua. Nec id ego temerè opinor, obſervo. Hanc particulam *converſus* magno Evangeliſtis in *Petri* ad Chriſtum, & Chriſti ad *Petrum*.converſione uſui fuiſſe. Nam poſt negationem *Petri* ait Lucas. *Converſus Dominus reſpexit Petrum* &c. 22. *Tu aliquando converſus*, & Joannes c. ultimo. *Converſus Petrus vidit illum diſcipulum.* Ex qua analogia deduco,ipſam vocem ſibi ad hoc Privilegium ſignificandum reſpondere: ita ut *converſus Petrus* ad Jeſum *converſum* reſpiciat: à quo ſanè erat per Gratiam convertendus,& ad confirmandos Fratres formandus: ut cum poſtea apud *Joannem* illam acciperet poteſtatem *converſus* diceretur: ceu monere nos Evangeliſta vellet iſtâ repetitione vocis connexionem Privilegii conceſſi cum ejuſdem promiſſione ſignificari. Ita *Petrus*,cui promittitur, dicitur *Converſus*: idem cui traditur *Converſus* item dicitur. Ut repetentes vocabulum rem quoque

memoria repetamus: qui *Converſus* poteſtatem accipit, ei cum *Converſus* fore prædicitur, promiſſam fuiſſe. Nec id ſuâ conjectura juſtâque deſtituitur. Nam iſtud *Converſus* apud Joannem, videtur pertinere ad Officium Paſtoris, quod tunc à Chriſto Petrus acceperat. *Paſce oves meas*. Quo accepto cum Chriſtus ſequi ſe PETRUM juberet, & Petrum ſequentem JOANNES ſequeretur: Petrus ceu Paſtor de Joannè tanquam de ove ſolicitus reſpexit ad Joannem: & reſpiciens ab Evangelio *Converſus* dicitur. Perinde ac tempus deſtinatum à Chriſto ad promiſſionis effectum declarandum illâ voce *Converſus* indicaretur. Nam illud *Aliquando Converſus*, huic actioni convertentis ſe ad Joannem Petri reſpondebat, de quo dicitur *Converſus Petrus* ex officio Paſtoris.

Cui Officio erat annexum Privilegium Confirmandi in Fide oves, quas Joannes ſignificabat. Et quanquam diverſa videatur vocis ſignificatio apud Joannem cum ibi *Converſionem animi* ad Deum: hic *Converſionem* vultus ad Joannem indicet, nil tamen obſtat quo minus etſi diverſa notio ſit, ad idem tamen myſterium pertineat: cum præſertim apud Lucam illa vox *Converſus* alias habeat ſignificationes, uti obſervant Interpretes: quarum una hæc poteſt eſſe *Converſi Petri* ad Joannem, cùm ea curam & ſolicitudinem Poteſtatis Petro concedendæ cum eſt *Converſus* ad Joannem impleta ſit. Vereor ut hæc non tam ſubtilia quam futilia videantur: ſed video non paucis iſta probari, & aliquando

Auguſtino,

Auguſtino, Hieronymo, & Ambroſio, & Chryſologo qui Antithetis & Analogiis ſæpè delectantur, ſimilia placuiſſe.

Tertius locus hic eſt quem modo attigimus, & ſæpe anteà Joannis ultimo. *Paſce Agnos meos. Paſce Oves meas.* Qui illuſtris eſt, & maximè celebratur. His enim verbis Chriſtus præſtitit, quod promiſerat Petro, Paſtorem eum gregis ſui & caput Eccleſiæ inſtituens, quem antea deſignaverat: quemadmodum ſcribit Joannes Maldonatus, ac eſt communis ſententia. Quod autem hic locus Primatum *Petri* probet, & confirmet, cùm noſtræ de Authoritate certa, ac infallibilis mẽtis fundamentũ ſit, operæ pretium erit oſtendere. Ac primùm *Paſcere* perinde eſſe ac regere, gubernare & Paſtoris inſtar dirigere, ſuadetur ex Pſalmo 79. *Qui regis Iſrael intende*, ubi Hebraicè eſt רעה qui *Paſcis*. Unde Pſal. 77. *Paſcere Jacob ſervum ſuum.* Quare Matth. 2. Quod Latinus Interpres habet: *Exiet Dux qui regat* Græcus reddidit ποιμανεῖ *Paſcet*, cum in Hebræo ſit משל *dominetur.* Accedit locus 2. Reg. 5. *Tu Paſces populum meum Iſrael.* Qui ſenſus à ſacris ad profanos quoque Authores tranſiit. Nam ſolet Homerus Reges ποιμένας Paſtores populorum appellare. Hac ratione apud Joannem *Paſcere* Oves id eſt, *regere.* Sedulò, & amanter Paſtoris more. *Petrus* igitur, cùm Paſtor, idem et Princeps eſt inſtitutus. Ita ſentit Ambroſius Serm. 48. de Temp. & Serm. 1. de Sanctis, ſeu de Cathedra Petri, & lib. 1. in Luc. c. 24. & lib. 5. de Fide. in Proœm. & lib. de

Dignit. Sacerdot: c. 2. & *C*yprianus de Unitate Eccleſiæ circa princip. Euſebius Emiſſenus Serm. de ſancto Joanne Evangeliſta. Auguſtinus hîc & Sermo 62. 149. de verbi Domini. Beda Homil. in vigilia Apoſtolorum Petri et Pauli. *C*hryſoſtomus Homil. 87. in Joan. *C*yrillus lib. 11. in Joannem. Leo Papa 1. Serm. 3. Aſſumptionis ſuæ. Ambroſiaſter 2. ad *C*orinth. 12. et Galat. 1. et 2. Iſidorus de vita et morte Sanctorum c. 69. Euthymius hoc loco Joan. Bernardus lib. 2. de *C*onſiderat: ad Eugenium. cap. 8. Gregorius Magnus lib. Epiſtol. Epiſt. 32. ad Mauritium Auguſtum. Arnobius in Pſal. 138 Eucherius in Vigilia Sancti Petri. *Qui omnes* locum intelligunt de ſumma Petri in totam Eccleſiã poteſtate, quæ et docẽdo cum Authoritate, et regendo cum imperio exercetur. Omnes autem erudiẽdos, & Gubernãdos eſſe à Petro, tum Infirmos tum fortes, tum ſubditos, tum præpoſitos, Chriſtus ſignificavit diſtinguens Gregem in *Agnos*, & *Oves*, *Paſce Agnos meos*, *Paſce Oves meas*, *ut* neminem vellet exceptum. Id cum Theophylactus, & Rupertus obſcuriùs jeciſſent Clariſſimè dixit Emiſenus. *Prius Agnos, deinde Oves commiſit: quia non ſolum Paſtoré, ſed Paſtorũ Paſtorem eum conſtituit. Paſcit igitur Petrus Agnos: paſcit & Oves: Paſcit Filios, paſcit & Matres. Regit & ſubditos, & prælatos. Omnium igitur Paſtor eſt; quia præter Agnos & Oves in Eccleſia nihil eſt.*

Eadem eſt mens aliorum Patrum, licèt non eâ quæ acutior eſt, quam ſolidior, conjecturâ nixa. Quan-

Quanquam eam Ambroſius item reſpexerit lib. 10. in Lucam. c. 24. in fine. *Jam non Agnos ut primò, nec Oviculas ut ſecundo, ſed Oves paſcere jubetur, perfectiores ut perfectior gubernaret.* Rectè igitur Bernardus. lib. 2. de Conſiderat. c. 8. *Non modo Ovium, ſed & Paſtorum tu unus omnium Paſtor. Unde id probem quæris? Ex verbo Domini. Cui enim non dico Epiſcoporum, ſed etiam Apoſtolorum ſic abſolutè & indiſcrete, totæ commiſſæ ſunt Oves? Si me amas Petre paſce Oves meas. Quas? illius, vel illius populos civitatis aut regionis, aut certi Regni? Oves meas inquit. Cui non planum non deſignaſſe aliquas, ſed aſſignaſſe omnes. Nihil excipitur, ubi diſtinguitur nihil. Et fortè præſentes cæteri condiſcipuli erant, cum committens uni unitatem omnibus commendaret in uno grege, & uno Paſtore ſecundum illud: Una eſt Columba mea. Ubi unitas ibi perfectio.* Et pulchrè Cyprianus. lib. de Unit. Eccleſiæ circa princip. *Loquitur Dominus ad* Petrum, *Ego dico tibi, Quia tu es Petrus, &c. Et iterum eidem poſt Reſurre ionem ſuam dicit: Paſce Oves meas. Super illum unum ædificat Eccleſiam ſuam, & illi paſcendas mandat Oves ſuas, & quanvis Apoſtolis omnibus poſt Reſurrectionem ſuam parem poteſtatem tribuat & dicat, ſicut miſit me* Pater, *&c.* Et *quorum remiſeritis peccata, &c. tamen ut unitatem manifeſtaret, unam Cathedram conſtituit, & unitatis ejuſdem originem ab uno incipientem ſuà authoritate diſpoſuit.* Et infra *Primatus* Petro *datur, ut una Chriſti Eccleſia & Cathedra una monſtretur.* Explicavit quæ eſſet *par illa poteſtas* omnibus Apoſtolis data, id

 eſt,

eſt, *paſcendi* & Regendi Oves in Eccleſia, ſed ita, ut inter eos Petrus tanquam Caput & Princeps emineret, & illi ſuas oves cum haberent, quarum eſſent Paſtores, Petri tamen Oves haberentur: ut *Unum eſſet Ovile* & *unus Paſtor*, & Eccleſia unitatem ſub uno Capite & Paſtore haberet. Hac ratione Petrum *verticem Cœtus Apoſtolici* Chryſoſtomus Homil. in Joannem 87. appellavit. Claudat hoc agmen Patrum Auguſtinus Tract. 123. in Joannem. *Nec aliud toties audit à Petro, quam ſe diligi: nec aliud toties commendat Petro, quam Oves ſuos paſci.* Et ad ſuum quo ſemper reſpicit ſucceſſores, & Eccleſiám ſenſum Serm. 49. de verbis Domini *Dicit Dominus Petro in quo uno format* Eccleſiam: *Petre amas me? Reſpondet, Amo: Paſce Oves meas*, quo maximè cum Cypriano conſentit.

Probari autem ex hoc loco Doctrinam Petri eſſe certam, & Authoritatem Infallibilem apparet. Ad id enim inſtitutus eſt Paſtor, ut Oves dirigat, & ſervet & paſcat, quæ omnia ſpectant ad doctrinam cujus eſt dirigere, ne errent: ſervare à lupis ne diſcerpantur; paſcere in optimis paſcuis, ne pereant. Si autem Paſtor erret, & in devia & abrupta vadat, Oves ſanè ſecum ducet, & in præceps dabit. Si ad Lupos deficiat, iis dilaniandas Oves tradet. Si in noxia inducat paſcua, & venenatis herbis paſcat, prorſus interibunt. Brevi de Grege actum erit. Quare Divinitùs ſummus ille Paſtor Chriſtus, ſe Optimum deſcribens Paſtorem, & Ideam Paſtorum, quos informabat, cuncta eſt deſcribendo

ſcribendo complexus Joannis 9. Nam primum *Oſtium* ſe conſtituit. *Ego ſum Oſtium*, ne Grex ab Oſtio aberraret, ac per Chriſtum ad optima & ſalubria paſcua intraret. *Per me ſi quis introierit ſalvabitur, & paſcua inveniet*, non præcipitia. Unde Patres Chryſoſtomus, Euthymius, Theophylactus *Oſtium* Scripturam ſacram intelligunt rectè ac ex Fide Ovibus expoſitam: quam *Oſtiarius* Spiritus Sanctus, iiſdem authoribus, vel ipſemet, Chriſtus Authore Ruperto, aperit, & interpretatur per Doctores Sacros, idoneos, ritè inſtitutos, ac miſſos: uti notant hoc loco Cyrillus, Auguſtinus, & Beda, & Theophylactus. Nec ſatis id eſt; *Educit eas: & cum emiſerit ante eas vadit*, ne quà deerrent, *Oves eum ſequuntur, & vocem ejus audiunt*: Tanta eſt in docendo & ducendo cura. Deinde *Fures & Latrones* amovet Chriſtus ſtudio ſervandi Gregis: ne in Lupos, qui nulli ſunt pravis Magiſtris ſæviores incidant, à quibus diſcerpantur & perdantur. Hos enim Pſeudophetas, et Hæreticos eſſe *Omnium* ſententia *Interpretum* eſt. Hi enim miſſi non ſunt ab Paſtore ſummo, nec ab ejus in terris Vicario, et *aliunde veniunt* extra Eccleſiam Romanam, quæ una et ſponſa eſt in qua una auditur vox ſponſi, atque adeo non intrant ad docendum per *Oſtium* commune, ſed aliunde proprio ducti ſpiritu imo et pruritu aſcendunt inſtar Latronum, atrociorum Lupis ad *Oves* in Caulis Eccleſiæ Romanæ Catholicæ abducendas, et ſeducendas. Cujuſmodi fuerunt Lutherus, et Calvinus inſignes Fures Latronesq;

troneſque : veſtimentis Ovium induti ad eas decipiendas vocem Chriſti ſimulantes, manus autem Eſau, imo et ungues Leonum denteſque luporum tegentes,ut ſimplicem JESU Gregem ad ſe illâ honeſta ſpecie traherent,et tractum, traductumque diſcerperent.

Tandem paſcua idonea et ſalubria Chriſtus præparavit, ad paſcendas Oves : à quibus mors exularet, et in quibus vita inhabitaret, *Ut paſcendo vitam habeant*. Nimirum gratiam per Fidem animatam formatamque operibus partam, uti Chryſoſtomus, Euthymius, Theophylactus, Cyrillus, Auguſtinus, et Beda exponunt, in quæ ingreſſi paſcua,in alia Gloriæ egrediantur : quod aiunt Gregorius Homil. in Evangel. 14. et Rupertus hoc loco.Hæc autem munia commendata ſunt Petro, cum Paſtor eſt inſtitutus, ejuſque ſunt vicariis commiſſa, quibus dicitur *Paſce Oves meas*. Hac ratione *Tanquam bonus Paſtor*, inquit Ambroſius, Serm. 1. de ſanctis, ſeu de Cathedra Petri,*tuendum gregem accepit,ut qui ſibi infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum.* Non poſſet autem Petrus tueri et ſervare, ſi errare, regereque ſe non poſſet. Itaque habuit,et certam in Fide tuenda conſtantiam, et infallibilem in tradenda authoritatem. Firmare autem placet quæ hactenus tradidi egregiâ Leonis I. Papæ ſententiâ Serm. 3. Aſſumptionis ſuæ. *De toto mundo unus Petrus eligitur, qui & univerſarum gentium vocationi & omnibus Apoſtolis, cunctis que Eccleſiæ*

ſiæ patribus præponatur , quanvis in populo Dei multi Sacerdotes ſint , multique paſtores, Omnes tamen PROPRIE REGIT PETRVS , *quos* PRINCIPALITER REGIT ET CHRISTVS. Cui hæret altera Ambroſij lib. 10. in Lucam c. 24. in fine. *Dominus elevandus in Cœlum Petrum Amoris ſui nobis, Amoris ſui velut Vicarium relinquebat ; ſic enim habes : Simon Joannis diligis me ? utique Tu ſcis Domine, quia amo te. Dicit ei JESVS. Paſce Agnos meos.* Qui vicarium Amoris relinquebat, is certè Fidei vicariũ reliquerat. Et cujus Amor non refrixit, Ejus profectò Fides non defecit.

Eadem veritas aliis teſtimoniis confirmatur.

A Reſurrectione Domini Petrus cum Primatûs dignitate Authoritatis ſuæ munus exercuit. Nam 1. Actorum capite, eligendi in locum Judæ alterius Apoſtoli Author fuit, ceu ad eum cura illius Senatûs pertineret: ac unus eam rem cæteris in Concilio propoſuit: & Scripturæ locum

ceu Doctor adduxit. Cap. 2. Prædicandi provinciam primus ac ſolus ſuſcepit: & Auditores ad Fidem Baptiſmumque hortatus eſt. Cap. 3. Claudum illum ſtantem pro Specioſa portâ ſanavit, & rectis jam inſiſtentem veſtigiis ad viam ſalutis perduxit: documento, officij ſui eſſe, eos qui in Fidei tramite claudicarent, à ſe & corrigendos, & confirmandos. Cap. 4. Coram Pontifice & Senioribus Judæorum, rationem reddit miraculi & Chriſti Reſurrectionem, & Divinitatem deprædicat, & Eccleſiæ Authorem, & fundamentum vocat: mirantibus cæteris fructum ex Petri concionibus, & operibus conſecutum. Cap. 5. Quoniam Poteſtas Petri ſumma erat, & æqualis Authoritas, atque ad ſupremum Doctorem & principem ſpectat & docere, quæ facienda ſunt, & ſecus facta punire, ac legem ſtatuere & vindicare ejuſdem eſt Poteſtatis, Ananiam & Sapphyram violati voti Reos morte mulctavit: & eodem capite, umbra ſuâ ægrotos ſanavit. Quod non vacat myſterio; ſolus enim Petrus ex omnibus Apoſtolis umbrâ patravit miracula. Nempe quòd umbram Chriſti figuramque gerebat: cumque umbra in eo multum adderet dignitatis Perſonæ, ejuſque ratione Vicarius Chriſti, & Princeps Eccleſiæ eſſet, æquum erat, ut quod aliis per propriam patrabant perſonam *Petrus* per umbram operaretur. Cum præſertim uti obſervat Chryſoſtomus, Umbrante unum *Petro* reliqui omnes in platea ſtantes ſanarentur: atque id verba textus ſignificant: *Ita ut in plateas ejicerent*

infirmos

infirmos & ponerent in Lectulis & grabatis, ut veniente Petro ſaltem umbra illius obumbraret quenquam illorum, & ſanarentur omnes. Ubi duo obſervanda ſunt. Alterum unius *Petri* umbram ad omnes pertinere. Alterum uno obumbrato ſanari omnes, etſi ad eos umbra non pertingeret. Primo enim indicatur *Petrum*, uti umbra eſt Chriſti, univerſalem Paſtorem eſſe; quod non habet ratione Perſonæ, ſed figuræ. Secundo quicquid circa rem unam decernit *Petrus* ad univerſorum Fidem pertinere. Itaque quod unius occaſione perſonæ à Pontifice definitur, id non ille ſolus ad quem propriè definitio ſpectat, ſed omnes alii credere tenentur.

Cap. 8. cum *Simon Magus* Spiritus Sancti Donum pecuniâ emere vellet, & ſimoniam in Eccleſiam conaretur inducere obviam nefario conatui Petrus iit, quòd ad illud malum, quod Sacræ Reipublicæ maxime infeſtum eſt avertendum Summi Pontificis adhibenda eſſet Authoritas: nam cujus erat Eccleſiam gubernare, ad eum ſanè ſpectabat, tam præſens ab ea periculum propulſare. Pertinebat autem ad Pontificiam doctrinam, quantum illud Peccatum foret illuſtri documento declarare. Jam verò quæ c. 9. de Curato Ænea, & ſuſcitata à mortuis Tabitha narrantur, magnum pondus habent ad confirmandam Petro ad faciendam ſupremæ ſuæ Authoritati fidem Patrandi miracula poteſtatem factam. Præterea cum futuri eſſent Hæretici, qui ſolâ Fide contenti, bona

opera neceſſaria ad ſalutem æternam eſſe negarent, ad *Petrum* attinebat, eos Tabithâ ob inſignem in Pauperes miſericordiam charitatemque à mortuis revocatâ, docere *Fidem ſine operibus mortuam eſſe*, quando operibus cum Fide conjunctis vita reddebatur.

Quid? quòd capitis X. Hiſtoria Cornelij Centurionis tota hujuſce Authoritatis documentum eſt. Nam ſolus *Petrus* ex omnibus ad primam illam Gentilium converſionem, quæ pignus erat vocationis Gentium authore Cœlo miniſter deligitur, & cum ad illud via & porta ſolis Judæis aperta eſſet, clavem alteram *Petrus* adhibuit, quæ illam Gentibus aperiret: ut utriuſque Populi ad Chriſtianam Fidem vocatio à *Petro* initium acciperet. Cumque *Paulus* à Spiritu Sancto, hominum tamen operâ ad illud miniſteriū cum Barnaba Actor. 13. ſegregatus eſſet, *Petrus* à Deo per Angelum deſtinatus eſt: quod *Paulus* ſuperiorem haberet in terris, *Petrus* non haberet. Ecquid autē majorem tunc Authoritatem exigebat, quàm ſalutis Chriſtianæ myſteria Gentibus patefacere & impertire? Itaque primus ille ſcivit Deum non eſſe Perſonarum acceptorem, & Gratiæ legem omnibus novit eſſe Gentibus communem: Et Chriſto ad Chananæam teſtante *ſe non eſſe miſſum niſi ad Oves quæ perierunt de domo Iſrael*: *Petrus* ab eodem Angeli ore mittitur, ad Oves Gentium, ut eas in unum Ovile cum cæteris congregaret: ita Authore *Petro* completum eſt illud Chriſti vaticinium. *Fiat unum*

Ovile,

Ovile, & unus Paſtor. Sanè decuit ut ab ipſo Apice ac vertice Authoritatis ac Poteſtatis *Petro* & Spiritus Sancti effuſio, & Baptiſmi luſtralis aſperſio in Gentes fieret. Quemadmodum ex eodem capite conſtat, ut res tanta, tamque mirabilis, ac præ novitate inſolens, ſummâ *petri* Authoritate firmaretur: nec à quoquam improbari infringive poſſet, quod à Capite & Principe Eccleſiæ gerebatur. Clarius adhuc multò & illuſtrius teſtimonium redditur cap. 11. ubi Judæis cum *Petro* expoſtulantibus, quòd prophanas gentes ad Communionem Eccleſiæ admiſiſſet: ipſe ſatisfacit exponens objectam ſibi lintei è Cœlo delapſi ſpeciem, quod à quatuor plagis, totidem angulis ſuſpenſum, ad ſe demittebatur beſtiis, & volucribus refertum: voce intonante ac invitante *Surge* Petre, *occide*, *& manduca.* Cujus cum ſignificationem aperiret, docuit Gentes in Eccleſiæ gremium invitandas ac recipiendas eſſe: idque toto Cœlo atteſtante confirmari. Itaque *Petrus* Author primus extitit tantæ rei, quâ nulla majori tum contentione agitata: nec minus tum à Judæis expectata, gravi deinceps & iniquo animo, à vulgo illorum hominum recepta. Hanc tamen Authoritate ſuâ *Petrus* emollivit, & firmavit; ut quanquam poſtea *Paulo* miniſterium fuerit prædicandi Gentibus commendatum, Auſpicia tamen, & initia à Petro ducerentur.

Nobile item eſt hujuſce veritatis argumentum oratio illa Eccleſiæ c. XII. pro *Petro* in Carcere

 detento

detento ab omnibus in ea contentis fidelibus facta. Nam cum Jacobus tantus Apoſtolus & vinctus antea eſſet, & afflictus & poſtea jugulatus, non legimus Eccleſiam communes pro eo preces ſuſcepiſſe. Silentio tranſacta ſunt illa, & tanquam privata illa immanitas eſſet, minus ſe Reſp. Chriſtiana cōmovit At ubi eo mortuo in *Petrum* injectæ ſunt manus, & ille in Carcerem conjectus, ceu cum illo tota periclitaretur Eccleſia, conjunctis animis, & vocibus Deum pro illius, tanquam pro communi ſalute rogarunt, nec deſtiterunt, donec ille Angeli ope & operâ liber evaſit, & univerſam Chriſtianam Remp. metu & ſolicitudine liberavit. Ex quo inter utrunque Apoſtolum diſcrimine patet, quantum inter privatos Doctores & Epiſcopos ac Petrum intereſſet: & quantum momenti ad Eccleſiam commovendam habitura eſſet authoritas, pro cujus liberatione univerſa orabat.

Cap. 15. in quo primùm Concilij forma ratioque proponitur, obtinet *Petrus* primas Authoritatis & dignitatis. Propoſitâ enim controverſiâ de neceſſitate Circumciſionis, *Cum magna conquiſitio fieret, Surgens Petrus dixit ad eos* Sententiam tanta vi & pondere verborum, ut quid agendum eſſet prorſus definiret. Cui Barnabas & *Paulus* aſſenſerunt, & *Jacobus* proprius illius ſedis Epiſcopus adhæſit. Et quanquam hic pluribus ſententiam ſuam dixerit: non ea tamen prærogativâ qua *Petrus* dixit. Nam *Petrus* primus ſurrexit, judicavit, definivit: Authoritate propriâ, perſpicuè

&

& abſolutè, & Gratiæ neceſſitatem, vimque, & excellentiam expreſſit ; & commendavit. *Jacobus* autem tantùm reſpondit, & dixit, *Ego judico*, ceu privatum calculum adderet, & quod *Petrus* ſtatuerat, judicio ſuo ſequeretur. Itaque neque ſurrexit, quod dignitatis eſt, nec abſolutè definiit, quod eſt Authoritatis.

Sunt alia locorum momenta. Nam Epiſtolâ ad Galat. 1. *Paulus* cum à Chriſto vocatus, & in Cœlo edoctus eſſet, Jeroſolymam poſtea veniens ad *Petrum* adivit, & apud eum manſit diebus quindecim: nec ad *Jacobum* tunc, etſi Hieroſolymitanus eſſet Epiſcopus, divertit. Sed ad *Petrum* quaſi caput, & Principem ſe contulit: quo ſane ſignificavit ejus & Primatum & Authoritatem: nam etſi poſt annos quatuordecim eòdem rediens non cum *Petro* ſolum, ſed etiam cum *Jacobo* aliiſque *Evangelium contuliſſet*, & initâ cum iis ſocietate miniſterium prædicandi Gentibus accepiſſet, non obſtat quominus *Petrum* Principem Caputque agnoviſſet. Priùs enim eum quæſierat, cumque eo dies quindecim habitarat, & quod nexum eſt, de Fide, ac Evangelio multis egerat, non quòd ejus aut doctrina, aut approbatione indigeret, ſed ut illius dignitati, & Authoritati teſtimonium redderet. Quod cùm ſemel præſtitiſſet, alio opus non erat, uti infra expendemus.

Et quidem plures ex Patribus hoc loco Petri primatum agnoſcunt & firmant. Ambroſius Theodoretus, Oecumen. & alij eo ad eum confirman-

dum

dum utuntur Hieronym. Epiſt. ad Auguſt. 11. & Chryſoſtom. Hom. 87. in Joan. Græcos do: quòd nemo ſuſpectos dicet. Chryſoſtomus. *Os erat Apoſtolorum &c. Princeps: propterea &c. Paulus eum præter cæteros viſurus aſcendit.* Theodoretus. *Etenim cum humanâ doctrina non indigeret, Apoſtolorum Principi, quem pareſt honorem detulit.* Oecumenius. *Ut videret Petrum tanquam majorem, ut maneret, cauſâ honoris, quem Petro deferebat factum eſt.*

Deinde obſervo Petrum in ſua Epiſtolà Apoſtolum ſe JESU Chriſti propriè & abſolute nominare, ſine additamento aut nexu, aut expoſitione: ita enim Petrus *Apoſtolus JESU Chriſti electis advenis, &c.* *Jacobus* vero & *Joannes*, & *Judas* in ſuis Epiſtolis nuſquam ſe Apoſtolos appellant. Sed duo primus, & poſtremus ſervos ſe: medius *Joannes Seniorem* ſe dicit. *Paulus* autem qui ſe Apoſtolum ſæpè, ac maximè vocat, eo titulo interdum abſtinet uti Epiſt. ad Philippens. & ad Theſſalonic. 1. & 2. ad Philem. & ad Hebræos: interdum *Servi* nomen præmittit: uti Epiſt. ad Romanos, & Epiſt. ad Titum. Et cùm ſe Apoſtolum dicit, aut non abſolutè dicit, uti in Epiſt. ad Corinth. 1. *Paulus*, inquit, *vocatus Apoſtolus*, aut cum nexu & reſpectu ad aliud dicit, quemadmodum Epiſt. ad Corinth. 2. Cum ſcripſiſſet *Paulus Apoſtolus Jeſu Chriſti*, addidit *per voluntatem Dei*. Sic ad *Galatas Paulus Apoſtolus non ab hominibus, neque per hominem, &c.* et ad Timoth. 1. *Paulus Apoſtolus Jeſu Chriſti ſecundum imperium Dei.* Fateor Petrum

trum in Epiſt. 2. Servum ſe & Apoſtolum dicere. Sed ſatis eſt, quod ſemel ſe in 1. Apoſtolum Jesu Chriſti ſimpliciter, & omni præciſo additamento appellet: quod nemo alius Apoſtolorum uſurpavit.

Illud quidem ad rem maximè videtur facere, quòd ſolus Petrus initió Epiſtolæ ſuæ trium Perſonarum Trinitatis claram & illuſtrem mentionem fecit, cum *Paulus* duas tantùm *Patrem* Filiumque expreſſerit, quemadmodum lector attentus comperiet. Igitur Petrus Epiſt. 1. *Secundum præſcientiam Dei Patris in ſanctificationem Spiritus, in obedientiam & aſperſionem Sanguinis Jeſu Chriſti.* Quibus verbis non ſolum Perſonæ tres, ſed earum etiam proprietates explicantur. Et quanquam Chriſti Domini Divina non exprimatur natura; nec proprietas, Perſona inducitur, & quod neceſſarium eſt ad æternam conſequendam ſalutem credere, id eſt, verbi Divini Incarnatio exprimitur, ut *Petrus* præcipua Fidei Chriſtianæ Capita in Epiſtola illa 1. ſua, ceu ſummam totius doctrinæ tanquam princeps & Doctor Univerſalis Eccleſiæ propoſuerit. Et quidem decebat, ut in quo ſuprema erat ad regendam Eccleſiam poteſtas, ſumma in eo quoque eſſet ad docendam & inſtruendam Authoritas: cum ea poteſtas ſpiritualis eſſet, & ad ſalutem Animæ quæ Fide nititur ordinata.

Hanc *Petri* fidem conſtantem & Authoritatem infallibilem Patres multis ac illuſtribus titulis declararunt: ex quibus ea deduci poteſt. Ac primum

mum Concilium Nicenum Petrum Chriſti *Vicarium* & ab eo Ambr. 24. Lucæ. Anſel. ad cap. 16. Matth. Bernard. lib. 2. de Conſid. appellant. Ecquis vero audeat dicere Vicarium Chriſti qui ſumma Veritas eſt falli poſſe, & fallere? cum eadem ſit Vicarij ac ejus vicem gerit Authoritas. Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum, & Optatus lib. 2. & 7. contra Parmenian. & Cyrillus Alexandr. lib. 12. in Joan. c. 64. *Apoſtolorum & Eccleſiæ Caput* vocant. Cui autem veniat in mentem dicere tam puri & pulchri Corporis caput errori eſſe obnoxium: & cum Aurum optimum ſit, fœcibus inquinari? Chryſoſtomus *Os Apoſtolorum* eadem ratione dixit. Euſebius Emiſſenus Serm. de Sancto Joanne Evangeliſta *Paſtorum Paſtorem* nominat. Quantus error eſſet ſi non modo Oves, ſed Paſtores, imò & eorum Paſtor erraſſet! Aut quis errorem tantum corrigeret? cum de uno errante Doctore Chriſtus dixerit, *Quòd ſi ſal evanuerit in quo ſalietur? Verticem & Apicem Cœtus Apoſtolici.* Cyrillus in Theſauro. & Chryſoſtomus Homil. 87. in Joan. nuncupat. Quam deforme eſſe, in Coronide & Corona ædificii pulcherrimi vitium eminere! *Coryphæum Apoſtolorum* appellat Dorotheus Tyrus in Synopſi. Iſidorus Peluſiota l. 1. epiſt. epiſt. 142. Andreas Cæſarienſis ad cap. 13. Apocal. Qui autem Coryphæus eſſe poſſet qui errando extra Chorum ſœdè ſaltaſſet? *Ducem* diſcipulorum Chriſti dicit Epiphanius hæreſi 51. Quam ineptè *Ducem* ageret, ſi cæcutiret? cùm verum ſit illud

Chriſti

Chriſti Domini *Cæcus ſi Cæco ducatum præſtet, nonne ambo in foveam cadent?* Anteſignanum Apoſtolorum nominat Iſidorus Peluſiota. Turpe foret Antiſignanum ad errorem, quo nullus major eſt Eccleſiæ hoſtis deficere. *Eccleſiæ Perſonam gerentem* dicit Auguſtinus Tract. 124. in Joannem. Sane ſi Petro falſitas poſſet obrepere fuco inducto perſonam Eccleſiæ contaminaret. Rectorem Navis Eccleſiæ nuncupat Maximus Taurinenſis Homil. 3. in Natali Apoſt. Petri & Pauli. Male regeret, qui cum Palinuro ad gubernaculum dormitaret. Petram & Crepidinem & Fundamentum Eccleſiæ Synodus Chalcedonenſis Art. 3. & communiter Patres appellant. Arena potius diceretur, ſi minus firma conſiſteret, & ad flantes doctrinarum ventos circumferretur. A Crepidinis duritie longè abeſſet, ſi molleſceret ad errores. Firmum Fundamentum eſſe nequiret ſi variarum opiniõnum pulſibus quateretur, & in accepta veritate nutaret. Quare optimè Origines Hom. 5. in Exod. *Vide*, ait, *magno illi fundamento & Petræ ſolidiſſimæ, ſuper quam Chriſtus fundavit Eccleſiam quid dicatur à Domino.* Et in Pſal. 1. *Petrus ſuper quem Chriſti Eccleſia ædificata eſt, contra quam Inferorum Portæ non prævalebunt*, & Chryſoſtomus Hom. in Petrum & Eliam. *Petrum talem ac tantum virum, Apoſtolorum Verticem, Fundamentum immobile & Petram ſtabilem.* Et Auguſtinus Serm. 13. de Sanctis: Petrum itaque *Fundamentum Eccleſiæ Dominus nominavit, & ideo dignè Fundamentum hoc Eccleſia colit, ſupra quod Eccleſiaſtici ædi-*

ficij altitudo conſurgit. Æquum profectò erat, ut qui Authore Hilario *Cæteros Fide anteierat*, & teſte Hieronymo *Ardentiſſimæ ſemper Fidei inventus fuerat*, ab ea confirmatus à Chriſto non recederet, nec illius ardorem remitteret, ſed ad extremum uſque Spiritum ſervaret, donec Cruci affixus in media etiam morte Firmitatem et conſtantiam indicaret.

Una ſupereſt removenda objecto, quam urgent ſæpè Hæretici, tum adverſus Primatum, tum adverſus illius authoritatem. Hanc mihi vindicandam ſumo, et argumentum ſic ex eorum ſententia formo. Paulus Galat. 2. narrat Petrum Anthiochiæ non *rectè ad veritatem Evangelii ambulaſſe, atque idcirco ſe ei in faciem reſtiſtiſſe, quia reprehenſibilis erat.* Erravit igitur, et quidem graviter contra Evangelicam veritatem Petrus; et eſt jure à Paulo reprehenſus, quod ſi eò minor erat Paulus, ac nihil inde primatui juxta Auguſtinum timendum, ideo magis metuendum eſt Authoritati nam qui cum minor auſus eſt reprehendere, errantem ſanè deprehendit: nec enim ei aliter ſe auderet opponere. Non poterat autem non errare graviter qui contra veritatem Evangelis ambulabat.

Hoc argumento uſus fuit olim Marcion adverſus Petrum, Tertulliano teſte lib. de præſcript. c. 23. et ex Novatoribus Gardius & Marcus Antonius de Dominis, apud Becanum Tomo de Controverſ. Hac de re extitit celebris controverſia inter duo Eccleſiæ Lumina, Hieronymum & Auguſtinum, quam multis

multis & eruditiſſimis ultro citroque miſſis Epiſtolis acerrimè agitarunt. De qua Divus Thomas 1. 2. q. 103. a. 4. & et ibidem Theologi. Prima reſponſio eſt. In eo loco Pauli non agi de Petro Apoſtolo, & Apoſtolorum Principe, ſed de alio qui unus erat ex ſeptuaginta diſcipulis; nam Paulus eum ibi non vocat Petrum, ſed Cephas; quo nomine rarius vocare ſolet, atque ad eo appellans notat ſe de alio, non de Petro rem narrare: in ea quoſdam eſſe authores ſententia, refert Hieronymus in Comment. Epiſt. ad Galatas. c. 2. cum præſertim inter diſcipulos eſſet unus, qui Martialis Cephas vocabatur, Authore Clemente Alexandrino apud Euſebium l. 1. Hiſtor. c. 14. Verùm hæc frigida & inepta evaſio eſt; nam in eodem c. 2. paulò ante Paulus n. 9. Petrum Cepham primum appellarat, *Jacobus*, inquit, *Cephas, & Joannes.* Ubi Cephas pro Petro ponitur. Quare cum n. 11. Cepham inducit, non poterat non Petrum ſignificare: imo non decebat eum alio nomine, quam Cepha afficere, ne intra duas lineas variare nomen temerè videretur. Itaque omnes fermè Patres tum *Græci* tum Latini locum de Petro intellexerunt.

Comperto & admiſſo. Cepham Petrum eſſe, Prima reſponſio eſt Hieronymi & Patrum quos adverſus Auguſtinum citat Græcorum, Epiſt. inter ſuas 89. inter Auguſtinias 11. neque erraſſe Petrum, neque Paulum verè illum reprehendiſſe, ſed eos ita rem inter ſe compoſuiſſe, ut Petrus Errorem, Paulus

lus Reprehenſionem ſimularet, ut ea ratione Judæos & *Gentiles* conciliarent, & quid utriſque liceret officioſâ illâ ſimulatione docerent. Nam qui Judæi viderent Petrum utentem legalibus, Synagogam cum honore ſepeliri, comperirent; & Gentiles, cum animadverterent reprehendi *Petrum* à Paulo; crederent uſum illum Legalium jam interiiſſe, & tantum permitti, ceu ſuprema officia ſepulturæ. Imò & Judæi idem eâ objurgatione docebantur; cùm viderent *Petrum* reprehendi à *Paulo*, & reprehenſum abſtinere. Id Origenes, id Didymus, id Apollinaris, id Alexander, id Euſebius, id Theodorus apud Hieronymum Epiſt. illa 89. ſive 11. Conſentit *Chryſoſtomus*, Theophylactus, & Euthymius in eum locum Galat. Ex Scholaſticis unus aſſentitur Adrianus in 4. q. 1. de Baptiſmo. Hac ratione inanis eſt objectio, cum nihil inde adverſus P*etri* Authoritatem et dignitatem deducatur.

Sed quoniam hujuſmodi ſententia, etſi graviſſimorum Doctorum, vera non eſt, uti divino ſuo ingenio Auguſtinus demonſtravit Epiſt. 8. uſque ad 19. qui cum Latini fermè omnes, tum Patres, tum Scholaſtici ſentiunt: dandum eſt argumento quòd aſſumit, & erraſſe in eo facto *Petrum*, & ob id verè, ac rectè à *Paulo* reprehenſum. Verba enim *Pauli* in hac Epiſtola aliter exponi non poſſunt: quemadmodum oſtendit accuratiſſimè Auguſtinus. Et patet in textu. Ac ita docet D. Thomas 1. 2. q. 103. a. 4. ad 2. & ib. Thomiſtæ. &

Doctor

Doctor noſter ſubtilis. in 4. d. 3. q. 4. §. Quantum ergo. & Scotiſtæ ibidem. Bonavent. in 4. d. 3. a. 5. q. 2. Richardus in 4. d. 1. a. 6. q. 4. Durandus eadem diſt. q. 9 n. 7. & 8. Paludan. q. 6. a. 5. concl. 4. Gabriel q. 4. a. 3. dub. 3. Sotus l. 2. de juſt. q. 5. a. 4. ad 3. membr. 1. argûm. Eandem docuit Hugo de ſancto Victore. quæſt. in Epiſt. ad Galat. q. 6. Imo & ita definitum eſſe in Concilio Florentino affirmat Caietanus, & Dominicus Soto. alter ad locum. 1. 2. alter lib. 2. de Juſtitia. Plures videri poſſunt apud Vaſquez. 1. 2. d. 182. & Becanum in Tomo. de Controvers. in Opuſculis. l. 2. de Repub. Eccleſiaſt. Et quidem Erraſſe Petrum, & ob id objurgatum, affirmant diſertè Auguſtinus & Cyprianus Epiſt. ad Quirinum, nec Gregorius Homil. 18. negat, & confirmat *Divus* Thomas in 2. 2. quæſt. 33. a. 4. ad. 2. & eſt communis ſenſus Authorum. Quomodo erravit *Petrus* videndum. Primum non erravit in aliquo articulo Fidei; nam communicare tum cum Judæis, & eorum traditiones, ut ait *Auguſtinus*, obſervare, licitum erat: modo ſpes ſalutis in iis non poneretur. *Ac* iis etiam *Paulus* ipſe eſt uſus, cum Timotheum circumciderit, et totonderit in Cenchreis caput, et ſe Hieroſolymis purificaverit, et obtulerit. Igitur eo in uſu *Petrus* non peccavit. Erant enim Legalia, dum Lex Gratiæ promulgata non erat, mortua tantum, ſed non mortifera; permittebanturque à Deo, ut inquit *Auguſtinus*, *ut Synagoga cum honore ſepeliretur.* Conſtat igitur Pe-

trum

trum in Doctrina Fidei non erraſſe. Tantum ergo erravit, in aliquo vel affectu, vel circumſtantia loci, aut temporis; vel in utroque. Nam timore perculſus videtur: cum dicat Textus *Timens eos qui ex Circumciſione erant*; et iſte fortaſſe timor culpatur. *At* Paulus non dicit eum ob Timorem *reprehenſibilem*: ſed innuit culpam in opere, nam non *rectè ambulabat ad veritatem* E*vangelij*, et ſcandalum præbebat exemplo. Igitur opere et facto errabat. Sanè: ſed extra re Fidem errabat. *At* in eo error erat, quòd alieno tempore illo convictu et cæremoniis uſus eſt: cùm Gentiles repentè reliquerit, et ad Judeos qui recenter advenerant ſe transtulerit, ac eorum more vixerit. Unde ſcandalum oriebatur apud Gentiles, quos adhuc in fide teneros illa mutatio poſſet percellere, & ex ea ſecuta, obſervantia Legis perturbare. Itaque ad incogitantiam potiùs, & imprudentiam error ille pertinet, quàm ad aliquod vitium voluntatis, & morum. At ita ferme explicant hujuſmodi errorem *Petri* Patres & Doctores: ac inter omnes luculenter Vaſquez. d. illa 103. c. 7. & *S*uarez. l. 9. de legib, & in Defens. Fidei contra Regem Angliæ l. 3. c. 11. Quare in Politica *Petrus*, non in doctrina Fideve erravit. An peccaverit ambiguum eſt. Id conſtat graviter non peccaſſe. Quod acutè & accuratè probat *S*cotus. Peccaveritne venialiter diſceptatur. *E*t quidem ſic peccaſſe Auguſtinus, & Thomas, & Scotus, cæterique non negant. Recentioris memoriæ Theologi omni-

no negant, ne quem in *Petro* nævum admittant. Ita Vaſquez ſentit,& contendit probare illo cap.7. n.56. Ego non dubitem in *Petro* leve ac veniale Peccatum, ſed in Judicio potius Politico, quàm in re,& mentis intentione admittere: nec id quicquam detrahit aut dignitati aut authoritati, cum præſertim veniales culpæ tam facilè obrepant. Nec video,quî ſine Peccato *Petri*, verba *Pauli* poſſint conſiſtere: nam. niſi peccaſſet, non diceretur à *Paulo Reprehenſibilis*, quod ſupra Perſonam cadit, non ſupra nudum factum. Prætereà,quomodo liberari ab omni culpa poteſt, qui *non rectè ad veritatem Evangelii ambulabat*: & qui exemplo illo ſuo Judaizare Gentes cogebat? Itaque etſi neque doctrinâ,neque intentione erraſſet, nec graviter deliquiſſet; ſaltem, in modo & circumſtantia temporis per incogitantiam, & imprudentiam peccavit: quæ cum non omnino eſſet invincibilis, & aliqua levis negligentia obrepſiſſet, ſatis fuit ad culpam venialem contrahendam. Quare argumento non concedimus *Petrum* ullo modo in doctrinâ erraſſe, cum uſus ille Legalium pro eo tempore *Judæis* permitteretur, nec ob eum reprehendi à *Paulo*, qui illis etiam uſus fuerat, potuiſſe. Loco autem concedimus *Petrum* ex incogitantia obrepente incuria, leviſſimè peccaſſe: quo & integra *Paulo* Fides,& *Petro* incorrupta authoritas manet. Grave teſtimonium Tertulliani clauſula eſto. lib. de Præſcript. *Cæterum ſi reprehenſus eſt Petrus, Converſationis fuit vitium, non Prædicationis.*

Alium ſcrupulum objicit Thomas Anglus Paragr. illo ſuo XXII. non quo fidem *Petri* infirmet, ſed quo imminuat authoritatem. Quem moverant antea Marcus Antonius, & Gardius, & Sereniſſimus item *Jacobus* Rex Angliæ ex æqualitate cæterorum cum *Petro* Apoſtolorum, & Societate cum *Paulo* & *Barnaba* initæ: Ad Galatas 2. ubi *Paulus*: *cum agnoviſſent Gratiam quæ data eſt mihi Jacobus, & Cephas, & Joannes, qui videbantur Columnæ eſſe, dexteras dederunt mihi, & Barnabæ ſocietatis*, quo loco non ſolum non ſuperior *Petrus*, ſed inferior Jacobo, qui prior ponitur, ſignificatur: ac deinde in ordinem cæterorum redigitur. Objectum ſcrupulum ſupra jecimus & removimus: nunc prorſus tollemus. Nihil eo teſtimonio detrahitur Authoritati ſupremæ Petri; nam cum Paulus c. 1. dixiſſet veniſſe ſe Hieroſolymam videre *Petrum*; & apud illum fuiſſe diebus quendicim, ſatis declaraverat *Petri* excellentiam & authoritatem, cum neminem alium ei vel præpoſuiſſet, vel conjunxiſſet. Quare non erat neceſſe, ut mox iterum ejuſdem rei mentionem faceret; nec enim id tunc *Paulus* agebat; imo ab eo quod agebat, maximè alienum erat, *Petri* ſummam in Eccleſia authoritatem teſtari: nam ea mens, id conſilium *Paulo* erat, Doctrinam ſuam à Chriſto ipſo & Spiritu ſancto acceptam oſtendere, ut nihil ei homines, ne Apoſtoli quidem, contuliſſent. Ad id autem demonſtrandum æqualitas maximè faciebat; quam eâ ratione voluit *Paulus* inducere. Nec id ſanè inficiandum,

 Paulum

Paulum in eo *Petro* & Apoſtolis parem fuiſſe: quemadmodum obſervat Suarez. l. 3. defenſionis *Fidei* c. 11. n. 18. Quare cum de eo tantum ibi Paulus ageret, non erat opus ut *Petri* excellentiæ meminiſſet; cum præſertim eam ſatis primo capite expreſſiſſet. Eo autem nihil ſupremæ *Petri* authoritati derogatur: niſi forte, ſi quis ſe Anglus ingenio, & ſapientiâ Parem *Jacobo* Regi eo tempore quo regnabat diceret, idque, probaſſet, is omnino negaret *Jacobum* authoritate ſuperiorem eſſe. Itaque potuit *Paulus*, potuerunt Apoſtoli pares ſe in multis *Petro* oſtendere, idque verè affirmare, nec tamen ejus Principi authoritati derogare. Ut autem ad *Thomam Anglum* ſtylum convertam. Fateor eum in poteſtate Conſecrandi Chalcedonenſi Epiſcopo parem eſſe: cum tamen hic eo & dignitate, & authoritate, & Juriſdictione ſuperior ſit, & cui *Thomas Anglus* omnino, quod ſit Paſtor, teneatur, ut Ovis, obedire. Quod ut faciat moneo, ne perperã ſentiendo & ſcribẽdo erret, & errando à Caulis Chriſti, ad alienã & inimica ſepta deficiat: idque magnore curandum, nam quædam jam in Thoma deerrantis apparent veſtigia.

Quæ diligenter obſervo. Et quidem hoc loco caſtiganda ſunt. Supponit primum: nos qui ſummam *Petro* authoritatem ac infallibilem damus affirmare *Petrum accepiſſe Inerrabilitatem reſpectu cæterorum, quaſi cæteri errare potuiſſent; & poſt ſeparationem ad Petrum pro inſtructione redituri: poſtquam plenitudinem ſpiritus Sancti ad Orbis magiſterium ac-*

 ceperunt

cœperunt. Quo *quid* ait *inſulſius eſſe poteſt?* Falſum ille omnino ſupponit. Cui enim id Catholico in mentem venit? Nemo dicit *A*poſtolos erraſſe, aut in fide errare potuiſſe, neque à Petro confirmatos eſſe, aut potuiſſe confirmari: uti articulo ſuperiore tradidimus; ſed illud tantum Catholici *A*uthores aſſerunt; *Petrum* illam Firmitatem credendi & poteſtatem confirmandi tanquam Caput, & Paſtorem Eccleſiæ accepiſſe, eam que ad Succeſſores cum eadem dignitate, & authoritate tranſiſſe: ac in iis reſpectu aliorum Fidelium Paſtorumque & fuiſſe, & eſſe, & fore. Nec enim ex *Petri* Privilegio Apoſtolis quicquam de ſua Fide & authoritate detractum: nec *Petrus* in Fidei firmitate privatâ eos antecedebat: ſed in eo quod ea Fides in *Petro* erat Capitalis, & cum Eminentia & reſpectu ad totam Eccleſiam: unde reliquos qui errare poterant, ex officio poterat & debebat confirmare. Itaque duo diſcernenda ſunt in *Inerrabilitate*, ut ait Thomas *A*nglus, *Petri* & *A*poſtolorum, Firmitas privata & *A*uthoritas publica. In primo *A*poſtolis *Petrus* potuit non excellere; ſed in ſecundo non potuit non excellere, cum in ſingulis *A*poſtolis non eſſet *A*uthoritas Capitis ad univerſam Eccleſiam pertinens, cujuſmodi erat in *Petro*, nec enim tot erant Capita Eccleſiæ, quot *A*poſtoli. Itaque inſulſiſſimè Thomas Anglus ſupponit, & ineptiſſimè ratiocinatur.

Deinde minus fideliter in exponendo textu procedit, conjungens locum *Pauli* conferentis Evangelium, cum illo quem citat: *Jacobus & Cephas*

et

& Joannes qui videbantur Columnæ *eſſe*, &c. cum ille prior ab hoc diſſitus ſit, etenim *Paulus* n. 2. in quo ait ſe Evangelium contuliſſe, neminem nominat: nominat autem n. 9. cum *ei dederunt dextras ſocietatis*, non ad collationem Evangelij, ſed ad prædicationem illius, partito munere Evangelizandi, ut *Petrus* & cæteri Judæis, *Paulus* & Barnabas Gentibus Chriſtum annunciarent. Sed Thomas utrunque locum confudit, cum debuiſſet inter eos diſtinguere: & quid cuique proprium eſſet aſſignare.

Tandem ait Thomas Anglus, Paulum in tertia regione aëris (ita exponit *Tertium Cœlum*) *Arcana illa verba* cum Evangelij doctrina audiviſſe: quod ſanè abſurdum videtur: nam aut illis verbis *Tertiū Cœlū* nō intelligitur locus aut ſi intelligitur, ille ſanè Tertia Aeris Regio eſſe non poteſt: ſed alius multo & eminētior, & ſacratior: cujuſmodi eſt Cœlū quod appellamus Empyreum. Et Paradiſus ab Eccleſia dicitur, in quo eſt ſedes Beatorum, qui Dei clara viſione fruuntur. Et quidem Auguſtinus lib. 12. de Gen. ad Litter. à c. 27. Per tertium Cœlum, tertium quoddam viſionis genus, quo Deus intuitivè, ut aiunt, ac uti eſt in ſe videtur, intelligit. Alii communiter Paradiſum interpretantur, id eſt, locum in Cœlo Empyreo, ubi eſt ſedes Beatorum. Certè *Paulus* illâ ſuâ 2. ad Corinth. Epiſt. c. 12. *Tertium Cœlum Paradiſum* vertit. n. 4. Exiſtimo autem Paradiſum, non eſſe in tertia aëris Regione, cum præſertim ſentiam cum Auguſtino,,

Epiſt.112.c.12.& lib.12.de Genes ad litter.c.27.& 28.& Anſelmo. 2. ad Corinth. 12.& Scoto. q. 2. Prol. & in. 2. d. 3. q. 9. & in 4. d. 49. q. 12. & D. Thoma. 1. p. q. 12. a. 11. & Scotiſtis, ac Thomiſtis communiter, Paulum Clarè. Deum vidiſſe. Ad id autem idoneum non eſſe locum, Tertiam regionem Aëris exiſtimo. Niſi fortè quòd eā extra tempeſtates, & ventos ſit, Putavit Thomas Angliari eſſe ad Beatitatem accommodatam. Olympum, opinor, cogitabat ille, cujus cacumen in tertiam illam regionem evadens, locum Poetis dedit fingendi in eo monte Cœlum, imo eum pro Cœlo montem accipiendi. De quo aptè canitur. *Pacem ſumma tenent.* Acquieſcerem, niſi ſcirem Joanni Evangeliſtæ (de quo quidam cum P. Salas ſequẽte Origenem aiunt Deum vidiſſe) veritatem illam initio Evangelii ſui Divinitus expreſſam inter ſonantes tonitrus, & micantia fulgura, & contorta fulmina revelatam. Sed is Filius Tonitrui erat, & in ſecunda aeris regione debebat ad Deum videndum conſiſtere. *Paulo* cum eſſet organum Spiritus Sancti Suave, & temperatum ulterius eundum erat, ubi non obſtreperent tonitrus, nec fulgetræ præſtingerent; nec fulmina terrerent. Lepidè Blacolus ſi ita, ſed putidè tamen ratiocinatur.

ARTICULUS III.

Utrum hoc Privilegium Petri ad Romanos Pontifices ejus ſucceſſores tranſierit, ac in iis conſervetur?

NON mihi aut *Petrum* Romæ poſuiſſe Cathedram, eamque Eccleſiam rexiſſe: quod quidam Hæreticorum temere & impudenter; nec ſucceſſores alios Romanos Pontifices continenti ſerie in eadem ſede, & Eccleſia habuiſſe, quod multi imprudenter negant, quòd cum homine Catholico diſputem, probandum eſt. Sed utrum eodem Firmitatis Fidei, & Authoritatis Infallibilis ad confirmandum in Fide Cæteros Privilegio, quod *Petro* aſſignavimus, fruiti fuerint ac fruantur illius ſucceſſores? non nunc de privata cujuſque Fide & Authoritate, ſed de Publica, quæ dignitatis & Cathedræ Comes eſt, & ad regimen Eccleſiæ pertinet, quæ diverſa quidem argumenta ſunt, inſtituo quæſtionem.

Qua in re omnino affirmandum idem quod in *Petro* fuit privilegium cum eadem prærogativa in ſucceſſoribus eſſe. Id ratione conſtat. Nam

uti

uti ex Patribus ſupra diximus, Chriſtus Dominus ita *Petrum* Caput & Paſtorem Eccleſiæ ſuæ inſtituit, non ut pro ejus vita duntaxat dignitatem, primatumque inſtitueret, Eccleſiamque ejuſdem vitæ periodo terminaret, ſed ut in *Petro* & Eccleſia ſui temporis, formam quæ futura erat, Paſtorum & Greges in Eccleſia ſua perpetuo duraturam præſtitueret ac demonſtraret. Quod ſi quævis Hominum Reſpûblica, cum Regem ſibi vel Principem deligit, cui ſe regendam committit, non de eo tantum cogitat, ſed in poſterum cogitationes ſuas intendit, & futuram Regum, ac Principum ſucceſſionem, in eo quem deligit, deſtinat & providet, quanto majori jure Chriſtus Eccleſiæ ſuæ eâdem ratione conſulere debuit, cum eam perpetuam conſtantemque formaret? Negare quiſquā Regni temporalis, & caduci civis non audeat Reges ſuos legitimos eſſe, qui à Primo ſunt deducti, & audebit Catholicus quiſquam Romanos Pontifices juſtos ac germanos eſſe Eccleſiæ ſpiritualis ac æternæ paſtores inficiari? Ergone deſinet à Chriſto Domino *Petro* authoritate Divina collata poteſtas? æternabit Regibus à populis authoritate humanâ juriſdictio attributa? Pudeat quenquam, tam ineptè & abſurdè ratiocinari.

Sed ſacrat us rem pendamus. Textus ipſe nos docet Chriſtum de Futuro ad finem uſque mundi ſtatu Eccleſiæ cogitaſſe, ac egiſſe. Quorſum enim ſpectat illud *Ædificabo Eccleſiam meam?* Ac *ſuper hanc Petram*, & illud *Portæ Inferi non prævalebunt adverſus*

ſus eam. Et aliud *Ut non deficiat Fides tua.* Et aliud *Converſus confirma Fratres tuos.* In quo loco ſumma vis eſt. Nam Fratres confirmandi à *Petro*. Apoſtoli non erant, igitur alii erant Fratres Apoſtolis ſucceſſuri, qui in Fratrum nomen & locum ſuccederent. Hos igitur diuerſos perſonis, pares dignitate, pontifex alius à *Petro* perſonâ, idem loco, & authoritate confirmaturus erat. Jam verò locus ille Matthæi ultimo: *Ecce ego vobiscum ſum uſque ad Conſummationem ſeculi* curam iſtam providentiamque deſignat. Nec enim cùm Apoſtolis tantum; qui non eò uſque victuri erant; ſed cum eorum ſucceſſoribus ad conſummationem ſeculi duraturis futurus erat, uti Auguſtinus lib. 6. de Geneſi ad litter. c. 8. & Theophylactus hic exponunt.

Nec Patres hac in veritate probanda minus, quàm in *Petri* dignitate, & authoritate aſſerenda acres, vehementesque fuerunt, quemadmodum ſupra indicavimus: nunc moſtramus. Igitur Cyprianus lib. de Unit. Eccleſiæ initio, *Ut unitatem manifeſtaret, unam Cathedram conſtituit, & unitatis ejuſdem originem ab uno incipientem ſuâ authoritate diſpoſuit.* Et Epiſt. 27. Dominus noſter Eccleſiæ ſuæ rationem diſponens in Evangelio loquitur, & dicit *Petro*, Ego dico tibi, quiâ tu es *Petrus*; & ſupra hanc *Petram* ædificabo Eccleſia meam. Ac infra. *Inde per temporum & ſucceſſionum vices* Epiſcoporum ordinatio, et Eccleſiæ ratio decurrit, *ut* Eccleſia ſupra Epiſcopos conſtituatur, & omnis actus Ec-

 cleſiæ

cleſiæ per eoſdem præpoſitos gubernetur. Eodem ſenſu dixit Chryſoſtomus lib. 2. de ſacerdot. verſans locum Joan. 21, quanam de Cauſâ Christus ſanguinem effudit ſuum? Certè ut pecudes eas acquireret, quarum curam tum Petro, tum Petri ſucceſſoribus committebat. Idque deinceps probat. Unde rectè breviter que Ambroſius in Pſal. 40: intulit ex illis verbis Tu es *Petrus*, &c. *Ubi Eccleſia ibi Petrus*, id eſt, *Petri* ſucceſſor Pontifex Romanus, & addit appoſitè *Ubi Eccleſia ibi nulla mors, ſed vita æterna*: quia etſi *Petrus*, & qui ei ſuccedent ſinguli moriantur, Eccleſia & vivit, & æternat. Philippi Presbyteri in Conc. Ephes. Tom. 2. Concil. c. 16. luculentum teſtimonium eſt. *Nulli dubium imo ſeculis omnibus notum, Sanctum* Petrum *Apoſtolorum Principem & Caput*, Eccleſiæ *Catholicæ Fundamentum per Succeſſores ſuos hucuſque ſemper vivere, cauſaſque decernere, ſemperque victurum eſſe. Hujus itaque Ordinarius ſucceſſor Papa Cœleſtinus nos ad hanc Synodum miſit.* Id nemo melius Auguſtino vidit, & confirmavit, uti ſupra commemoravimus, ſemper enim in *Petro* publicam pro tota Eccleſia Perſonam agnovit. Ejus autem rei idoneam rationem affert Enarrat. 1. in Pſal. 108. loquens de Juda Judæorum Populum repreſentante. *Sicut enim* inquit, *quædam dicuntur, quæ ad Apoſtolum Petrum propriè pertinere videantur, nec tamen illuſtrem habent intellectum, niſi cum referuntur ad Eccleſiam, cujus ille agnoſcitur in figura geſtaſſe perſonam propter Primatum quem in diſcipulis habuit. Ita Judas quodammodo per-*

ſonam

ſonam ſuſtinet inimicorum Chriſti Judæorum. Ubi obſervo Auguſtinum in *Petro* agnoviſſe, & Primatum, & veram Eccleſiæ ſuſtinuiſſe Perſonam, quòd de Juda *Quodammodo* dixit, ut innueret multum inter utranque Repræſentationem intereſſe. Cum Judas umbratilis Judæorum, Petrus ſolida & germana Eccleſiæ Perſona repræſentando exiſteret. Quod adhuc accuratiùs expreſſit tract. 124. in Joan. poſt med. expendens illa verba Evangelij *Dimitte nobis debita noſtra*, &c. *Hoc agit Eccleſia ſpe beatâ in hac vita ærũnoſa: cujus Eccleſiæ Petrus Apoſtolus propter Apoſtolatus ſui Primatum gerebat figuratâ generalitate Perſonã. Quod enim ad ipſum propriè pertinet, naturâ unus homo erat, gratiâ unus Chriſtianus, abundantiore Gratiâ unus, idemque Apoſtolus. Sed quando ei dictum eſt, Tibi dabo Claves Regni Cœlorum. Univerſalem ſignificabat Eccleſiam.* Rectè omninò, nam iſta repræſentatio Eccleſiæ ſupponebat in *Petro* dotes & virtutes quibus abundabat, & dona quibus cæteros antecedebat: ac iis ipſis Eccleſiam ſignificabat, ut ſicut in eo erant, ita in Eccleſia eſſent futura. Et lib. de Agone Chriſtiano c. 30. *Non enim ſine cauſa inter omnes Apoſtolos hujus Eccleſiæ Catholicæ perſonam ſuſtinet Petrus. Huic enim Eccleſiæ Claves Regni Cœlorum datæ ſunt, cum Petro datæ ſunt. Et cum ei dicitur ad omnes dicitur Amas me? Paſce Oves meas.* Non quod ſingulis eodem modo quo *Petro* conceſſa ſint ſingula, ſed pro varietate munerum & perſonarum: quemadmodum poſtea nos idem Auguſtinus docebit. His enim locis non æqualitatem, ſed perpetuitatem, & proportionem ſignificat:

 alioqui

alioqui omne Regimen Eccleſiæ confunderetur, ſi omnia eſſent promiſcua. Unde Serm. 33. de verbis Apoſt. c. 2. *Reſpondit Petrus unus pro omnibus, quia unitas in omnibus.* Ecce unitatem, videamus diſtinctionem, ac retentis muneribus proportionem. Serm. 13. de Verb. Dom. c. 1. *Ipſe enim Petrus in Apoſtolorum ordine Primus, in Chriſti amore promptiſſimus ſæpè unus reſpondet pro omnibus.* En Perſonæ & muneris diſtinctionem cum unitate in Fide. Hæc communis, illud proprium, repreſentata Eccleſiæ fide, ſervata dignitate. Clarius c. 2. *Idem ergo Petrus à Petra cognominatus, beatus, Eccleſiæ figuram portans, Apoſtolatus Principatum tenens.* Viden? ut Eccleſiæ publicam Perſonam ſuſtinens, propriam ſervat prærogativam principatus? Ea nimirum erat Figuræ conditio, ut quod futurum erat in Eccleſia ſignificaret, cum autem in ea Caput & membra eſſent futura. Petrus qui caput erat, quid capiti conveniret propriè, quid membris metaphoricè indicabat. Ita qui futuri erant in Eccleſia Capita in Petro capite exprimebantur, qui membra in Petro Fideli adumbrabantur.

Neque hoc acumini dandum eſt meo, aut in Auguſtinum affectui: ſed ſtudio veritatis. Ac ut id appareat audiamus Auguſtinum ſervantem Decorum Dignitatis Petri, impoſitâ communi fragilitatis Fidelium perſonâ. Loquens de Pœnitentibus Epiſt. 108. ad Seleucianum ſic ait. *Quod autem dicitur Petrus egiſſe Pœnitentiam, cavendum eſt, ne ita putetur egiſſe quomodo agunt in Ecccleſia qui pœnitentes vocantur. Et quis hoc ferat ut primum Apoſtolũ inter tales pœnitentes numerandum putemus?* Itaque

Itaque Quod de Deo Adamum formante dixit Tertullianus: *Cogitaſſe Chriſtum cum figurabat Adamum* id de Chriſto Petrum inſtituente Auguſtinus aptè ad Eccleſiam convertit. *Eum in Petro formando Eccleſiam præformaſſe.*

Quaſcunque igitur Prærogativas *Petrus* publicam Principis & Capitis Eccleſiæ Perſonam gerens à Chriſto accepit, & retinuit ipſe, & ad ſucceſſores tranſtulit. Inter eas unam inprimis fuiſſe Authoritatem in definiendo, & judicando ſupremam, nemo inficias ierit qui Sanctorum Patrum monumenta evolvat. Ac primùm id Pontifices ipſi Romani, qui proprij ſunt ac domeſtici Teſtes fatentur: quibus non ideo abroganda eſt fides, quod in Cauſa propria teſtimonium reddunt; cum, præterquam quod omnium conſenſus firmum ſit argumentum veritatis, ipſi ſanctiſſimi viri & integerrimis moribus fuerint: ac nemo meliùs quid ſibi liceat quidve conveniat, quàm quibus ea eſt Poteſtas tradita cognoſcit. Equidem non video cur minus credamus Catholicis Pontificibus noſtris, quàm Calviniſtæ & Cæteri Heterodoxi Regibus ac Principibus ſuis ſuam Juriſdictionem & authoritatem affirmantibus credunt. Itaque ferant nos Pontificibus ſummis Petri ſucceſſoribus duce Scripturâ & traditione fidem adhibere, quando ij Principibus ſuis ad aſtruendam pro libitu Poteſtatem propriam, & vindicandam alienam credere volunt. Nec ego nunc de Primatu dignitatis, ſed de pondere Authoritatis (quæ meæ ſunt partes) ago. Igitur Evariſtus Epiſt. 1. *Romanum Epiſcopum Caput vocat ad*

ad quod in dubiis recurrendum eſt. Id Anacletus antea, Epiſt. 1. dixerat, & Alexander. 1. & Sixtus 1. id Anicetus, id Eleutherius, id Victor in Epiſtolis ſuis dixerunt. Zephyrinus Epiſt. 1. ex loco Matth. 16. Romanæ Eccleſiæ authoritatem probat, ad cæteras inſtruendas: & ad finem ait: *Memor enim ſum me ſub illius nomine Eccleſiæ præſidere, cujus à Domino Jeſu Chriſto eſt glorificata confeſſio, & cujus Fidei omnes ſemper deſtruit errores*. Conſentiunt Anterus ad Epiſcopos Bæticos, & Fabianus Epiſt. 1. 2. & 3. Cornelius Epiſt. 46. inter Epiſtolas Cypriani, & Lucius in Epiſt. ad Occidentales. Sixtus 11. Epiſt. 1. Ac Dionyſius Epiſt. 2. ad Severum Epiſcopum: *Ab initio*, ait, *tantam accepimus à Beato Petro Apoſtolorum Principe fiduciam, ut habeamus authoritatem auxiliante Domino Univerſali Eccleſiæ ſubvenire*. Quod Felix Epiſt. 1. confirmat, & Marcellus Epiſt. 1. calculum addit. Adjicitque *Nullam Synodum legitimè fieri poſſe ſine Romanæ ſedis authoritate*. Euſebius Epiſt. 3. Marcus Epiſt. ad Athanaſium & Epiſcopos Ægypti, & Julius 1. Epiſt. ad Orientales. & Liberius in Reſcripto ad Athanaſium, & Felix 11. ſubſcribunt. Id Damaſus probat epiſt. 2. ad epiſcopos Africæ, & Siricius epiſt. 1. ad Himerium. Illud præclare jacit, *Portamus onera omnium Eccleſiarum, imo in nobis portat Beatus Apoſtolus Petrus*. Nec minus Anaſtaſius ad Burgundicos & Germanicos epiſcopos. Exigit, inquit, *dilectio veſtra ex authoritate Sedis Apoſtolicæ veſtris reſpondere Conſultis*. Sed nemo

id

id ſæpius ac luculentius confirmat, quam Innocentius I. tempore Auguſtini quo maximè Eccleſiæ Romanæ authoritas viguit ſummi hujus Doctoris firmata oraculis, quæ paulo poſt afferemus. Itaque Innocentius Epiſt. 1. ad Victricium. 2. ad Exuper. 3. ad Innocentium. 17. ad Arcadium. 27. ad Epiſcopos Macedoniæ 29. ad Decentium Epiſt. 31. & 32. ad Concilium Carthaginenſe, & Milevitanum Apoſtolicam authoritatem aſſerit & illuſtrat. Sequitur Zozimus. Epiſt. 1. ad Heſychium & Bonifacius 1. Epiſt. 2. ad Epiſcopos Galliæ. & Epiſt. 3. ad Hilarium. & Cœleſtinus. 1. Epiſt. 1. ad Epiſcopos Viennenſes & Narbonenſes. & Epiſt. 4. ad Eccleſiam Conſtantinopolit. & Epiſt. 5. ad Neſtorium. Qui deinceps ſucceſſerunt à Leone I. Uſque ad Innocentium III. ab eo ad noſtra uſque tempora magni profecto & Authores & vindices hujuſce Authoritatis Pontificiæ extiterunt. Quorundam locos tantum indico. Hilarij Epiſt. 3. ad Aſcanium. Gelaſij 1. Epiſt. ad Epiſcopos Dardaniæ, & 6. ad Epiſcopos Lucaniæ & Epiſt. 10. ad Anaſtaſium. & Epiſt. 11. ad Dardanos. & in Commonit. ad Fauſtum, & in Decreto de Apocryphis Scripturis. Anaſtaſij 2. in Epiſt. ad Anaſtaſium Auguſtum. & Symmachi in Apologet. contra eundem. & Hormiſdæ Epiſt. 1. ad eundem met Imperatorem, & Epiſt. 22. & ſequentib. ad Juſtinum Imperatorem. Bonifacij II. in Epiſt. ad Eulalium. Joannis II. Epiſt. 2. ad Juſtinianum. Vigilii Epiſt. 1. c. 7. & Epiſt. 4. ad Univerſum populum Dei. Pelagij 1.

in Epiſt. 1. ad Vigilium & Epiſt. 3. & 5. Joannis III. in Epiſt. 3. ad Epiſcopos Germaniæ, Pelagij II. Epiſt. 8. contra Joannem Patriarcham Conſtantinopolitanum. Honorij 1. ad Eduinum Regem Anglorum, & Honorium Epiſcopum. Leonis II. Epiſt. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Benedicti II. Epiſt. ad Concilium Toletanum 14. Agathonis Epiſt. ad Conſtantinum Imperatorem. quæ habetur in 6. Synodo. Adriani 1. Epiſt. ad Conſtantinum & Jrenen. quæ in 7. Synodo exhibetur; præcipuè parte 2. quæ in Vaticana Bibliotheca ſervatur, Nicolai I. Epiſt. 6. ad Phocium. & Epiſt. 10. ad Epiſcopos Conſtantinopolitanæ Sedi Subjectos, & 18. 20. & 30. Joannes VIII. Epiſt. 73. ad Lambertum. Leonis IX. in Apologia contra Michaelem & Leonem & Epiſt. ad Petrum Antiochenum, & ad Conſtantinum Monachum Imperatorem. Gregorii VII. Epiſt. 10. lib. 3. Epiſt. ad Henricum Regem. Innocentij III. Serm. 2. de Conſecratione Pontificis. Cæterorum Recentioris memoriæ Pontificum locos adducere omitto, quòd de iis nemo dubitat, quin authoritatem ſibi eam tanquam Romanæ Sedis propriam vendicarint, ac eam ſæpe exercuerint. Qui ſcire id exactius velit, Sacrorum Canonum, & Conſtitutionum, et Bullarum libros evolvat.

Delecta certorum Pontificum antiquiorum teſtimonia operæ pretium erit adducere. Ac primum Leo 1. hanc Authoritatis in doctrina Prærogativam egregie aſſerit & confirmat. Ita epiſt. 4 Paſtorem ſe Univerſalem totius Eccleſiæ agnoſcit:

Divinis

Divinis, inquit, *præceptis, & Apoſtolicis monitis incitamur ut pro omnium* Eccleſiarum *ſtatu impigro vigilemus affectu.* Idem inculcat Epiſt. 84. ad Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonic. & 89. ad Epiſcopos Viennenſis Provinciæ, & luculenter admodum in Sermonibus de Aſſumptione ſua, præſertim 3. Sed duo maximè loci notandi. Alter in Epiſt. 47. ad Synodum Chalcedonenſem, in qua cum dixiſſet, Ex voluntate Imperatoris indictum eſſe Concilium, ait *Beatiſſimi Petri Apoſtoli jure atque honore ſervato.* Quod ſummum erat, nec ei poterat derogari. Et infra cujuſmodi illud ſit oſtendit declarans *ſe in ea Univerſali Synodo per ſuos vicarios præſidere.* Aptiſſima item ſunt Epiſt. 53. & 54. & 55. Sed illud in hac ultimâ ad Pulcheriam Auguſtam pulcherrimum ad Pontificiam authoritatem circa res Fidei commendandam. *Conſenſiones Epiſcoporum, Sanctorum Canonum, in Nicena Synodo conditorum regulis repugnantes unitâ nobiſcum veſtra Fidei pietate in irritum mittimus, & per AUTHORITATEM BEATI PETRI generali prorſus definitione caſſamus.* En à quo Authoritatem ad rem tantam tamque gravem circa doctrinam Leo acceperit, id eſt, à Primo ac Principe Eccleſiæ *Petro*, qui eam per aliorum ſibi ſuccedentium Pontificum manus ad Leonem inviolabili jure tranſmiſerat. Suffragatur haud multum à Leone tempore diſſitus uno, tantùm interpoſito Hilario Sardo, Romanus Pontifex Simplicius Tiburtinus. Epiſt. 1. & 3. ad Zenonem Imperatorem, in qua ſic *Perſtat in ſucceſſoribus*

 ſuis,

ſuis, (id eſt, ipſius Petri) *hæc & eadem Apoſto. licæ norma doctrinæ, cui Dominus totius curam ovilis injunxit.* Et Epiſt. 3. ad Acatium. *Quia Sanctæ memoriæ Prædeceſſorum noſtrorum extante doctrinâ, contra quam nefas eſt diſputare quiſquis rectè ſapere videtur, novis aſſertionibus non indiget edoceri.* Ejuſdem modi habet Epiſt. 9. & 13. ad Zenonem Auguſtum. Tertius ſe addit Comes Gregorius Magnus, ingens ſuo nomine pondus trahens.

Nemo ſolidiùs, nemo videniùs, nemo in copioſius de Pontificia authoritate tractavit. Ubique occurrunt exempla, ſed quoſdam illuſtriorum locos deſignabo. Epiſt. 24. & 71. & lib. 2. Indict. p.11. Epiſt. 7. & lib. 4. Epiſt Epiſt. 54. & lib. 7. Epiſt. Epiſt. 125. & ſuper 5. Pſalm. Pœnitent. & Homil 21. in Evangel. & alibi ſæpe. Pauca in rem profero lib. 6. indict. 15. c. 37. alias 201. ait: *Quis eſt qui neſciat Sanctam Eccleſiam, in Apoſtolorum Principis ſoliditate firmatam?* & l 7. Epiſt. 123. *Quæ ſemel Apoſtolicæ Sedis Authoritate Sancita ſunt nil egent firmitatis.* Ita duobus hiſce locis *Petri* & ſucceſſorum unam & eandem eſſe Firmitatem & authoritatem comprobavit.

Hæc teſtimonia ſuſpecta videri non debent, imó ſi rectè calculum ponamus, juſta et idonea, quod propter Heterodoxos dico, qui infirmant. Nam iis ego illud impingo. Cum hiſtoriam Regum ſuorum ſcribunt, eò ſibi majorem fidem conciliant, quòd præmonent, ſe Regia Tabularia, & Autographa in iis ſervata conſuluiſſe, perinde ac plus fidei mereantur, cum tamen ipſorum Regum

man-

mandata, & ſcripta: & quædam ab ipſis & confecta, et obſignata ſint. Quod ſi quis illarum Chartarum authoritatem elevet, ſuccenſent, et ferre non poſſunt. Quâ fronte igitur tot Pontificum Sanctiſſimorum teſtimonia ex arcanis veterum tabulariorum viſceribus deprompta impugnant, et irrident, cum præſertim ab ipſis ſint Authoribus partim ſcripta, partim dictata. Omnia certè bona fide publici juris facta. Si fidem habui volunt Diplomatis Regum iiſque tanquam incorruptis teſtimoniis utuntur, cur quæſo elevant Authoritatem ſummorum Pontificum in Chartis illis Virginibus illibatâ fide cuſtoditis clauſam? Igitur aut credant noſtra, aut non credant ſuis: nec velint Religioſiores erga Regum ſuorum Diplomata, quam erga Pontificia Decreta: cum nec illi Reges illos priſcos niſi famâ et traditione noverint, quorum venerantur monumenta. Pergo. Hujuſmodi ſupremam quæ in Petro fuit authoritatem in Pontificibus Sedis Romanæ manſiſſe Conciliorum calculis confirmemus. Generalibus maximum pondus ineſt. Horum primum produco. Nicenum Can. 2. ſic, *Epiſcopi in gravioribus Cauſis liberè Apoſtolicam appellent Sedem, atque ad eam quaſi AD MATREM confugiant.* Quæ Mater eſt ubera habet; ut alat Infantes. An non id Petri proprium cui dicitur *Paſce Oves meas,* qui dicit *Quaſi modo geniti infantes ſine dolo lac concupiſcite*? At non ea ſub Petro tum, ſed ſub Julio I. *Mater* erat. Et Can. 39. in Canonibus ex Græco & Arabico tranſlatis: *Ille qui tenet Sedem Romæ Caput*

put eſt, Princeps omnium Patriarcharum, quandoquidem ipſe eſt primus S I C V T P E T R V S, *cui data eſt poteſtas in omnes Principes Chriſtianos, & omnes Populos eorum, ut qui ſit Vicarius Chriſti ſit ſuper cunctos Populos & Univerſam Eccleſiam Chriſtianam.* Igitur quicunque Petro Succedit S I C V T P E T R V S Vicarius eſt Chriſti; atque adeo vice Chriſti, qui veritas eſt, veritatis eſt Aſſertor et Promulgator: etſi Author eſſe non poſſit. Concilium Epheſinum ſic Epiſt. ad Cœleſtinum Tom. 4. Synodi c. 17. *Eſt enim vobis in more poſitum, ut in omnibus celebres ſitis, ſtudiaque veſtra ſolida* Eccleſia*rum firmamenta conſtituatis.* A *Firma* & *Solida Petra* Petro *firmamenta ſolida* Summi Pontifices appellantur. Clarius & luculentius Chalcedonenſe Concilium Leoni I. Magno teſtimonium reddidit. Act. 2. lectis Leonis litteris, Patres unanimi omnes conſenſu congregati dixerunt: *Ita credimus. Petrus per Leonem ita locutus eſt.* Et in fine Action. 15. à Fr. Laurentio Surio relatæ de eodem Leone. *Alia omnia ab eo definita teneantur tanquam à Vicario Apoſtolici Throni.* Et ſupra dixerat: *ſecundum Claves à Domino definitas.* quæ ex D. Thoma Surius citat. Octava Synodus Sedes Romana vocatur, *ſedes Petri Principis Apoſtolorum.* Ita definitum à Concilio Florentino in litteris unionis: & à Tridentino Seſſ. 6. c. 1. Et quidem de Authoritate doctrinæ agebant. Hanc ſtatuunt Concilium Romanum 1. ſub Sylveſtro: & Romanum 3. & 4. ſub Symmacho.

&

& Concilium 4. Aurelianenſe c. 1. & Carthaginenſe, et Milevitanum ſub Innocentio 1. & Africanum ſub Bonifacio c. 35 Idem Turonicum 2. c. 21. Bracharenſe 1. c. 18. 22. 23. Toletanum 1. in Aſſert. Fidei. & 3. Can. 1. ſub Pelagio 2. Ex quo apparet hanc Petri Prærogativam ad ſucceſſores cum dignitate pariter tranſiiſſe.

Id verò aliis fortiſſimis argumentis confirmatur.

Primùm eſto ab ipſa Regum inſtitutione petitum quod ſupra tetigi. Nam quæcunque ſibi Reſpublica Reges conſtituit, etſi unum hominem ſingularem creaverit, eo ipſo tamen voluit, ut ad ſequentes Reges eadem dignitas, & Poteſtas Regia perveniret: imo & ipſi eam Reges jure ſuo, uti quiſque ſuccederet, vindicabat. Ita Judices primum apud Hebræos, ita Reges deinde, nec tantum ij qui Jure hæreditario & ſanguinis, uti Reges Judæ, ſed etiam qui aut electionis judicio, aut vi armorum Regnum vindicabant, uti Iſrael. Ita Duces poſtea uſque ad Hyrcanum in ſacris litteris Rempub. geſſerunt. Hac ratione Romæ Reges, Conſules, Imperatores, pari acceptâ & traditâ poteſtate imperarunt. Id omnes Populi ex quo cœpti ſunt ab uno vel pluribus regi rem altè repetendo eveniſſe comperient. Fuerunt ſanè qui ambigerent, An quis jure occupaſſet imperium: nemo tamen, qui ſemel rectè & ritè capeſſeret, de eo An integram poteſtatem accepiſſet, dubitavit.

Secundum eſto à Summorum Pontificum inſti-

tutione ac ſerie deductum. Ex quo enim Aaron Inauguratus eſt Pontifex : dum ea floruit Reſpub. ad Hyrcanum, imo et ad Caipham et Ananiam Par omnium qui ſunt deinceps inſtituti Pontifices dignitas fuit. Hæc verò non nuda, ſed ſuis ornata prærogativis per manus eſt ſuccedentium tranſmiſſa. Nec enim ſolum in familia Eleazar uſque ad Ozi Abnepotem, ſed & in Familia Ithamar quæ in Abiathar Abnepotem Heli deſiit, integra & illibata dignitas viguit. Quæ etiam tempore Regum ad Captivitatem uſque Babylonicam ad Eleazari rurſum revocata Poſteros, per tredecim (tot enim ſunt) à Sadoc ad Saraiam Pontifices perduravit. Poſt Captivitatem, libertate Judæis, & Patriâ reſtitutâ iterum Pontificia dignitas revixit, & ad Machabæorum uſque ætatem à Joſue Joſedeci Filio ad Joannem Hyrcanum Simonis Filium duorum ſupra viginti Pontificum ſeries eſt perducta. Poſtea etſi conciſa, & malis artibus, quod jam antea teracciderat, contaminata, non ideo tamen gradu cecidit, ſed in eo ſtetit, & ſuam Prærogativam retinuit. Nam niſi retineret Caiphas Pontifex non prophetaret, nec Paulus Ananiam cui maledixerat dolens revereretur. Qua de re proximâ quæſtione dicemus. Nunc ſatis eſt ex hujuſmodi exemplo colligere : quod Synagogæ conceſſum fuit, id Romanæ Eccleſiæ non negandum : ſum ea ſit Unica Columba, & ſponſa Chriſti cum quo unum Corpus efficit, & Fide conjuncta, & Amore copulata.

Tertium

Tertium eſt abipſa experientiâ ſumptum. Videmus enim quam Firmitatem Chriſtus Petro, ac in eo Eccleſiæ ſuæ promiſerat,eam in Romana Sede ejuſque Epiſcopis impletam. Si enim oculorum aciem ad reliquas quæ Principes habitæ,et Patriarchales Eccleſiæ,convertamus, perſpiciemus omnes unam poſt aliam corruiſſe; Nullamque earum præter Romanam hodie ſupereſſe. Sanè Hieroſolymitana Eccleſia haud ità multò poſt Chriſti mortem graſſante ferrò cum ipſa eſt urbe everſa. Antiochena, & Alexandrina diutius, ſed non multis ſeculis manſerunt. Conſtantinopolitana, uti Romana altera,longius latiuſque floruit.Sed tàdem deſiit, & à Bonifacio IV. cum Hieroſolymitana reſtituta vigere tamen diu non potuit.Sola Romana ſuper Petram fundata perſtitit immobilis, nec ullis fuit unquam machinis expugnata. Imo ea paulatim creſcens magnitudine ſuâ complevit Orbem, & quod Romanum ſibi vendicavit Imperium, obtinuit, ut iiſdem quibus ſol ſpatiis regiones illa terminaret ſuas,& illud in eam Principis Poetæ, an Vatis, quadraret.

En hujus Petri auſpiciis illa inclyta Roma
Imperium terris, animos æquabit Olympo.
Totumque una ſibi muro circumdabit Orbem
Antiquæ Fidei.

Nec alio ſæpius Patres adverſus Heterodoxos ac vehementius utuntur argumento, quàm iſto Perpetuæ

petuæ Firmitatis, & ſucceſſionis in Romana ſede Epiſcoporum continenti ſerie ad fidei vinculū apte deductorum: quemadmodum quæſtione proximâ videbimus. Itaque Divino Conſilio providit Deus ut in Romana Eccleſia tanquam Aurea Catena è Cœlo ad nos demiſſa, Homericâ meliore, jam inde à Petro poſt vincula, perpetua Pontificum inſtar Annulorum, ſibi nexorum, & cohærentium ſeries ad noſtra uſque tempora perveniret. Similitudine eò libentius utor, quòd video rem continere. Nam in vinculis *Petri* illud haud temerè obſervo. Cum Eudocia Imperatrix Hieroſolymitanam Catenam Romam ad Pontificem miſiſſet: iſque eam cum Romana contuliſſet, ſubito ſibi hæſiſſe, & unam ex duabus extitiſſe. Perinde ac Poteſtas Ligandi Petro à Chriſto data in Judæa, cum Romana ita connecteretur, ut in unam coaluiſſet. Unde *S.* Petri ad Vincula Romæ ſolennitas & Eccleſia conſtituta.

Quartum etſi Profanum quiddam contineat aptum videtur, & nobile argumentum. Singuli quique Sectarum Philoſophicarum Authores, cùm eas inſtituiſſent, ſcholas erexerunt, in quibus diſcipulos erudirent, qui ſibi ſuccederent, et quam acceperant doctrinam continuarent, ne interirent, ſed in poſterum perennarent. Id primum Pythagoras in Italia, ut Italicam: id poſtea Plato Athenis in Academia, ut Academicam: id deinceps Ariſtoteles in Lyceo ut Peripateticam: Id Zeno in Porticu, ut Stoicam. id Epicurus in Hortis, ut Epicuream

conſer-

conſervaret: delectis præſtantibus ex diſcipulorum numero præceptoribus egerunt, nè ſui nominis memoria, & documenta ſectæ intercideterent, cum omnes illæ umbratiles eſſent & fucatæ, quædam etiam futiles, aliquæ à recta ratione & libero homine alienæ. Quod ſi ii tantô ſtudio & ſolicitudine id curarunt, quomodo Chriſtus vera Patris Sapientia,& germanæ ac ſolidæ doctrinæ Author,cum Eccleſiam ſuam inſtitueret, & in ea Cathedram locaſſet, ſoli Petro regendam traderet: nec quicquam de ſucceſſoribus in-poſterum cogitaret? Cum præſertim eâ quam docuit Fide, ac juxta eam vivendi ratione ſalus æterna hominum niteretur. Pudeat Heterodoxos, quorum nonnulli ingenio & ſcientiâ valent, ſectarum gymnaſia Dei Eccleſiæ anteponere: negare erubeſcant à Chriſto minorem habitam eſſe Firmitatis Eccleſiæ ſuæ, quam à prophanis illis Philoſophis Sectarum ſuarum habita fuerit rationem,cum turpe ſit ac ineptū dicere miſeros mortales, fragiles & caducos, de Immortalitate ſcholarum ſuarum cogitaſſe: Chriſtum verò Æternum Dei Filium hanc de Eccleſia ſua ſtabilienda curam abjeciſſe. Maneat igitur Chriſtum Dominum ita Petrum Eccleſiæ Catholicæ Caput & Principem inſtituiſſe, ut vellet poſt-eum ſucceſſores fore, qui Petri Perſonam ſuſtinerent, eâdemque dignitate & authoritate fruerentur: & in quibus eadem Fidei firmitas & Doctrinæ Puritas remaneret.

QUÆSTIO II.

De Infallibilitate Authoritatis Pontificiæ.

ARTICULUS I.

Pontificum ſucceſſio, & unius in iis & cum iis doctrinæ conſenſio Authoritatem Confirmat.

CUm Eccleſia Chriſti unum ac Virgineum Corpus ſit: una item ſit oportet & Fides & doctrina, qua membra nectantur, & in unum Corpus coaleſcant. Neceſſe autem eſt, ut hoc corpus ſuum caput habeat; quod cum emineat dignitate, nexu Fidei cetera membra contineat, & juſtum cum iis corpus efficiat. A quo qui diſſiliat intra Eccleſiam eſſe non poſſit. Itaque ex communione Unitatis argumentum ſumitur, ut qui ſcire velit, An ſit in Corpore Chriſti, is omnino tenere debeat, An cum eodem in Fide doctrinaque concordet. Unde item ſequitur, ſi una & Incorrupta eſt Fides, in quo ea corpore fuerit puram & illibatam eſſe, nec poſſe aliquâ ratione corrumpi.

Igitur

Igitur ſi probem Fidem Catholicam ex communione cum Romana Eccleſia, & hanc ex perpetua in ea Pontificum ſucceſſione firmari, efficiam, ut appareat & Pontificum Fidem, et Authoritatem nunquam defeciſſe. Nil itaque frequentius occurrit in Patribus, quàm iſtud ex ſucceſſione in Romanam Cathedram Pontificum pro unitate ac Firmitate Fidei argumentum, quod ſanè firmum non eſſet, ſi ii in rebus Fidei errare fallive potuiſſent. Quid enim quæſo intereſſet ad probandam Catholicæ Eccleſiæ veritatem ſeries illa continuata Pontificum, niſi ii non magis inter ſe connexi, quam in Fide concordes extitiſſent: non enim, opinor, loci & numeri, ſed ſenſus et doctrinæ ratio habetur. Quare cum Petri Fides et Authoritas, quemadmodum ante oſtendimus fuerit firma et infallibilis, quia erat ejus Eccleſiæ Caput & Paſtor, quæ oves omnium Fidelium continebat: ita et qui Petro eo in munere ſucceſſerunt, ſimilem cum Cathedra, et poteſtate Fidem et Authoritatem habuerunt, ac de ſingulis intelligitur illud Chriſti à nobis ſupra adductum, & explicatum. *Oravi pro te Petre, ut non deficiat Fides tua, et tu aliquando converſus confirma Fratres tuos.* Incipiamus à Martyre, quem Auguſtinus glorioſſimum vocare ſolet, Cypriano. Is Epiſt. 40. circa medium, *Una Eccleſia & Cathedra una ſuper Petrum Domini voce fundata.* En fundamentum; Succeſſionem Irenæus auſpicetur. lib. 3. contra hæreſes cap. 3. *Quoniam longum eſt omnium Eccleſi-*

arum numerare ſucceſſiones maximæ & antiquiſſimæ & omnibus cognitæ à glorioſiſſimis duobus Apoſtolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & conſtitutæ Eccleſiæ eam quam habet ab Apoſtolis traditionem & anuntiatam hominibus fidem per Succeſsionem Epiſcoporum pervenientem uſque ad nos indicantes, omnes eos, qui quoquo modo, vel per ſui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam ſententiam præterquam oportet colligunt. Ad hanc enim Eccleſiam propter Potentiorem Principalitatem neceſſe eſt omnem convenire Eccleſiam : hoc eſt, eos qui ſunt undique Fideles, in qua ſemper ab his qui ſunt undique conſervata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis traditio. Ecce ſucceſſio, et in ſucceſſione traditio ejuſdem Fidei à Petro acceptæ, et à Paulo confirmatæ. Quæ ſi in quoquam Pontifice defeciſſet, non conſtaret ſucceſſionis argumentum. At valet illud, quia teſte Ruffino in principio Expoſit. Symboli. *Neque hæreſis ulla illic ſumpſit exordium, & mos ibi ſervatur antiquus.* Idcirco ad Donatiſtas Auguſtinus in Pſalmo contra Partem Donati. *Dolor eſt* ait, *cum vos videmus præciſos ita jacere. Numerate Sacerdotes vel ab ipſa Petri ſede, & in ordine illo Patrum quis cui ſucceſſit videre. Ipſa eſt Petra quam non vincunt ſuperbæ inferorum Portæ.* Succeſſores Petri Pontifices Romanos jubet inſpici, et in eos intuendo Fidem Petri agnoſcere à Petra ductam, et in ſucceſſoribus conſervatam. Quare optimè Tertullianus lib. de Præſcript. c. 36. *Habes* inquit *Romam unde nobis quoque authoritas præſto eſt.* Statu

felix

felix Eccleſia cui totam doctrinam Apoſtoli cum ſanguine ſuo profuderunt. Succeſſionem autem Pontificum Romæ, quam ſedem Authoritatis eſſe vult, proponit lib. 5. contra Marcionem, ubi loquens de Apoſtolorum diſcipulis, qui *Succeſſere per Orbem* pergit Romanos à Petro Pontifices numerare:

Ex quibus electum magnum plebique probatum
Hac Cathedrâ Petrus, quâ ſederat ipſe locatum
Maxima Roma Linum primum conſidere juſſit.

& uſque ad Teleſphorum decurrit: & addit

Conſtabat pietate vigens Eccleſia Romæ
Compoſita à Petro; cujus ſucceſſor & ipſe.
Jam que loco nono Cathedram ſuſcepit Hyginus.

Et alios deinde recenſet. Libro de Præſcription. Eleutherii mentionem facit: & *Doctrinam Eccleſiæ Romanenſis Catholicam* dicit. Eandem ſucceſſionem ſæpe inculcat Optatus Milevitanus contra Parmenianum Donatiſtam. Unum locum lib. 2. dabo. *Videndum eſt, qui & ubi prior Cathedra ſederit.* Tum infra, *Negare non potes ſcire te in urbe Roma Petro primum Cathedram Epiſcopalem eſſe collatam, in qua ſederit omnium Apoſtolorum Caput Petrus, in qua una Cathedra Unitas ab omnibus ſervaretur.* Quomodo autem ſervaretur Unitas, ſi quis Pontificum à Fide defeciſſet? Nemo itaque disjunctus & avulſus. Unde ſequitur: *Ergo Cathedra Unita quæ eſt prima de*

 dotibus

dotibus, *ſedit prior Petrus*, *cui ſucceßit Linus*, *Lino Clemens*; *Clementi Anacletus*; & deinceps usque ad *Siricium*. Concinit ex Græcorum Choro Epiphanius: qui cum in Anchorato dicat Petrum & Petram firmiſſimam eſſe, et Fundamentum Romanæ Eccleſiæ firmum jeciſſe: Hæreſi 27. circa finem ſeriem Romanorum Pontificum accuratè refert, et ex ea ſucceſſionem Doctrinæ deducit, ſubditque. *Ne quis miretur*, *quod ſingularia ita exacte recenſemus*, *per hæc enim ſemper claritas oſtenditur.* Lumina igitur ſint oportet omnia, ex quibus claritas exiſtit. Accinit Hieronymus lib. de ſcriptor. Eccleſiaſt. Pontificum ſerie evolutâ. Eodem argumento utuntur Pontifices ipſi, cum authoritatem ſuam vindicare, & doctrinam confirmare volunt. Ita Anicetus Epiſt. unica. Eleuther. c. 6. Victor Epiſt. 1. ad Theophylum. Zephyrinus Epiſt. 1. Anterus Epiſt. ad Epiſcopos Bætic. et Toletan. Fabianus Epiſt. 1. Sixtus II. Epiſt. 1. Melchiades Epiſt. ad Epiſcopos Hiſpaniæ. Innocentius I. Epiſt. 31. et 32. ad concilia Carthag. et Milevit. Zozimus ad Heſichium. Bonifacius ad Hilarium, et ad Epiſcopos Galliæ. Cæleſtinus 1. epiſt. 4. ad Conſtantinopol. Eccleſiam. Leo Papa Sermonibus de Aſſumpt. ſua. Simplicius epiſt. 1. ad Zenonem. Epiſcopum et epiſt. 3. ad Zenonem Imperatorem. Et epiſt. 5. ad Acatium: alii que pene omnes. Quibus id propoſitum eſt, ut ex ſucceſſione in Cathedram Authoritatem & Doctrinam ſuam probent, & vindicent: quod ea non poſſet

colligatio

colligatio everti Chriſti verborum nexu copulata.

Nemo tamen hoc argumentum copioſiùs verſavit Auguſtino adverſus Donatiſtas, Novatorum Patriarchas, diſputans: quos omnes tam accuratè exactéque confutat, ut præſentes oculis vidiſſe, futuros mente prævidiſſe, & in eos quæ tum jaciebat tela deſtinaſſe animo videatur: quod obſervant quotquot fermè contra Novatores pro Romanæ & Catholicæ Eccleſiæ veritate ac dignitate pugnant. Ex quibus vir graviſſimus Maldonatus ſic c. 13. Matthæi n. 47. *Soleo dicere Divum Auguſtinum nullum hæreticorum genus tam ſtrenuè, atque Donatiſtas refutaſſe, & illos tot libros quòt adverſus illos compoſuit, non tam contra illos, quàm contra longe poſt futuros Lutheranos & Calviniſtas compoſuiſſe: tantum opus eſſe, ut qui eos legit pro Donatiſtarum, Calviniſtarum, & Lutheranorum nomen ponat.* Id ego ſum legendo expertus. Nolo autem omnes locos commemorare, nam infinitum id eſſet. Seligo qui loco hæreant, & cauſam maximè remque contineant. Igitur omiſſo loco Pſalmi contra partem Donati de quo ſupra, in lib. 2. contra litteras Petiliani c. 51. urgens hæreticum: *Cathedra quid,* inquit, *tibi fecit Romana? In qua Petrus ſedit in qua nunc Anaſtaſius ſedet.* Et Epiſt. ad Generoſum 165. *Si ordo Epiſcoporum ſibi ſuccedentium conſiderandus eſt, quantò certiùs & verè ſalubriter ab ipſo Petro numeramus, cui totius Eccleſiam figuram gerenti Dominus ait, ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non vincent eam. Petro*

enim

enim ſucceſſit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacletus, Anacleto Evariſtus, &c. Id ipſum verſat lib. 1. cont: Epiſt. Parmen. c. 5. & lib. 28. contra Fauſtum. c. 2. In lib. item contra Epiſtolam Fundamenti c. 4. magnum apud ipſum pondus habet. *Ab ipſa ſede Petri, cui paſcendas Oves ſuas poſt Reſurrectionem Dominus commendavit uſque ad præſentem Epiſcopatum ſucceſſio Sacerdotum.* Eandem firmat lib. de utilitate credendi c. 17. Fatetur Auguſtinus ſe hoc ad Fidei doctrinam ſuſtinendam magnopere argumento moveri; quod ad confirmandam infallibilem Pontificum Authoritatem me quoque maximè movet. Nam niſi omnium una & certa Fides eſſet, nullius eſſet illa ſucceſſionis ſeries momenti ad Eccleſiæ Romanæ Doctrinam aſſerendam: neque tantopere Communio cùm ea Sede cæteris commendaretur. Signum igitur eſt: Divinum in ea Sedi aliquid reſidere, quod occultè inſpiret quid ad Univerſæ Eccleſiæ doctrinam & Regimen pertineat. Itaque in illa continenti Pontificum ſerie Traditio Diſciplinarum fundatur. Hanc verò demonſtrare in Romana Sede pergamus.

Teſtis locuples eſto Hieronymus Epiſt. 57. ad Damaſum. *Cathedræ Petri communione conſocior: ſuper illam Petram ædificatam* Eccleſiam *ſcio, quicunque extra domum hanc agnum comederit profanus eſt.* Et in Apolog. contra Ruffinum l. 1. *Fidem ſuam quam vocat?* Eamne qua *Romana pollet* Eccleſia? *An illam quæ in Origenis voluminibus continetur? Si Romanam*

manam reſpondet. Ergo Catholici ſumus. Perinde eſt eſſe Romanum, & eſſe Catholicum. Nam Euſebius Papa. *Hæc quæ dicta ſunt rerum probantur effectibus, quia in Sede Apoſtolica extra maculam ſemper eſt Catholica ſervata Religio.* Obſerva illud *Extra maculam.* Eſt enim Eccleſia *tota pulchra*, in qua *non eſt macula.* Ineſſet autem ſi quis Pontifex ipſius Caput, errore eſſet aliquo maculatum. Aurum eſt Optimum Caput illud, dum caput eſt; ac uti ad totum & publicum Corpus pertinet nullis ſordibus inquinandum. In quam mentem Gelaſius ore aureo Epiſt. ad Anaſtaſium Auguſtum. *Hoc eſt quod Sedes Apoſtolica magnoperè cavet, ut quia mundo radix eſt Apoſtoli glorioſa Confeſſio, nullâ rimâ pravitatis, nullâ prorſus contagione maculetur. Nam ſi, quod Deus avertat, quod fieri non poſſe confidimus, tale aliquid proveniret, unde cuiquam reſiſtere auderemus errori, vel unde correctionem errantibus præberemus?* Conſentit Ambroſius lib. de obitu fratris Satyri verſus finem de quo ait, *Advocavit ad ſe Epiſcopum, neque ullam veram putavit niſi veræ Fidei gratiam, percunctatus que ex eo eſt: Utrum eam cum* E*piſcopis Catholicis, id eſt, cum Romana Eccleſia conveniret.* Lib. autem 1. Epiſt. 4. ad Imperatores Epiſt. 1. ita ſcribit. *Totius Orbis Romani Caput Romanam Eccleſiam, atque illam Sacroſanctam Apoſtolorum Fidem ne turbari ſineret obſervanda foret Clementia Veſtra: inde enim in omnes Communionis jura dimanant.* Idem confirmat Serm. 2. de Sanctis, qui eſt de Cathedra Petri: & Serm. 11. qui eſt, ſecundus de Petro & Paulo, in quo

de Romanæ Eccleſiæ firmitate in Fide loquitur.

Quæ ſi in aliquo nutaret Pontifice infirmum eſſet *Fundamentum* : & Ædificii moles laboraret, ſaltem non eſſet ea Communio certa, conſtanſque. Id Theodoreti teſtimonio confirmo. Epiſt. ad Leonem Papam. *Eam* (id eſt Romanam Eccleſiam) *inſigniter exornat Fides, & fide dignus teſtis Divinus Apoſtolus, qui clamat: Fides veſtra annuntiatur in univerſo mundo.* Et Epiſt. ad Renatum Presbyterum Romanum, quam graviſſimi Authores citant. *Tenet Sancta iſta Fides gubernacula regendarum cuncti Orbis Eccleſiarum, cum propter alia, tum quia ſemper hæretici fætoris expers permanſit.* Nemo igitur non Pontifex Chriſti bonus odor fuit cum Paſtoris & Capitis Eccleſiæ perſonam ſuſtinuit. Ita idem cenſet Theodoretus de Leone æquali ſuo Romæ Sedente in eadem ad ipſum juſta Epiſt. Cum enim dixiſſet. *Vobis per omnia primos eſſe convenit : veſtra enim Sedes eſt omnium maxima & præclariſſima, & quæ præeſt Orbi terrarum.* Illata mentione Petri & Pauli addit in rem noſtram : *Illorum autem Deus nunc quoque Sedem claram inſignemque reddidit, cum veſtram Sanctitatem in ea collocaverit quæ radios Fidei Orthodoxæ emittit.* Expertem illam Cathedram eſſe errorum docet antiquus Pater Cyprianus Epiſt. 55. ad Cornelium Papam. *Romanorum Fides Apoſtolo prædicante laudata eſt ad quos Perfidia habere non poſſit acceſſum.* Id urget ex Communione cum Papa Romano. Ait enim Epiſt. 76. ad Magnum. *Eccleſia una eſt, quæ una & intus & foris eſſe non poteſt.*

Col-

Colligit autem. *Si apud Novatianum eſt, apud Cornelium non fuit: ſi verò apud Cornelium fuit, qui Fabiano legitima ordinatione ſucceſſit, Novatianus in Eccleſia non eſt.* Non ſolum excludit Novatianum quòd cum Cornelio & Fabiano Romanis Pontificibus non ſit; ſed hos Catholicos ſupponit eſſe, quòd in Romanam ſint Sedem admiſſi: quaſi ea Sedes non niſi Catholicos admitteret, ac de ipſis nemo, quin tales eſſent, dubitare poſſet. Hinc eſt ut decreta, ſeu Dogmata à Pontificibus edita Oracula duxerint Epiſcopi Tarraconenſis Provinciæ Epiſt. 2. ad Hilarium Papam. *Proinde nos*, inquiunt, *Deum in nobis primitus adorantes, cui ſine querela ſervitis, ad Fidem recurrimus Apoſtolico ore laudatam, inde reſponſa quærentes, unde nihil errore, nihil præſumptione, ſed Pontificali totum deliberatione præcipitur.* Totum dixit, ne quid ex iis ſibi Error Falſitaſve decerperet. Ex integro ſanum & firmum eſt, quicquid ex eorum Cortina ſolenni formula recitatur. Id Beda venerabilis Angliæ Auguſtinus, Heroicis illis temporibus novit, & prædicavit lib. 3. de Hiſtor. Angl. c. 26. in fine ore Wilfridi: *Si audita Decreta Sedis Apoſtolicæ: imo univerſalis Eccleſiæ, & hæc litteris Sacris confirmata ſequi contemnitis, abſque ulla dubietate peccatis.* Idem omnino in Gallia Bernardus, quod in Anglia Beda ſenſit, & majore adhuc vi protulit. Ita enim Epiſt. 109. ad Innocentium, in qua ejus Authoritatem adverſus novam tunc ſurgentem hæreſim implorat, *Oportet* inquit ad veſtrum referri Apoſtolatum peircula quæque & ſcandala

emergentia in Regno Dei, ea præſertim quæ de Fidei contingunt. Dignum namque arbitror ibi potiſſimum ſarciri damna Fidei *UBI NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM. HÆC QUIPPE* hujus Prærogativa Sedis. Cui enim alteri aliquando dictum eſt. *Ego pro te rogavi* Petre *ut non deficiat Fides tua*, *Ergo quod ſequitur à ſucceſſore exigitur*, *& tu aliquando confirma Fratres tuos.* Diſertè diſertiſſimus Doctor ait, Deficere Pontificum Romanorum Fidem non poſſe: eamque virtutem Cathedræ ineſſe. Quare qui in eam ſucceſſerunt, & ex ea ſunt locuti, omnino ob Chriſti Privilegium vera dixerunt. Hoc Anſelmus quoque lib. de Incarnat. ad Urbanum Pontificem teſtatur ſcribens c. 1. *Quoniam Divina Providentia veſtram elegit Sanctitatem, cui vitam & Fidem Chriſtianam cuſtodiendam & Eccleſiam regendam committeret, ad nullum alium rectius refertur, ſi quid contra Fidem Catholicam oritur in Eccleſia, ut ejus authoritate corrigatur.* Non tam rem hic quam rationem obſervo; ſtatuit qui Eccleſiam Pontifex regat, eũ, quòd illius ſit Rector authoritatem ad errores corrigẽdos habere. Hac ducti & veteres & novi Catholici Scriptores, qui in quamcunq; ætatem incidiſſent, quemcunque nacti eſſent Papam, ei eandem Fidei firmitatem authoritatemque tribuebant: donec aliter Luthero Boram ſubanti viſum. At quis puriſſimam Eccleſiam niſi ſordidiſſimus contaminaret? Et tamen ſunt quos non pudeat Authorem ſequi, cujus ne nomen quidem ſine rubore pro-

proferri poteſt. Ego ſanè poſſem catenam Authorum id ſentientium, quemadmodum Pontificum ſuccedentium, deducere,& unam alteri conferre, & nectere quæ ego quidem pluris facio vincula, quàm Heterodoxi libertatem: qui ſciam proprium eſſe Fidei *Captivare intellectum in obſequium*: non ſolvere in audaciam. Itaque nos Gratia liberat, ſed captivat Fides.

Adjicio ultimum Calculum judicio Auguſtini. Hic ſucceſſione Pontificum præcipuè utitur, & in illa multorum ſerie unius veritatis conſenſionem agnoſcit: ſoletque præjudicio ejus, qui anteceſſit, alterius qui ſucceſſit judicium confirmare. Ita l.2. de Grat. Chriſti. & Peccato Originali commemorans Pelagij & Celeſtij damnationem, probat Sententiam Zozimi Succeſſoris Innocentij, ex ejusdemmet Innocentij latâant e Sententiâ; ac ex utriuſque inter ſe conſenſione demonſtrat, nec poſteriorem à priori diſſentire, nec utrunque conſentientem errare potuiſſe: imo & Papa ipſe Zozimus credidit tantum momenti eſſe in Prædeceſſoris ſui judicio, ut eo uſus fuerit ad convincendum confutandumque Celeſtium. Audiamus Auguſtinum c. 7. *Hanc ejus* Celeſtij *prælocutionem venerabilis Papa Zozimus tenens egit cum homine, quem falſæ doctrinæ ventus inflaverat, ut ea quæ illi à Diacono Paulino fuerant objecta damnaret, atque ut Sedis Apoſtolicæ litteris quæ à ſanctæ memoriæ ſuo Prædeceſſore manaverant præberet aſſenſum. At ille noluit quidem Diaconi objecta damnare, ſed Bea-*

ti

ti Papæ Innocentij litteris non eſt auſus obſiſtere : imo ſe omnia quæ Sedes Illa Damnaret Damnaturum Esse Promisit. Plura præſtitit quam ego promiſi Auguſtinus, cum apud eum vel damnatus Celeſtius Romani Epiſcopi Papæ judicio ita ſe ſubmiſerit, ut contradicere non auderet; ejuſque ſententiam non unius hominis, ſed Romanæ Sedis eſſe putaret. Nondum Hæretici pudorem abjecerant; ſed noſtri & frontem quoque depoſuerunt: & cum corpori curando ſtudeant, honeſtiſſimam ejus partem præciderunt. Pergit Auguſtinus. c. 8. idem in damnato Pelagio monſtrare. *Pelagius*, inquit, *ſefellit judicium Paleſtinum* in Concilio: *Romanam verò* Eccleſiam *fallere uſquequaque non potuit.* Recoluit Enim *Beatissimus* Papa Zozimus Quid Imitandus Præcessor Ejus De Ipsis Senserit Gestis. Et adductâ c. 9. Epiſtolâ Innocentij ait: *Videtis in his verbis quemadmodum Papa Beatiſſimus Innocentius non tanquam de incognito loqui videatur? Videtis qualem tulerit de illius purgatione ſententiam? Videtis* quid *S*uccessor Ejus *Sanctus Papa Zozimus recolere debuerit, ſicut recoluit, ut in eo* Sui Prædecessoris Judicium *remotâ cunctatione firmaret.*

Illuſtrior adhuc eſt lib. 2. ad Bonifacium Auguſtini eandem damnationem refricantis locus. Etenim Bonifacio, qui Zozimo ſucceſſerat, rem uti geſta erat exponens, quæ dixerat de conſenſu duorum Pontificum Innocentij & Zozimi rurſum

ſum confirmat. cap. 3. & 4. Ac illud inter alia præclarè. *Cum litteris venerabilis Innocentij de Parvulis, niſi baptizarentur in Chriſto in æterna morte manſuris* (de quo erat controverſia) *Catholicæ Fidei clareret Antiquitas, profectò Eccleſiæ Romanæ prævaricator potius eſſet quicunque ab illa ſententia deviaſſet, quod Deo propitio, &c.* Cæterum illis in capitibus probat non potuiſſe inter ſe illos duos Pontifices in Romana ſedentes Cathedra diſſidere: perinde ac ea in Cathedra vis quædam Divinitus infuſa conſiſteret. Hanc recognôrat multò ante Auguſtinus in Concilio Milevitano ſcribens ad Innocentium, ſic enim orditur: *Quia te Dominus Gratiæ ſuæ præcipuæ munere in Sede Apoſtolica collocavit, &c.* Imo & Innocentius à Patribus Carthaginienſis Concilij conſultus id prorſus confirmat: *Scientes quid. Apoſtolicæ Sedi, cum omnes hoc loco poſiti ipſum ſequi deſideremus Apoſtolum, debeatur, à quo ipſe Epiſcopatus & tota Authoritas nominis hujus emerſit. Quem ſequentes, &c.* Idcirco Auguſtinus Donatiſtas hortabatur, ut ad Epiſcopos Romanæ Sedis oculos converterent, ac in eorum ſucceſſione Fidei quoque conſentientem obſervarent: causâ item commemoratâ, unde exiſteret vera, & certa conſenſio: *Numerate Sacerdotes vel ab ipſa Petri Sede.* Et *in Ordine illo Patrum QVIS CVI SVCCESSIT VIDETE. Ipſa eſt Petra.* Hinc origo & Fons ſucceſſionis & firmitatis & Authoritatis. Omnium in ea Sedentium una mens,

mens, una fides, una conſenſio. Nam niſi eſſet, una *Petra* non eſſet, ſed in multos diſſentiendo lapides diſſiliret. Auguſtinũ imitatur fidus diſcipulus Proſper: de iiſdem Pontificibus Innocentio & Zozimo, ac in eadem cauſa loquens, & eandem rationem inculcans. Contra Collat. c. 10. & c. 41. Coronidem Articulo Tertulliani Sententiâ impono, lib. de Præſcriptionibus cap. 28. *Cæterum quod apud multos unum invenitur, non eſt erratum ſed traditum. Audeat ergo dicere aliquis illos erraſſe qui tradiderunt.*

ARTICULUS II.

Conciliorum Decreta Authoritatem Pontificum Approbationemque deſiderant.

NIhil eſt in Eccleſia gravius, nihil firmius, nihil Sacratius, ſecundum Scripturas Canonicas, quâm Concilia, tum apud univerſos Oecumenica, tum apud privatos Provincialia. Adeo ut vel ipſi Hæretici, qui omnem pene authoritatem arbitrio ſuo ſuſpendunt, & privato ſpiritui ipſum Dei verbum ſubjiciunt, Concilia plerumque ſuſpiciant eorumque Decreta venerentur.

Imo & ſuis ſeSynodis acConciliabulis adverſus juſta legitimaque Concilia tueantur. Quare ſi conſtet, Ipſa hæc quæ tantopere commendantur Concilia, Pontificum Authoritati favere, ea planè perſpecta & explorata eſſe debet. Nec ego nũc id in quæſtionẽ voco: Utrum ſit ſupra alterũ? & utrũ Emineat Papa ne? an Concilium? ab ea quippe abſtinendum; quòd non ſit ad id quod ſuſcipimus probandum, neceſſarium.

Primum igitur ſtatuendum: tantam eſſe Pontificis in Cõcilia authoritatẽ, ut quod præter Pontificis authoritatem inſtitutum ſit, & ab eo confirmatum non ſit, non ſit juſtum ratumve Concilium. Ita Damaſus Papa definit in Epiſt. ad *S*tephanum Archiepiſcopum, & tria Concilia Africana in Epiſt. ad eundem Damaſum. Fatentur ipſamet Concilia, *S*eptima Synodus. Actione 6. Tom. 1. Octava *S*ynodus Actione 1. & 7. & Synodus Romana ſub Symmacho. 96. diſt. C. Benè. & *S*ynodus 90. Epiſcoporum ſub Damaſo. Hiſtor. tripart. c. 29. Concilium Lateranenſe ſub Leone 10. Seſſ. 11. ubi hoc ipſum dicitur in Synodo Alexandrina definitum. Hanc eſſe Niceni Concilij conſtitutionem dixit Julius 11. in Epiſt. ad Orientales, altiuſque aſcendens Marcellus in Epiſt. ad Antiochenos ait Apoſtolorum eam Sanctionem fuiſſe. Socrates lib. 4. Hiſt. Trip. c. 9. tradit Regulam Eccleſiaſticam jubere, ut Concilia inconſulto invitoque Pontifice minimè celebrentur. Id ipſum oſtendit Gratianus decimâ ſeptimâ diſt. cap. *Regula.* & cap. *Multis.*

 Sed

Sed ad expreſſa teſtimonia veniamus. Concilium Nicenum lib. 3. Canonum. juxta Julium. 1. Epiſt. 2. Can. 1. *Non debent* inquit *prætèr ſententiam Romani Pontificis Concilia celebrari.* Et quoad confirmationem doctrinæ extat Epiſt. Synodi ad Sylveſtrum Papam. in qua illuſtris quædam fax eſt, *Quicquid conſtituimus precamur ut veſtri oris conſortio confirmetur.* Quibus ita precantibus reſpondet Sylveſter: *Confirmo, ſigoque ad doctrinam veſtram reclamantes de unitate Trinitatis.* Et paulo poſt. *Probo vera fuiſſe quæ in veſtrum noſtrumque manavere myſterium.* Quanta oportuit eſſe Authoritas Pontificis tanto concilio robur addentis? Sanè ex Divinis fontibus hauſtum quod in eos Patres viva Eccleſiæ flumina redundavit. Concilium Epheſinum ſummam in Romano Pontifice Authoritatem & in ſtatuendis & confirmandis Decretis hiſce verbis expreſſit in Ep iſt ad Cœleſtinum Papam, quæ habetur tomo 4. c. 17. *Eſt vobis,* inquit, *tam eximiis in more poſitũ ut in omnibus celebres ſitis, ſtudiisq; veſtra ſolida Eccleſiarum fundamenta conſtituatis.* Perinde ac ſolemne eſſet Pontificibus ſtudiis ſuis firmare Eccleſiæ doctrinam. In hanc mentem pergit dicere: *Quia verò neceſſitas exigebat, ut omnia quæ in hac Synodo acciderunt Sanctitati tuæ declararentur, non potuimus hiſce noſtris litteris ad tuam Sanctitatem non perſcribere.* Quæ tandem illa neceſſitas eſſet proxima verba oſtendunt, nimirum quia illi Synodo opus erat approbatione & confirmatione Pontificiâ. Patet autem ex tomo 2. c. 15. litteras à Cœ-

leſtino ad Patris Concilii datas reverenter ab iis acceptas, & documenta iis contenta ad unguem ſervata, ipſumque uti Caput Eccleſiæ agnitum receptum que fuiſſe. Extant Philippi unius ex ipſis verba: quæ loco hærent: *Gratias agimus Sanctæ reverendæque huic Synodo, quòd literis Cœleſtini Sanctiſſimi Batiſſimi que Papæ recitatis, Sanctæ Eccleſiæ, ſanctis veſtris vocibus, piiſque præconiis Sancto veſtro capiti vos exhibueritis: non enim ignara eſt veſtra Beatitudo, totius Fidej cæterorumque omnium Apoſtolorum Caput Beatum Petrum Apoſtolum extitiſſe* Idem que argumentum proſequitur. Quid? quod Ex actis omnino conſtat Cœleſtinum Papam Legatos ad id Concilium ſuos miſiſſe, quibus vices ſuas mandavit, ut ibi primas haberent.

In Concilio Chalcedonenſi ſub Leone 1. Magno. Mire emicuit Romanæ ſedis authoritas. Primùm enim Legati Leonis, principem, uti par erat, dignitatis gradum habuerunt: ipſiusque judicio, controverſia, & cæpta, & terminata. Patet ex vebis Paſchaſii unius Legatorum Act. 1. *Beatiſſimi atque Apoſtolici viri Papæ Vrbis Romæ, quæ eſt Caput omnium Eccleſiarum præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus eſt ejus Apoſtolatus ut Dioſcorus Alexandrinorum Epiſcopus non ſedeat in in Concilio, ſed audiendus intromittatur.* Omne Authoritatis punctum tulit ille, qui in Concilio potuit præcipere: cuique omnes, (nam id eſt conſecutum) paruerunt. Nec mirum: cum Leo ſæpe Actione 3. ejuſdem Concilij *Vniverſalis Patriarcha*

et Univerſalis Archiepiſcopus appelletur. Ac in ea Julianus Epiſcopus ad Legatos papæ dicat, *Nunc veſtra Sanctitas primatum tenet Sanctiſſimi Leonis* : & infra. *petimus Veſtram Sanctitatem, qui habetis locum Papæ Leonis, contra eum* (id eſt Dioſcorum) *Proferre ſententiam.* An non hoc imperantis & Judicis eſt? & ſupremum ſibi doctrinæ arbitrium jure vindicantis? Quid quæris? Act. 2. lectis Leonis Pontificis in Concilio litteris, Omnium ea & conſentientium Patrum clara vox fuit. *Ita credimus*, PETRUS PER LEONEM ITA LOCUTUS EST. Sanè iidem Act. 16. in Epiſt. ad Leonem in qua geſta Concilij commemorantur, aiunt. *Eum tanquam membris Caput præfuiſſe.* Ac infra petunt ea quæ decreta ſunt in Concilio, Leonis authoritate firmari. Tandem in fine Concilii Tom. 2. hæc eſt ſententia, qua nihil potuit illuſtrius inveniri. *Unde* inquiunt, *Sanctiſſimus & Beatiſſimus* Papa *Caput univerſalis Leo, per nos ut Legatos ſuos Sancta* Synodo *conſentiente, Petri Apoſtoli præditus dignitate, qui Eccleſiæ Fundamentum, & Petra Fidei & Cœleſtis Regni Janitor nuncupatur* EP*iſcopali eum dignitate nudavit.* En ſupremæ Authoritatis Apex: in Univerſi conſpectu Concilij judicare, definire cæteris conſentientibus, illo uno abſente per legatos ſuos imſpirante. Summa ejus eſſe poteſtas deprehenditur, cujus arbitrio cæteri omnes ſuſpenduntur, nutuque temperantur. Hæc eadem conſtant ex Epiſt. Leonis 59. ad idem Concilium. & Epiſt. 58. ad Pulcheriam. Sic placuit Concilio Sardicenſi c. 4. & 5.

Cujus

Cujus idonea & magna authoritas eſt teſte Sulpitio l. 2. Hiſtor. & Socrat. lib. 2. c. 6. confirmatur authoritate Athanaſii Apolog. 2. circa initium. Et verò ſicut membra capite reguntur & corde foventur, ita Concilia Papæ authoritate animantur.

Quare ſi qua ſine Conſenſu & Authoritate Papæ Concilia cōgregata & habita ſunt, illegitima, adulterina, imo & inanima fuerunt. Sic accidit Concilio Antiocheno contra Athanaſium inſtituto. De quo ſic Socrates lib. 2. Hiſtor. cap. 5. *Nec Julius* inquit, *Romæ Epiſcopus in Concilio adſuit, neque quenquam qui ejus locum ſuppleret eo miſit, cum utique Eccleſiaſticus Canon jubeat non oportere abſque Romani Pontificis ſententia Decreta Eccleſiis ſancire.* En neceſſitas Pontificiæ authoritatis: ſine cujus animatu illud Concilium penè Cadaver fuit. Idem de eo tradit Sozomenus. lib. 3. c. 7, ubi rem illam copioſius narrat, aitque ad *Romanum Pontificem propter Sedis dignitatem curam omnium Epiſcoporum & Fidelium pertinere.* Simile vitium contigit Concilio Ariminenſi, de quo ſic Theodoretus lib. 2. Hiſtor. c. 22. *Numerus Epiſcoporum qui erant Ariminі congregati præjudicij vim habere non debet: præſertim cum formula compoſita ſit, neque* Epiſcopo *Romano cujus ſententia expectanda erat, &c.* Et quanvis ſexcentorum Epiſcoporum eſſet, nil illos numerus juvit, ad non errandum: cum ſine Face Duceque conveniſſent, imo invito Liberio Pontifice operâ hæreticorum coactum Concilium illud fuiſſet:

iſſet: ut *D*amaſus Epiſt. ad Africanos Epiſcopos, & Gelaſius relatus diſt. 15. cap. Sancta. Romana & Eccleſiaſtica Hiſtoria teſtantur. Nec minus erravit Concilium Conſtantinopolitanum Leone Imperatore, quod repugnante Pontifice congregatum, unde à Septima Synodo Generali 367. Patrum apud Nicæam reprobatum fuit. Hinc momentum cauſæ adjicio. Nam ideo Concilium Conſtantinopolitanum Primum 150. Patrum Damaſo Pontifice certum & conſtans fuit: Alterum verò Leone Imperatore cum dimidio majus eſſet, incertum, & errore obnoxium extitit, quia illud & coactum jubente Pontifice, & ejuſdem calculo approbatum: iſtud autem inconſulto, & invito Papa inchoatum, & nullatenus confirmatum legitur. Hinc illuſtris illa Concilij Turonici ſententia *Quis ſacerdotum contra Decreta quæ à ſede Apoſtolica proceſſerunt agere præſumat?* Et illuſtrior adhuc Gregorii Magni lib. 7. Epiſt. 19. *Acta in Concilio ſine Apoſtolicæ Sedis authoritate atque conſenſu nullas vires habent.*

Ut tamen certa quædam ratio proponatur, quæ quaſi norma tenenda ſit: Tres Melchioris Cani ſummi Theologi amplectendæ ſunt Concluſiones: Prima lib. 5. de locis; loco de Authoritate Conciliorum. *Concilium Generale quod authoritate Romani Pontificis nec congregatum, nec confirmatum eſt, errare in Fide poteſt.* Secunda: *Concilium Generale etiam congregatum Authoritate Romani Pontificis, errare poteſt in Fide.* Tertia: *Concilium Generale confirmatum*

matum à Romano Pontifice, etſi ab eo coactum non ſit, certum omnino eſt, ac firmum in Fide, errareque non poteſt. Unde deducitur quanti ſit momenti Authoritas Pontificia: nam cum præcipuè in judicio, & definitione conſiſtat: ſi hæc deſit, Concilij veritas poterit deficere. Si adſit, non poteſt. In Confirmatione itaque Romani Pontificis omne pondus eſt. Quapropter in Concilio Epheſino II. congregato authoritate Leonis, imo ad id miſſis Legatis, Epiſcopi congregati Dioſcoro Hæretico ſubſcripſerunt, ac cum eo planè errarunt. Verum & Legati tum reſtiterunt, & Leo poſtea refragatus eſt. Opus eſt igitur confirmatione, nec ſufficit congregatio. Etſi enim hæc emanet à voluntate Pontificis, proprius Judicij actus non eſt. Confirmatio approbationem continet: quæ ſi deſideretur, deſtituitur Authoritate idonea Concilium. Ita de illo Concilio Leo Epiſt. 12. & 13. & 21. 22. 23. 24. & Synodus 8. actione 7. & Nicolaus ad Michaelem Imperatorem. At verò Concilium à Pontifice confirmatum expers omnino eſt erroris, quòd à capite & Magiſtro Eccleſiæ approbetur: cui dixit Dominus in Perſona Petri. *Confirmà Fratres tuos.* Hac interveniente, etſi congregatio non ſit à Pontifice inerit. Concilii Decretis certa & infallibilis vis authoritatis. In hanc rem nata illa Eugenij IV in Decreto ſuper unione Jacobinorum, poſtquam Synodum Epheſinam ſecundam proſcripſit, Sententia. *Suſcipit* ait, *Sancta Romana Eccleſia omnes Univerſales Synodos authoritate Romani Pontificis Legitimè congregatas, ac cele-*

celebratas, & confirmatas. Ubi optime Canus: *Non dixit congregatas ſolum, ſed celebratas & Confirmatas.* Imo tanta eſt Pontificiæ authoritatis virtus, ut concilia etiam Provincialia cum à Pontifice confirmantur, certam, & infallibilem authoritatem habeant: atque adeo in eundem Generalium locum tranſeant.

Id ut probemus, obſervandum eſt multos Hæreſiarchas in conciliis Provincialibus damnatos fuiſſe: & doctrinam contra eos traditam pro Catholica introductam & receptam; ſola accedente confirmatione Romani Pontificis. Itaque Concilium Carthaginenſe, & Milevitanum in quibus damnati ſunt Pelagius & Cœleſtius, Toletanum, in quo Priſcillianus proſcriptus; Telenſe, in quo Helvidius exactus, Arauſicanum in quo Semipelagiani præciſi, quod à ſummo Pontifice ſunt rata & probata, certam & conſtantem authoritatem citra erroris, aut ſuſpicionis periculum habuerunt. Ne quis autem objiciat ea Concilia, non ideo quod à Pontifice ſint confirmata ſolennem authoritatem habuiſſe, ſed quod ab univerſis fidelibus paulatim recepta ſunt & tacite ab omnibus approbata, volo oppoſitis idoneis teſtimoniis objectionem avertere, & ſi intendatur retundere. Igitur Carthaginienſis Concilii Patres contra Pelagium & Cœleſtium congregati, cum eorum errores damnaſſent, ſententiam ſuam per litteras Innocentio I. Pontifici Romano expoſuerunt, rogarunt que ut Authoritate illam Apoſtolica confirmaret. Verba ſunt ejuſmodi apud Auguſtinum

guſtinum Epiſt. 90. *Hoc itaque geſtum Domine Frater Sancte, Charitati tuæ intimandum duximus, ut ſtatutis noſtræ mediocritatis etiam Apoſtolicæ Sedis adhibeatur anthoritas pro tuenda ſalute multorum, & quorundam perverſitate corrigenda.* Et quanquam teſtentur compertum ſibi eſſe eos errare,& pauca perniciosa que docere ac idem antea à Patribus Orientalibus adverſus eoſdem eſſe definitum, expectari à ſe tamen Innocentij ea in Cauſa judicium, ut illæ duorum Conciliorum ſententiæ ratæ habeantur,& in Rempublicam Chriſtianam tranſeant. *Non dubitamus*, inquit, *venerationem tuam, cùm geſta Epiſcopalia perſpexerit, quæ in Oriente in eadem Cauſa confecta dicuntur, id judicaturum, unde omnes in Dei miſericordia gaudeamus.*

Affirmant non ſua duntaxat, ſed & aliorum Patrum Orientalium in Concilio Acta Examini & judicio Innocentij ſubjici oportere, quod id ſolenne in Eccleſia jam tum inde à Petro fuiſſet, continuatâ traditione. Id verò continet Innocentii reſponſum in litteris ad eoſdem redditis. *Antiquæ*, ait, *Traditionis exempla ſervantes, & Eccleſiaſticæ memores diſciplinæ veſtræ Religionis vigorem, non minus nunc in conſulendo, quam antea cum pronuntiaretis, vera ratione firmatis, qui ad noſtrū referendum approbaſtis eſſe judicium, ſcientes quid Apoſtolicæ Sedi, cum omnes hoc loco poſiti ipſum ſequi deſideremus Apoſtolum, debeatur. A quo ipſe Epiſcopatus, & tota Anthoritas nominis hujus emerſit.* Soleo dicere hunc locum Achillem, eſſe cui nemo Hæreticorū Hector

Q poſſit

poſſit reſiſtere. Nam Patres Concilij legitimè cum Aurelio Africanæ, quæ tunc erat Clariſſima Eccleſiæ Capite, in novum Concilium coacti, in Cauſa optima, certâ, indubitata ſummo jure dánatis Erroribus, judicium tamen ſuſtinent ſuum, & ad Pontificem referunt, imo & alterius Orientalis Concilij relatum ſupponunt, petuntque, ut Apoſtolica Authoritate utrunque firmetur, & ratum habeatur: Pontifex verò probat & judicium in damnando, & obedientiam in conſulendo, & utrunque juxta commendat, aitque illos ex officio ad conſulendum teneri: idque traditione conſtare, quia Romanæ Sedis eſt ſumma, & Apoſtolica, atque adeo Princeps Authoritas. Nihil hic ſanè ad convincendos Hæreticos hujus temporis deſideratur. Legant, expendant, reliquam Epiſtolam, ſatis erit illa ad perſuadendum, ſi libero ſunt & animo & judicio. Sin præoccupato & affecto, ſi minus proderit ad doctrinam, certè proficiet ad pudorem. Niſi adeo periit frons de rebus, ut liceat unicuique fingere quod credat: nec velit credere niſi quod fingat.

Par eſt in ſecundo robur: *hic erit alter Achilles*: nec enim ad Trojam ubi unus, ſed in Eccleſia in qua plures: non Pelidæ, ſed Chriſtiadæ. Concilii Milevitani paucis poſt annis coactum eadem & in decernando, & in conſultando ratio fuit: nec minus illuſtris ex eo hujuſce veritatis probatio exiſtit. Aiunt Epiſt. 92. ad Innocentium in eadem Pelagij & Celeſtii cauſa. *Quia te Dominus*, inquit, *Gratiæ ſuæ*

ſuæ munere in ſede Apoſtolica collocavit, talemque noſtris temporibus præſtitit, ut nobis potius ad culpam negligentiæ valeat, ſi apud tuam venerationem, quæ pro Eccleſia ſuggerenda ſunt tacuerimus, quā ea tu poſſis vel faſtidioſè, vel negligenter accipere, magnis periculis infirmorum membrorum Chriſti Paſtoralem diligentiam, quæſumus adhibere digneris. Et paulò poſt mentionem de Carthaginenſi Concilio ſuperiore faciunt. *De quo ante paucos*, inquiunt, *annos quid geſtum fuerit Sanctitas tua de Carthaginenſi* Eccleſiæ *melius inſtruetur.* Addunt in rem. *Hæc ad Sanctitatem tuam de Concilio Numidiæ ſcripta dixerimus imitantes Carthaginenſis* Eccleſiæ, *Carthaginenſis Provinciæ Coepiſcopos noſtros, quos ad Sedem Apoſtolicam quam beatus illuſtras hac de cauſa ſcripſiſſe comperimus.* Quo & Authoritas Papæ Romani agnoſcitur, & traditio confirmatur; quid eſt enim imitari, niſi alios ſequi, & quod ab iis actum eſt, de eorum manibus accipere, & rem cum exemplo ad ſe traducere. Quid autem eſſet, & quanta fide ab Innocentio præſtandum id exprimunt hiſce verbis. *Arbitrâmur adjuvante miſericordia Domini Dei noſtri Jeſu Chriſti qui te & regere conſulentem, & orantem exaudire dignatur* AUTHORITATI SANCTITATIS TUÆ DE SANCTARUM SCRIPTURARUM AUTHORITATE DEPROMPTÆ *facilius eos qui tam perverſa & pernicioſa ſentiunt eſſe ceſſuros.* Plura noſtris hic locus tela ſuppeditat, quam alter. Nam docet Authoritatem Papæ ſuos fontes in Scriptura habere, atque ab iis manare. Regi & ex-

exaudiri à Deo conſulentem de rebus Fidei & è Re Chriſtiana Pontificem, ne falli poſſit. Tantam ejus vim, & virtutem Authoritatis eſſe, ut qui aliis ante reſtiterint proteruè & Paſtoribus, & Conciliis, hi Papæ non audeant refragari. Sanè ſi ſatis erat Paſtorum & Conciliorum authoritas, quid opus erat ad convincendos damnandosque & errores, & Authores, Romani Authoritate Pontificis? Definirent ij, decernerent, proſcriberent, damnarent. Prætermitterent, contemnerent negligerent Pontificem. Id agerent ſi Novatores eſſent. Quibus omnia quæ lubent, licent. Aliter judicarunt veteres Sancti, Docti, Venerabiles Epiſcopi, licere ſibi non putarunt ſententiam in Cauſa Fidei ſuam, cum certa tamen & indubitata eſſet, palam, & ut erat è Chriſtiana Repub. dignum proferre, niſi Romanæ Cathedræ authoritas acceſſiſſet. Nec ſuæ aut dignitati, aut gravitati quicquam detractum iri cenſuerunt, quòd ſe Romani Pontificis Judicio ſententiæ que ſubjicerent. Et, quod apud me magnum habet pondus, inter eos erat Magnus Auguſtinus. Qui ſtrenuus hujuſce Authoritatis vindex, & fidus ubique teſtis extitit. Omitto Innocentij ad hujuſmodi litteras reſponſum: nam ubi tot ſunt, non eſt neceſſe plura argumenta producere.

Illud autem maneat: Concilium Provinciale quod à Summo Pontifice approbatum eſt, & confirmatum, errare in Fide non poſſe: idque iis cum Univerſalibus eſſe commune. Unde qui citet Canonem Concilij à Papa confirmati, ſive ſit Univerſalis, ſive Provinci-

vincialis Concilij, ille eo nomine credendum eſt; nam etſi inter utrunque quoad ſolennitatem, & claritudinem, imo, & reverentiam aliquantum; certè ad veritatem nihil videtur intereſſe. Jam verò ſi Univerſali Concilio non approbato à Romano Pontifice error poteſt obrepere, obrepſitque, quomodo liberum eſſe poteſt ab errore Provinciale Concilium? Tantum igitur valet Pontificia in utranque partem Authoritas. Ratio verò ea eſt, quia Concilia etſi Univerſalia ſint, repræſentant Corpus Eccleſiæ; Cujus corporis Chriſtus verum Caput, & Pontifex, ejus vices gerens, Vicarium Caput eſt; atque adeò Capiti virtus ineſt authoritatis, innatæ, aut communicatæ. Dum igitur deeſt hujuſce Capitis nexus, perfectum illud Corpus non eſt: cum adeſt, tum & ſua forma facieſque accedit: Cujus ratione jam illa membra ad Eccleſiæ Speciem conformantur. Et quidem Univerſale Concilium, cùm approbatur, totam Eccleſiam repræſentat. Provinciale, cum ad Caput trahitur, eique per approbationem adhæret, etſi Eccleſiæ Univerſæ Speciem non habeat, ratione Capitis incipit ad totam Eccleſiam pertinere. Capitis autem qui Chriſtus vere, ac Petrus & Pontifex ſucceſſor pro capite ſunt, illa Prærogativa Authoritatis ineſt, vel propriâ vel cõmunicata juxta textus Evangelij quos ſuis locis adduximus. Erraſſe autem multa Concilia Provincialia, quæ non habuerunt approbationem Pontificis, patet exemplis. Carthaginienſis cum Cypriano, de quo toties meminit

contra Donatiſtas Auguſtinus. Mediolanenſis juxta Hiſtor. Eccleſiaſt. c. 20. Seleuciani lib. 1. Hiſtor. Tripart. c. 34. Alia pleraque videri poſſunt apud Cajetanum de Author. Pap. & Concil. & Turrecrematam lib. 3. c. 6. 8. & 38. & Canum. l. 5. Quot autem, & quot ea fuerint, & in quibus erraverint, iidem exponunt. Quantum verò interſit inter Provincialia Concilia idonea: quorum alterum confirmatum ſit, alterum non, indicto exemplo declarare volo. Arauſicanum ſecundum & Senonenſe Prouincialia ſunt Concilia circa materiam de Gratia & libero Arbitrio: Siquis tamen neget Canonem Arauſicani, ſuſpectus erit in Fide, non erit qui neget Senonenſis, quia Arauſicanum confirmatum eſt à Romano Pontifice; & in Fidem publicam Eccleſiæ tranſiit. Senonenſe adhuc non eſt Confirmatum: atque adeo Publicam Fidem non facit. De quo vide Vaſquium in 1. p. d. 91. a. c. 11. ad 13.

Hujuſmodi Pontificiæ Authoritatis Prærogativam ipſa Concilia, Synodique teſtantur. Nam in Synodo Conſtantinopolitana Generali 5. Pronuntians Mennas ejuſdem Urbis Archipiſcopus in Anthymum Sententiam adjecit: *Nos Apoſtolicam Sedem ſequimur, & obedimus ſicut Charitas veſtra ſcit, & illius commnicatores communicatores habemus, condemnatos ab ipſa, & nos condemnamus.* Cui Synodus tota Subſcripſit. Octavæ Synodi Generalis Patribus idem judicium fuit, & ſenſus. *Sequentes* aiunt, *in omnibus Apoſtolicam Sedem, Speramus*

ut in una Communione, quam Sedes Apoſtolica prædicat eſſe mereamur, in qua eſt vera & integra Chriſtianæ Religionis ſoliditas. Quare non conſentientes Sedi Apoſtolicæ eorum nomina inter Sacramyſteria non ſunt recitanda. Nolo prolixior eſſe in verbis recitandis. Summam facio. Synodus Romana ſub Symmacho decernit *Romanæ Sedis Præſulem merito Beati Petri Apoſtoli per univerſum Orbem Primatum obtinere Sacerdotii, & Statutis Synodalibus ſolere tribuere firmitatem.* 96. c. Bene. & 25. q. 2. c. *Si quis.* Alia Synodus Univerſalis Nicolao Præſide, *Si quis*, ait, *dogmata vel decreta pro Catholica Fide, vel Eccleſiaſtidiſciplina à Sedis Apoſtolicæ Præſule promulgata contempſerit, Anathema ſit.* Quæ ſententia à Lucio 3. c. Abolendam. de hæreticis. uſurpatur. Concilium Lateranenſe ſub Innocentio 3. De ſumma Trinit. c. *Damnamus. Nolumus*, inquit, *quicquam Abbati Joachim derogari, cum omnia ſcripta ſua aſſignari mandaverit Apoſtolicæ Sedis judicio approbanda, vel etiam corrigenda: firmiter confitens ſe illam Fidem tenere quam Romana tenet* Eccleſia, *quæ diſponente Domino cunctorum Fidelium mater eſt, & Magiſtra.* Quo maximè Pontificis authoritas confirmatur, cum hujus Eccleſiæ Os & Caput ſit. Itaque Concilium Lugdunenſe ſub Gregorio. De Summa Trinit in. 6. *Ex Domini*, ait, *inſtitutione Romana Eccleſia Fidelium magiſtra eſt; ac proinde Romanus Epiſcopus* Petro *ſuccedit in Eccleſiæ magiſterio.* Ne quis putaret (quod Thomas Anglus ſignificavit) illam facultatem docendi non in Perſona Epiſcopi, ſed in

Clero Romano, quod ineptè affirmat reſidere. Quòd autem dicit Papam Petro in magiſterio ſuccedere, probat, non magis errare poſſe Papam cum Petri vices docendo agit, quam Petrum. Hinc eſt ut c. ubi periculum de Elect. in 6. Concilium Lugdunenſe ſub Gregorio declaret *Romanum pontificem eſſe Vicarium Jeſu Chriſti, Succeſſorem Petri, Rectorem Eccleſiæ Univerſalis.* Et Clement. Un- Patres Concilii Flotentini Papam inter alia nomina vocant *Totius Eccleſiæ Caput, & Omnium Chriſtianorum Patrem, & Doctorem.* Unde Leo IX. Epiſt. Synodica ad Petrum Antiochenum Patriarcham: *Sanctam*, inquit, *Romanam & Apoſtolicam Eccleſiam Caput eſſe omnium Eccleſiarum, ad quam majores Cauſas eſſe referendas Concilia omnia & Sanctus Sanctorum Rex confirmant.* Quod prorſus verum eſt. Id enim, uti vidimus, Omnium pene gentium ætatum, Regnorum Synodi, Conciliaque teſtantur, modo fuerint juſte & legitime congregata: id eſt, *in nomine Chriſti*, acceptâ ab eo ſuos per Vicar os poteſtate, quam non ipſi ingerebant, ſed rogati exerebant à Niceno uſque ad Tridentinum; ut non minus Succeſſio Pontificum inter ſe cum Eccleſia & Conciliis, quàm Series Conciliorum cum Pontificibus, nexa videatur. Quibus qui reſiſtunt, negantes Papæ certam & infallibilem in definiendo & approbando authoritatem ineſſe, pugnant cum toto Orbe terrarum.

ART-

ARTICULUS III.

Patres Eccleſiæ ſenſa Scriptaque ſua Romanorum Pontificum doctrinæ accommodarunt; quidam etiam judicio ſubjecerunt.

MAgnam eſſe Patrum inter ſe Conſentientium Authoritatem, Ipſa Concilia, Patres Pontificesque teſtantur. Producamus aliquot ex ſingulis Ordinibus teſtimonia. Concilium Epheſinum, Authore Vincentio Lyrinenſi, Neſtorio hinc, inde Cyrillo: illo hæretico, iſto Catholico pugnantibus, decrevit, *ut Sanctorum Patrum Sententiæ in medium proferrentur*: quibus cum adverſari Neſtorium à Cyrillo editis teſtimoniis monſtratum eſſet, lata in eum damnationis ſententia eſt. Conſtantinopolitanæ Synodo Sextæ placuit res ſecundum Patrum placita definire, Ita Actione 12. 17. 18. Lateranenſis idem judicium fuit Can. 12. & 13. omnino expreſſũ. *Patres* ipſi alii aliorum ſe præſidio muniunt ad hæreſes oppugnandas. Adverſus Helvidium Hieronymus. Adverſus Eunomium Baſilius. Adverſus Donatiſtas & Pelagianos Auguſtinus. Adverſus Neſtorianos Cyrillus.

Ita Eutichem Leo; ita Agatho Monothelitas confutavit. Hac ratione Concilij Viennenſis Clemens, & Leo X. decreta confirmarunt. Unde ex locis Theologicis unus ac ex præcipuis eſt Authoritas Patrum, de qua Canus. lib. 7. & Vaſquez 1. p. d. 12.

Igitur Patres tum Græci, tum Latini Summis Pontificibus Romanis, & adhærere ſemper, & ubi opus eſſet eorum ſe judiciis ſubmittere ſtuduerunt. Polycarpus Joannis Apoſtoli diſcipulus, & aliorum Apoſtolorum auditor, uti narrat Hieronymus, *propter quaſdam ſuper die Paſchæ quæſtiones Eccleſiam regente Aniceto Romam venit.* Ut eum conſuleret: Irenæo teſte l. 3. c. 3. ejusque judicium requireret; quod certè non ageret, Apoſtolorum diſcipulus, niſi & hoc ipſum ab iis didiciſſet. Et quidem Irenæus ipſe qui refert, Polycarpo Super quod is re præſtitit, verbis confirmat eodem lib. 3. c. 3. *Ad hanc Eccleſiam*, inquit, *propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt omnem convenire Eccleſiam, hoc eſt, eos qui undique ſunt fideles.* Neceſſarium dicit, & ducit hoc cum Romano Capite membrorum conſortium. Paucis poſt annis floruit Septimio Severo Imperatore Tertullianus, qui in iis quæ adhuc integer, & incorruptus ſcripſit operibus, Romano adhærendum ſenſit, docuit que Pontifici. lib. de Pudicitia c. 1. Epiſcopum Romanum vocat *Maximum Pontificem, & Epiſcopum Epiſcoporum.* Et lib. contra Marcionem 5. ejus Catholicam doctrinam probat. Libro autem de Præſcript. idem efficit.

Et illud addit cap. 36. *Habes Romam, unde Authoritas præſto eſt. Statu Felix Eccleſiâ cui totam doctrinam Apoſtolicam ſanguine ſuo profuderunt.* Ejus vicinus & patriâ, & tempore Cyprianus multus hac in re eſt, & copioſus. Unitatem Eccleſiæ cum uno Capite exigit, & nexum cum illo Corporis Fidelium pulchrè deſcribit lib. 1. Epiſt. Epiſt. ad Cornel. lib. 4. epiſt. ad Pupianum, & Epiſt. ad Jubaianum, & in tract. de Simplicit. Prælator. & lib. de Unit. Eccleſiæ. in quo ait, *Ut unitatem manifeſtaret unam Cathedram conſtituit, & unitatis ejuſdem Originem ab uno incipientem ſuâ authoritate diſpoſuit.* Et poſtea. *Exordium ab unitate proficiſcitur: Primatus Petro datur, ut una, Eccleſia, & Cathedra una monſtretur.* Viam hoc uno aditu munit ad doctrinam: quæ ad eam omninò Sedem referenda eſt, & conformanda. Inſuper Epiſt. 66. ad Florentium, & Epiſt. 55. in qua illam illuſtrem dicit ſententiam. *Inde oriri hæreſes & ſchiſmata, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, neque unus in Eccleſia ad tempus Sacerdos, & ad tempus judex vice Chriſti cogitatur.* Ac ne quis à Romano Pontifice aberraret, ait Epiſt. ad Jubaianum. *Petro ſuper quem ædificavit Eccleſiam, & unde unitatis originem inſtituit, & oſtendit, poteſtatem iſtam dedit, ut illud ſolveretur in Cœlis, quod ipſe ſolviſſet in terris.* En Fons unitatis & authoritatis, Petrus; & Romana Sedes; ac qui in ea ſedent Chriſti Vicarii, Petri ſucceſſores. Cyprianum Martyrem, Vindex Fidei Athanaſius ſequatur, quem Hæreticorum acerba odia Romam

ire, & ad Sacram Romanæ Sedis Anchoram confugere impulerunt. Qua mente Scripta ipſius teſtantur. Epiſt. ad Marcum Papam: *Domino*, inquit *Sancto, & Apoſtolici culminis venerando Marco Sanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Sedis atque Univerſalis Eccleſiæ Patri Athanaſius, & Univerſi Ægyptiorum Epiſcopi ſalutem.* Et infra. *Veſtri ſumus, vobiſque obedientes cum omnibus nobis commiſſis & ſumus, & eſſe ſemper volumus.* Pia iſta voluntas in Novatoribus deſideratur; quæ ſi eſſet; non deeſſet Fides: ſed illi nolunt Credere, quia rectè ac ſecundum Fidem vivere nolunt. Ii demum *Piè* in Chriſtum Credunt, qui *Pie in Chriſto vivere volunt.* Quî pie credent, qui impiè vivunt? Hinc illa Athanaſii (Quanti viri!) obedientia, perſpicuis teſtata verbis. in Epiſt. ad Felicem. tomo. 1, Conciliorum. *Quia ſemper Anteceſſores noſtri & nos à veſtra Apoſtolica Sede auxilium hauſimus, & noſtri vos curam gerere agnovimus, præfatam Apoſtolicam, & ſummam expetimus juxta Canonum decreta Sedem, ut inde auxilium capiamus, Unde Prædeceſſores noſtri Ordinationes & Dogmata atque Sublevationes ceperunt.* Æqualis penè Athanaſio Baſilius in Epiſt. ad eundem Athanas. 52. ejuſdem eſt author ſententiæ. *Viſum eſt*, inquit, *mihi conſentaneum, ut ſcribatur Epiſcopo Romæ, ut quæ hic geruntur conſideret.* Tantus doctor tantum vel abſenti Pontifici defert, ut nolit agi decernive quicquam ad Eccleſiam attinens, quod paſtoris aciem fugiat: cum præſertim ovibus à Lupis periculum immineret. Luculétius eſt teſtimo-

nium in Epiſt. data Sabino Diacono ad Pontificem Romanum. *Pietati tuæ donatum à Deo eſt, ſcilicet ut quod adulterinum eſt à legitimo ac puro diſcernas, ac fidem Patrum ſine ſubtractione ulla prædices*; quæ Sole clarior eſt ſententia. Duo Contubernales ejus Sanctiſſimi Gregorii Nazianzeni habemus in hanc rem nata teſtimonia; Primum orat. 23. in Laudem Heronis, in qua commemorat Petrum Alexandrinum Athanaſii ſucceſſorem ab Ariano Lucio Sede ſuâ pulſum, Romam ad Pontificem confugiſſe, atque id quidem verbis quæ fidem faciant huic argumento. *Per tantam ait accuſationem omnibus lacrymas movit, ut calamitatis magnitudinem in oculis & aſpectu defigerent, & auxilium nanciſceretur, quemadmodum & nactum eſſe ſcimus.* Cujuſmodi iſtud Auxilium fuerit, ex Anteceſſore Athanaſio didicimus. Secundum eſt in orat. 52. ubi narrat Vitalium Apollinaris Sectatorem, hæreſim occultè profeſſum clam edidiſſe librum, de quo certiorem factum Damaſum librum proſcripſiſſe, & authorem ab Eccleſia ejeciſſe.

Joannis Chryſoſtomi Aureæ extant ad Innocentium 1. Epiſt. in quibus apud illum queritur de vi ſibi illata ab hoſtibus, à quibus eſt à Sede ſua dejectus, & in ordinem redactus. Adverſus quos Pontificiam Innocentii opem implorat. Addit Chryſoſtomus facto, interpretatione ſua in libro de Sacerdotio ad locum JOANNIS, 21. *Paſce Oves meas*, momentum. Sic enim exponit, ut doceat *Curam Ovium totius Eccleſiæ Chriſtum Petro*

tro ET SUCCESSORIBUS TRADIDISSE: & ſubjungit, *Succeſſores Petri ea nunc agere, quæ cum Petrus ageret illum Chriſtus authoritate præditum eſſe voluit, ac reliquos item Apoſtolos longè præcellere.* Ambroſius plures nobis & perſpicuas adhuc magis ſuppeditat ſententias. Omitto quas habet in Orat. de Satyro Fratre. Indico quæ ſunt lib. 1. Epiſt. Epiſt. 7. ad Siricium Papam, & in Epiſt. 4. ad Gratianum. de vitandis Arianis. Unum produco ex Epiſt. 9. ad Theophilum Alexandrinum. in qua ſic. *Referendum arbitramur ad Sanctum Fratrem Noſtrum Romanæ Sacerdotem Eccleſiæ, quoniam præſumimus ea te judicaturum, quæ etiam illi diſplicere nequeant.* Perinde ac probari non poſſent, quæ diſplicerent. Et adjungit infra, *Ut nos quoque acceptâ veſtrorum ſerie ſtatutorum cum id geſtum eſſe cognoverimus, quod Eccleſia Romana haud dubie comprobaverit, læti fructum hujus examinis adipiſcamur.* Viden, ut examen & approbatio doctrinæ ad Romanum Pontificem pertineat? Quam ſi Novatores Trutinam deludunt, inde eſt, quod volunt ſua commenta intrudere, & vitrea facta lapillis vendere. Illud quæſo audiant, quod idem propinat nectare conditum veritatis Ambroſius ad Gratianum de Romana Eccleſia: *Inde*, inquit, *in omnes venerandæ Communionis jura dimanant.*

Suum Epiphanio poſt Ambroſium locum demus. Hic in Anchorato multus eſt in demonſtrando Petrum Caput eſſe, *& Petram Eccleſiæ ſuper quam illa ædificata eſt: adverſus quam Portæ Inferorum*

rum, id eſt, Hereſes & Hæreſiarchæ, non prævalebunt. Deinde hoc demonſtrato ſeriem ſucceſſionis Romanorum Pontificum deducit, eaque deducta oſtendit continuatam & incorruptam Fidem. At vero Hæreſi 27. circa finem eâdem ſucceſſione explicatâ. *Ne quis miretur*, ait, *quod ſingula ita exactè recenſemus: Per hæc enim ſemper Claritas oſtenditur.* Id demum erat ab Epiphanio expectandum quod ſplendorem afferret. Sed tenebriones oderunt Lucem. Verùm jam pridem *Tenebræ* illam non comprehenderunt. Habet horam ſuam *poteſtas tenebrarum.* At non eſt iis poteſtas *Filios Dei* faciendi, qui *filij ſunt lucis*, non Tenebrarum.

Vocat me Hieronymus Sacrum nomen & Sacrarum Scripturarum Maximus Doctor. Is hujuſmodi argumentis abundat. Ac Colligo illuſtriora, & congloho. Epiſt. 11. ad Ageruch. teſtatur ſe aliquando inveniſſe Damaſum reſpondentem ad Orientis & Occidentis Conſtitutiones Synodales. Dignam Occupationem Romani Pontificis Relatas ad ſe conſtitutiones recognoſcere, ac ſeligere. Epiſt. 8. ad Demetriadem c. 9. eandem monet *ut Innocentij, qui Apoſtolicæ Cathedræ ſucceſſor eſt, teneat fidem*: Et Epiſt. 16. ad Principiam referens, quæ de Athanaſio & Petro ſupra tetigimus, probat: nam ut Hæreticorum invidiam *effugerent, quaſi ad tutiſſimum Communionis ſuæ Portum confugerant.* Epiſt. 52. *Quoniam vetuſto, &c.* egregium exhibet teſtimonium. *Cathedræ*, inquit, *Petri communione conſocior. Super illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio: quicunque ex-*

tra hanc domum Agnum comederit, prophanus eſt. Qui hodiè à Romana Cathedra deſciverunt, hi à Fide Hieronymi & Eccleſia defecerunt, *Odit prophanum vulgus* Hieronymus *& arcet. Agnum illorum, Hircum* putat. Sed ne Agnum quidem illi habent: ex quo Sacrificium Miſſæ ſuſtulerunt, imo & Templa, ne quod Agni veſtigium eſſet, everterunt. Agnum oderunt, & uxorem Agni Romanam Eccleſiam, inductâ uxorum, imo & Pellicum turbâ: conculcatis liliis virginum quæ paſcitur Agnus, *qui paſcitur inter lilia.* Qui paſtum ademerunt, Agnum exegerunt. Ad hos ergo Hieronymus

——*Procul, ô procul eſte Prophani.*

Hi certè poſt mortem Agnum non ſequentur quocunque ierit, *Virgines* enim non *ſunt.* Imo eos Agnus *ad Hædos* ſalaces remittet, qui à Siniſtris erunt. At Lutherus, & Calvinus aliter docuerunt. Occurrat Hieronymus in Apolog. 2 ſeu lib. 3. contra Ruffinũ, *Scito Romanam Fidem Apoſtolicà voce laudatam iſtius modi præſtigias non recipere. Etiam ſi Angelus aliter annuntiet quàm ſemel prædicatum eſt.* Nec ego dubito Lutherum & Calvinum Angelos eſſe; Sed malos & Præſtigiatores, etſi in Angelos lucis transfigurare ſe tentarint.

Venio ad Cyrillum: Qui in Epiſt. ad Celeſtinum Romanum Pontificem 18. quæ eſt in Concil. Epheſino to. 1. c. 29. Cauſam Neſtorii etſi damnatam judicio Capitis Romani ſubmittit, ejuſque ſen-

tentiam expectat. *At quamvis ita res habeat: non prius tamen illius communionem deſerere auſii ſumus, quam hæc ipſa pietati tuæ indicaremus.* Hi non audent: Novatores nihil non audent. Audiant Celeſtinum ne audeant. *Noſtræ Sedis authoritate aſcitâ, noſtraque vice & loco cum poteſtate uſus, ejuſmodi non abſque exquiſita ſedulitate Sententiam exequeris, nempe ut niſi decem dierum intervallo ab hujus noſtræ numerationis die numerandorum nefariam doctrinam ſuam conceptis verbis anathematizet.* Ferunt hæc Religioſæ ac teretes Cyrilli & Patrum aures: prophanæ & adipales Novatorum non ferunt, & ferro non cera adverſus Cantus Sirenum Cœleſtium obducunt. Audiamus nos dum illi nolunt. *Illico ſanctitas tua,* pergit Cœleſtinus, *illi Eccleſiæ proſpiciat: is vero modis omnibus ſe à noſtro corpore ſegregatum eſſe intelligat.* Paruit autem huic mandato Cyrillus, uti apparet ex Epiſt. ad Neſtorium. tom. 1. Concil. c. 4. *Quod niſi juxta tempus in litteris Cœleſtini Sacratiſſimi, Reverendiſſimique Romanorum Epiſcopi expreſſum præſtiteris, certo ſcias nullam tibi deinceps cum Epiſcopis & Sacerdotibus Dei conſuetudinem, nullum ſermonem, nullum denique locum inter eos futurum eſſe.* Eadem habet in proxima Epiſt. ad Clerum populumque Conſtantinopolitanum. Credo Novatores noſtros Cyrillo minimè ſubſcripturos, nec dubito in partibus Neſtorii eſſe malle, quàm Romano Pontifici obedire. Plura Cyrilli extant apud Divum Thomam ex libro Theſauri deprompta teſtimonia, quæ cum magna parte libri inter-

ciderunt ; Sed ea tamen omnino ſunt Authore Angelo Theologis recipienda.

Theodoretus tum ipſe Authoritatem Pontificiam aſſerit, tum alij apud ipſum teſtantur. Ille ab Epiſcopis adverſæ & ſuſpectæ factionis potentiſſimis agitatus, imo & calumniis traductus, ut omnem ſuſpicionem vitaret, ad Romanum Pontificem (is tum erat Leo) confugit : data ad ipſum Epiſtiſtola, in qua : *Ad Apoſtolicam*, inquit, *Sedem veſtram venimus, ut Eccleſiarum ulceribus medicinam à vobis accipiamus*, VOBIS ENIM PER OMNIA PRIMOS ESSE CONVENIT. Primi tunc Romani, imo & omnia erant : hodiè nulli apud hæreticos & nihili habentur. At non ſunt hi Theodoreti ſimiles, nam ſi eſſent Pares apud eos Romani eſſent. Idem confirmat ipſe in Epiſt. ad Renatum Presbyterum. Ejuſdem præclara illa ſententia eſt adverſus Conciliabulum Ariminenſe quod improbat, quòd non expectato Romanæ Sedis judicio temerè, atque adeò falſo definit : ita lib. 2. Hiſtor. c. 22. Eam corroborat lib. 5. c. 10. referens Damaſum Sectam Apollinaris cum Authore proſcripſiſſe : idque Pontificis Romani authoritate feciſſe, & litteris confirmaſſe. Se de re illa conſultum à Catholicis Orientis Epiſcopis fuiſſe. Sanè ex Græcis Scriptoribus Theodoretus Romanæ Sedis ac Romani Pontificis authoritatem unus maximè aſſerit & confirmat. Sed novi Theodidacti Theodoretum irrident, quod à Deo erudiri ſe jactant, cum à Pontifice Theodoretus doceri vellet.

Uſus

Uſus jam inter eos obtinuit, ut quivis Sellularius de face plebis Theodidactus ſibi videatur, ac Theodoreto ſuperior. Non egent Romana Cathedrâ, imo nullâ, cum in ſua quiſque Sellula Cathedram habeant Opifices Sedentarij.

Proſpero locus hic eſto Leonis Pontificis teſte Trithemio Secretario: Actis primum, deinde Scriptis Pontificiæ Authoritati teſtimonium reddidit. Conſtat eum ad defendendã Catholicã de Gratia Auguſtini contra Semipelagianos Sententiã Romam contendiſſe, & ad Cœleſtinum Papam adijſſe, à quo Epiſtolam honorificam pro Auguſtino accepit: ac eâ impudentium hominum petulantiam compeſcuit. En Proſper, apud quem tanti erat Authoritas Auguſtini; majorem eſſe putavit Cœleſtini, quòd Romanus Pontifex erat. Quin & Arauſicani Concilij ſecundi Canones, qui totidem ſunt ſententiæ Auguſtini compoſuit, & Leoni approbandos dedit, ac ejus juſſu in Galliam miſit, ut à Patribus Arauſicanis, non tam fierent, quàm reciperentur: quemadmodum Lovanienſes & cum iis Vaſquez obſervat 1. p. d. 91. cap. 11. Suam igitur & Auguſtini doctrinam Leonis judicio commiſit ſubjecitque. Scripta Actis concordant. Nam in lib. contra Collatorem, c. 10. cenſuram Innocentij & Zozimi contra Pelagium oraculum exiſtimat. Et ait inferendo tanquam adynaton: *Erravit Sacroſancta Petri Sedes quæ ad Univerſũ orbẽ Papæ Zozimi ore loquitur.* Et cap. 41. *Beatæ*, inquit, *memoriæ Innocentius nefandi erroris capita Apoſtolico mucrone*

 percuſ-

percuſſit. Ac idem paulò pòſt de Zozimi, Bonifacij, Cœleſtini ſententiis profert judicium. Ita ſenſit Proſper proſpere incedens viâ veritatis, à qua Novatores averſi, quia Adverſi, non *Proſperi.*

Maximi Taurinenſis eadem mens eſſe traditur à D. Thoma. Cenſet enim in Cauſis Fidei ad Pontificem recurrendum: idque exemplo *Pauli* docet cum ad Petrum venit, ſignificans poſteros cum inſtrui vellent ad Romanos Pontifices *S*ucceſſores Petri eſſe venturos. De quo loco vide Canum lib.6.cap.5.

Concinit Iſidorus, à quo eſt unum inter alia Præclarum teſtimonium in Epiſt. ad Eugenium Epiſcopum Toletanum Summo Pontifici redditum: *Cujus dignitas poteſtatis etſi ad omnes Eccleſiarum Epiſcopos eſt tranſfuſa, ſpecialius tamen Romano Antiſtiti ſingulari quodam privilegio, velut Capiti cæteris membris celſior permanet in æternum.* Huic Prærogativæ dignitatis addit aliam Authoritatis in Præfat. ad Canonum Collectionem, quæ habetur tomo. 1. Concil. Reddens enim rationem cur collegiſſet Decreta & Epiſtolas Synodicas Pontificum, ait; *Quia in eis pro culmine Sedis Apoſtolicæ non impar Conciliorum extat authoritas.* Et in fine confirmat. *Nullam Synodum ratam eſſe, quæ Pontificis authoritate non fuerit congregata, vel fulta.*

Venerabilis Bedæ fidem ſuprà appellavimus dum lib. 3. Hiſt. Ang. c. 25. *Decreta Sedis Apoſtolicæ* veneranda eſſe docet. Nunc eandem appello in

in Homil. D. Benedicti Angli tomo 7. & lib. 2 Hiſt. Anglorum: quibus in locis ait Anglicam gentem à Romanis Pontificibus myſteria Fidei edoctam, ac illa ſunt de eodem Benedicto verba notanda. *Ad Beatorum Apoſtolorum limina peregrinaturus advolavit, ut quia rudis adhuc in gente Anglorum Fides, & Eccleſiarum inſtitutio florebat, ibi potius perfectam vivendi formam ſumeret, ubi per ſummos Chriſti Apoſtolos totius* Eccleſiæ *Caput eminet eximium.* Quod ſi gens Anglica ingenio & judicio maximè valet: cognoſcet à quibus imbuta fuit, hoc teſtimonio expenſo ab iis ad Caput illud colendum eſſe inſtitutam: nec ab eo, niſi prius à ſuis deſciſcat defecturam.

A Bedæ ad noſtra uſque tempora ætate non dubitant Novatores, quin hæc ſententia de Authoritate Papæ invaluerit. Hic igitur ſiſtam: & tanquam terminos quinque volo Patres conſtituere, & finire. Duos ex iis antiquiores Græcos, Duos Latinos Recentiores: & inter eos totius Theologiæ Principem Auguſtinum collocare. Primus ex Græcis ſit Maximinianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus; Cujus eſt Luculentum teſtimonium in Epiſt. ad Orientales. *Omnes*, inquit, *fines terræ quæ dominum ſincere receperunt, & ubique terrarum Catholici veram Fidem confitentes in poteſtatem Romanorum Pontificum tanquam in Solem reſpiciunt, & ex ipſa lumen Catholicæ & Apoſtolicæ Fidei recipiunt. Nec immeritò, quia Petrus legitur primo perfectam Fidem eſſe confeſſus Domino revelante cum dixit, Tu es Chriſtus*

 Filius

Filius Dei vivi. Et infra. *Hunc etenim de cæteris mortalibus ex toto Orbe terrarum conditor Orbis elegit, ut Cathedram Magiſtri principaliter poſſidendam teneret* PERPETUO PRIVILEGII *Jure conceſſit:* UT QUISQUIS DIVINUM ALIQUID, AUT PROFUNDUM NOSSE DESIDERAT, AD HUJUS PERCEPTIONIS ORACULUM DOCTRINAMQUE RECURRAT. Ecce antiquus ante Bedam Pater, idemque & Græcus, & Conſtantinopolitanus Gente & Cathedra Romani Pontificis Æmulus, tam perſpicuè & eleganter Prærogativam Romanæ Cathedræ aſſerit, ac extollit. Alter eſt Anaſtaſius Patriarcha Hieroſolymitanus in Epiſt. ad Felicem Papam. *Fuit ſemper, ait, Apoſtolicæ Sedis veſtræ licentia injuſte damnatos, vel excommunicatos poteſtatis ſuæ authoritate reſtituere, & ſua omnia eis reddere, & eos qui eos condemnarunt aut excommunicaraunt Apoſtolico punire Privilegio. Sicut etiam noſtris, & anterioribus legimus factum temporibus.* Ac rurſum efficacius. *Antiquis Regulis Sancitum eſt, ut quicquid quanvis in remotis Provinciis ſuper eorum querelis aut excuſationibus ageretur, non prius tractandum vel accipiendum eſſet, quam ad notitiam Almæ Sedis veſtræ eſſet deductum, ut hujus authoritate juxta quod fuiſſet faciendum infirmaretur aut Firmaretur.* En iterum nobiliſſimæ Sedis Epiſcopus, non modo primas Authoritatis Romano concedit Epiſcopo, verum etiam Apicem in eo, & ſummam Eccleſiaſticæ Poteſtatis agnoſcit. Idque antiquitate totâ confirmat.

Nova-

Novatores autem ita eum de Cathedra ſua dejiciunt, ut ſinguli privato ſpiritui ſuo authoritatem Cathedræ attribuant, & dum unum oderunt Pontificem, tot ſtatuunt, quot ij numero ſunt, nec pudet eos cum unam nobis Joannam falſo Papiſſam objiciant, multas in ſingulis domibus Papiſſas habere. Nam & feminæ eodem illo privilegio, interpretandi ſacras ſcripturas, imo & eas populo exponendi fruuntur.

Ad alios duos Recentiores poſt Bedam Patres venio. Alter eſt Anſelmus, qui graviſſimè de Authoritate Romani Pontificis ſentit, & loquitur. Inſignis ille eſt locus lib. de Incarnat. Verbi. ubi ſic incipit; *Domino & Patri univerſæ Eccleſiæ in terra peregrinantis Summo Pontifici Urbano Frater Anſelmus*: Ac infra: *Quoniam* Divina Providentia *Veſtram elegit Sanctitatem: cui vitam & fidem Chriſtianam cuſtodiendam, & Eccleſiam ſuam regendam committeret; ad nullum alium rectius refertur, ſi quid contra Catholicam Fidem oritur in Eccleſia*, UT EJUS AUTHORITATE CORRIGATUR: *nec ulli alij tutius ſi quid contra errorem reſpondetur, oſtenditur, ut ejus prudentia examinetur*. Sic Anſelmus hoc loco. Omitto alios, qui eandem rem continent. Ex iis cito Præfationem Epiſt. ad Romanos. Alter eſto Bernardus Nectar noſtrum. Apud quem plures inveniuntur melleo ſapore conditæ ſententiæ: Quibus ſunt referti libri de Conſiderat. ad Eugenium: nec non & Epiſtolarum libr. Epiſt. 125. & 131. & 183. & 237. locum ſeligo

ex Epiſt. 109. ad Innocentium, à quo adverſus novam hæreſim inſurgentem præſidium authoritatis implorat. *Oportet*, inquit, *ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque & ſcandala emergentia in Regno Dei, ea præſertim quæ de Fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potiſſimum reſarciri damna Fidei.* UBI NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM. HÆC QUIPPE HUJUS PRÆROGATIVA SEDIS. *Cui enim alteri aliquando dictum eſt,* Ego pro te rogavi, *ut non deficiat Fides tua. Ergo quod ſequitur à Petri Succeſſore exigitur.* *Et tu aliquando confirma Fratres tuos.* Lux eſt in Bernardo quam ſolæ noctuæ non ferant. Ita ſentit, uti nos hodie Romani Catholici ſentimus, ille docet quomodo ſentire debeamus. Cauſam item in loco Evangelij inveniri, cur ita nos doceat: noſque diſcamus. Scholaſticorun calculos, negligunt Novatores: idcirco iis abſtinendum duco: ſed nemo eſt quin recté ac pro Pontifice ponat. Scholæ omnino cum Petri Cathedra conveniunt. Unus ſupereſt Auguſtinus, qui & Academiarum inſtar eſt omnium, & Cathedrarum. Nemo fortius argumentum ſuppeditat. Eo ratiocinationem & Agmen claudo.

Igitur Auguſtinus Tribus ſui temporis Pontificibus, ſe ſuamque doctrinam ſubjecit, & cum Magiſter Orbis eſſet, magiſterij prærogativam detulit Innocentio, Zozimo, Bonifacio. Ad Innocentium nomine Concilij totius Carthaginienſis Decreta contra Pelagium & Celeſtium approbanda ſcripſit

et

et miſit. Epiſt. 90. Ad eundem retulit Canones Milevitani Concilij, cui Epiſcopus interfuit, & ſubſcripſit. Epiſt. 92. quarum Verba ſupra citavimus. Tertium nova Epiſt. 95. cum aliis *Africæ* Epiſcopis eidem Innocentio ſuper eadem Cauſa Pelagij reſcribens Illuſtrem Pontificiæ *A*uthoritati calculum adjicit. *A*it quippe ad finem Epiſtolæ. *Cætera quæ illi* Pelagio *objecta ſunt, ſicut geſtis defenſa perviderit, ita de his procul dubio tua Beatitudo judicabit. Dabit ſane veniam ſuavitas mitiſſima Cordis tui, quòd prolixiorem fortaſſis epiſtolã, quàm velles, tuæ miſimus Sanctitati. Non enim rivulum noſtrum tuo largo Fonti augendo refundimus, ſed in hac non parva tentatione temporis unde nos liberet cui dicimus. Ne nos inferas in tentationem, UTRUM etiam noſter licet exiguus ex eodem quo etiam tuus abundans emanet capite fluentorum, hoc à te probari volumus, tuiſque reſcriptis de communi participatione unius Gratiæ conſolari.* Non dubitat Auguſtinus doctrinam communem de Gratia contra Pelagium à ſe, & Epiſcopis Africæ traditam duci à Deo capite omnium veritatum, ſed earum Fontem vult eſſe apud Innocentium Papam: apud ſe, & alios Epiſcopos rivulos: atque adeo quantum inter Rivulos & Fontem, tantum inter aliarum Sedium & Romanæ Sedis intereſſe doctrinam.

Quòd ad Zozimum attinet, præter eos locos, quos articulo proximo adduxi: affero illum Epiſt. 157. cujus initio, ejus ſe Pontificis ſubditum perſpicuè teſtatur aiens: *Me apud Cæſaream præſente venerunt:*

runt, quò nos injuncta nobis à venerabili Papa Zozimo Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo Eccleſiaſtica neceſſitas traxerat: obedientiam planè profitetur, ſi ſpectes perſonas. Poſtea commemoratis verbis Zozimi ad probandum neceſſitatem Baptiſmi, Subdit: *In his verbis Apoſtolicæ Sedis tam antiqua atque fundata certa, & clara eſt Catholica fides, ut de illa nefas ſit dubitare Chriſtiano.* Zozimi Papæ doctrinam non uti privati hominis, ſed totius Eccleſiæ commendat, de qua dubitare nefas ſit, quòd ratione Sedis communis ſit. Epiſt. 162. in qua illam celebrem ſcribit ſententiam de Eccleſia Romana. *In qua ſemper*, inquit, *Apoſtolicæ Cathedræ viguit Principatus*, narrat in Cauſa Donatiſtarum judicium *Apoſtolicæ* Sedis expectatum fuiſſe.

Pergo ad Bonifacium. Cui cum dirigeret ac dicaret præclaros illos ſuos quatuor contra duas Epiſtolas Pelagianorum libros, & facto ſuperiorem in eo authoritatem agnovit, & verbis expreſſit. Legat qui noſſe utrunque velit caput Primum libri primi. Ego pauca in rem ſeligo & produco. *Cum communis ſit omnibus nobis, qui fungimur Epiſcopatus officio quanvis ipſe in eo præemineas faſtigio ſpeculæ Paſtoralis, facio quod poſſum pro mei particula muneris, quantum mihi Dominus adjuvantibus orationibus tuis donare dignetur &c.* Epiſcopi ſpeculatores ſunt: ſed Romanus in faſtigio eſt, ut & populos & Epiſcopos ſpeculetur & recognoſcat. Alii ſuas oves curant. Papa *curat Oves oviumque Magiſtros.*

Jam ſuum opus ſubjicit Bonifacio, *Hæc quæ iſtis*

inquit

inquit, *ut dixi, duabus* Epiſtolis *illorum iſtà diſputatione reſpondeo ad tuam potiſſimum dirigere Sanctitatem, non tam objicienda, quam examinanda, &c.* UBY FORSITAN ALIQUID DISPLICUERIT EMENDANDA CONSTITUI. Non erat, ingenioſior, non acutior, non doctior, non eruditior Auguſtino; opinor, Bonifacius: erat tamen Summus Pontifex, ratione Cathedræ doctrina & Authoritate Superior: cum ejus Fides Fidem Capitis repræſentaret: quæ ad totam Eccleſiam pertinebat. Id Auguſtinus agnovit. Sed novatores negant, nimirum non ſunt Auguſtini, quòd ſi eſſent minimè negarent. Certè neque ingenio, neque judicio, neque eruditione, neque Sanctitate ſunt cum Auguſtino comparandi. Aiunt, eum modeſtiæ Cauſâ feciſſe. Cur igitur ii faciunt impudenter! cur illam modeſtiam non imitantur? Sciant Auguſtino charam fuiſſe modeſtiam, ſed multo chariorem modeſtiâ veritatem. Ac niſi modeſtia veritate niteretur, fucum illum non modeſtiam fore à quo Auguſtinus omniû maximè alienus. Juſtitia ſanè fuit, quæ modeſtiam illam imperavit, quam qui non profitentur, oportet eos & inverecundos & injuſtos eſſe. Hujus autem demiſſionis perpetuus Cultor fuit Auguſtinus, uti apparet ex variis operum illius locis, in quibus Authoritatem Romanæ Sedis confirmat, & extollit, ejuſque præſidio contrarias hæreſes expugnat, quemadmodum ſæpius ſupra diximus: patetque ex tribus clariſſimis locis, lib. 1. contra Julianum c. 4. & lib. 2. de Peccato Originali cap. 7. & Epiſt. 162.

QUÆSTIO III.

Quomodo hæc Prærogativa Authoritatis ſit in Romano Pontifice?

ARTICULUS I.

Sintne Controverſiæ de Fide? Utrum ad eas componendas Judex, & quis futurus ſit?

NOvatores ſuperioris ſeculi, & noſtri negant de *Fidei* myſteriis rebuſque, in Sacris litteris contentis controverſias poſſe exiſtere, quòd omnia ſint perſpicua. Addunt: in iis contineri omnia, tum ad credendum, tum ad rectè vivendum neceſſaria. Itaque Scripturam ſolam abundè eſſe, & pro judice, & pro Face; modò unuſquiſque privato ſpiritu attendat & conſulat. Id Lutherani, id Calviniſtæ, ac ex eorum Scholis Sectarij diverſi mordicus tenent. Credam, ſi probent ex ipſis Scripturis omnes, quos admittunt, libros Sacros eſſe. Quomodo enim probent librum

librum Ruth, Heſter, & Job, quos agnoſcunt ex ipſis ſcripturis eſſe? Credam ſi inter ipſos conveniat de iiſdem ſcripturæ libris. Nam Anabaptiſtæ Job hiſtoriam Tragico-comicam Fabulam dicunt. Lutherus Epiſtolam ad Hebræos, & Jacobi excludit. Caſtellio Canticum Canticorum Cantilenam de Amicula impuram appellat. Beza caput 8. Joannis amputatâ de *A*dulterâ hiſtoriâ detruncat, & locum illum Lucæ 22. *Hic eſt Calix* novum Teſtamentum, &c. fœdè corrumpit. Apocalypſi Joannes Brentius, & Kemnitius non omnino acquieſcunt. In tribus Matthæi, Marci, Lucæ, Evangeliis Lutherus multa deſiderat. *S*olum Joannis perfectum, & abſolutum putat. Quomodo igitur qui de ipſis ſcripturarum libris inter ſe diſſentiunt, negant de locis ſenſuque eorum controverſias poſſe exiſtere? Sanè id Heterodoxi jam inde ab initio Eccleſiæ ad noſtra uſque tempora errando monſtrarunt. Nemo Hæreſiarcha fuit, quin Hæreſi ſuæ Patrocinium in ſcripturis quæſierit, eique clypeum ſacræ authoritatis obtenderit. Id Arius, id Eunomius, id Macedonius, id Eutyches, id Neſtorius, id Dioſcorus, id Manes, id Pelagius, id Priſcillianus, id Donatus, id Novatus, id Cæteri Hæreticorum Principes jactarunt. Non igitur eo nobis fuco Lutherus, & Calvinus imponent. Quid? quod contrariæ, interque ſe repugnantes hæreſes quaſi colliſu quodam ſcintillas hujuſce veritatis, quam oſtendo, emittunt. Rectè enim omnino Tertullianus dixit, *quemadmodum Chriſtus Homo inter*

 ter

ter duos Latrones, ita & Christum veritatem, inter duos Hæreticos crucifigi. Nam ſi Scriptura ipſa controverſias non pateretur, omnis ea in contrarias partes diſſenſio tolleretur: nec locus eſſet pugnandi locis diverſis Scripturarum. Ecquis enim cùm ſenſus ſacri textus manifeſtè conſtaret, auderet, aut negare, aut eo affirmato contrà ſentire, nedum eum in oppoſitam partem traducere? Pauca, ſed idonea exempla producam. Ebion Matrimonium teſte Ignatio Epiſt. ad Romanos. Elxai Virginitatem, Juſtino in Apolog. damnavit: uterque teſtimonio Scripturarum. Eutyches unam in Chriſto naturam, Neſtorius Perſonas in Chriſto duas poſuit; ambo argumento ſcripturarum.

Noetiani, Patrem Deum Paſſum aiebant: Manichæi, ne Chriſtum quidem hominem, Paſſum affirmabant. Hi, & illi Authore Scripturâ. Priſcillianus omnia Fato dedit. Pelagius libertati. Unus & alter nixi Scripturis. Veniamus ad Recentes. Multum inter ſe Lutherus, & Calvinus, uno tamen Spiritu, ut aiunt, ex Scripturis hauſto diſſentiunt. A Luthero Zuinglius, ab utroque Calvinus circa Euchariſtiam diſſidet, eodem ſuadente verbo Dei quod Chriſti verba *Hoc eſt Corpus meum*: oppoſitis apud illos Senſibus interpretatur. Aliter Lutherani, aliter Anabaptiſtæ de Baptiſmo ſentiunt, & aliquantò aliter Calviniani. Omnes tamen freti locis Scripturarum. Digladiantur inter ſe Arminius, & Gommarus: ſi cauſam rogemus? Eſt diverſa intelligentia Sacrarum literarum. Imo in quibus

à Luthero Carolſtadius, Philippus, Bucerus, Oecolampadius, Brentius, Kemninitus, aliique diſcordant, nituntur Scripturarum authoritate. Ex hoc fonte Molles: Rigidi, Mixti Lutherani tanquam Rivuli emanarunt. Quæ à Molinæo, Alamanno, Carpentario, Arminio, Gommaro, Amyraldo contraria Calvino Magiſtro ſuo traduntur, *Sacræ* paginæ. locis confirmantur. *Horum* præſidiis Cauſſarii, Liberi, Pacifici, Puritani, Arminiani, Juniani, Gommariſtæ, totidem illius Hydræ Capita muniuntur. Itaque nulli magis controverſias de Fide, & ſcripturis eſſe poſſe confirmant, quam qui maximè Hæretici negant. Idque ratio ipſa, qua præpoſtere utuntur, demonſtrat. Nam cum quiſque privato ſpiritu interpretetur ſcripturam, idque liceat non ſolum hominibus illiteratis, ſed etiam ſordidis, imo & mulierculis, & ſcortis, neceſſe eſt, varios & diſſonos Senſus exiſtere: quin & contrarios ſæpe pugnanteſq; inveniri. Unde fit, ut quotidie novæ prodeant Sectæ, Sectarumque authores, & plures in dies proditure ſint, quòd illa interpretandi libdo longè lateque pervagata Virgineam Sacræ Scripturæ puritatem corrupit. Et quid aliud ſperandum ab iis, qui eam uti Virginem illibatam diligenter cuſtoditam, è ſacrario ſuo in publicum produxerunt, & in propatulo tanquam Proſtibulum omnium libidini expoſuerunt.

Quod in Romana Eccleſia fieri nequit. Nam non privato Spiritu, ſed communi Eccleſiæ, ab Apoſtolis per Patres tranſmiſſo ſenſu, Scripturas interpre-

terpretatur, qui cum ſit unus & conſtans, & publicus, multiplex ac diſcors eſſe non poteſt. Si autem nova controverſia exiſtit, quod, interdum neceſſe eſt tot hæreſibus emergentibus contingat, eám non niſi aut per Concilia, aut per Summum Pontificem nullo prætermiſſo examinis, conſultationis, diſputationis, orationis officio definit. Hinc eſt, ut ſola Romana Eccleſia una ſemper, & incorrupta manſerit, & quæ Virginem Scripturam ſervavit, ea virgo & Sponſa extiterit.

At facem dicunt Scripturam. Bene eſt, quòd dicunt *Facem*: quam ſcilicet & manu ſua accendant, & flatu extinguant pro libitu. Ego *S*olem mallem à quo Lucem accipiant, nec immutent: ſolis *A*quilis pervium, non veſpertilionibus; qui lucernas circumvolant, & oleum exigunt, ut extinguant obnoxium. Hæc eò dico, quoniam teſte Maldonato *illud ſemper in ore habent: Lucerna pedibus meis verbum tuum.* Sed *illi*, inquit, *pedibus Scripturam intelligunt.* Aut, ut ego, *extinguunt* flatu ſuperbiæ, eſt enim iis *Pes ſuperbiæ* quo David carere optabat. Eo Lucernam vel impacto dejiciunt, vel impreſſo conculcant. Certe niſi Scriptura alta & profunda ac obſcura eſſet, non diceret lucas c. 24. n. 45. *Tunc aperuit illis ſenſum, ut intelligerent Scripturas.* Si paterent omnibus, non hortaretur auditores ſuos Chriſtus: *Scrutamini Scripturas*, ad eas penitus introſpiciendas, & penetrandas. Si legere tantùm opus eſſet, non indigeret ſacro interprete Eunuchus ille Iſaiam legens: & tamen tam indiguit, ut dixerit:

erit: *Quomodo poſſum ſi non aliquis oſtenderit mihi?* Si cuique liceret interpretari proprio ſpiritu, non eſſet ſingularis *Interpretatio ſermonum* apud Paulum: nec ſtaret illa ejus 1. ad Corinth: 12. ſententia: *Nunquid omnes interpretantur?* Certè Petrus Epiſt. 2. c. 3. affirmat in Paulo eſſe *quædam difficilia intellectu*, quæ niſi in eo, ac cæteris Sacris Authoribus invenirentur, nemo *Scripturas* teſte Petro *depravaret* ad ſuam ipſius *perditionem*. Et quidem obſcuras eas eſſe ac difficiles intellectu, ipſimet quibus eæ primum concreditæ ſunt Judæi teſtantur, Chriſti Meſſiæ adventum negantes, imo & ipſi Hæretici, qui Judæis ſimiles ad ejurandas hæreſes ſuas teſtimoniis æque perſpicuis adduci nolunt.

Igitur Controverſias eſſe, ac ſæpe exiſtere, & de Scriptura, & de Fide, pro comperto habendum. Quod cum verum ſit, neceſſe eſt, ut Judex aliquis conſtituatur, cujus judicio dirimantur. Et quidem Scriptura ipſa Judex eſſe non poteſt, etſi regula judicandi ſit, ac ſecundum eam ſemper, contra eam nunquam judicandum. Ecquis autem præter Eccleſiam? Huic enim primum Sacrorum librorum Canonem acceptum debemus. Ita cenſet Irenæus lib. 3. adverſus hæreſes. c. 2. 3. & 4. & Tertullianus l. 4. adverſus Marcionem, & Auguſtinus. l. 33. cont. Fauſt. & lib 2. contra Julian. c. 6. & lib. 2. de Doctr. Chriſt. c. 8. & Epiſt. 36. & in lib. contra Epiſtol. Manich. c. 5. ubi illa omnium ore decantata ſententia.

Evangelio non crederem, niſi me Eccleſiæ moveret Au-thoritas. Idque definiit Concilium Toletanum 1. Cum itaque hæc ſit omnium maxima controver-ſia. *Qui libri ſint Sacri*, quòd omnium veritatum Fontes in iis inſint: ac de illa judicium ad Eccleſi-am pertineat, ad eandem debent aliæ pertinere. Nec eam veritatem negare Lutherus eſt auſus: nam lib. de Captivit. Babylonica, ubi de Ordinis Sacramento agit, fatetur Eccleſiam habere pote-ſtatem diſcernendi verbum Dei à verbis hominum: idque in Auguſtanis Comitiis Lutherani conceſſe-runt, negat tamen Lutherus *Eccleſiam judicem ejus eſſe.* Timuit nempe, ne quis diceret Eccleſiam ſuperiorem fore. At is timor ex imprudentia or-tus eſt: nam Judex qui ad judicandum leges inqui-rit & examinat, ut, omnia ſecundum eas, ac nihil præter eas judicet, non proinde ſupra leges eſt: atque adeo Judex eſſe poteſt.

Illud maneat Scripturam Regulam Fidei eſſe, non tamen ſolam; ſed cum Traditione Apoſto-lica & Eccleſiaſtica ab Apoſtolis per manus Eccleſiæ tranſmiſſa ad Poſteros.

Cujus Authoritatem etſi poſt veteres Hæreti-cos, Primum Wiclephus, deinde *Eraſmus*, poſtea Lutherus elevare ſint conati, ea tamen ſacra, & intemerata prorſus habenda. Nec multis id ego probare volo: nam inſtituti mei non eſt: ſed non ideo tamen omittam indicare: Lucæ Evan-geliſtæ Traditio in partem Evangelij tran-ſiit.

Ait

Ait enim initio Evangelij ſui: ſcribere ſe res *ſicut tradiderunt*, inquit, *nobis qui ab initio viderunt, & miniſtri fuerunt ſermonis*. Et non vidiſſe ſe fatetur, & ab iis qui viderunt narrando accepiſſe. Quid Marcus? nonne ipſe, teſte Hieroynmo, Evangelium ſuum ſicut à Petro audierat, ſcripſit, rogatus à Fratribus? Paulus verò 2. ad Theſſalon. c. 2. Traditiones ſervari præcepit. *Tenete Traditiones quas accepiſtis*. Quin & ad Corinthios Epſti. 1. c. 11. contentioſos objectâ conſuetudine, & ſua & Eccleſiæ refrenat. Cur non ſcripturis? Perindè erat Traditio. Chriſtus ipſe ſæpe ſecundum conſuetudinem operatus legitur. Certè Hæretici multos Sacræ Scripturæ libros traditione retinent. Imo & Cæremonias quas obſervant, magna ex parte traditione acceperunt. Ac ut unum objiciam, quód deglutire non poſſint, dicant, unde acceperunt *Diei Dominicæ obſervationem*? Nam ſi Scripturas conſulant, non invenient præceptum eam diem Celebrandi: imo ſemel tantum nomen diei dominicæ id eſt, Apocalypſis 1. quem multi librum non recipiunt, reperient. Quòd ſi reſpondeant: præcipi in ſcripturis, ut dies *Sanctificetur* aliquis, in iiſdem invenient eum diem Sabbatum fore. Itaque aut celebrent Sabbatum, non dominicam, aut ſi dominicam malunt, proferant locum Scripturæ, in quo id præcipiatur: quem cum proferre nequeant, neceſſe eſt ad Traditionem confugere.

Atque hic obiter dicam: mirari me Heterodoxorum quorundam morem, qui cum jejunia, & ſolennes ſupplicationes, & publicas in iis preces deteſtentur, tamen ſi quod imminet temporale malum vel ab æſtu, vel à pluvia, pro illo avertendo Jejunia & ſupplicationes indicunt: ſed illud conjicio, non pro ſe ſuiſque animabus, ſed pro ſegetibus, pecudibusque orare. Itaque pro inanimis & Brutis ea licent, pro hominibus non licebunt: Idque teſtimonio Scripturarum: quo etiam nititur illa conſuetudo laudabilis donandi Amicis ad ducendum funus concurrentibus xæniola; nam cum inter ea ſoleant vittæ quoque cum Chirothecis donari, ſignificant ſe per manus defuncti vitam accipere, ut ad ſe cum munuſculis transferant, quibus ligari ac devinciri ad ſervandam memoriam profitentur. Hæc ex Scripturis didicerunt. Imo & Ramuſculos præferre manibus ex eodem inſtituto ſolent, quòd legunt in Evangelio Chriſtum à Betphage Hieroſolyma venientem Ramis & Frondibus exceptum. Sed ille vivus & in triumpho, hi mortui & in funere: perinde enim eſt iis mori ac triumphare. Unum aſſequi non poſſum, quare in Chriſti Triumpho Rami in terram abjecti ſint, non manu prælati; in horum verò funere Rami manibus præferantur, cùm potius ex dolore abjiciendi eſſent. Sed Chriſtus in ſuo triumpho meditabatur mortem, illi in media morte triumphum meditantur. Ita exponunt Evangelium: ac eo morem ſuum confirmant.

Quod ſi protervi in negando ſint, obruam mole authoritatum ſub qua fatiſcant & ringantur. Traditiones ſtatuit Ignatius; Egeſippus, Papias apud Euſebium lib.3. Eccleſiaſt. Hiſt. c. 32, 36. & 39. Dionyſ. lib. de Eccleſiaſt. Hierarch. c. 1. Clemens Alexand. lib. de Paſcha. & lib. 1. Strom. & 5. Origen. Hom. 5. in Numer. Irenæus. lib. 3. c. 3. & 4. Tertullianus lib. de Corona militis. Cyprianus de ablut. Pedum. Baſilius. lib. de Spiritu Sancto. c. 27. & 29. & lib. contra Eunom. Chryſoſt. orat. 4. in Epiſt. 2. ad Theſſalon. ac ex eo Theophylactus. Epiphanius hæreſi. 61. Hieron. lib. contra Luciferianos. Theodoretus in Epiſt. 2. Pauli ad Theſſal. c. 2. Damaſcenus lib. 4. c. 13. & 17. & omnium clariſſime & copioſiſſime Auguſtinus. Epiſt. 118. & 119. ad Januarium, & Epiſt. 86. ad Caſulanum. & lib. 1. contra Creſconium. c. 32. & 33. & lib. 2. contra Julianum c. & 10. & lib. 2. de Baptiſmo de contra Donatiſtas. c 7. & lib. 4 c. 24. & lib. 5. c 23. & 26. & lib. de Geneſi. ad litter. 10. c. 23. & lib. contr. Epiſt. Fundamenti. c. 5. & lib. de utilit credendi. & lib. de moribus Eccleſ. Cathol. & lib de Hæreſibus. cap. 53. Itaque eas Traditiones tanquam munitiſſimæ authoritres Patres Hæreticis ſemper oppoſuerunt. Policarpus, Tertullianus, Irenæus, Marcioni & Valentino: Epiphanius, Melchiſedechianis, & Aerianis, & Apoſtolicis. Hieronymus Vigilantio, Montano, Luciferianis. Auguſtinus Donatiſtis; Manichæis, Pelagianis, perinde penè par in iis eſſet, ac in Sacris litteris pondus Authoritatis. Uti enim ait Baſilius lib. de Spiritu Sancto. c. 27.

Dog-

dogmata quæ in Eccleſia ſervantur & prædicantur, partim ex conſcripta doctrina habemus, partim ex Apoſtolorum TRADITIONE *in myſterio ad nos delata recipimus. Quæ utraque eandem ad Pietatem vim habent, & nemo his contradicit qui vel mediocrem ſaltem Eccleſiaſticorũ jurium experientiam habet.* Et Epiphanius paulo ante citatus. *Oportet autem & traditione uti. Non enim Omnia à Divina ſcriptura poſſunt accipi. Quapropter aliqua in ſcriptis, aliqua in traditione ſancti Apoſtoli tradiderunt, quemadmodum dicit ſanctus Apoſtolus Sicut tradidi vobis.* Et Auguſtinus expreſſius ac de ijs quas Eccleſia retinet, ſervatque traditionibus ad Novatores confutandos accomodatius. *Illa autem quæ non ſcripta ſed tradita cuſtodimus, quæ quidem toto terrarum orbe obſervantur, dantur intelligi, vel ab ipſis Apoſtolis, vel Plenarijs concilijs, quorum eſt in Eccleſia ſaluberima Authoritas, commendata atque ſtatuta retineri: ſicut quod Domini paſſio, & Reſurrectio & Aſcenſio in Cœlum anniverſaria ſolennitate celebrantur, etſi quid aliud tale occurrerit, quod ſervatur ob univerſa quacunque ſe diffundit* Eccleſia. De ijs inquit, *Inſolentiſſimæ inſaniæ eſt diſputare, an Faciendum ſit quod tota per orbem frequentat Eccleſia.* Puto autem nos qui Romani ſumus in eadem qua Auguſtinus Eccleſia eſſe non in Donatiſtarum, aut Manchæorum, aut Novatiſtarum, aut Pelagianorum, aut Priſcillianiſtarum, aut Arianorum quorum Auguſtini tempore hæreſes vigebant, quas noſtris temporibus Novatores ſuſcitarunt. Nihil illi tunc Catholicæ Eccleſiæ nocuerunt,

nihil

nihil hi ſuis erroribus nocebunt, nec quod omnes extra Eccleſiam ſint, Catholicæ quicquam Eccleſiæ authoritati detrahent. Ejus nos cum Auguſtino Fidem & doctrinam cum Traditionibus amplexamur.

Hujus igitur Regulæ Fidei ex Verbo Dei ſcripto & tradito compoſitæ, Judex Eccleſia eſt cum Authoritate interpretandi, ac poſt interpretationem definiendi : quoties Controverſiæ ortæ fuerint. Hac ratione Scripturæ ſeries Canonica conſtat. Hac ſymbolum Apoſtolicum, Hac Proceſſio Spiritus Sancti à Patre & Filio. Hac Origines Perſonarum, ut Pater à ſe : Filius à Patre : Spiritus Sanctus ab utroque ſit. Hac ut ſolus Filius ſit Genitus, cum Spiritus Sanctus Genitus eſſe non poſſit. Hac Beatæ Mariæ virginitas incorrupta. Hac neceſſitas Baptizandorum Parvulorum. Hac prohibitio Rebaptizandi. Hac pleraque alia, ad Sacramenta, & ſacras Eccleſiæ ceremonias, ad Mores pertinentia, de quibus optime Tertullianus lib. de Corona Militis. *Harum & aliarum ejuſmodi diſciplinarum, ſi legem expoſtules Scripturarum, nullam invenies. Traditio tibi prætenditur auctrix : Conſuetudo confirmatrix : & Fides obſervatrix.*

Duobus autem modis hujuſmodi judicium exercereâ poteſt Eccleſia ; Propoſitâ Controverſia. vel Per concilia juſta & legitima, cujuſmodi eâ ſupra deſcripſimus : vel Per Papam, qui eſt & Caput

put & princeps Eccleſiæ. In utroque autem eſt Authoritas certa & infallibilis, quemadmodum proximè oſtendemus.

Et quidem de Conciliis nemo Catholicus, pauci hæretici dubitant. De Papa cum omnes hæretici negent, & nonnulli quantumvis pauciſſimi (inter quos eſt Thomas Anglicus) Catholici dubitare videantur, volo ſingulari articulo rem probare.

ARTICULUS.

ARTICULUS II.

Pontificem Romanum eſſe Judicem Controverſiarum certum conſtantemque probatur.

DAto Controverſias interdum exiſtere, in Eccleſia Dei, ejusque Caput & Paſtorem eſſe Pontificem; eumque ex cathedra decernentem falli non poſſe, Verum & ſequens omnino videtur, eum controverſiarum Judicem fore. Ut tamen id juſtis argumentis conſtet, rationem excogitabo.

Ac primum ex veteri Teſtamento conſtat Synagogam ſupremum controverſiarum de lege ac jure principem Sacerdotem Judicem habuiſſe: unde duo exiſtunt argumenta. Alterum Eccleſiam Dei Synagogâ longè perfectiorem, & gratiorem, eâ Prærogativâ carere non poſſe: Alterum cum Synagoga Eccleſiæ Figuram gereret, & omnia illi in Figura teſte Divo Paulo contingerent, eo item Futurum in Eccleſia judicem Romanum Pontificem

cem fore ſignificaret, Locos demus Unus eſto; Exo. 1. 8. quo utitur D. Bernardus. lib. 2. ad Eugenium cap. 6. Jethri ore ad Moyſen: *Eſto tu populo in his quæ ad Deum pertinent, ut oſtendas populo cæremonias & ritum colendi, viamque per quam ingredi debeant. Provide autem de omni Plebè viros Sapientes qui judicent populum omni tempore. Quiquid autem majus fuerit, referant ad te, & ipſi minora tantummodo judicent. Si hoc feceris implebis imperium Domini.* Ac nequis opponat Moyſi, non Aaroni hæc dici. Prima hæc poteſtas Moyſi danda erat quod Caput & Princeps Populi tunc erat, & ſummus Sacerdos, nondum Aarone juſtituto: Quod autem Moyſes Summus Sacerdos fuerit, cônſtat ex Pſalmo. *Moyſes & Aaron in Sacerdotibus ejus.* Et quidem, uti propoſitum à Jethro, ita re præſtitum à Moyſe ac Populo; nam n. 26. ejuſdem capitis, *Quicquid gravius erat referebant ad eum, faciliora tantummodo judicantes.* En quod agendum erat in Eccleſia Dei, ut Epiſcopi & cæteri Herarchici miniſtri minores Cauſas Fidei & morum, majores & graviores Summus Pontifex examinet ac definiat.

A Moyſe ad Summos Sacerdotes tranſmiſſam hujuſmodi poteſtatem fuiſſe, ac ſicut in eo inſtituta ita in reliquis conſtitiſſe, patet ex multis Scripturæ locis: quos ut diſtinctius proponam, aſſumo duo Concilia, vel Senatus duos Judicum fuiſſe: alterum majus, quod Synedrion, alterûm minus, quod Anonymon: illud Septuaginta, hoc tribus et viginti viris conſtabat. Illud Hieroſolymis, iſtud in ſingulis

ſingulis civitatibus reſidebat.

Id ſumptum ex cap. iſto 18. Exod. & Deut. 16. & 17. diſtincte proponitur Paral. 2. c. 5. & c. 19. cum utrunque inſtauratum eſt à Joſaphat Judæ Rege Concilium. ibi n. n. 5. *Conſtituit Judices terræ in civitatibus cunctis Judæ*: Et mox *Præcipiens Judicibus ait*: *Videte quid faciatis: non enim hominis exercetis judicium, ſed Domini.* Et n. 8. *In Hieruſalem quoque conſtituit Joſaphat Levitas & Sacerdotes, ut cauſam Domini judicarent.* En duo Senatus. Nunc hujuſce Majoris id eſt, Sanhedrin, ſeu Synedrij prærogativam in judicando videamus: uti nimirum ad eum minorum Senatuum conſulta referrentur. *Omnem cauſam quæ venerit ad vos Fratrum veſtrorum, qui habitant in urbibus ſuis inter cognationem & cognationem, ubicunque quæſtio eſt de lege, de mandato, de ceremonijs, de juſtificationibus oſtendite eis*: Quod autem caput eſt, Summum Pontificem Judicio præeſſe, & ſupremam in definiendo authoritatem obtinere, habetur. n. 11. *Amarias autem Sacerdos & Pontifex veſter in his quæ ad Deum pertinent præſidebit.* Hujus authoritatis. Fons Deuter. 17. n. 12. continetur. ubi ſic: *Qui autem ſuperbierit nolens obedire Sacerdotis imperio, morietur homo ille.* Tota illa Judicum multitudo à capite iſto pendebat: & ad Sacerdotis arbitrium omne tandem judicium revocatum: ideo Capitale erat Capiti non obedire. Teſtatur id Joſephus. lib. 2. contr. Appionem. *Pontifex* inquit, *ante alios Sacerdotes Deo ſacrificat, leges cuſtodit, di judicat*

dicat controverſias convictos delicti: cui qui non obedit, is pœnas luit, tanquam in Deum impius. Vicem profecto Dei gerebat judicando ille, cui non parere judicanti impium erat & capitale. Itaque eo loco Deuteronomij utitur Innocentius III. cap. *Per venerabilem qui filij ſint legitimi.* Conſtat igitur Senatum eſſe, & hujus Senatus Caput & Principem Pontificem eſſe: quod clarius exprimitur n. 9. *Venies que ad Sacerdotes Levitici generis, & ad Judicem qui fuerit illo tempore.* Unus erat Sacerdos & Judex & ad definiendum & ad condemnandum. Uti patet ex loco Deuter. 17. Non enim dicitur Sacerdotum & Judicum, ſed *Sacerdotis, & Judicis.* Nec obieceris judicium illud ideo valere, quia ſecundum leges fiebat, unde virtute legum, non privati judicii Sacerdoti parendum: quod Beza oppoſuit nixus loco Deut. 17. *Facies quodcunque docuerint juxta legem ejus.* Nam hoc in objicientem retorquetur. Manifeſte enim ſupponitur judicium illud ſemper juxta legem fore: quod nos de Papa diximus. Imo ad id eum conſuli, ut in dubijs mentem legis exponat, quam cum expoſuerit aſſentiantur dubitantes. Alioqui fruſtra eſſet conſultatio, ſi ille errare poſſet, & ab alio corrigi: neceſſe enim eſſet ad alium Judicem provocare, & gradatim in infinitum procedere. Id nos eodem met objecto loco docet *Hebraica veritas* ſic enim 7. *Facies ſecundum verbum quod nutiaverint tibi ex loco quem elegerit Dominus. Et cuſtodies valde ut facias ſecundum omnia quæ ſancita fuerint tibi,*

S 2. *ſecundum*

ſecundum legem & juxta judicium, quod dixerint tibi facies. Perinde ac quæ doceant, quæ dicant, ex lege ſint, ac ita conjuncta cum lege, ut lex in ijs ac per eos loqui videatur. Clarius adhuc Sanctes Paginus. *Facies ſecundum ſermonem verbi quod annuntiabunt tibi; & cuſtodies faciendo juxta omnia quæ docebunt te, juxta ſermonem Legis quem docebunt te; & ſecundum judicium quod dicent tibi facies.* Ex ore igitur Sacerdotum pendere debebat Conſultor & dictis obedire: nec novam inſtituere quæſtionem, ſeque ſuperiorem examinando judicem conſtituere: quod Hæretici faciunt: ut omnia arbitrio ſuo ſuſpendant, ſuſpenſaque definiant.

Aliud nobis argumentum ſuppeditat Fons, & Radix hujus quam aſtruximus authoritatis: Quæ ſane in loco & munere conſiſtit. Nemo eſt enim qui neſciat quos Deus ad eam dignitatem evexerat multa ijs ſingularia conceſſiſſe, ut inter cæteros & præſtarent & eminerent. Uti enim erant in faſtigio dignitatis, ita & culmen Authoritatis obtinebant.

Hinc illa inauguratio: hinc illa majeſtas: hinc illa capitis corporiſque ornamenta: hinc illa in Capite Cydaris, Hinc in Fronte Lunatum Aurum, hinc in humeris ambitioſa ſuper humeralis ex auro, purpura, byſſo, Hyacinthoque textura, ex alto ſinuoſo plexu ad pectus uſque excurrens: hinc illud in Pectore quadratum Rationalis judicii Monile, illuſtratum auro, baccatum gemmis, cælatis nominibus pretioſe vocale nodoſis faſciarum ſpiris, & mordentis

auri Catenulis vinctum omni libertate jucundius. Hinc illa Tunica Hyacinthina, laxis auguſta ſinubus prolixâ longitudine talaris, ora in mala Punica luxurioſè fruticante, & tintinnabulorum arguto ſonitu garrulè tinniente, & pedum pulſui numeroſè reſpondenti, ut & ſtantis Imago, & Incedentis quiddam humano majus ſpiraret.

Verus ut aſpectu Deus inceſſuque pateret. Totus hic habitus Authoritatē præ ſe ferebat, & quot erāt ornaméta, tot erāt teſtimonia veritatis. Cujus Sacrū illud Pectus Sedes erat: in quo nimirum *Urim & Thummim, Doctrinâ & Veritas* habitabant. Ita rem providente Deo, ut doceret in ea Perſonā non humanæ conditionis, ſed Pontificiæ dignitatis habendam eſſe rationem. Idcirco cum accipienda erant ab eo veritatis Oracula, illo indui veſtitu opus erat, ut quæ diceret non à privato, ſed à Pontifice aliam gerente Perſonam profecta viderentur. Huic illa vox ad eos Regum *Applica Ephod.* cum Arcanum aliquid, & Deo tantùm cognitum revelari ſibi vellent: nam cum Divinum ſit futura occultaque prædicere ac prodere, oportebat ad ea divinanda & patefacienda Pontificem habitu & dignitate Divinam quandam ſpeciem exhibere. Et quidem uno è quatuor modis Deum ille patiebatur. Aut per Angelum inſpirantem, aut per Spiritum afflantem, aut per notas è cælo demiſſas, aut per radios lucis eximiæ in lapillos Pectoris impactos, & in oculos intuentium promicantes. Qui poſtremus Joſepho placuit. Certè ut varietas in modo

eſſet, nunquam fuit in judicio inconſtantia: ſemper ille vera, dum Synagoga ſponſa fuit, & dixit & portendit. Imo & adulterâ jam & corruptiſſimâ, certiſſima quædam ejus authoritatis ſigna manſerunt. Nam & Caiphas prophetavit, & Ananiam Paulus coluit. Tanta erat vis dignitatis, ut præcipiti jam dejectâque Synagogâ in ſuo adhuc veſtigio conſiſteret. Imo & ipſius Chriſti teſtimonio conſtat, magnum eſſe virtutem Cathedræ Moyſi in qua Scribæ, & Phariſæi ſedebant ad Plebem erudiendam: quod & ſupra tetigimus, & cum Aguſtino expendimus, qui ejus rei aptiſſimam rationem reddidit. Non poſſe eos in aliena Cathedra ſua docere. Ita cum illam aſcenderent, ſuas opinationes deponebant, cum inſiderent Cæleſtis in eos doctrina incidebat. Unde quicquid docebant faciendum eſſe Chriſtus ſuadebat, quicquid faciebant agendum eſſe vetabat, quòd facta erant propria verba aliena, illa Perſonam, hæc Cathedram ſequebantur.

Nunc ad Romanum Pontificem veniamus, quem ille haud dubiè figurabat. Qanta ejus eſt, ac eſſe debet Authoritas, qui in altiſſimo locatur culmine dignitatis? Qui in Cathedra Petri ſedet ejuſque Claves gerit, datæ à Chriſto inſignia Poteſtatis! A quo Cathedra illa inſtituta, ut qui eam inſideret Cæleſtem Magiſtrum repræſentaret, ejuſque vicem gerens Eccleſiam ſuam regeret ac doceret. Niſi forte Deo Charior fuit Synagoga Ancilla, Agari ſimilis, quàm Eccleſia Sponſa, uti

Sara

Sata, *Soror* & libera? Si ergo tot & tanta & decora & ornamenta in Synagogæ collata ſunt Pontificem, quanto & plura & majora in Eccleſiæ Pontificem conferri neceſſe eſt? Non ea dico quæ ad temporalem & caducam conditionem ſpectant, ſed ad Spiritualem & æternam, quà continetur Animæ Salus pertinentia. Quanquam nec illa deſiderantur, quæ faciant ad dignitatem. Sacratior Inauguratio, Sanctior Conſecratio, Religioſior profeſſio, ſtatus purior, Sacerdotium Divinius, poteſtas amplior, majeſtas auguſtior. Dignus ſanè ob eam in qua conſtitutus eſt dignitatē, ut ab eo veritatis Oracula petantur: quæ ille cum ſolenni more, ac uti Magiſter ex Cathedra ſuâ pronuntiat, falſa eſſe non poſſunt. Non enim tum privatus loquitur, ſed uti Chriſti Vicarius, quæ virtute Cathedræ inſpirantur dictat; nec tam ſuo quàm alieno atque adeo Chriſti Spiritu agitur, & movetur: ut nemini Catholico de eorum, quæ definit, dubitare liceat veritate. Nam etſi homo ſit, & nihil ab eo humani alienum putemus; cum tamen ex Cathedra tanquam Caput loquitur, & publicam Pontificis perſonam gerit, os ejus alienum putamus. Itaque provideri à Deo dicimus, ne quid obrepat quod officiat veritati. Quicquid ad id opus fuerit Supremum Numen ſuaviter diſponet, & ſine quo ne folium quidem arboris motatur, & cadit, illud efficiet ut Pontificis oracula pluſquam Sibillina ſint Folia, in quibus ea multo quàm in ære perennius inſcribantur.

 Nec

Nec turbata volent rapidis ludibria ventis.

Itaque à Romano Pontifice Univerſus Orbis Chriſtianus *In dubiis reſponſa petit*, & olim à Cathedra Romæ erecta undique miſſis & legationibus, & litteris poſtulavit. De quo, etſi ſupra commemoravimus, oportet & nunc aliquid commemoremus. Anacletus Epiſt. 1. de oppreſſione Clericorum, *Difficiliores*, inquit, *quæſtiones, & majores cauſæ ad Sedem Apoſtolicam referantur.* Euariſtus: *Ad ſedem Apoſtolicam tanquam ad Caput ſunt dubia referenda.* Alexander I. Epiſt. ad omnes Orthodoxos. *Hujus Sanctæ & Apoſtolicæ Sedis Apici ſummarum diſpoſitiones Cauſarum & omnium negotia* Eccleſiarum *ab ipſo Domino tradita ſunt, quaſi Capiti.* Zepherinus Epiſt. ad Epiſcopos Sicilianos: *Majores Eccleſiæ Cauſæ à Sede Apoſtolicâ, & non ab alia, ſicut Apoſtoli ſtatuerunt, ſunt terminandæ, juxta illud: Quodcunque ligaveris,* Julius Epiſt. ad Orientales Epiſcopos: *Conciliorum convocandorum jura & majores Cauſas ad Sedem Apoſtolicam Evangelicis Apoſtolicisque inſtitutis referri oportet. Id à Sanctis Apoſtolis & Succeſſoribus eorum, id à Niceno Concilio definitum eſt* Citatque caput. 18. Concilij in hæc verba: *Omnes Epiſcopi in gravioribus Cauſis liberi Apoſtolicam appellent Sedem, atque ad eam quaſi ad matrem confugiant: cujus diſpoſitioni omnes majores Eccleſiaſticas Cauſas antiqua Apoſtolorum Authoritas reſervavit.*

ſervavit. Idem tradunt ſtatuiſſe Concilium Nicenum, Athanaſius, & Pontifices Ægyptiorum Thebaidis, & Libyæ in Epiſt ad Felicem. Ac illum Canonem nomine Niceni Concilij protulerunt in Sexta Synodo Carthaginienſi Fauſtinus, Philippus, & Aſellius Apoſtolicæ Sedis legati ex litteris Zozimi Papæ. In eandem ſententiam ſcribit Innocentius I. ad Victricium, & Leo ad Theodoſium Juniorem. Damaſus ad Epiſcopos trium Concil. Africanorum: *Summas Cauſarum definiri abſque Sedis Romanæ authoritate non licet.* Innocentij I. Egregium eſt in Epiſt. ad duo Concilia Carthaginienſe & Milevitanum teſtimonium. *Congrua Apoſtolicæ Sedis arcana conſulitis antiquæ regulæ formam ſecuti, quam toto ſemper ab orbe noſtis eſſe ſervatam, præſertim quoties Fidei ratio ventilatur.* Nec id Patres negarunt, imo fateri conſulendo Innocentium occuparunt. Id Sixtus I. ad Gallicanas Eccleſias. Id Eleutherius ad eaſdem affirmat. Id Pius I. ad omnes Eccleſias. Id Victor Epiſt. ad Theophilum. Id Marcellus ad Epiſcopos Antiochenos. Id Euſebius ad Campanos & Thuſcos. Id Melchiades ad Hiſpanos. Id Marcus ad Athanaſium. Id Leo ad Anaſtaſium Epiſt. 54. & Epiſt. 67. ad Epiſcopos Viennenſes. Id Vigilius in Decretis ſuis. cap. ult. Id Gelaſius ad Anaſtaſium Auguſtum. Id Pelagius II. ad Epiſcopos, qui Conſtantinopolim convenerant. Id Gregorius Epiſt. ad Auguſtinum Anglorum Epiſcopum. Id plerique alii Pontifices, qui citan-

tur

tur 12. diſt. & 17. & 19. & 20. 21. & 22. & 80. diſt. c. *urbes.* & 96. diſt. c. *Bene.* & 24. quæſt. 1. & 25. quæſt. 1. & de Electione. c. *Significaſti.* & de Privilegio c. *antiqua.* & de Baptiſmo c. *Majores.* & de Elect. in b. c. Fundamenta, & in Extravag. *Vnam Sanctam*. Imo tam certa & conſtans hæc eſſe veritas debet, ut qui neget Pontificum Romanorum *verum eſſe in dubiis & Controverſiis Fidei judicem* Athore Irenæo lib. 2, contra Valentinum, *Eccleſiæ authoritatem neget*. Quare Pontifices ipſi Eccleſiis, quæ a Fide Catholica defeciſſent, ad eandem redire volentibus ſcriptam credendi formulam dabant, quam ſervarent ſcriptam, ceu ad ipſos attineret Fidei tradere documenta. Hujuſmodi formulam ſcrpſit Bonifacius Secundus in Epiſt. ad Eulalium Carthaginienſem Epiſcopum. Eandem Ormiſdas ad Hiſpanos Epiſcopos miſit, ut ſecundum eam admitterent Schiſmaticos reſipiciſcentes. Eandem Adrianus ad Synodum 8. Generalem dedit. Hanc recepit Joannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus, cùm illa Eccleſia quæ à Romana, Autore Acatio defecerat, ad eandem redire vellet.

Age vero celebres controverſias commemoremus, quæ primis illis ſunt ortæ ſeculis, eaſque tandem Pontificum calculo definitas monſtremus.

Quæ de tempore celebrando Paſchatis agitata tot in Synodis eſt quæſtio, ea demum a

Victore Papa transacta Anno 168. à Chriſto nato, teſte Euſebio lib. 5. Hiſt. Eccleſiaſt. c. 23. & ſeq.

Alia de Lapſis poſt Baptiſmum ad Pœnitentiam admittendis contra Novatum, deciſa eſt in Concilio Romano ſub Cornelio Papa. Anno 255. juxta Baronium, & Spondanum.

Alia de diſtinctione Perſonarum adverſus Sabellium, ſublata eſt à Concilio Alexandrino Papa Sylveſtro, Anno Chriſti 319. ſecundum eoſdem.

Alia de unitate in Chriſto naturæ contra Eutychen & Dioſcorum, ſoluta in Concilio Chalcedonenſi ſub Leone Papa. An. 464. teſte Suario & Vaſquio in 3. part. D. Thomæ & Baronio & Spondano ad eum annum.

Quid? quòd duæ in Chriſto voluntates in Concilio Generali Conſtantinopolitano 3. Papa Agathone ad tollendum Monothelitarum errorem, D. Thoma in 3. p. teſte, conſtitutæ. Iterari Baptiſmum ſemel ritè collatum poſſe, & interdum debere, cenſuit Marcion & Donatiſtæ. Oppoſitum in Romano Concilio Melchiades decidit. Errores Pelagii & Celeſtii Innocentius I. Zozimuſque damnarunt. Semipelagianorum Celeſtinus & Leo, quemadmodom conſtat ex Auguſtino & Proſpero. Non omnes deinceps exortas in Eccleſia controverſias libet enumerare, Quæcunque illæ fuerint ad

Apoſto

Apoſtolicam ſunt Sedem relatæ, & Pontificum Judicio definitæ.

Eas exactiſſimè Baronius,Biniuſque, & Spondanus commemorant. Ut verum id eſſe perpetua Eccleſia per omnes ætates Conſuetudo traditione venerabili confirmet. Ego unum, vel alterum afferre volo.

Graviſſima & celeberima illa de Prædeſtinatione inter Gottenſcalcum & Hincmarum ſeculo octingenteſimo orta, & Annis fermè triginta agitata, extitit: quæ totam Galliam tum in factiones, nunc in diſceptationes diviſit. Ea tot Synodis, tot Conciliis ventilata Nicolai demum Papæ arbitrio diempta quievit, & quam tanta Epiſcoporum & Doctorum hominum, Rege item adhibito multitudo ſopire non potuit , vnius Pontificis compreſſit Authoritas.

Alteri occaſionem præbuit Abaylardus, qui veterum hæreticorum errores magna ex parte inſtaurabat.

Sed eam exorientem Bernardus ad Innocentii II. Romani tum Epiſcopi Sedem impegit, eamque impactam eliſit. Cujus teſtimonij nectare locum hunc meum aptè perfundam.

Oportet ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque, & ſcandala emergentia in Regno Dei, ea præſertim quæ de Fide contingunt.

Dignum namque arbitror ibi potiſſimum reſarciri

damnum

damnum ubi non poſſit Fides ſentire defectum. Hæc quippe hujus prærogativa Sedis. Cui enim alteri aliquando dictum eſt,

Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat Fides tua.

Et tu aliquando converſus confirma Fratres tuos. Id quidem modo neceſſarium.

Tempus eſt ut veſtrum agnoſcatis, Pater amantiſſime, Principatum, probetis zelum, miniſterium honoretis.

In eo planè Petri impletis vicem, cujus tenetis & Fidem, ſi veſtrâ admonitione corda in Fide fluctuantia confirmatis, ſi veſtra authoritate conteritis Fidei corruptores.

Philtrum ex hoc nectare Thomæ Anglo propino, ut Celeſtem in eo doctrinam bibat. Ac ut irritem gulam, Petri Chryſologi ſententiâ inauro, ex Epiſtola ad Euthychetem præfixa actis Græcolatinis Concilij Chalcedonenſis. *In omnibus hortamur te, Frater honorabilis, ut his quæ à Beatiſſimo Papa Romanæ civitatis ſcripta ſunt obedienter a tendis; quoniam Beatus Petrus,* QUI IN PROPRIA SEDE VIVIT ET PRÆSIDET, *præſtat quærentibus Fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio Pacis & Fidei extra conſenſum Romanæ Civitatis Epiſcopi Cauſas Fidei audire no poſſumus.*

Hauriat & pleno Blacolus ſe proluat auro.

Eum

Eum jam invitare incipio, quod paulò poſteum tota mole diſputationis obruero: ſed volo prius hoc hauſtu ſoporare, quo minus ſentiat dolorem. Operculum hac Patina Adagio refutato digniſſimum afferam, Anſelmi Divini viri Authoritatem & claudo. Jlle ad Urbanum lib. de Incarn. Verbi. c. I. *Quoniam Divina Providentia Veſtram elegit Sanctitatem, cui vitam & Fidem Chriſtianam cuſtodiendum &, Eccleſiam ſuam regendam committeret, ad nullam alium rectius refertur, ſiquid contra Catholicam Fidem oritur in Eccleſia, ut ejus authoritate corrigatur.*

ARTICULUS.

ARTICULUS III.

Quomodo hæc Infallibilitas inſit Pontifici?

DIra ſciendi libido eò adegit audaces hominum mentes, ut rerum intelligentiam egreſſæ, modos quoque vellent inquirere. Modum Deus in rebus poſuit; ne rerum modos inveſtigaret audacia: ſed hæc in vetitum nixa, modum non tenuit. Adeo periit frons de rebus, ut niſi cauſæ modique ſciantur, res quoque ignorari exiſtimentur. Uti humana Avaritia, non contenta iis quæ natura protulit, & contulit in medium, ipſius viſcera ſcrutata eſt, & inteſtina terræ mariſque penetravit, ſinus, & venas, & fibras omnes aperuit, & ſcidit, ut opes non ſine communis Parentis injuria gemituque extraheret: ita & cupido ſciendi, his quæ & ſenſu percipi, & evidenti ratione demonſtrari poſſunt, prætermiſſis, arcanas item rerum cauſas, & abſtruſos earum modos occultiſſimasque rationes ſcrutari perrexerunt: nec in humanis duntaxat, (ſed quod dolendum eſt maximè) in Divinis quoque tentarunt; & *fortiora ſe*

quæſi-

quæſierunt, & *altum ſapere* voluerunt, quin & vera eſſe noluerunt, quorum rationes modoſque ignorarunt. Monſtroſa ſane libido, quæ ſtudio videndi cæcitatem contraxit. Nulli eſſent Ariani; ſi nollent rationem ſcrutari, cur Verbum ex Patre natum eo minus non eſſet, cum ab eo eſſet? Nulli Pelagiani ſi Gratiæ neceſſitate acceptâ, quomodo cum eo ſtare libertas poſſet, non inquirerent. Nulli Sacramentarii, ſi agnita veritate Corporis Chriſti in Euchariſtia, modum quo id fieri poſſit non inveſtigarent. Id eo Graviter Tertullianus: *Philoſophos Patriarchas Hæreticorum* appellavit, quod cum ratione omnia metiantur, nihilque niſi cujus in promptu eſt ratio ratiocinando admittant myſteria Fidei, quæ ſupra captum ſunt noſtrum, cum non poſſent mente aſſequi, negarunt.

Hoc vitio Thomas hic noſter cum quibuſdam Heterodoxis laborat, qui Pontificis authoritatem in dubium vocant: & quòd dubitant quomodo ea Infallibilis ſit & qùod eos latet ratio, fallibilem putant. Satius eſſet locos Evangelij luce clariores, & Traditionem Eccleſiæ perpetuam (Cujus magnam eſſe vim aliàs fatetur Thomas) & totius conſenſum Eccleſiæ omnibus argumentis fortiorem expendere ad hujuſmodi Authoritatem aſſerendam: quàm ad eam negandam obſcuritate modi quo inſit in Pontifice, duci. Thomam igitur Anglum, & in eo Heterodoxos egomet mihi primùm

 confu-

confutandos propono: objecta deinde ab eo cum ipſis argumenta diſſolvam.

Igitur poſcunt, ut aliquo viſibili ſigno, id eſt miraculo, vel (uti ab ijs audivi Londini) Divino aliquo ſcripto, & de Cœlo lapſo, tanquam Ancili probamus. Putant quippe non aliter de hac Prærogativa conſtare poſſe. Iis ſimiles qui Deum manuum tactu quærebant, *Si forte attrectarent eum*: & illis qui *tentantes ſignum de Cœlo a Chriſto quærebant*. Quibus ego eâdem quâ Paulus & Chriſtus ratione ſatisfaciam. Nam ſicuti Paulus Athenienſes Poetarum Suorum teſtimoniis convicit, ita mihi ſedit qui mecum diſputabant Heterodoxos, eos argumento à ſuis ducto tum, & modo confutare. Quæram ex ijs an ſuo Luthero, Calvino, Zuinglio, Melanctoni credant Spiritum ſanctum adfuiſſe, & quæ docuerunt inſpiraſſe? Quod ſi credunt, dicant quo ſigno miraculóve id conſtet? Quod ſi aut non eſt opus miraculo: aut ij ducente, ſpiritu comperiunt, ne exigant à vobis, quod ſupervercaneum eſt, aut credant Spiritui Catholicorum in id conſentientium. Aiunt ſe non ijs fidem habere, ſed locis quos citant Scripturarum. At quis eos docuit, ita eſſe hos locos, ut ij exponunt, intelligendos? Reſpondent: *Spiritus*. At hic minimè quidem oculis videtur. Eum vero nos ij obijcimus: non privatum ſed communem totius Eccleſiæ, & per manus traditum à Patribus, Scriptura nixum. Age vero proferant locum aliquen Scripturæ, quo probent Magiſtris ſuis Spiritum Sanctum

Sanctum adfuiſſe, qui ullo ſit modo, cum iis quibus confirmamus, Petro & ſucceſſoribus ineſſe, conferendus. Non dabunt. Carent Traditione, carent authoritate *Patrum*, carent conſenſu Eccleſiæ, unâ abundant audaciâ. *Ex noſtris exierunt*. Quæ nota Hæreticorum eſt. Nos ubi eramus manſimus. Apud nos eſt Antiquitas, ij novitatem invexerunt. Fuit qui à me Diplomà joco poſtulavit. Ludunt cum argumentantur: & Seria omittunt. Riſi, ac reſpondi. Exhibe quæſo, mihi diplomata Luthero, Calvinoque data. An tu cum Regibus pares tuis, diplomata exigis, & eorum examines poteſtatem? Non ſolo ſcripto res probantur. Nonne prædia, & villæ, & domus interdum ſolâ præſcriptione poſſidentur, & ubi ea memoriam excedet hominum litteræ, non poſtulantur. Erubuit. Tum ego graviter. Quin perſpicuum & amplum tibi diploma repræſentare volo, quo rem confirmem. *Paſce oves meas*. Si aliud deſideras adijcio. *Confirma Fratres tuos*. Si plura, relege ante ſcripta. Jnvenies. Puduit eum temeritatis ſuæ: & cæteros ſi frontem habent, opinor pudebit. Itaque exemplo Chriſti petentibus miracula & Signa: Dedi ſcripturæ teſtimonia, quale eſt *Signum Jonæ Prophetæ*. His ego & Heterodoxos, & Catholicum Thomam refuto. Imo & hunc poſſem, ſi admittit miracula, juſto idoneoque adducto refellere; quod nemo eſt, quin commemoret. Columbæ ad Aurem Magni *Gregorij* viſæ conſiſtere, & ſcribenda dictare. Nam cur

in ſolo Jordane Columba ? Ibi Chriſtus ipſe re ac perſonâ, Romæ ad Tyberim Chriſti Vicarius; & virtute ac munere Chriſtus. Aptè Columba. Imo Sedes ipſa Petri, Columba eſt in Petræ fora mine, & Sponſa ſoror unica & formoſa. Cui vox ſponſi ad ejus aures non inſonabit. Perperam igitur Thomas hos Spiritus Sancti Afflatus *Commenta* & *portenta* Parag. 17. ad finem appellat. Nec enim nos aſſerimus hujuſmodi ſigna quæ videntur oculis, & tanguntur manibus: ſed illum afflatum dicimus, qui interiores illuſtrationes, & motus fit: quanquam ſi nobis eſſent puri defæcatique oculi, non dubito quin aliquando ſimilia Gregorianæ Columbæ miracula videremus, *nec* enim *eſt abbreviata manus Domini.* Sed hominum vita diſſoluta.

Et quidem Thomam ſuâ ratione urgeo. Fatetur ille, imo & jactat tum ſcripto, tum verbo ſe Myſteria Fidei ita ſolere argumentis probare, ut ad libellam naturalis luminis conformet Quod an fieri debeat, ac poſſit, & an ille præſtiterit, aut præſtiturus ſit ventilare nunc nolo, tantum accepto ab ejus jactantia, argumento ita premo. Recta ratio poſtulat, ut qui Caput Eccleſiæ Pontifex, et Paſtor eſt, is ad ſuum dirigendum regendumque Gregem & poteſtatem, & authoritatem habeat idoneam, & conſtantem: Atqui hic Grex præcipue doctrinâ & dirigitur, & regitur; ergo neceſſe eſt, ut Pontifex, in ea & tradenda, & conformanda, errare non poſſit, Quod omnino

ad

ad Providentiam Dei pertinet. Nam cum illa ſit ad eum finem dignitas inſtituta, & Sedem ille Petri teneat, viceſque repræſentet, oportet, ut à Deo accipiat, quæ ad illam ſuſtinendam, agendamque perſonam exiguntur. Ecquis enim quæſo Rex, aut Princeps, cum Proregem, aut Moderatorem Provinciæ, vel civitati ſuo nomine præficit, non ei cum munere confert quicquid ad illud adminiſtrandum neceſſarium eſt, non habitâ ratione Perſonæ, ſed dignitatis? Imo cum quis apud Hæreticos miniſter inſtituitur, accipere creditur ad munus ſuum exercendum idoneam cum poteſtate authoritatem. At hi aiunt, non accipiunt ſpiritualem Lucem aut ſcientiam, nec infallibile judicium. Nec nos affirmamus Pontifici eo ipſo quod Pontifex eſt aliquam majorem Lucem aut ſcientiam à Deo infundi: ſed dicimus eum ubi creatur Pontifex, ſpeciali providentia a Deo eſſe dirigendum, & patrocinio confirmandum; ne in ijs quæ ſui ſunt muneris errare poſſit. Quemadmodum cum Chriſtus Judam inter cæteros Apoſtolum creavit, eo ipſo quod creavit, omnia ei contulit requiſita ad apoſtolicam dignitatem, nullâ habitâ privatæ perſonæ, ſed muneris, & officij ratione; ita qui Pontifex eligatur, quicunque ille demum ſit, accipit à Chriſto, quod neceſſarium eſt ad miniſterium ſuum exercendum. Sed in Apoſtolis erant ſigna, & miracula quædam, quæ Judas cum patrabat Apoſtolicæ ſuæ Dignitati fidem faciebat, quæ in Pontificibus non videmus. Igitur

niſi

niſi ſigna & prodigia non viderint non credent. Videant quibus ſimiles ſunt, ac erubeſcant. Deinde audiant, & expendant. Creduntne ſe veram habere Fidem,& accipere Spiritum ſanctum? Omnino, nam eâ ſe ſolâ ſalvari dicunt, & non ſalvari, niſi ſint certi eam habere: unde & Fides & Fiducia omne apud eos inſtrumentum Salutis eſt. Imo & Calviniſtæ tanquam dogma Fidei profitentur, ſe omnes & Theodidactos. & Prædeſtinatos eſſe: At Ego probem non eſſe: nam ſi Scripturis credimus, cum Primi illi Fideles Eccleſiæ Primitivæ Fidem & Spiritum Sanctum accipiebant, Signo ſenſibili & Fides, & Spiritus *ijs* Sanctus dabatur: atque adeo videbant ſe eo Spiritu frui: ac eo ſæpe argumento Baptizabantur. Si autem illud ſignum neceſſarium erat, nemo hodie Hæreticorum Fidem, nec Spiritum Sanctum habet: nec enim illud inter eos miraculum fit, nec ipſi fieri volunt, imo ſi quis fieri dicat, rident, & iocantur. Cur ergo ſigna quærunt,ſi de ſignis queruntur. Succenſent enim, ſiquis noſtrûm miracula in Eccleſia Catholica noſtra fieri affirmet. Præterea quæro ex ijs, utrum Baptiſmo conferri gratiam putent? Annuunt. Quo ſigno? Nam non deſcendit viſibili ſpecie Spiritus Sanctus, uti vel Columba, vel lingua ignea, vel ſaltem Angeli ſpecie in Piſcinam, Igitur aut negent ſignis opus eſſe,aut deſinant dicere,ubi ſigna non ſint,Gratiam non eſſe.

Quomodo igitur Spiritus Sanctus adeſt Pontifici

ſici, cum opus eſt aliquid controverſum definiri? Dicam: ſed Reſpondeant prius: Quomodo Spiritus Sanctus adfuit Apoſtolis in Concilio cum controverſiam de Circuncifionis neceſſitate definierunt? Scimus enim, & credimus Spiritum ibi Sanctum adfuiſſe, aut Apoſtolos eo afflatos dixiſſe: *Viſum eſt Spiritui Sancto & nobis*, cum tamen nullum aut ſignum, aut miraculum factum legamus: quo Spiritus ille Sancti afflatus comprobetur. Non confero Papam, aut æquo illi Apoſtolorum Concilio: tantùm ſumo quod rei hæret & loco. Non opus eſſe viſibili ſigno ad probandum afflatum Spiritus Sancti. Ille tum Apoſtolos illuſtravit, movit, direxit per intimam illuminationem, & inſpirationem. Hac utetur, cum Pontifex aliquid definiendum quod ex uſu Eccleſiæ ſit, ſuſcipiat.

Recogitet Thomas Anglus modum, quo Spiritus Sanctus in nos agit, cum juſtificat. Intellectum luce Divinâ & voluntatem face admotâ excitat: & in utraque potentia intimè operatur, donec eliciat efficaciter liberum cum voluntate deliberata conſenſum. Hæc omnia ſine ſtrepitu (ut ait Auguſtinus) forinſecus inſonante fiunt, & reapſe in nobis partim ſine nobis, partim à nobis, ſed ſemper nobiſcum fiunt, nec opus eſt externo & viſibili ſigno ad hujuſmodi motus Gratiæ, & exinde ſecutam juſtificationem demonſtrandam: quâ nihil eſt in hac vita mirabilius & Divinius. Hac ratione Deus Optimus. Maximus cum Romano agit Pontifice, cum aliquid eſt decernendum, quod

ad

ad Fidem pertineat. Primum ei proponitur Quæſtio. Tum excitatur mens Pontificis juſtis rationibus ad eam ſuſcipiendam, quas et neceſſarias periculum Hæreſis imminens, & utilitas in Eccleſiam manatura, & juſta piorum & doctorum hominum ſupplicatio & cauſæ ipſius gravitas facit. Movetur arcanâ inſpiratione voluntas, tum accedit de re deliberatio: ut aut Concilio utatur, aut Conſtitutione ſolenni. Miſſo Concilio cum nec ſemper haberi debeat, nec poſſit, Conſtitutionem cogitat. Tum Deus dirigit, ut nihil prætermittat eorum quæ ad rectè judicandum, & ritè conſtituendum neceſſaria ſunt: id eſt Examen, & inquiſitio ſedula adhibitis teſtibus idoneis, & in corruptis: Conſultatio ſeria, & gravis Doctorum & ſapientum. Diſputatio, ſi ea opus ſit, acris & exacta auditis hinc inde diverſarum Scholarum & ſenſuum hominibus. Interim preces & vota ſuſcipiuntur, & ſuperi Religioſè invocantur. Demum omnibus diſputatis, & putatis rationum diſputantium momentis, Cauſam ad ſe Pontifex revocat, eaque accuratiſſimé inſpectâ, & perpenſâ pro Tribunali nomine Chriſti cujus & vices gerit, & perſonam agit, pronuntiat, uti Pontifex, ſententiam, & certum ac infallibile judicium fert: omninò tenendum. Hâc ratione Spiritus Sanctus afflat, & dirigit per intimas inſpirationes providè, & tacitè, ad communem Eccleſiæ doctrinam: quomodo ſingulos homines privatos ad fidem movet. Omnes enim qui credunt, non niſi afflatu Spiritus

Sancti

Sanƈti credunt, nec aliter niſi per inſpirationes intimas afflantur : ac nemo dubitat quicunque credunt eos à Spiritu Sanƈto afflari, & duci. Cur igitur ambiget Thomas & Hetorodoxi Pontificem certo & infallibiliter ad docendam Eccleſiam, hoc modo afflari & moveri ? nec alio ſigno aut miraculo opus eſſe ? & *poſſunt*, ait Thomas, *iſta deficere*, & ijs deficientibus Error obrepere, imo & affirmat *ſæpe deficere*. Latius ad id ego ſequenti quæſtione. Nunc interim eis Heterodoxis objicientibus: Quid? ſi iſta deſint ? Uno verbo reſpondeo. *Quid ſi Cœlum ruat?* Ruet vero iſtud citius, quam verba Chriſti deficient, Verba Chriſti ſunt. Non deficiet FIDES TUA. *Cœlum igitur & Terra tranſibunt.* VERBA AUTEM CHRISTI NON TRANSIBUNT.

Modum autem hujus Providentiæ occultæ & tacitæ, ſed certæ, & infallibilis illatâ Exempli face illuſtro. Qui confirmati ſunt in Gratia, Donum illud a Deo Confirmationis accipiunt per ſingularem Dei Providentiam, removentis occaſiones peccandi, & augentis illuſtrationes mentis, & inſpirationes voluntatis ſuavitate quadam mirabili, & arcanâ virtute citra vim motumque ullum ſenſibilem, eoſque illo tenore curſuque Providentiæ Sanƈtos, & incorruptos ad extremum uſque vitæ anhelitum infallibiliter perducit. Sanè in Beatiſſima Virgine Dei parente admirandæ iſtius forma Providentiæ eluxit. Ecquis enim eâ Sanƈtior, integrior, purior, & omni genere virtutum præ-

ſtantior? Nec tamen in ſacris litteris nulla cum rumore & ſtrepitu cernimus Sanctitatis ejus impreſſa veſtigia: cujusmodi Baptiſtæ, & Apoſtolorum deprehendimus, quorum in Orbe virtutis confecto, non ſolum orbitam impreſſam videmus, ſed ſonitum quoque currentis audimus. Cum tamen in Apice illo ac Sanctitatis Maria omnia tacita, arcana omnia, nullo indicio, nullo ſigno foras ſtrepitu prodeunte inveniamus. Quæ ideo excellentior Gratia eſt, quòd eâ ratione myſterio propior ſit, atque adeo colenda & admiranda. Hac ratione Eccleſiæ ſuæ authoritatem Deus in ſummo Pontifice operatur, & tuetur, & illa Confirmatio *Confirma Fratres tuos* in doctrina, ne erret, ſimilis eſt confirmationi in Gratia Apoſtolorum. Utraque certa, et conſtans, utraque infallibilis, Deo ne deficiat, ſuaviter, & intimè providente, nec ad eam vel aſtruendam, vel confirmandam ſigno ſenſibili opus eſt: Quemadmodum nec hodie ad probandam Sacramentorum, puta Baptiſmi, & Confirmationis & ordinis Gratiam & effectum ſigna viſibilia exiguntur. Atque hic eſt modus, quo Deus hanc Prærogativam ſummo Pontifici conceſſit; & quo ille infallibilem habet Authoritatem. Providebit igitur Supremum illud Numen, à quo omnia Sapienter reguntur, *cujus providentia in rerum diſpoſitione non fallitur*, ut ne quis error incidat, ne qua falſitas obrepat, ne quid quod ad veritatem definiendi conducat, in Pontificis examine, & judicio deſi-

deretur

deretur. Quam qui non vult cum Thoma Anglo & Heterodoxis ctta ſigna, & miracula fateri, neget veram hodie & Catholicam Fidem apud nos eſſe, quod non ſit ea ſignis & miraculis, qualia in Primitiva erant Eccleſia, confirmata. Nam nec Spiritus Sanctus per ſpeciem apparet, nec generaconce duntur. linguarum, nec aliorum tanta eſt copia prodigiorum, nec tam effuſa abundantia Gratiarum. Quæ certè licet in Eccleſia Catholica Romana interdum inveniantur, non ea tamen nos ad confirmationem Fidei exigimus, aut neceſſaria eſſe ex iſtimamus. Nam illis ea ætas carere non debuit, ut Fidei prædicatio quæ nova & recens erat, majorem ſibi authoritatem conciliaret & in animos audiendum per admirationis & reverentiæ aditum penetraret. Deſinat Thomas ſigna petere, qui omnia ratione metitur, & Catholicum ſe profitetur: apud quem Sacrarum litterarum valere debet Authoritas. Deſinant Heterodoxi miracula exigere, qui negant, ulla eſſe in Eccleſia vera noſtra, quod nulla in ſua ſint, nec eſſe poſſint: cum apud quos non eſt Eccleſia, nec virtutes fieri queant, quæ à Fide proficiſcuntur. Unum miraculum jactare poſſunt, Genus linguarum, non quod Donum linguarū habeant, ſed, quod ſuæ quiſque linguæ Scripturam faciat, eamque omnes linguæ loquantur; & Puerorum & Puellarum, imo & balbutientium, ut cum Spiritus Sanctus linguas fecerit diſertas, illi Spiritum Sanctum infantem faciant; cogaturque in linguis Infantium balbutire.

 Quæſtio

QUÆST. IV.

De ijs quæ contra Summi Pontifi-cis authoritatem objici-untur.

ARTICULUS I.

Tria prima Thomæ Angli adverſus hujuſmodi Authoritatem argu-menta proponuntur & ſoluntur.

QUibus Hæretici Papæ Authoritatem op-pugnare argumentis ſolent, ea penè om-nia Thomas opponit. Sed quoniam ſtilus ejus Scopæ ſunt diſſolutæ, volo eum in methodum Scholæ collectum & caſtigatum re-digere.

Primum

Primum Objicit. Privilegium, illud non eſt in Perſona Pontificis in ordine ad Eccleſiam, ſed in Eccleſia tota, & Clero Romano, Igitur falsò tribuitur Pontifici. Probat Antecedens: quia Petrus non accepit illud Privilegium, uti Perſona diſtincta ab eccleſia, ſed ut erat ab aliis Apoſtolis diſtincta Perſona, non ab Eccleſia quam repræſentabat.

Itaque Eccleſiæ in eo datum eſt Privilegium: non Petro ad Eccleſiam regendam. Quare Eccleſia eſt quæ facile non poteſt, non Pontifex. Hoc eſt; juſtum Thomæ ex injuſto faſce rationum conflatum argumentum. Debeat mihi quòd nitide ac perſpicuè propoſui: nam nemo apud eum facilè intelliget, imo qui legat putet ineptè dici multa, quæ à me ſunt aptè expoſita. Unum aſſero Diſtinguit Petrum *contra Eccleſiam*, Ambiguè nam illud *contra* videtur innuere *Adverſus Eccleſiam*: mox ait *diſtinctum* ab *Eccleſia ſua*, ceu ſeparatum ab ea cujus eſt caput, & de eo quaſi adverſo, aut præciſo loqui, quæ abſurda prorſus ſunt. Ego autem ea emollivi ſubactis terminis, & eruto apto ſenſu: quem exiſtimo ab eo deſtinatum, etſi minus expreſſum.

Reſpondeo diſtinguendo illud Antecedens: nam ſi ſenſus ſit Pontificé accepiſſe illud Privilegium in ordine ad Eccleſiam & intuitu illius concedo. Si verò ſenſus ſit non eum, ſed in eo ac per eum Eccleſiam illud in ſe habere, ita vt non ſit in Perſona Ponticfiis, nego: & conſequentiam item nego

nego. Et eodem ſenſu confirmationem ab exemplo Petri, omnino nego. Nam Petrus, etſi Eccleſiæ Figuram geſſerit, ita tamen geſſit, ut ſua cum ea Privilegia non confunderet, nec admitteret ea quæ erant propria Capitis. Itaque retinuit in ea Figura diſtinctionem Graduum in Eccleſia, ut diſtincta manerent Caput & Corpus. Aliter non eſſet Petrus Caput & Paſtor Eccleſiæ, ſed Eccleſia ſibi Caput eſſet & Capite careret. Rem expono. Petrus cùm à Chriſto Caput & Paſtor inſtitutus, non pro ſe tantum fuit inſtitutus, ſed etiam pro reliquis ſibi in Eccleſia ſucceſſuris: atque id erat repræſentare Eccleſiam, & monſtrare, quid in ea futurum erat. *Patet* ex ſupra à me dictis quæſt. ex Auguſtino. Itaque *Petrus* non amittebat quod ſuum erat, ſed retinendo monſtrabat, id quod habebat in Eccleſia, poſt eum eſſe manſurum & quod ipſe munus accipiebat, ad ſucceſſores qui in Eccleſia futuri erant tranſiturum, atque adeo ad Eccleſiam pertinere. Alioqui ſi quicquid Petrus accepit amiſiſſet, & in Eccleſiam tranſtuliſſet, etiam Fidem quam habebat perdidiſſet, & dignitatem Capitis, quam per eam meruit, perdidiſſet. Itaque abſurdum eſt dicere cùm Petro dictum, *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam*; de tota Eccleſia dictum, cùm abſurdum ſit dicere, *Super hanc Eccleſiam ædificabo Eccleſiam*: non enim Eccleſia ſuper Eccleſiam ædificatur.

An cùm Chriſtus Petro dixit *Paſce Oves meas*, dixit

dixit toti Ecclſiæ, id eſt, omnibus Fidelibus, atque *oves ovibus* Paſcendas dedit? Cum Petro Claves tradidit, omnibus qui in Eccleſia ſunt tradidit? Non eo ſenſu repræſentabat Eccleſiā Petrus ut quicquid accipiebat ad Eccleſiam ita tranſmitteret, ut in eo non maneret. Niſi forte cum illud Privilegium *Confirmandi Fratres ſuos in Fide* ad Eccleſiam, non ad Petrum pertinuit, quâ ratione neceſſe erat *Eccleſiam Fratres habere.*

Alio ſano & juſto ſenſu Privilegium illud pro Eccleſia *Petro* conceſſum: nempe ut in nutu Eccleſiæ ad ejus utilitatem regimenque acciperet. Et quidem hic conſtat: nam *Petrus* ideo Caput inſtitutus, quia id *Eccleſiæ* corpus exigebat, quæ ſine Capite conſtare non poterat: Ita enim viſibili corpore viſibile Caput conveniebat. Ideo Paſtor electus, ut Gregem Chriſtianum regeret, & paſceret: qui Paſtore indigebat. Ideo Claves accipit, ut aperiret, & ligaret conſcientias ſubditorum, & theſauros indulgentiarum. Itaque Omnia & Munia & Privilegia, quæ *Petro* tanquam Capiti & *Paſtori* collata ſunt à Chriſto, ad Eccleſiæ adminiſtrationem & utilitatem referuntur.

Nunc quam inepte Thomas Anglus argumentetur, demonſtro. Ait: in Eccleſia & in Clero Romano, non in Pontifice illam eſſe Authoritatem, quia non condiſtincte ab ijs data eſt, & cum Eccleſiæ Corpore conjunctum, imo & propter id datur: hoc autem non tollit, quod ea Poteſtas ſit in ipſo Pontifice, & ab ipſo emanet. Id apparet Exemplo Regum: Nomine ſi accipiunt

unt poteſtatem, in Populos, nec ſine Populis poſſunt conſiſtere, & ratione ac intuitu eorum jus & adminiſtrationem exercent, nec tamen ea poteſtas in ſubditis eſt, ſed in Regibus, cum tamen hi ab ipſis Populis ſint creati. Negabit ne *Thomas* penes Reges imperium,&jus eſſe,quia illud non habet *condiſtinctè*,ut ait, à ſuis Populis? Sanè non neget etiam ſi Reges à populis cum primum ſunt inſtituti acceperint poteſtatem. Inficiari ergo non poterit *Petrum*, & ſucceſſores Pontifices Privilegium illud Authoritatis habere, etſi non habeant condiſtinctè ab Eccleſia, cum illud immediate à Chriſto acceperint. Sin negemus Thomam, qui magiſter eſt, & diſcipulos habet,Magiſterium non habere in ſe, ſed in diſcipulis ſuis ad quos refertur: nam Magiſtrum & diſcipulos Relata eſſe non neget. Si igitur Magiſterium,cum ad diſcipulos referatur, & à diſcipulis pendeat, manet in Magiſtro, & id Thomas admittat ne Magiſter eſſe deſinat, cur inficietur Privilegium Authoritatis eſſe in Pontifice, quia ad Fideles refertur,& ad Eccleſiam ordinatur,& ab ea pendet eodem ſenſu quo Magiſterium ab ſchola pendere dicitur. Dato quòd argumentatio Thomæ Angli vera ſit (quod non datur condiſtinctè Pontifici ab Eccleſia Privilegium, non manere in Pontifice, ſed in Eccleſia) non eſt in Capite humano Cerebrum, ſed in Corpore, quia Caput non habet Cerebrum,condiſtinctè à Corpore. Quod quàm ſit ridiculum videat Thomas Anglus, & tam ineptæ argumentationis pæniteat. Secun-

Secundum opponit. In Concilijs Univerſalibus, imo & in Clero Romano eſt Authoritas ad decernendum certior & firmior & ſecurior, quàm in Pontifice: Igitur ea nec neceſſaria, nec utilis eſt, atque adeo neganda. Antecedens probat, quia *in Conciliis, inquit, majori diligentia & labore Decreta perficiuntur; quam Papalia ſubreptioni abnoxia, & minus ſunt obvia, & minus frequentia*: & derebus gravioribus agunt. Quæ ſuo modo Clero Romano applicanda: cùm Pontifex homo quidam ſingularis ſit, & magis quàm conventus tot hominum, errori obnoxius. Confirmatur: quia hujuſmodi Privilegium conceſſum Pontifici dettahit dignitati & neceſſitati Conciliorum: ſi quid in his ſtatuendum & Papa vendicet, & definiat. Imo experientia monſtravit, quod admiſſâ ill Papalis Authoritatis Sententiâ eviluit Conciliorum præſertim Ceneralium frequentatio.

Reſpondeo Argumentum ineptè colligere, nam ex eo quod in Concilijs tum Generalibus, tum particularibus Controverſiæ Fidei decidantur, non ſequitur à Pontifice decidi non poſſe. Poſſunt enim pluribus modis res fieri, Quemadmodum quod Reſpublica adminiſtratur ab optimatibus Ariſtocratice, & à Popularibus Democraticè, non tollit quod à Regibus Monarchicè regi queat Ac idem omnino iter variis modis, videlicet Curru, Equo, Rehda, Plauſtro, Pedibus confici poteſt. Nec quòd multi ſint Magiſtri Londini, non deſinet eſſe Magiſter Thomas Anglus: nec quod alii eo me-

 lius

lius & ſcribant, & doceant, id circo ille non ſcribit & docet; licet infelicius alijs utrunque præſtet. Poſſunt igitur concilia definire controverſias, & Pontifex etiam definire: illas que duobus modis decidere.

Sed in Argumento ſunt multa examinanda: quæ conjuncta cum aliis à Thoma in his Paragraphis traditis omnino reprobanda ſunt. Supponit enim Thomas Concilia per ſe ſcorſim Sumpta, id eſt ſine authoritate Pontificis Controverſias Fidei definire: imo & eo remoto valere, & nihil ab eo roboris, aut firmitudinis accipere: quod ſuprà impugnatum eſt Ait enim Thomas. *Poſitâ Congregatione Conciliorum Vigor Papalis Determinationis marceſcit, Concilio enim tribuitur actio non Popæ*; cum conſtet ex ijs quæ ſuprà diximus, Concilium indigere confirmatione Papæ, & ab eo vigorem firmitatemque accipere. Uude apparet error Thomæ nam eo Authore, Concilium non indiget approbatione, nec confirmatione Papæ, quod nemo Catholicus Author probet, eſtque contra communem Patrum, quos citavimus, conſenſum. Nam ſi Concilium à Papa minime dependet, ſequitur poſſe non modo inconſulto, ſed etiam invito Pontifice congregari & congregatum quæcunque velit ſuo juditio definire: nec erit diſtinctio inter Legitimum, & non legitimum Concilium, & reprehendendi erunt Patres, qui decreta, & Canones Conciliorum ad Pontificem mittebant ut ab eo confirmarentur. Præterea ne Concilijs quidem Thomas

etiam

etiam Generalibus Infallibilem authoritatem concedit. Et ſi enim dicat longius ab errore abeſſe Concilium; quod ex pluribus conſtet, & de gravioribus agat, & difficilius corrumpatur, tamen falli illud poſſe affirmat, atque adeo humanam ei authoritatem præbet: quod quàm ſit a Catholica alienum doctrina liquidò patet.

Tandem quid abſurdius quam majorem authoritatem ad controverſias Fidei decidendas Clero Romano Acephalo, & et citra Papæ præſentiam, & aſſiſtentiam quam Pontifici Romano tribuere? quod nemo unquam auſus eſt dicere. Hac enim raratione quivis Eccleſiaſticus Conventus erit vel æqualis vel majoris, quam ſit Papa Authoritatis: nam in eo militant omnes, quas affert Thomas rationes, cum & ſint multi, & difficilius corrumpantur fallanturve. Illud mirum nullam rationem haberi à Thoma Anglo Divinæ in his argumentis providentiæ, ceu ſacra minus curet Deus, qui humana tam providè adminiſtrat & regit. Momenta duntaxat terrena expendit, & mortales calculos ponit. Nulla mentio Gratiæ, nulla Auxilii, nulla luminis, nulla afflatus ſupernaturalis: imo hæc omnia removet: ut ratio naturalis in his rebus quæ ſupra naturam ſunt utranque paginam faciat.

Igitur ad argumentum in forma negatur Antecedens: contrà affirmando majorem in Pontifice authoritatem eſſe, quàm in Clero Romano, & quovis Concilio ſeorſim ſumpto, & à Papa ſeparato

rato. Ad probationem dicendum: Falſum ſupponere; dum ait minus exacte & accurate Papam procedere, ac ejus Decretis in Cauſis Fidei, aut pern egligentiam,aut per coruptelam errorem poſſe obrepere: eumque humano affectu, reſpectuve duci, cum quid ex Cathedra nomine Chriſtî definit: uti nos proximà quæſtione articulo 3. demonſtravimus.

Tertiùm urget: Pontifex humano more ſtyloque ad definiendum procedit, qui falli et deficere poteſt, ac ſolet: cum multi ſæpe examinando, & cenſendo & judicando errores contingant. Igitur determinatio quæ fallibili fundamento nititur certa, & conſtans eſſe non poteſt. Aſſumptum probatur à Thoma Anglo his verbis. *Nulla enim poſſunt eſſe adeo expreſſa Bullæ verbá, ut fidem faciant Papan vel vidiſſe, nedum audiviſſe lectam vel totam legiſſe. Notum eſt enim pleraque ex formæ vi, multa ex miniſtrorum affectu, & ſuggeſtione, nonnulla fraude vel negligentià irrepere. Quæcunque verò ſint, eſſe modos quibus Papales aures obſerentur, ne audiantur, ne dum corrigantur.*

Ita Thomas Anglus Paragrapho ſuo XVII. paulo poſt principium. Doleo homini, qui & eſſe, & videri Catholicus vult, hæc argumenta excidiſſe: quæ ſoli Hæreticorum projectiſſimi effutiiſſent. Hac enim ratione argumentandi quatit totam molem Pontificæ Authoritatis. Eſt enim hic Aries Arte Dæmonum fabricatus, ac ex Erebi *Penetralibus* Tænariis Portis eductus ad Eccleſiam concutiendam

cutiendam, Sed Portæ Inferi non prævalebunt adverſus eam, quanquàm Epeum in Blacolo qui admoveat, invenerit.

Reſpondeo. Modum eſſe humanum, nam & Pontifex & nos homines ſumus: etſitamen ille hnmanus ſit, *P*rovidentiam eſſe divinam: à qua humana illa omnia ita diſponuntur, ut Divinitùs gubernentur: ac effectus Divinam *P*rovidentiam ſequantur. Unde quemadmodum Philoſophi res ſæpe materiales ratione quadam veſtiunt, quam *F*ormalem dicunt; ſub eaque ſubjectas illas res puriori & altiori modo conſiderant: ita nos morem illum ſtylumque *P*ontificis, etſi humanum, non debemus nudè, & materiali modo conſiderare, ſed ut ſubeſt Providentiæ ſumere, & ratione iſtâ formali veſtitum expendere. Unde quanquam errores illi poſſint contingere ſpectatâ materiali & nuda connexione rerum, ſi tamen paulo altius oculos levemus, & uti ſub *P*rovidentia ordinantis ac diſponentis Dei contineantur, intueamur, nullus ſanè error poteſt obrepere. Cum enim conſtét ex ſcripturæ quos attulimus locis, & traditione Eccleſiæ Pontificem non poſſe in Controverſis Fidei componendis & decidendis errare, ad Providentiam Dei ſpectat ſervatâ rerum naturâ ordinem earum ſeriem que diſponere: ne quà error, aut vitium poſſit obrepere. Ac ut exemplo utar non inepto; quemadmodum anſulæ aureæ ſi diſiunctæ ſunt, & diviſæ, ſparſæ, ac diſſolutæ temere jacent, & facile confundi poſſunt:

cum

cùm autem nectuntur inter ſe, ac copulantur, ita ſibi cohærent, ut Catena ex iis exiſtat, quæ nulla vi diſſolui diſſiparique poſſit: haud ſecus illæ conditiones, & circumſtantiæ ſtyli, & moris, ſi re ipſa & nudè ſumantur deficere & confundi queunt, ſi autem virtute Providentiæ apprehendantur, & connectantur, Seriem efficiunt conſtantem & firmam, quæ nullo non modo caſu turbari, ſed ne vi quidem ſummâ labefactari frangique poſſit. Quam in rem commemoranda ſunt ea, quæ articulo ultimo proximæ quæſtionis diximus & aptè opinor Paradigmate Confirmatorum in Gratia corroboravimus: quod nunc rurſum Blacolo fortiter opponimus. Qua enim ratione Deus Sanctos, quos in Gratia confirmare vult, inter tot Peccandi illecebras & lenocinia ſervat illibatos, & juſtos removendo occaſiones, minuendo cupiditates, & aliis quos ipſe novit miris, & occultis, ut ait Auguſtinus, modis agens ne labantur, & pereant cum tamen homines ſint, & ex ſe Peccatis obnoxij, hac Deus Pontificem ne erret, dirigit, & a periculis errandi eximit, ac inter ea certum, & conſtantem, cum quid eſt conſtituendum facit Authorem. Perperam itaque Thomas Anglus mentem ſuam ſolis humanis rebus cum de Authoritate Pontificis agebat, addixit, nec cæleſtia cogitavit.

Nam hoc Privilegium divinum eſt non humanum, Dei beneficio datum, & ab ejus Gratia profectum.

profectum. Debuit ille cum iſta ſcribebat vultum Tollere humo, ad Cœlum convertere, & fines rerum naturales tranſcendere. Ibi cauſas rationes que reperiret in Divinæ providentiæ Sinubus penitus repoſtas, quibus effectum hujus authoritatis infallibilis aſſignaret.

Quæ vero affert ad negandum Infallibile hoc privilegium Thomas, ſi id evincerent, multa ſanè, quæ certa omnino, & indubitata ſunt, penitus corruerent. Nam unde conſtare poteſt vera Sacramenta a ſacerdotibus adminiſtrari, cùm multa eorum pendeant a veritate Sacerdotij, quod humano item more confertur, ſupponitque Baptiſmum, & collatos Ordines, qui ab intentione Miniſtrorum dependent. De qua ſi voluerimus dubitare, nihil certum & conſtans in Eccleſia reperietur. Imo non modo de Authoritate Pontificis, ſed etiam de Perſonali dignitate ambigi poterit. Ecquis enim probare evidenter queat Papam eſſe verè Baptizatum, & ordinatum, & Conſecratum? cum hæc a multis Cauſis humano item more agentibus pendeant? Nemo tamen hac de re dubium movit, quod ſunt quædam de quibus non licet dubitare: et quæ Dei Providentia non permittat. Imo ijs non obſtantibus ſunt graviſſimi Theologi qui ſingulos ſingulares que Pontifices ueros ac legitimos eſſe Pontifices ad Fidem pertinere opinantur. Sin ambigamus de Regum, & Magiſtratuum Jure, & moveamus quæſtionem an ex Regio thoro ſint nati? an rite inſtituti?

An

An legitimè admiſſi ? cum his omnibus ſpectatâ naturâ rerum potuerit error obrepere. Igitur ſi ineptus cenſeretur is, qui iſta exactius examinans de Regum jure dubitaret, cum prorſus humana ſint: ineptior judicetur Thomas qui leviſſimis illis ductus conjecturis Authoritatis Pontificiæ molem Verbo Dei & traditione nixam deijcere conatus eſt. Debeat mihi earum confutationem : nam niſi confutaſſem locum dubitandi feciſſet ei qui acciperet, & ad illum converteret, Utrum Thomas Anglus, Chriſtianus eſſet? quòd de eius Baptiſmo conſtare non poſſit.: nam multi in eum potuerunt defectus vitia que obrepere. Uerum hæc omitto, cum hæc quæſtio etſi ad ejus ſalutem multum, ad Chriſtianam certe Rempublicam parum videatur intereſſe. Id tamen non mediocriter conduceret, ſi ille à ſcribendo deinceps abſtineret.

ARTICULUS.

ARTICULUS II.

Alia tria ejuſdem Authoris objecta diluuntur.

QUartùm obijcitur à Thoma Anglo Paragr. illo XVII. Sic. *Hujuſmodi Privilegium nullum fundamentum habet, vel in Sacris Scripturis vel in Sanctis Patribus, Cum enim conſuetudo antiquiorum Pontificum fuerit decreta ad alias partes tranſvehenda (maxime ſi de rebus Fidei tractarent) non niſi in Concilijs, vel in Conſeſſu Cleri Romani ſtatuere: ſed & ipſe Clerus in abſentia Romani Paſtoris, vel interregno reſponſa reddere non diſtulerit; nihil quod vel in Divinis libris vel illuſtribus Patribus reperitur neceſſariò vel de more Eccleſiaſtico poteſt intelligi de perſona Pontificis ſecreta à ſuo Clero, ſed ut ipſo, & per ipſum definiente.*

Pars prima hujus Argumenti omnino falſa eſt: dum negat hujuſmodi Prærogativam Scripturâ & Patribus niti. Id enim à nobis abundè, opinor, probatum: tanto nitore locorum, tantâ luce ſententiarum, ut Solem è mundo me judice tollat, qui

qui neget. Altera pars examinanda eſt. Ait *Decreta Pontificum in Cauſis Fidei ad alias partes tranſvehenda in Conciliis, vel Clero Romano ſtatui.* Hoc imprimis obſcurum eſt. Nam de quibus decretis loquatur non conſtat. Vel enim erant quæ motu proprio condebat Pontifex mittebatque: vel erant reſponſa, quæ dabat ſuper Controverſiis ad ſe miſſis abijs, qui alibi Concilia celebrabant. *Primi* generis vix reperiantur ulla, nam fere ſemper Pontifices invitati, & conſulti reſpondebant. Alterius generis quædam erant facta Romæ, aut coram Papa, & inde ad alios, qui non moverant controverſias mittebantur, quæ erant abſentis reſponſa ad controverſias aliorum Et quidem quæ in Concilijs coram habitis fiebant, conſtat ea in Concilio ſtatuta: Quæ autem Reſponſa ad alia Concilia continebant, etſi ex ijs nonnulla in Conuentu Romæ agitata ſint, de pleriſque non conſtat in eo conventu facta: & quanquam conſtaret, nil inde contra *Papæ* authoritatem colligitur. Nam etſi Pontifex *Clerum* congregaret, ac in ea congregatione proponeret controverſiam, & ab eo audiret ſententias, & ſecundum eas decerneret, adhuc tamen integram authoritatem ſervabat: nam uti Caput & Paſtor definiebat authoritate propriâ, & à Chriſto communicatâ: & omnes alii ab ejus ore *intenti ora* ſuſpenſa tenebant: ac Decretum illud ad decidendam controverſiam expectabant. Niſi forte Rex cum ad magnum aliquid conſultandum Conſiliarios vocat

cat, & iijs auditis quod è Republica eſt decernit, ſubijcit ſe Conſiliatiorum judicio, & amittit Regiam authoritatem.

Quod autem vult Thomas Anglus, ut omnino pendeat veritas Decreti a Clero Romano, eique tribuatur; falſum id eſt ac ineptum. Nam non tenetur Pontifex totum Congregare Clerum, Sed ex ijs quos velit poteſt eligere imo, & nullo admiſſo alios viros doctos advocare, nam omnium Paſtor eſt, & cum ijs de controverſiâ agere. Nec illa propriè dependentia eſt, quæ deroget authoritati: ſed neſeſſitas quædam rationabilis judicis humano more procedens, qui omnia per ſe exequi non poteſt, nec debet: idque ad Providentiam item ſpectat, ut hâc viâ examinentur Cauſæ, & certum de iis judicium feratur. Hinc autem non deducitur potiores eſſe Cleri, aut Concilii partes: nam quòd quis inſtrumentis ad rem conficiendam indigeat: non idcirco non eſt rei confectæ author. Sin dicat Thomas Anglus: Secretarios quoque Pontificis in Definitionis partem venire, quia illorum operâ Pontifex utitur; eâque indiget ad ſcribendum & promulgandum. Non eo hæc dico, quòd Secretarios Conſiliarijs æquare velim, ſed ut eorum adhibito neceſſitatis exemplo appereat, quàm ineptè ex neceſſitate Thomas ad authoritatem argumentetur. Quemadmodum igitur Conſultatio gravis in re Politica, etiam ſi ſine Secretarijs perfici nequeat, Conſiliariorum eſt tamen, ijſque tribuitur, & Decretum ſecundum id quod in Con-

cilio ſtatutum eſt, ad regem pertinet, & refertur, ita in re Eccleſiaſtica, quanquam Pontifex alios adhibeat, & roget, & conſulat ; quod iis auditis ſolemni more, ac ex Cathedra definiat, non alium, quam Pontificem Authorem habet.

Iam vero aſſumptum à Thoma Anglo , nimirum quòd Romanus Clerus & Eccleſia ipſa Romana ſit definitionis Author, non Papa, probari certe non poteſt: cum conſtet Clerum ipſum & Eccleſium, cum quid definiendum eſt ad Papam, tanquam ad Caput recurrere: & ab eo Decretum expectare. Et quoniam ad Patres & Conſuetudinem provocat, prope eſt quo refutetur. Nam ſuperioribus quæſtionibus cum Patrum & Conciliorum exempla attulimus, manifeſtè probavimus eos ad ipſum Pontificem Romanum litteras dediſſe, non ad Clerum Romanum; neque hunc, ſed Perſonam Papæ conſuluiſſe. Ac licet interdum Sedis & Eccleſiæ Romanæ meminerint, ita tamen illius mentionem faciebant, ut ſane Capitis rationem præcipuam haberent, adeo ut in corpore Caput appellarent. Et ut certum aliquid legendum proponam, recognoſcat quæ dixi art. 3. q. 2. a c manifeſta hujusce rei exempla inveniet. Quintùm ſic arguit. *Hoc privilegio, inquit, violantur leges naturæ & Gratiæ. Naturæ quonam & Philoſophia & inductio, & experientia firmat omnem particularem hominem errori & falſitati & peccato ſubjectum eſſe. Gratia quoque docet naturam humanam eſſe, & deceptioni, & peccato obnoxiam, et neque ab uno neque ab altero, niſi actu et falli-*

fallibiliter in particulari exemptam. Abſurdè ſemper ratiocinatur Thomas, & hic perquam abſurdè. Primùm enim legem naturæ vocat, quæ proprie eſt *Lex peccati.* Nam ſubjectum eſſe hominem ſalſitati, & peccato, *non eſt* ut ait Auguſtinus, *natura inſtituti hominis, ſed pœna damnati.* Itaque etſi *naturâ* ſumus *Filij iræ*, tamen id vitij, non naturæ effectus eſt: *lex* ea *peccati eſt* Authore Paulo. Poſt Peccatum ſubijciens naturam. Deinde id non docet Philoſophia, nec ratio naturalis, ſed Fides. Imo Philoſophi, & qui ductum rationis ſequebantur, aut ignorabant Peccatum Originale uti erànt Sapientes Ethnici, aut illud negabant, uti Pelagiani & Celeſtiani, unde utrique naturales uirtutes inducebant, & naturam per ſe ad honeſtè operandum valentem ponebant: contra quos in Juliani perſona libro adverſus eum 4. c. 3. Auguſtinus argumentatur. Deinde abſurdum item eſt dicere: legem Gratiæ docere, natnram humanam eſſe obnoxiam Peccato: cum hoc lex Peccati nos doceat, non præciſè Gratia, quæ ſupponit quidem legem illam, & neceſſitatem ex ea Gratiæ. Imo contrà Gratia docet liberari hominem ab errore & Peccato per Gratiam Chriſti. Hac enim & docemur & ſanamur, & juſtificamur. Præpoſterè igitur loquitur Thomas oppoſitum Gratiæ tribuendo. Hæc enim docet quomodo nos à Peccato & errore liberemur. Quod ſi Gratiæ tribuit cognitionem erroris & Peccati, nam hoc ad Fidem pertinet, non negarim ſuſtineri poſſe, ſed minus ille tamen

hunc

hunc ſenſum expreſſit, & ille minus hæret Paulo aienti: *Per legem cognitio Peccati*, Quæ lex ſcripta erat Moyſi, non Gratiæ.

Pergit colligere Thomas Anglus. *Hi vero Theologi volunt Papas regulâ generali in certis articulis eſſe ab errore exemptos.* Et hoc abſurdum eſt: nam qui aliquem in certis tantùm caſibus ab errore eximunt, non faciunt contra Regulam generalem: nec enim hæc docet ut homo in omnibus prorſus erret: nec jubet aut dictat ſemper homines errare: ſed erroribus eſſe obnoxios: atque adeo & interdum errare: quod ſatis eſt ad regulam generalem. Ille confudit Regulam generalem cum errore Generali, & putavit perinde eſſe teneri regulâ generali, & generaliter in omnibus errare: cum aliud ſit Regula generalis, ut nemo ſit, qui exemptus ſit ab errore, aliud ut omnis qui non eſt exemptus ab hac regula, generaliter & in omnibus erret. Sanè David cum dixit, *Omnis homo mendax*. Generalem regulam propoſuit, quæ perſonas omnes teneret, ſed non dixit Omnem ſemper mendacem. Unde Jacobus c. 3. Epiſtolæ ſuæ Canonicæ, perinde ac illud Davidis dictum exponeret *In multis inqnit offendimus omnes*. Non *in omnibus* nec enim Generalis regula comprehendit omnes actus hominum, ſed omnes homines. Hinc apparet nihil efficere arguendo Anglum: Theologos liberantes Papam in certis articulis ab errore contra hanc regulam facere: nam hi Theologi non dicunt nunquam errare, aut nunquam peccare,

re: nam homo eſt qui utrunque poteſt, & inter dum aget; ſed Papam in certis caſibus, nimirum cum definit controverſias Fidei, non errare: idque ex Privilegio Gratiæ à Deo illi, uti Pontifex eſt, conceſſo. Nec multum damus Pontifici, nam & Anglo id etiam damus, ut interdum non erret, nec peccet, cum Pontifex non ſit, nec opinor futurus ſit. Imo id damus velit nolit, ſi futurus ſit Pontifex, in eo quod ex cathedra definiat, minimè erraturum.

Quod autem addit E*xemptionem ab* Error*e difficiliorem eſſe exemptione à Peccato*. Expoſitione & caſtigatione indiget: nam ſi loquatur de errore proprio, hoc eſt judicio falſo intellectûs, quo quis tenetur cum peccat, & quo ſenſu dixit Ariſtoteles *Omnis peccans eſt ignorans* pari paſſu error & peccatum procedit: ſin autem loquatur de errore proprio, hoc eſt judicio falſo intellectûs, circa veritatem doctrinæ, falſum omnino eſt quod ait. *Difficilius eximi homines ab errore, quàm à peccato*: cum ſæpè videamus multos qui Sapientiſſimi ſunt & optimam doctrinam tradunt, magnos Peccatores eſſe: quin & cum incorrupta Fide pravi mores plerumque conſiſtunt.

Sanè Phariſæi bene docebant, & male vivebant. Facilius errores intellectus, quàm vitia voluntatis vitantur, citius multo ſcientiæ diſcuntur quam virtutes comparantur. Dicunt ergo Theologi cum quibus ego ſentio: Papam & hominem & Peccatorem eſſe

eſſe: ac uti hominem, errare interdum, & ſæpe peccare non dubitamus: nam qui homo eſt nihil ab eo humani alienum putamus. Sed dicimus tamen E*um in certis euentibus* videlicet *cum Cauſas Fidei tractat, & judicat pro munere ſuo eas que tanquam Pontifex decidit ex Cathedra nec errare, nec errare poſſe*, idque ex Privilegio à Chriſto conceſſo: quod exemplo Confirmatorum in Gratia hominum ſuademus, eaque ratione quaiſtos peccato etiam privatos, illos non uti privatos, ſed uti Pontifices, ab errore liberos eſſe affirmamus. Unum inter alia à Blacolo dicta ferre non poſſum. *Hoc Privilegium eſſe contra leges Gratiæ*: cum illud ſingulari Gratia & Beneficio Dei illud accipiat Pontifex. An erit contra Leges Gratiæ, quod ipſum Gratia eſt? Sed Blacolus ineptè leges in Gratia novit, eamque legibus addixit: cum Gratia (quod liberum ſit Dei, & gratuitum donum) à legum vinculis liberetur. Quin imo ſi alligetur vinculis Gratia eſſe definet.

Sextùm argumentum format ex Erroribus Pontificum: quos erraſſe contendit: nec excuſationes admittit; ſed omne effugium præcludit, atque adeo eos inter ſe diſcrepare a ac alios aliis diſcrepando, contradixiſſe affirmat. Et eandem ſtatuit *Perſonam Papæ Hæreſim promulgare poſſe*. Hac ratione argumentantur Heterodoxi, ex quo novitates hæreticas in Eccleſiam invexerunt. Uti apparet ex diſceptationibus cum iis Cajetani, Turrecrematæ Perronij, Bellarmini, Roffenſis, Cani, Valentiæ

Valentiæ, Maldonati, Caſtillii, Salazarii, Ægydij, Becani, Suarij, Celotij, Davenportij, apud quos eadem momenta argumentorum ponuntur,& aut integrè aut ex parte confutantur. Quatuor a ffero qui exactiſſime Errores eos,qui Pontificibus aſſignantur enumerant,& excuſant, Oſium contra Brentium. Bellarminum lib. 4. de Summo Pontifice. Albertum Pighium lib. 4. Eccleſiaſt. Hier. c.8. & Canum de locis. lib. 6. adeo, ut Becanus, & Suarez Heterodoxis eos ſibi opponentibus ex inſtituto reſpondere noluerint, quòd abunde ab iis authoribus eſſet ſatisfactum. Et vero quoniam Thomas Anglus obiter tantum, & quaſi Canis è Nilo Errantes Pontifices commemorat, volo eum ſuis inſequi veſtgijs, & uno objecto Suario ecu toto Nilo obruere, : quod ab eo dictum eſt, à me ſibi Thomas reſponſum putet. Nam eam prius apud me reſponſionem formaveram. Igitur Suarius tomo Defenſionis contra Regem Angliæ. lib. 1. c 6. n. 14. Sic, *Maximè obijcere ſolent Hæretici lapſus quoſdam & errata aliquorum Pontificum Romanorum vel in Perſonis eòrum, vel in doctrina.* Hoc agit in ſuo Parag. 17. Thomas Anglus. Reſpondet objectioni Suarius.. *Recepta diſtinctio præ oculis habenda eſt de Pontifice vel credente, ut eſt privata perſona, vel docente, ut* Pontifex *eſt. Ad illum enim poſteriore modo ſpectatum dicimus pertinere Chriſti promiſſionem: nam hoc modo eſt* Petra, *à cujus firmitate pendet in ſuo genere firmitas Eccleſiæ. Hoc autem modo nullum veſtigium hæreſis oſtendunt*

dunt Heretici in tota Summorum Pontificum ſucceſſione. Et poſtea. *Gratiâ vitandi controverſiam facile damus non eſſe neceſſarium promiſsionem Christi ad perſonam Pontificis, ut eſt unus ex privatis credentibus extendere.* Pergit n. 16. *De erroribus qui Pontificibus tribuuntur, breviter dicimus, aliud eſſe loqui de Decretis Pontificum, quatenus per ea aliqnid definiunt, vel approbant tanquam credendum, vel obſervandum ab univerſa Eccleſia: aliud de privatis ſententiis opinionibus aut rationibus Pontificum. In præſenti enim de prioribus Decretis tractamus, & in eis nullum falſum dogma invenitur, quod per modum definitionis ab ijs traditum ſit, & Eccleſiæ ad credendum propoſitum, ut facile intelliget quicunque legerit ea quæ Authores allegati* (id eſt, Bellarminus & Oſius) *& Canus lib. 6. de locis c.* 5. *&* 8. *latius proſequuntur. In privatis autem ſententijs & opinionibus, vel etiam in rationibus quibus interdum utuntur, ſicut non oportet eſſe Fidei certitudinem, ita neque infallibilem veritatem.* Hæc Suarius: cui ſubſcribo. Ut autem conſtet quando Pontifex loquatur ex Cathedra: Ejuſque Decreta vim illam irrefragabilis authoritatis obtineant, certam rationem judicandi & formulam decernendi & ſolennitatem promulgandi excogitarunt Pontifices, nequis definitionum pondus aut ignoraret, aut cognitum eluderet. Ecquis autem hic modus ſit ſuperiori tractatu ad ſectionem 9. Flatu 9. indicavimus ex Vaſquio: cujus locum, qui nitidus, & illuſtris eſt, afferre volo, & duos hos Principes noſtræ ætatis Theologos meæ ſententiæ Patronos adhibere.

Vaſquius

Vaſquius ergo tomo 2.in 1.2.D. Thomæ.diſp.155. c.2.n.15. *Obſervant Pontifices Summi in Curia Romana, ut nondum intelligantur loenti de Sede Petri tanquam Judices & Pontifices in legibus & Canonibus ferendis, etiamſi eos imprimi faciant, donec ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de urbe Cancellariæ Apoſtolicæ & in acie Campi Floræ ſolenniter publicentur, & exemplar unum legis in Columna illius campi, & aliud ad valvas Petri per aliquantulum temporis affigatur.* Quod autem hoc modo Prolatæ ac propoſitæ Bullæ infallibilem authoritatem habeant, ibidem fatetur Vaſquez expendens Conſtitutiones Pij v. & Gregorii XIII. contra Propoſitiones Michaelis Baij.

Quod attinet quæſtionem, An Papa poſſit Hæreſim incurrere, et ob eam deponi? non eſt meum hoc loco ventilare. De ea conſulendi Authores Proximè citati. Illud maneat utcunque res ſe habeat, non poſſe Pontificem ſolenni more ac ex Cathedra docere Hæreſim, nec eam promulgare, quod auſus eſt Thomas Anglus dicere. Qui error (nam mihi conſtat eſſe Errorem) cujuſmodi ſit, & qua Cenſura afficiendus, ſuo proxime loco docebimus. Nunc enim id tantum agimus, ut objecta Thomæ Angli nullius momenti eſſe monſtremus.

ARTICULUS III.

Proponitur Invectiva Thomæ Angli adverſus ſententiam de Authoritate Pontificis à nobis traditam, eaque expenditur.

ACriter ac vehementer inſectantur Heterodoxi propoſitam & expoſitam hactenus doctrinam. Solent enim, uti animi impotentes, & linguæ intemperantes. advarſus hanc ſententiam laxare frenos petulantiæ, & omne maledictorum genus effundere; & quod ratione convincere nequeunt convitijs volunt obruere. Doleo ſanè, doleo, quòd vir Catholicus Thomas Anglus eorum inſiſtens veſtigia, eadem uti maluerit linguæ procacitate, quam re ſeriò expenſâ judicium Fidei accommodare ſuum, & rectè calculum ponere: vel ſaltem modeſtiè à Catholica (ſic de illa judico) ſententia diſcrepare. Verum enim vero tam longe abeſt à vero, ut non contentus errare veram pu-

puramque doctrinam diris devoveat, & petulanti linguâ proſcindat: adeo ut vix Heterodoxum invenias, qui vehementius in illam & procacius invehatur. Miror ſanè hominem minimè diſertum, in dicendo jejunum, præter morem repentè exuberaſſe, & exaggeratione verborum ad audaces hyperboles excurriſſe. Et quanquam Eloquens ob aridum, & implexum ſtylum eſſe non poſſit, id tamen maledicendo aſſecutus, ut loquentiæ plurimum habuiſſe videretur. Legat qui volet Paragraphum 22. à medio ad finem, & mirabitur intemperantem hominis orationem.

Igitur ſententiam, quæ tribuit Concilio, vel Papæ irrefragabilem et infallibilem ex Afflatu Aſſiſtentis Spiritûs Sancti Authoritatem, quæ maximè Catholica eſt, uti hactenus demonſtravimus, deteſtatur, tanquam hæreticam, & *Archihæreticam*, & omni atrociſſimo crimine pernicioſiorem. Rationem autem affert, quod *Clarum*, inquit, *eſt, eo ipſo Theologum eam docentem ſubijcere totam Eccleſiam cuilibet errori pro Fide ſuſcipiendo, quem Concilium, vel Papa modo illegitimo propoſuerit.* Ubi ſupponit Concilium & Papam errare definiendo poſſe. Idque execratur, cum amplecti deberet. Execrationes patent. Sed aliquas produco, *Quodcunque aliud crimen vel ſcelus longe minus & inferius eſt propagatione talis doctrinæ.* Cujuſmodi autem ſcelera ſint horreo commemorare, ſed ille non horruit dicere. *Dico Incendia templorum violationem ſacrarum virginum,*

ſuper

ſuper aras, conculcationem venerandi Corporis Chriſti, tandem immiſſionem Turcæ, vel Anti-Chriſti in regiones Chriſtianas. Deum Immortalem! quid audio? quis loquitur? Certè exiſtimo, ne Turcam quidem tam malè, Antichriſtum pejus loqui non potuiſſe. Væ itaque Oſio, Bellarmino, Pighio, Roffenſi, Cano, Becano, Suario, Vaſquio, Maldonato, Cæteriſque Catholicis authoribus, piis, opinor, & Sanctis viris, qui ſe tanto ſcelere conſpurcarunt. Væ miſero mihi qui cum iis ſentio ac ejuſdem criminis ſocietate polluor. Parce precor Thoma,

Parce pios maculare viros, non hoc tibi Roma

Eſſe impune feret: minus eſt quod perfidus audet Hæreticus.

Nec ullus ex ijs unquam tam atrox in eam, quam maxime oderunt ſententiam, maledictum conjecit. Nec auſus eſt ſimile quicquam *nec potuit. Cœlum hoc & conſcia ſydera teſtor. Cerberus ille latratu qui Regna horrenda trifauci Perſonat, hæc*, ſi loqui poſſet, haud eructaret. Hoc tu Thoma non in ſtudijs ſed à Furijs didiciſti. Turbo hic verborum an Typho à Tænaro ejectus gravem Mephytim exhalat. Progreditur Thomas Anglus. *Propagatio talis doctrinæ ex natura ſua ex ipſo animo evellit ipſi Eccleſiæ Univerſali fundamenta omnia ſalutis.* Imo Eccleſia ſupra hanc Petram fundata firma conſiſtit: quam Chriſtus

pro fundamento jecit. Thomas Anglus conatur convellere: & ad partes Inferorum concutiendo tranſire: ſed non prævalebit. Ineptiſſimè agit dum vult doctrinam, quæ Eccleſiæ Antidotum eſt *veneno* comparare: Araneo deterior eſt, qui non ex Flore ſolum, ſed ex Antidoto virus elicit. Ergo Chriſtus hanc propinans Sponſæ ſuæ Eccleſiæ doctrinam Poculum dedit veneno diluto mortiferum, & Maſſaniſſæ ac Sophoniſbæ Paradigma Tragicum repræſentavit. Apagè cum iſto Potirio, vel Delirio. Ex hac Ferali & pluſquam Thyeſtæâ menſa ad Cathedram Peſtilentiæ Thomas gradum facit, & teterrimum fætorem inhalat, dum pronuntiat ad finem Paragraphi 22. *Opinionem* hanc *Infallibilis authoritatis Pontificiæ non poſſe non eſſe Hæreticam, vel potius* Archihæreticam: *& ex natura rei matrem & matricem infinitorum, & Spurciſſimorum errorum: & ex Theologorum Scriptis ferro & igni exterminandam, non argumentis revincendam, quia nullum habet, nec habere poteſt fundamentum.*

Ubi ſumus? ubi conſiſtimus? in Scythia ne, an in Hyrcania? Puto in monte ipſo Chimaræ nos verſari, & meram Chimæram audire. Ecquis unquam Paradoxon aliquod incredibile tam atrociter taxavit? Itane de ſententia Catholica Thomas cenſet? quæ etſi minus vera eſſet, mitius accipienda propter Pietatem eſſet, & quod Romanæ Authoritati favet, tuenda. Cur ea hæretica erit, quam maximè Hæretici deteſtantur, & Catholici ample-

ampleĉtuntur? Cur Archihæretica, quæ præcipuum Hæreſeon Caput jugulat? Cur Mater errorum, quæ Matri Eccleſiæ Romanæ honorem defert? Cur Matrix Spurciſſima, quæ integram Papæ & illibatam authoritatem aſſerit, nec contaminari ſinit, vel levi ſuſpicione erroris? Cur tanquam Hydra ferro & igni excindenda, quæ Caput Eccleſiæ tuetur, & protegit & Clavâ veritatis emergentia ex Hydra Hæretica Capvá contundit? & igniit Charitatis exurit? Certè nemo Catholicorum oppoſitam ſententiam, tam eſt acriter, & vehementer inſectatus, imo ne Hæreticorum quidem noſtram hanc Catholicam ac ſibi inviſamq́ tantâ vi & petulantiâ execratus eſt. Obſervo enim Hæreticos plerunque cum Pontificis Romani poteſtatem, & authoritatem impugnant, non tam iracundè, & contumelioſè eam exagitare, quam lepidè & facetè irridere: acuti ſanè homines, & vafri, qui ne videantur odio & rabie duci, ac eo ſe nomine ſuſpectos reddere, animum ad tranquillitatem componunt, & ridentium ſpeciem præbent; ac eo fuco legentibus imponunt. Deinde quòd eloquentiam profitentur, & Rhetorices præcepta callent, petulantiam caſtigant, & procacitati moderantur, ne intemperanti oratione aures obtundant, animoſque offendant. Infelix Blacolus, qui ne acutè quidem errare novit, & errori inertiam addidit: ac in errando modum non tenuit, & cum utranque Laudem Dialectici & Rhetorici hominis affectet, nec Dialecticum acumen, nec Rhetoricum lumen

aſſecutus

aſſecutus eſt: Itaque & rudis in diſputando, & indiſertus in dicendo apparuit. Solâ armatus iracundia proceſſit in aciem, & vires prodigioſâ jactatione effundens vanis ictibus aera verberavit.

Juvat hic, Cauſas inquirere hujuſce, qua Thomas Anglus utitur, iracundiæ, rabieique incredibilis. Non ſoleo temere dequoquam ac male ſuſpicari, nec in alienos mores nedum cogitationes inquirere, nil quippe eſt ab ingenio meo alienius, adeo ut nulla mihi minus probetur Numinum Fabula, quàm Momi omnia curioſè ſcrutantis, & anxiè inquirentis, & acerbè reprehendentis. Sed non poſſum tamen, nec debeo, cujus manifeſta jucia extant, ea præterire, & eorum cauſas rationeſque cum ad rem faciunt contemnere. Quare cùm videam Thomam Anglum tantâ vi oppugnare Authoritatem Pontificis, tam eam impatienter ferre, & tot impatientiæ ſua ſigna proferre: & magni, opinor, referat ad cauſam fontes hujuſce iracundiæ, imo & furoris tenere, nolo aut obtuſus non inſpiciendo, aut negligens prætereundo videri: cum præſertim haud dubia extent illius intemperantiæ in hiſce Paragraphis ſcripta veſtigia. Igitur Thomas Anglus cùm ſit ingenio projecto & opinioſo temereque multa & affirmet, et neget, quæ ut molliter dicam) præter communem Eccleſiæ ſenſum ſunt: & ſuſpicionis plena, ac errori proxima, quorum nonnulla in luceme didit, alia edenda ſunt timens ſibe à Cenſura Summi Pontificis, quam multi viri pii & graves illi quotidie minantur, vult

authoritatem à qua metuit, oppugnare, nē quis cùm ab ea damnatos errores videat ſuos, exiſtimet juſtè potuiſſe damnari: atque audo nemo ab ejus doctrina abſtineat. Quod inde deduco, quod Paragrapho 22. ait. *Ponat itaque manum ſuam ſuper cor ſuam* quiſquis *ſententiam Romæ datam, non contentus uſque ad obedientiam premere, Fidei ſubjectionem flagitat: & ſeveriſſimam indigniſſimamque ſervitutem Eccleſiæ totius cervicibus imponere audet.* Hinc illæ lacrymæ! quas renovat reliquâ parte libelli differens de ratione modoque Cenſendi: & in appendice adverſus Cenſuram meam compoſita, in qua mecum expoſtulat, quod Conſtitutionem Sanctiſſimi Patris Noſtri Innocentij condemnantem quinque propoſitiones Janſenij defenderim & coluerim: quas ille tamen adverſus Decretum juſtum & ſolenne protervè tuetur, neglectâ Pontificiâ authoritate: quemadmodum proximo tractatu oſtendi. Unde enim duobis modis Errores condemnentur, & Concilii Canone, & Pontificis Decreto, utriuſque virtutem infirmat, negans infallibitatem Conciliorum & Pontificum: imo & ſententiam affirmantem, non modo hæreſim vocat, ſed omni hæreſi pernicioſiorem dicit, ut ab ea imperitorum vulgus deterreat.

Qua in re illud vehementer doleo: eò impotentiâ animi eſſe provectum, ut quod teterrmium & indigniſſimum de ſummo Pontifice Cathedram Chriſti inſidente audaciſſimi Hæretici pronuntiarunt. *Evehi illum ſupra omne quod dicitur Deus*: quo

quo ei Antichriſti perſonam impoſuerunt: id ille ad Concilii, & *Papæ* authoritatem impugnandam impiè converterit. Ait enim eodem Paragrapho, ante ponens omnibus Hæreſibus hujuſmodi irrefragabilis virtutem authoritatis attributam Conciliis & Pontificibus, perinde ac multò deterior eſſet: *Sed et comparo*, inquit, *regula Fidei Corruptionem per hæreticos,& hanc quæ per Concilij vel Papæ evectionem ſupra omne quod dicitur Deus, Eccleſiæ accidit, et video comparationem eſſe qualis ulceris in cutem, ad aliud in ipſa viſcera erumpens.* Ecce authoritatem Definiendi controverſias Fidei quâ utuntur Concilia & Papæ dicit *Evectionem ſupra omne quod dicitur Deus*: quæ Antichriſto à Chriſto tribuitur & Hæretici impudentiſſimi Papæ attribuunt. Thomas autem Anglus ad Concilia quoque extendit. Huc perduxit illa formido Cenſuræ, quæ ex ſuperbia & impotentia naſcitur Thomam, Anglum, quò ſola Hæretica (cùm maxime projecta) proceſſit audacia.

Nullum ſanè pernicioſius hæreſeos genus eſt, quàm quod Authoritatem Capitis Eccleſiæ & Concilii negat. Nam etſi aliæ ſint ob materiem graviores, Puta, Arij, Macedonij, Eutychetis, Dioſcori, Pelagii, Berengarij qui præcipua Fidei myſteria oppugnarunt; facilius tamen corrigi poterant, quod locum ſuperiori Authoritati relinquebant; cui cum ſe obnoxios efficerent, minus erat periculi in errore perſeverandi, & alios corrumpendi. At quæ

ſuperiorem in Eccleſia poteſtatem negat, etſi minus graviter, certe periculoſius errat, cum omnino ſpem & viam præcidat correctionis. Unde impunè graſſabitur, ac liberius ſe latiuſquè effundet: nec poterit à quo piam coerceri.

Hæc mens furialis Lutheri fuit, qui cum eſſet vaniſſimus, ſeque in prærogativa evulgandi in publicis concionibus indulgentias præteritum vidiſſet, injuriæ impotens in eaſdem debacchari cæpit,& Pontificiæ poteſtati detrahere. Cumque alios nefarios errores agitaret animo, et timeret,ne à Pontifice & Romana Eccleſia coerceretur,decrevit ejus authoritatem poteſtatemque penitus convellere.

Hac arte cuncta profana & ſacra miſcere ſe poſſe putavit, ac res uti cogitavit, ità proceſſit: nam eo timore quaſi freno abjecto in omne errorum & vitiorum genus præceps iit. Quam ſecuti alii Novatores, ſine formidine, ſine pudore, ſine lege in Chriſtianam ſunt Rempub. debacchati. Tantum profecerunt audaciâ, ut cum à temporibus Apoſtolorum ad Auguſtinum (quadringentorum paulo plus annorum ſpatium eſt) hæreſes nonaginta eo ipſo teſte, numerentur, & ab eo ad Lutherum centum octoginta vna, authore Sandero,recenſeantur,à Luthero qui Anno 1517.defecit abEccleſia,ad Annum 1595.ducenta commemorentur, quæ ad hunc præſentem quo ſcribo 1654. annum adeo creverunt, ut vix iniri numerus

carum

earum poſſit. Venit hîc mihi in mentem loci Epiphanij qui rem continet expreſſam, quem volo adducere, ut in eo lector videat hæreſeos noſtrorum temporum ſpirantem imaginem. *Monſtruoſè Poetæ confinxerunt Centimanum Briareum quem etiam Ægeonem, aut Gygem, aut Argum illum multis oculis præditum vocarunt: ſic omnes hujus temporis hæretici, in corpus centum capita habens ſe ipſos efformarunt: & quilibet horum cupiens ſibi ipſi Principatum conſtituere, caput nominavit ſe ipſum: aliam introducens præter præceptorum ſuorum vanum Laborem furioſam doctrinam.*

Omnia præter numerum quadrant in Gyge: nam hic Cœlum aggreſſus, Superis quod hæreſis facit, bellum intulit, ſed ille brachia centum duntaxat expediebat, cum

Tot paribus ſtreperet clypeis, tot ſtringeret enſes.

At Hæreſis immanior Gigas trecenta exerit Capita Lærneo fætu numero major, feritate par; Argus etſi feritatem minuit numerum æquat: ſed hic innocuis oculis vigil, illa nocentibus faſcinatrix: nam quos Mater Eccleſia Paſcit,

——*Teneros oculis hæc faſcinat Agnos.*

Nec eſt Mercurius qui occidat, aut Ulyſſes qui lumina effodiat. Illud in rem natum. *Quilibet cupiens ſibi principatum conſtituere, Caput nominavit ſe ipſum*

ipſum. Nam ideo à capite diſciverunt, ut capita eſſe poſſent, audaci ſtudio, eventu monſtroſo, ſucceſſu infelici: tot enim Portenta quod capita, etſi verius Crania cerebro vacuata. His ſimilis eſſe maluit Thomas Anglus Cacangelicis hominibus, quam Thomæ Angelico Doctori, quo nemo Religioſior Pontificiæ Dignitatis cultor: poteſtatis aſſertor: Authoritatis vindex; uti conſtat ex iis quæ docet 2.2. q.10.a.12.& opusc. 1. & quodl. 9.a.16. ubi ſic apte Angelus ad Anglum. *Magis eſt ſtandum ſententiæ Papæ quam in judicio profert, quam quorumcunque Sapientium hominum in ſcripturis opinioni; cum Caiphas quamvis nequam, tamen quia Pontifex, legitur etiam impius prophetaſſe.* Diſcat hinc Anglus non ſolum Authoritatem Pontificis fateri, quod ſententia docet, ſed etiam de Aſſiſtentia ſpiritus ſancti in Cathedra afflantis, quod ſuadet exemplum minimè dubitare.

QUÆST.

QUÆST. V.

Cenſoria.

ARTICULUS I.

An & quis ſit error negare hanc Prærogativam authoritatis, & quî circa eam Thomas Anglus errarit?

GRaviter & verè D. Thomas opus. 1, circa finem. *Subeſſe* inquit, P*ontifici eſt de neceſſitate Salutis*. Id que ex tota ratiocinatione primæ & ſecundæ quæſtionis noſtra manifeſtè apparet. *S*ed cum duplex ſit ſubjectionis genus, & ratione poteſtatis, & Authoritatis, ac de prima conſtet inter Catholicos, de ſecunda quærendum. Utrum neceſſe ſit in controverſijs, & cauſis Fidei Pontifici Definienti credere? loquor autem de ſolenni definitione

finitione ex Cathedra: quæ propria quæſtio eſt. In qua profiteor me ſyncere incorruptèque meum prolaturum eſſe judicium, nullo ſane perverſo affectu occupatum. Et quoniam video Heterodoxos dicere ſolere, qui Papæ dignitatem, &c. authoritatem tuentur, eos aſſentandi, & ambiendi gratiâ id efficere, nec quid ſentiant candidè, quod ſint candidati, ſed fictè proferre, teſtor Deum me ſolo ſtudio veritatis, non aut aſſentationis, aut ambitionis quicquid dixero, non compoſitum apud me & affectatum, ſed ratione duce inventum perſpectumque afferre: ac in ſcribendo ingenuum, candidum fore, non obnoxium, & candidatum. *Si* inter eos qui me norunt loquerer, id opinor, facilè perſuaderem, ſciunt enim me verum & amare & dicere, ingenio libero eſſe, magnaſque ſæpe & graves pro libertate tuenda judicij contentiones ſuſcepiſſe. A ſede autem Apoſtolica nihil omnino accepi, nec ſpero accipere, nec ei quicquam præter amorem & obſequium debeo: nec ſpes inanes fovere ſoleo quibus duci nec natura, nec mens mea, nec inſtitutæ vitæ rationes, nec ætas, nec per illus gradus ſociæ ſemper calamitates patiuntur. Hoc ſciat quicunque mea legere ſcripta volet, unam mihi propoſitam fuiſſe veritatem, non ornatam aut fucatam, ſed incomptam & nudatam: adeo ut cum pulchra ſit, ſæpe in ea deformitatem deſide rem ne videar amare pulchritudinem, cum non amem niſi veritatem: itaque cum deformem invenire nequeam, quæro

defor-

deformatam, ut amare poſſim incorruptius, & ardentius. Ita me Deus amet, ut ſi intelligerem Pontifici non ineſſe prærogativam infallibilis authoritatis, eam libere & conſtanter negarem : quod ſi ob id Cœlum in me illaberetur : *Impavidum premerent ruinæ.*

Hoc animadverſo cenſeo: qui abſolutè neget infallibilem eſſe Papæ de ſede Petri, ac (ut aiunt ex-cathedra) Definientis Authoritatem : ac Definitis non credat, eum haud dubie errare in Fide, & ſi in errore obſtinatus perſeveret, Hæreticum fore. Hoc ego demonſtratione perſuadeo. D. Petrus uti Caput & Paſtor Eccleſiæ hujuſmodi à Chriſto Domino Privilegium pro ſe ac ſucceſſoribus accepit : Papæ ſunt legitimi Succeſſores Petri, ergo idem ſuccedendo in Cathedram privilegium acceperunt. Patent Omnes Propoſitiones. Major eſt certa & de Fide, uti prima & ſecunda quæſtione probavimus. Minor eſt indubitata, & cum Eccleſia tota eos Papas agnoſcit & recipit, omnino de Fide: conſequentia non poteſt non eſſe de Fide, non ex vi illationis, ſed contentæ in illata conſequentia veritatis : nec video quid amplius deſiderari poſſit. Me certe argumentum convincit : nec dubito quin illud juſta demonſtratio ſit. Ac nolo meo tantùm in re tam gravi uti judicio. Igitur Magnus Theologus Melchior Canus lib. 6. de locis c.7. in eadem ante me ſententia fuit. Eam ibi late ac perſpicue tradit. Delibo ſententias. Incipit. *Romanum Pontificem in Petri locum, fidem, au-*

 thori-

thoritatemque ſuccedere Eccleſia ab Apoſtololorum tempore ſemper agnovit. Et paulo poſt. *Cum Concilia Provincialia & Generalia ſine Romani Pontificis authoritate nonnunquam erraverint: nunquam autem ſi Romani* Epiſcopi *authoritate firmata ſunt: ſatis perſuaſum eſſe debet Conciliorum, atque adeo totius Eccleſiæ firmitatem à Romano Pontifice derivari.* Tum propriè ad quæſtionem. *Quæris. Eritne Hæreticum aſſerere Romanam Eccleſiam degenerare ut cæteras poſſe, & Apoſtolicam etiam Sedem à Fide poſſe Chriſti deficere?* Aitque modeſte: *Reſpondemus. Nolumus hic nos Eccleſiæ ſententiam prævenire, ſed ſi ad Generale Concilium referatur, Hæreſeos nota illi inuretur.* Et infra. *Quanquam non videor antevertere, cum jam ipſius Eccleſiæ ſermo noſtram omnem comprobarit de Romanæ Sedis authoritate ſententiam.* Ac omnino ad convincendum Thomæ Angli errorem adjungit præclare. *Illud aſſero, ac fidenter quidem aſſero, peſtem eos Eccleſiæ ac perniciem afferre, qui aut negant Romanum Pontificem Petro in Fidei doctrinæque authoritate ſuccedere: aut certe aſtruunt Summum* Eccleſiæ *Paſtorem, quicunque tandem ille ſit, errare in Fidei judicio poſſe.* En, quod Blacolus ſupra falſò contra Catholicam ſententiam affirmantem Papæ authoritatem dixerat, Canus de negante dicit, Uter melius? judicet Lector. Norit autem Blacolus ſe Cano contradicere, haud paulo opinor, doctiori. Audiat, ut ſciat quibuscum ſentiat. *Utrumque,* inquit *Hæretici faciunt*: & cum ijs Blacolus, qui negat ſuccedere Petro in authoritatis privilegio, &

affirmat

affirmat errare in ea Sede Pontificem. Pergo cum Cano. *Qui vero illis, in utroque repugnant, hi in Eccleſia Catholici habentur.* His ego accedo, qui Blacolo non aſſentior. Itaque judicio Cani, Thomas cum Hæreticis, ego cum Catholicis ſentio, quibuscum etiam idem Cano ſentit. Idem Bellarminus,idem Hoſius idem Stapletonus,idem Roffenſis, idem Becanus, & controverſiarum cum Heterodoxis Authores : idem Theologi cum Divo Thoma 2. 2. q. 1.a.10.unanimi fermè omnes conſenſu tradunt. Ex quibus placet Suarium ſummum virum citare tomo Defenſionis Fidei. lib. 1. a. c. 6. & lib. 3. c. 18. ac præcipue c. 1. lib. 1. ubi ſic: *Veriſſimum* inquit eſt *Definitionem Pontificis ex Cathedra loquentis infallibilem veritatem continere, omnesque Fideles teneri, ad illam firmiter credendam.* Et objectioni Thomæ Angli occurrit: qui in Eccleſiam illud Privilegium confert : ait enim, *Cum Pontifex definit, Eccleſia per Caput ſuum loquitur.* Contrariam autem ſententiam *Hæreticis* attribuit & condemnat. Eadem eſt Celotij.lib 4. de Hierarch. Juriſdict c. 10. ubi exacte deſcribit quid ſit ex Cathedra loqui. Atque ut Anglum Anglo Thomæ amicum doctiſſimum Authorem opponam,produco P. Franciſcum à Sancta Clara Exprovincialem ejuſdem Angliæ,Inſtituti mei;qui in ſuo ſyſtemate Fidei 28. n. 6. ita: *Graviſſimi* inquit *Doctores tenent ſententiam Summi Pontificis, obſervatis ſcilicet obſervandis, ſeu præmiſſâ debitâ conquiſitione pronuntiatam, & toti mundo, non hoc vel*

 illo

illo loco propoſitam, Fidem generare. Et *ſine dubio eſt opinio ſummè probabilis, imo videtur eſſe ferè certa, adeo ut ſi quem audirem, qui hujuſmodi Pontificiias Deciſiones temerè reijceret, haberem ſuſpectum.* Mollius aliquanto cenſet, ſed non patitur contrà ſentire. Credo minimè pati illum,audacem Thomæ Angli opinationem, quinon modo contra ſentit, verum etiam ſibi contradicentes condemnat. Quo fit, ut omnino ſit Theologiæ Princeps D. Thomas condemnandus: qui.2.2.q.1,a.10.et q.2.a.11. Paragrapho, *ad Tertium. ubi dicit, Quòd authoritas Eccleſiæ univerſalis principaliter reſidet in Summo Pontifice.* At vero q.1.a. 10, affirmat: *ad ejus authoritatem pertinere finaliter determinare ea, quæ ſunt Fidei, ut ab omnibus inconcuſſâ Fide teneantur.*

Non igitur judicium illud meum quiſquam taxet, cum Catholicum ſit: nec putet me, qui in cenſendo mitiſſimus eſſe ſoleo, ingenij mei oblitum eſſe. Cato eſſe tertius nollem, ac neſcio quo fato ex duobus, minus Cenſorium quàm Vticenſem amo. Siquis tamen mihi duritiem calculi impingit, legat Annatum egregium Theologum contra Baianos. lib.3.c.5.& Antoninum Moraines, ſive Martinonum in ſuo Antijanſenio d. 39, ſect.6. qui in eos qui Pontificiis Decretis à ſede Romana profectis non obediunt, multo vehementius quâm ego in Blacolum invehuntur. Et quidem hic cum hæreticis prorſus conſentit, nam quæ affert ad convellendam Papæ authoritatem argumenta, ab Hæreticis

ſumpta

ſumpta recoxit, & objecit, quemadmodum videre eſt in Arminio, & Gardio, & Marco Antonio de Dominis: alios antiquiores nominem Lutherum ne & Calvinum qui virulento halitu, Spiritûs Sancti in Petri Cathedram afflatum diſſlantes, teterrimam hæreſeos peſtem in Eccleſiam invexerunt. Et quoniam Gardij & Marci Antonij argumenta ſunt apud Becanum & propoſita, & ſoluta: opus non eſt ea producere.

Arminii tantum propono, ut appareat in eandem ſententiam, & rationes cum Blacolo convenire, & cum idem ſit Arminij cum reliquis hæreticis ſenſus, (nam omnes adverſus Papam conſentiunt) ſi cum Arminio conveniat Blacolo, neceſſe eſſe eum cum omnibus hæreticis conſentire. Igitur Arminius orat. *de componendo Religionis diſſidio* improbat modum Eccleſiæ Romanæ quo ad controverſias Fidei tollendas *Papæ judicio* utitur, & *vanum* eum dicit, & irridet, quod omninò fallibilis ſit: & in Scripturis minimè contineatur. Id ipſum Thomæ Angli in his Paragraphis placitum eſt. Rurſum in Diſput. privatis Arminius Theſi 55. poſtquam de Poteſtate Dogmatum tradendorum hæreſim ſuam tradidit: in Corollario ita, *Coómentũ eſt*, inquit, *Pontificiorum de Spiritu Sancto ſic aſſiſtente Eccleſiæ, ut in judicio de authenticis Scriptis faciendo, & rectâ ſenſuum Divinorum interpretatione errare non poſſit.* Hoc ipſum Thomas Anglus ſenſit de Aſſiſtente Spiritu Sancto, imo & id *Commentum* dicit *Modernorum*, initio Parag. 17. ut ne verbis quidem ab Arminio

minio diſcordet. Tertius locus eſt in Arminio. Diſput. publicâ XXII. Paragr. 16. in quo ſuam magis explicat, & Catholicam improbat ſententiam: qui rem omnino continet: in eo enim audias loquentem Thomam Anglum. *Accedit*, inquit, *hæreſis alia, & ipſa principio Fidei adverſa, quâ Pontifex Romanus totius in terris Eccleſiæ Princeps, Caput, Sponſus, Univerſalis Epiſcopus, & Paſtor conſtituitur, qui omnem ſcientiam veritatis in ſcrinio pectoris ſui poſſidet, perpetuam habet Spiritûs Sancti aſſiſtentiam, ita ut errare in præſcribendo, quæ Fidem & Cultum Divinum concernunt, non poſſit, qui Spiritualis ille homo eſt, qui omnes, & omnia judicat ipſe à nemine judicandus, cui omnes Chriſti Fideles de neceſſitate ſalutis ſubeſſe oportet: cujus decretis & præceptis non ſecus, quam ipſius Dei & Chriſti ſimplici Fide & cæca obedientiâ aſſentiri, & obſequi quenquam Chriſtianum decet.* Et Addit.

Et hoc eſt alterum Regni Antichriſtiani fundamentum ex adverſo oppoſitum Fundamento Regni Chriſti. Sanè cùm Arminium anteà legiſſem, & poſtea in hoc opuſculum Thomæ Angli incidiſſem, judicavi geminos eſſe ambos ſentiendo, etſi loquendo diverſi, quòd Arminius elegantius dixiſſet. Itaque ſenſu pares, eloquentiâ diſpares eſſe. Utrique Anti-Chriſti comparatio placuit. Niſi quod clarius eâ uſus Arminius: obſcuriùs Thomas, dum illud jecit *Papæ evectionem ſupra omne quod dicitur Deus*, quod de Antichriſto 2. ad Theſſalon. Epiſt. cap. 2. Paulus haud dubiè dixit: uterque autem

Thomas & Arminius eundem locum Summo Pontifici Romano authoritatem Infallibilem virtute Cathedræ profitenti, objecit. Quo ſpiritu viderit Thomas, Arminius certè acatholico, & hæretico.

Si quis cum Gardio Thomam, & Marco Antonio de Dominis comparare velit Becani locos citabo, & cum jam Thomæ exhibuerim, haud difficile erit conſenſionem inter ſe omnium deprehendere. Igitur quid Gardius ſentiat, habet Becanus tom. 5. Controvers. in Apologia pro judice controvers. Argumento 8. quod ijſdem rationibus, quas affert Anglus, qui exploret, conſtare videbit. Marci Antonii hæreſim proponit eodem tomo. l. 2. de Repub. Eccleſiaſtica. Unde patet ſententiam Thomæ Angli negantem infallibilem Papæ authoritatem hæreticorum eſſe: non Catholicorum, atque adeo erroneam & ſuſpectam ſaltem hæreſeos eſſe habendam.

At obijciet Thomas, non omnes Catholicos ſequi hancde infallibili Papæ authoritate (ſeude Concilo univerſali quocum jungatur Papa) ſententiam. Nam: fuiſſe aliquos, qui dicerent Papam extra univerſale Concilium non minus errare poſſe quàm Concilium ſine approbatione Papæ, Author eſt Pater Becanus tomo. 5. Controvers. in Apologia pro judice Controverſiarum, in reſponſione 2. ad argumentum Gardij, cui ſic reſpondet; *Negandum eſt Pontificem, ut Pontifex eſt, fallibilem eſſe in doctrina Fidei, licet fallibilis ſit, ut homo privatus eſt.*

Nec

Nec aliter docent Catholici, exceptis illis, qui putant illum falli poſſe, ſi aliquid definiat ſine Generali Concilio, non poſſe, ſi cum Generali Concilio. Quos excipit, cum ijs Thomas Anglus ſentire ſe dicat: & hæreſim vitabit. Prætereà Canus lib. 6. locorum. c. 7. non omnino audet, etſi maximè cupiat ei ſententiæ hæreſeos notam inurere quod quidam Catholici Authores eam ſequantur. Unde ait. *Hoc vix ægrè dico propter viros quoſdam & doctos & pios, qui nobis contradixerunt.* Et Paulo poſt. *Non equidem intelligo quonam conſilio Fideles quidam hæreticorum quàm Catholicorum opinionibus favere malint*: quo ſanè declarat aliquos Catholicos nec ignobiles authores, cum doctos & pios vocet, in Blacoli eſſe ſententia. Nonnullos nominat P. Franciſcus à Sancta Clara in ſuo erudito libro de Fidei Syſtemate. c. 28. & c. 33. cui cum magis placeat communis, quam probavimus de infallibili Papæ ex Cathedra loquentis extra Concilium ſententia, non audet tamen is contrariam hæreſeos condemnare, ne Catholicos quoque condemnet.

Reſpondeo tamen objectioni, rectè à me ſtatui hæreticum eſſe eum, qui neget abſolutè infallibilem Papæ de Sede Petri, ſive ex Cathedra definientis authoritatem, quia qui hoc abſolutè negat, ſimpliciter & omnino negat illam prærogativam authoritatis, quocunque modo ſumatur: nullatenus enim eam admittit, quemadmodum facit Thomas Anglus, qui ne includens quidem Concilium, admittit aſſiſtentiam ſpiritûs ſancti: At illi Catho-

lici

Authores, qui aiunt Papam extra Concilium non habere illam authoritatem, non negant abſolute habere, ſed eam circumſcribunt & àddicunt nexui cum Concilio, & in modo videntur diſcrepare: nam dicunt illud eſſe definire ex Cathedra, cum aut in Concilio, aut cum Concilio definit: & ita putant hæreſeos notam effugere: nec enim negatio cadit ſupra rem, ſed ſupra modum, atque adeo non eſt abſoluta negatio. Imo pauci dicunt neceſſarium eſſe nexum cum Concilio, nam major eorum pars ait ſufficere conſenſum Eccleſiæ recipientis Decretum Pontificis. Unde, ſi quod definit Pontifex in lucem exeat, & toti Eccleſiæ ſufficienter proponatur, & illa recipiat, ſatis eſſe dicunt, ut definitio in Fidei Decretum tranſeat.

Qua de re Roffenſis a. 27. & 28. & Celotius lib. 4. de Hierarch. & Becanus tomo 5. Controvers. in Apologia. Marchancius opuſculo Exam. Cur. myſt. & Franciſcus à Sancta Clara cap. 28. & 33. qui partim ita opinantur, partim ita opinantes excuſant. At nemo erit qui excuſare poſſit Thomam Anglum, qui hanc infallibitatem penitus negat tum Concilijs, tum Papæ: etiam conjunctis et nexis: & aufert omnem Aſſiſtentiam Spiritus Sancti, ac errare eos poſſe contendit, quod nemo Catholicorum, opinor, dicere eſt auſus, imo ne multi quidem hæreticorum Concilijs Univerſalibus infallibilem authoritatem negare auſi ſunt.

Quare datâ operà dixi in concluſione *Abſolute negantem, eum hæreticum eſſe*: ne aliquot, etſi male ſentientes Catholicos, condemnarem: quanquam exiſtimem cum *C*ano, ſi hujuſmodi quæſtio in *C*oncilio proponatur, definitum iri: *S*ummum Pontificem extra Concilium, & ante conſenſum Eccleſiæ ex *C*athedra loqui poſſe, & ſi quid ex ea Petri authoritate definiat, id omnino ad Fidem pertinere: & qui contra ſentiat eum hæreticum fore: quam exiſtimo eſſe ſententiam Divi Thomæ.22.q.1.& q.11.& communem Thomiſtarum & Theologorum. De Thoma Anglo ita ſentio, eum non poſſe ab errore ulla ratione excuſari. Ejus ego ſententiam, meumque de illa judicium ad ſedem Apoſtolicam remitto.

ARTICULUS

ARTICULUS II.

Alij errores Thomæ Angli recenſentur, cenſenturque.

GRave mihi, & acerbum eſſe fateor hominem Catholicum &,ut aiunt pium,& bene moratum erroris appellare: cumque eo de violato Religionis jure diſceptare: mallem profectò cum Heterodoxo contendere, aperto ſcilicet & jurato Romanæ Eccleſiæ hoſte, ut juſtiùs, & ſpecioſius bellum videretur. Sed cum videam Thomam Anglum pravis imbutum opinionibus Romanæ & Catholicæ doctrinæ arcem oppugnare, & hoſtis perſonam ſuſcipere, neceſſe erit occurrere, & arma opponere,impetumque aggredientis avertere. Nec me pudebit eum hoſtis loco ducere, quem non puduit hoſtis perſonam ſuſcipere. Imo juſtius cum eo dimicem,quod ille injuſtius ad caſtra Heterodoxorum opinando defecit, & cuſa in eorum officina arma comparavit, & in Eccleſiam matrem convertit. Itaque non in Thoma ego

Catholicum, ſed Heterodoxum oppugnō: nec tam condemno, quam de violata Religione ſuſpectum jure vador, & dicto vadimonio ad Romanum Tribunal ſiſto. Meum eſt cauſas aperire, Eccleſiæ judicare.

Primus Error eſto: privare Cathedram Romanam protectione ſpeciali Dei regentis, ne à Fide deficiat, eamque in Cathedram peſtilentiæ convertere remoto ab ea Spiritus Sancti afflatu, quo negat inſidentes eam Pontifices foveri. Quæ Heterodoxorum hæreſis eſt: de qua multa ſuperius diximus.

Secundus: negare hujus Privilegij fundamentum; quòd nullas in ſacris litteris, nec in Patrum monumentis radices habeat: nec traditione aliquâ, conſuetudine ve Eccleſiaſticâ firmetur, quod omnino Hæretici negant: nos vero contra tot locis ſacræ Paginæ: Conciliorum Decretis, Patrum teſtimoniis, uſu & praxi Eccleſiæ abundè confirmavimus.

Tertius, Ne Concilijs quidem univerſalibus Aſſiſtentiam Spiritus Sancti, & infallibilem authoritatem concedere, etiam ſi juſtè ac legitimè congregata habita, confirmata ſint. Qui quantus ſit Error Heterodoxi teſtantur, quorum plerique non audent Conciliorum authoritati refragari. Sane moderatius imo honorificentius de Generalibus Conciliis loquitur Reformatio Anglica ab Henrico 8. inchoata & ab Edvardo. 6. provecta: titulo. de Fide & ſumma Trinit. c. 14. quàm Thomas Anglus, hac in re malè Anglus. Sed quod attinet Conciliorum Authoritatem, meum non eſt de ijs hic

accu-

accuratius agere: Thomam ad P. Franciſcum à Sancta Clara remitto. Novit hominem. Diſcat ex ejus ſyſtemate quid tenendum ſit: ac proficiet; niſi malit cum Arminio magno Papæ & Conciliorum hoſte ſentire: cui ea impugnanti Diſput. privat. Theſi 58 prorſus conſentit: ita ut ne ovum quidem ovo magis ſit ſimile.

Quartus: Affirmare Pontificem *poſſe hæreſim promulgare* quo verbo utitur Thomas imprudenter ne dicam, an impudenter? Si diceret poſſe errare Pontificem, utcunque ferendum: nam videretur de perſona Pontificis privata loqui, quam immunem non eſſe ab errore, Theologi Catholici fatentur. Si ultra tenderet, affirmando in hæreſim poſſe incidere: non idcirco damnandum: nam etſi ego putem Papam errare in Fide poſſe, hæreticum eſſe non poſſe, quia Pertinacem fore non puto, video tamen Canones, & Concilia id ſupponere, ut patet ex cap. *Si Papa.* diſt. 40. & ex Concilio Romano ſub Adriano, & ex octava Synodo. & quæſtionem inſtitui à Theologis *Utrum is & aquo deponendus ſit?* quemadmodum diſputat Bellarm. de Rom. Pontif. l. 2. c. 30. & Suarius tomo de Defenſione Fidei. l. 3. & 4. Imo & Canus tantus Author, non dubitat aſſerere Papam in hæreſim poſſe incidere: quod expreſſè tenet lib. 6. Locorum c. 8. prope finem. Uerum affirmare Papam *poſſe Hæreſim promulgare*, uti affirmat Thomas Anglus, ſuſtineri nullo modo poteſt. Nam promulgatio Hæreſis, eſt publica & ſolennis propoſitio,

quæ

quæ non procedit à privata perſona, ſed publica: & ex publica authoritate, atque adeo ſi à Pontifice ſit, ab eo tanquam loquente ex Cathedra procedet, quod eſt à Catholica Fide alienum. Unde Canus proximè citatus, cùm admittat Papam hæreticum eſſe opinando poſſe, negat docendo poſſe. Ipſum audiamus. *Non eſt igitur negandum, quin ſummus Pontifex hæreticus eſſe poſſit, cujus rei exemplum unum & item alterum forſitan proferetur; at quod in Fidei judicio contra Fidem definierit, ne unus quidem proferri poteſt.* Cum autem errare uti judex non poſſit, minus uti Paſtor promulgare Hæreſim poterit, nam hoç eſſet dogmatizare in perniciem Eccleſiæ, & motu proprio de Sede Petri tanquam legem Hæreſim promulgare: quod fœdum cogitatu, & horribile dictu eſſe, quis non videt? Quantò eſt Thoma Anglo Bellarminus! quantò Oſius! Quantò Turrecemata! Quantò Canus! Quantò Becanus! Quantò Suarius Religioſior & Prudentior! qui non modo negant Hæreticos Pontifices cum loquuntur ex Cathedra eſſe poſſe, verum etiam quibus Errores ab Heterodoxis, Orthodoxisve tribuuntur, eos ab Erroribus omninò liberos eſſe volunt. Qua in re defenſorem ſe præſtat Albertus Pighius acrem & vehementem. lib. 4. c. 8. de Hierarch. Eccleſ. Equidem mallem, ut cum his Principibus Anglus pro Fide Patria, quam cum hoſtibus contra illam pugnaret.

Quintus: Supponere Authoritatem quam Summo Pontifici ineſſe dicunt ex Evangelio & Concilijs

ciliјs, & Patribus Catholici, eſſe Fidei Artificem: eámq;ita vocare,ut conſtat ex ultima linea Paragraphi 22.ut enim ſuam opinationem confirmet, jactat à ſe explodi illam *Poteſtatem Definitivam & Fidei Artificem.* perinde ac nos Papæ tribuamus *P*oteſtatem condendi Articulos Fidei. *S*ed non miror Thomam hoc Anglum obijcere, nam qui ſemel cum Hæreticis ſentit, neceſſe eſt perperam ſentire: cum qui à veritate aberrat, omnibus ſe exponat erroribus: nec id Stoicorum eſt Paradoxon. Igitur quod Thomas ſupponit, magna vi nobis Hæretici obijciunt: non enim diſtinguunt inter hæc duo, *Facere articulum de Fide*, & *Declarare eum eſſe de Fide* : cum multum inter utrumque interſit. Nec enim conduntur Articuli de novo, ſed demonſtrantur: uti cum quis theſaurum terrâ obrutum eruit, & oculis exponit: non gignit theſaurum, ſed monſtrat: ita Eccleſia & Pontifex Veritatum aliquot opes in ſacris litteris contentas, ignotas adhuc & occultas, & in Traditionum ſcrinijs cuſtoditas patefacit, & in lucem edit, & quaſi intento digito indicat, & demonſtrat. Unde Auguſtinus Fidem Theſauro l. 1. de *G*eneſi ad litteram. c.26. comparavit. Itaque omnes Catholici authores docent, Eccleſiam non eſſe Authorem Fidei, ſed judicem & teſtem. Id *S*cotus in 4.d. 5.q. 1. Id D. Thomas 1.p.q. 1. Id Gerſon. verit. neceſſar. docent. Sequuntur *S*tapletonus Relect. cont. 4.q .2. Roffens. art.28. cont. Lutherum. Valent. de Fide q. 1. p. 1. Smiſing. proæm. q. 1.n.22. Suarez de Fide

& in tomo Defenſionis Fidei. lib. 1. c. 18. & Becanus tomo 5. Controv. ſæpe. Davenport. in ſyſtem. c. 2. & 3. Non eſt igitur Artifex Fidei cum articulos Fidei definit Pontifex, ſed eorum expoſitor & commonſtrator: quemadmodum veritatum, ſiquas ſcribendo demonſtrat Thomas Anglus non eſt factor, ſed demonſtrator. At condit Pontifex Decreta & Conſtitutiones. Sanè, ſed aliud eſt Decretum, aliud res quæ Decreto continetur: nam Decretum eſt Formula verborum, non res quæ ſub ea Formula continetur, cujus Decreti author conditor non eſt, ſed teſtis ac præceptor. Niſi forte ſi quis dialecticæ Magiſter veritatem aliquam demonſtratione compoſitâ demonſtrat, quòd Formam eam argumentando conficit, conficit etiam veritatem.

Sextus & ultimus Error eſt. Prava illa, & intemperans Cenſura, quâ notat communem Catholicorum ſententiam. Nil tam eſt à ratione, & juſtitia alienum, quàm temerè de ſententijs Catholicis judicium ferre: eaſque perverſè taxare, adeo, ut Eccleſia iniquiſſimè ferat, vel probabilibus, & quæ ſuſtineri poſſunt ſententiis notam hæreſeos erroris ve inuri: et quidem jure: nam ſicuti non eſt privati hominis aliquid cenſere de fide eſſe, ita neque aliquid hæreticum eſſe pronuntiare, cum id dubium eſt, & aliquo modo ſuſtineri poteſt. Jam vero cum ſententia communis eſt, ac pene Catholica, ſi quis eam Hæreticam dicat, graviſſimè quidem peccat: nec

ullo

ullâ ratione à temeritateliberari poteſt. Itaque, me authore, & ſi in multis erret Thomas Anglus, uti ſupra oſtendimus multo in ijs minus erravit, quam in hoc projecto inſolentique judicio: quod ille tot calumnijs, tot diris exaggeravit, ut etſi verum diceret, turpiſſime tamen maledicendo delinqueret. Nunc cùm in eam ſit invectus quæ tuta & pene Catholica eſt, ſententia, non poteſt non ab omnibus rectè ſentientibus temeritatis damnari. Et quidem obſervo Summis Pontificibus in cenſendis Authorum quorundam ſuſpectorum placitis rationem item habere ſolere notarum quibus oppoſitas ſententias afficiunt, ac in eas Cenſuræ ſuæ fulmen intorquere. Quod in lata à Romana Sede adverſus Baium, Janſenium que Cenſura videre eſt.

Ac inprimis duæ Bullæ adverſus quaſdam propoſitiones Baij expeditæ ſunt: alterà à Pio V. altera a Gregorio XIII. eàrum cenſuram continentes. Quam expendens vir graviſſimus Vaſquez 1.2. tom 2. d. 19. c. 18. ait nonnullas continere opiniones reapſe tutas & ſanas: cujuſmodi quatuor ſunt 29. 30. 36. 61. quas ille liberat ab errore, nec vult abſolute damnari à Pontificibus: nam ſi damnarentur, & ſua celebris de neceſſitate Gratiæ Chriſti *ad omnes actus morales bonos*: & Bellarmine & Tolite *ad tentationes ſuperandas* ſententia, ut ait Vaſquius, damnaretur: quod nullatenus admittendum: cùm præſertim ipſe Toletus cum eâdem Bulla Lovanium ad eam publicandam, & con-

troverſiam, & Bullæ iuſtitiam Vaſquez ſuſtineat, optime animadvertit, præterquam quod Pontifices dicant *nonnullas aliquo modo ſuſtineri poſſe* (in quibus hæ 4. numerari poſſunt) non taxare, in quibuſdam rem contentam in propoſitione, ſed notam quam inurunt oppoſitæ ſententiæ: & ob notam falſam & injuſtam, propoſitionem damnare. Audiamus Vaſquium, n. 176 *Ego non dubito illas propoſitiones, quas memoravimus, ſicut etiam multas continentes acre iudicium, quo doctor ille aliorum opiniones criminabatur, damnari tantùm, ut ſcandalo & offendiculo patentes, & hac ratione ſolùm prohiberi: nam & audacia nimiaque arrogantia in aliorum ſententiis malignè vellicandis, ac lacerandis non parum ſcandali afferre ſolet, aquo docti & prudentes Theologi in ſuis Scriptis abſtinere deberent. Hac eadem de cauſa in Eccleſia prohibitum eſt, ne ullus Theologus diſputans aut edifferens de Conceptione Beatæ Virginis ita ſuam ſententiam pronunciet, ut oppoſitam ſuggillare, aut aliquam notam ei inurere audeat.* Et adddit in rem aptiſſimè. *Ex eo quod prædictæ propoſitiones continentes ſeveriorem notam oppoſitæ opinionis hoc modo reprobatæ, interdictæ ſint à* Pio *V. & Gregorio* XIII. *non proinde ullo modo in damnationem aut notam incidit ſententia Authoris de ea re, ſi tollas cenſuram de oppoſita.* Et mox. *Non ergo incuſatur prædictus Doctor, quod hanc ſequatur ſententiam, ſed quod oppoſitam erroris arguat.* Idcirco ipſe Vaſquez cum ſuam putet Conciliorum & Patrum eſſe ſententiam, ait nolle ſe oppoſitam ullâ notâ afficere, quòd

quòd ſciat quantum ſit crimen acriter temereque cenſere. Quod ego ſemper Vaſquij judicium non probavi tantùm poſtquam agnovi, ſed ingenio ad modeſtiam naturâ comparato, antequam noſſem occupavi. Itaque & mitiſſimus ipſe cenſendo fui, & in alijs moderationem amavi. Hoc me animo cum Auguſtinus, cui me totum dedidi, informandum accepiſſet, documento ſuo in ſuſcepto conſilio confirmavit. Nemo eſt enim Author durior ad accipiendam ex aliena doctrina offenſionem, nec mollior ad deponendam, nec moderatior ad damnandum: nemo eo difficilius alienos errores credit, nemo libentius excuſat, nemo mitius accipit, nemo moderatius cenſet: ut videatur malle non invenire errores, quàm condonare. In quo genere ſevero acrique taxandi, quia vehementior eſt *Hieronymus*, minus me ſui, quam Auguſtinus amantem habuit. Cumque *Patri Franciſco Suario* inſigni Theologo multùm honoris ſemper detulerim, eo nomine detuli plurimùm quòd cum abundet ſcientiâ, in cenſenda aliorum inſcitiâ maximè parcus ſit. Quorum modeſtiam ſi Recentiores quidam Theologi imitarentur, minus certè turbarum & in ſcholis, & in concionibus, imò & in Eccleſiis excitarent. *Sanè* quæ majore ſe mole voluunt flumina ea minus ſtrident & murmurant, & taciturnitate illâ ſuâ profunditatem ſuam commendant: quam quia rivi, torrentesque non habent, in quoſcunque lapides alliduntur, murmur & ſtrepitum excitant. Ita naturâ com-

quòd ſciat quantum ſit crimen acriter temereque cenſere. Quod ego ſemper Vaſquij judicium non probavi tantùm poſtquam agnovi, ſed ingenio ad modeſtiam naturâ comparato, antequam noſſem occupavi. Itaque & mitiſſimus ipſe cenſendo fui, & in alijs moderationem amavi. Hoc me animo cum Auguſtinus, cui me totum dedidi, informandum accepiſſet, documento ſuo in ſuſcepto conſilio confirmavit. Nemo eſt enim Author durior ad accipiendam ex aliena doctrina offenſionem, nec mollior ad deponendam, nec moderatior ad damnandum: nemo eo difficilius alienos errores credit, nemo libentius excuſat, nemo mitius accipit, nemo moderatius cenſet: ut videatur malle non invenire errores, quàm condonare. In quo genere ſevero acrique taxandi, quia vehementior eſt *Hieronymus*, minus me ſui, quam Auguſtinus amantem habuit. Cumque *Patri Franciſco Suario* inſigni Theologo multùm honoris ſemper detulerim, eo nomine detuli plurimùm quòd cum abundet ſcientiâ, in cenſenda aliorum inſcitia maximè parcus ſit. Quorum modeſtiam ſi Recentiores quidam Theologi imitarentur, minus certè turbarum & in ſcholis, & in concionibus, imò & in Eccleſiis excitarent. *Sanè* quæ majore ſe mole voluunt flumina ea minus ſtrident & murmurant, & taciturnitate illâ ſuâ profunditatem ſuam commendant: quam quia rivi, torrentesque non habent, inquoſcunque lapides alliduntur, murmur & ſtrepitum excitant. Ita naturâ com-

paratum, ut qui multa ſciunt excuſare norint, quòd viasomnes evadendi callent: qui pauca noverunt, cum ignorent alia, quicquid præter ea quæ norunt audiunt, errorem putent. Et id inter civem & advenam intereſt, quòd, hic unam tantum Regiam & communem ad civitatem ducentem viam novit, callium flexus & ſemitarum anfractus ignorat: Civis omnia viarum compendia perſpecta & explorata habet. Unde fit ut advena quoſcunque præter Regium iter euntes videat, eos erran tes putet, & corripiat. Civis ire permittat quod ſciat aliis item itineribus in vrbem vadi. Ita ille ex ignorantia taxat, hic ex ſcientia tacet.

Ad inſtitutum redeamus. Nota immoderata atque perverſa, ferri ſanè non poteſt: ac in Baio jure damnata eſt:. ejus que exemplo pœna ſancita. Et nuper alio Janſenij, cujus è quinque propoſitionibus duæ Quarta & Quinta ob pravam cenſuram ab Innocentio Papa X. damnantur. Dum enim Semipelagianas duas eas ſententias in propoſitionibus contentas appellat, eo nomine ipſe taxatur, non quod alio item ſenſu non taxentur, ſed quod hoc etiam perverſæ cenſuræ vitio reprehendantur. Qua de re nos latè ac dilucide, opinor, in Mente Innocentii egimus.

Igitur graviſſimè peccat Thomas Anglus in hujuſmodi cenſura prava, & intemperanti Catholicæ ſententiæ, quam cùm debuiſſet venerari & ſequi, tam acriter inſectatur ut omnes maledicentiæ habenas effundat: eamque ita execretur, ut qui ejus tantum

tantum cenſuræ rationem habeat, vel ex ea, quod minus ſit Theologiæ peritus, ueritatem ſpectare velit, judicaturus ſit, eam & hæreticam & abſurdam eſſe, imo & deteſtandam, diris que omnibus devovendam. Unde etſi in aliis non erraſſet Anglus, vel ob iſtud cenſuræ iniuſtæ & contumelioſæ crimen ad Tribunal Romanæ Sedis ſiſtendus ejuſque ſenten-tentiâ condemnandus. Quod ſi contingat, magnopere propter perſonæ dignitatem & profeſſionem dolebo, ſed non potero tamen non & ejus crimen agnoſcere, & de eo probare iudicium: multa enim neceſſe eſt juſte fieri, quæ non niſi dolenter accipi poſſunt. Si quis autem diſſentire à me ipſo me exiſtimet, quod in meo lituo acrius acerbiuſque cum Thoma, quam par eſt, egerim, nec moderationem quam laudo, in eo cenſendo tenuerim, is precor, expendat cauſas à me ibi hujus acerbitatis adductas, & cenſuram minime culpabit meam, cum præſertim ego non tam in ejus proprios priuatos que errores, quorum me magnopere miſeret, quam in protervam ejus de alienis ſententiis procacem que Cenſuram ſim invectus.

Moneo.

Injurioſo ne pede proruat
Stantem Columnam.
Nec captet riſus hominum, famam que dicacis
Inveniet enim qui *Par Pari reddat, quod mordeat:*
Et *graviora notet dentatâ Crimina chartâ.*

ARTICULUS

ARTICULUS III.

Sententiæ quædam nexæ cum hoc errore Thomæ Angli proponuntur & refelluntur.

THeologica quædam Authoris opuſcula accurate legens, comperi eum ex illo de Authoritate Papæ perverſo judicio inſolentes & temerarias non paucas opinationes tanquam ex Fonte duxiſſe: aliiſque, ſi in eo ſit deinceps perſtandum, occaſionem præbuiſſe, quibus ni occurram fieri poterit, ut & ille novos errores hauriat, & cæteris propinet. Nam qui ſemel negat infallibile Papæ in decernendo judicium, conſequens eſt eum illius Decretis minimè obtemperaturum. Id & accidiſſe Authori exemplis adductis confirmem, & ne poſtea accidat, monendo occupabo.

Igitur in appendice, quam adverſus me edidit in Cauſa Janſenij non minus meum de Cenſura Pontificis, quàm Pontificis de Propoſitionibus Janſe-

nij

nij judicium damnavit. Quod duobus modis effecit. Altero ſuſtinendo damnatas propoſitiones, affirmando in ſenſu Scholaſtico, & proprio veras & Catholicas eſſe : altero negando eſſe Janſenii, in eo quo damnatæ ſunt ſenſu. Qui late errores ſunt, quemadmodum nos in lituo noſtro ejus Tubæ oppoſito probavimus: ac idcirco monſtrare omittimus. Utrumque autem ex eo Fonte deduci conſtat, quia ſi ſacra ei. & *Sancta* Pontificia authoritas eſſet, non auderet ille Conſtitutionem Papæ impugnare : tum negando Propoſitiones eſſe Janſenii, quòd omnino Pontifex affirmabat, tum affirmando eas Catholicas, & ſanas eſſe, ſi proprie ſumerentur, nec in alienos ſenſus torquerentur, perinde ac Pontifex torſiſſet, torquendo que damnaſſet. In utroque erraſſe compertum eſt. Et quidem in ſuſtinendis Propoſitionibus Janſenii poſt expeditam Bullam, ac in Bulla ipſa eludenda & impugnanda gravius deliquiſſe nemo ambigat. Quod autem erratit negando, eas Propoſitiones eſſe Janſenij, ſatis jam tum conſtitit, & ego oſtendi. Nunc vero manifeſte apparet, poſt grave illud, & venerabile Epiſcoporum Galliæ ea ſuper re prolatum, publicatumque judicium, quod ego non dubitem Juſti Concilii Decretum appellare, cum tot tamque clari doctrinâ, & *Pietate* Patres Præſide Eminentiſſimo Cardinali Julio Mazzarini ritè congregati cenſuerint, illas quinque Propoſitiones damnatas eſſe Janſenij, ac uti ſunt damnatæ, ab eo traditas fuiſſe. Cui nemo ſine magnâ

magna temeritatis nota refragari poſſit. Ego certe cùm vidi, tanquam oraculum é *Cœlo* lapſum accepi & veneratus ſum.

Jam vero poſtquam recens hoc anno à ſacra Romanæ inquiſiionis Congregatione expedita eſt Sanctiſſimi Patris noſtri Innocentij Papæ X. contra libellos Janſenii opinationibus faventes *Conſtitu*tio, commentariolus iſte Thomæ Angli adverſus meam Cenſuram ſcriptus omnino proſcribitur, cum in eum præcipue, quòd quinque illas Propoſitiones Janſenij damnatas defendat, fulmen illius Cenſuræ Inquiſitoriæ jaciatur. Ac id ego certe in mea quam obtuli reſponſione fore prævideram, uti monui: nec dubito quin & quædam alia ejuſdem hominis ſcripta cito damnentur; ut verus vates (etſi ei Celæno infelix videar) exiſtam.

Venio ad aliud Thomæ Angli crimen, quod partim proditum evulgabo, partim occultum & obrutum prodam. Diu eſt quòd ſcio malè animatum eſſe Authorem in Religioſos viros, ac præcipue in Venerabiles Patres Societatis Jeſu, qui cum ab omnibus Catholicis diligi colique maximè proter ſingularem doctrinæ, morumque probitatem debeant, eos tamen Author allatrare ſæpe ſolet, & in invidiam allatrando vocare. Utitur ad id prætextu honeſto defendendi Gratiæ dignitatem, perinde ac libertatis aſſerendæ ſtudio à Jeſuitis *Pa*tribus impugnetur. Muſſat & ringitur ceu dentes velit infigere, & jam ultra progreſſus rodit Au-

thores ſocietatis,quòd ſuſpectam de Gratia opinionem ſequantur. Id cum alias antea, tùm maximè nuper egit, editâ contra me Appendice,in qua eos haud dubie carpit, meque ſugillat,quod cum iis de damnandis Janſenij Propoſitionibus ſentiens Semipelagianiſmum ſapiam : quemadmodùm in meo lituo palam feci, ubi calumnias iis mihique impoſitas dilui. Nunc vero quoniam novo edito vernaculâ linguâ ſcripto libello manifeſtè auſus eſt Patres illos venerabiles criminari, & proditâ opellâ furtim cusâ,quæ inſcribitur *Quæſtio Theologico Hiſtorica* in qua diſputationes habitæ ſuper Molinæ doctrina coram Summo Pontifice Clemente VIII. fuerunt, & acta continentur, propriam de Gratia Societatis doctrinam calumniari,ceu in eo eſſet judicio damnata, neceſſe erit nefariis ejus conatibus occurrere, & fictæ Calumniæ Clavam de manibus extorquere: cum præſertim hujuſmodi opella nuperâ conſtitutione (cujus ſupra memini) ab Inquiſitorum Romanæ Curiæ Sacra Congregatione nominatim proſcripta ſit. Erit autem æquum, ut quoniam Pontificiæ Sedis & Authoritatis Societas Jeſu maxima & acerrima Propugnatrix et vindex eſt, nos qui de propugnanda eadem Authoritate agimus, Societatem quoque à Calumnia vindicemus: cum tam conjuncta utriuſque ſit Cauſa, ut non poſſit una ſine altera, aut defendi, aut oppugnari: quæ ſumma Societatis laus eſt eoſdem habere cum Sede Romana & Amicos, & Inimicos: ut quicunque unam amet, &

ambas diligat; & qui alteram oderit, ambas oderit. Id mihi legendo compertum, neminem qui Romanæ Sedi bellum hoſtis intulerit, non etiam bellum Societati huic Jeſu Sanctiſſimæ intuliſſe.

Actam fuiſſe Romæ Cauſam P. Molinæ, & coram Pontifice Clemente primum VIII. deinde Paulo V. agitatam, & ſciunt omnes, & mihi Conſtat, qui Madritti novi Baſtidam unum ex Patronis Molinæ, ſenem jam & à Societate dimiſſum; à quo ego illud accepi. An verò extent Acta illa diſputando confecta; & ubi ſint compertum non habeo. Illud memini me Anno 1648. Pariſiis in comitatu Legati Luſitanici Extraordinarij Marchionis Niſenſis audire, à Præſide Sacræ Inquiſitionis Barcinonenſis ibi tum agente, qui cum Legato & mihi familiaris erat, & frequens uſus, Exemplum idoneum illorum Actorum Summæ Fidei manuſcriptum in Chartophylacio Inquiſitionis ſervari. Cujus cum aliud exemplum Legatus poſtularet, promiſit ille (quod erat in procinctu ad iter) cùm Barcinonem perveniſſet ad Legatum continuò miſſurum: quod præſtare tamen aut noluit, aut non potuit: nec in Luſitaniam maturantibus, licuit, præſertim intercurrente bellorum turbine, per litteras exigere. Fidem tamen homini gravi, & exactæ ætatis, & inſignis dignitatis adhibui. An verò illud Legitimum eſſet & incorruptum, id certè inveſtigare non potui. Cum *Londinum* poſtea Anno 1652. Legatum Exatraordinarium Comitem Penaguianum Cubiliarchum comi-

comitatus veniſſem, incidi in quoddam exemplum hujus Diſputationis typis mandatum Anno 1644. inſcriptum, *Quæſtio Theologica, Hiſtorica & Juris Pontificij* cujus expectatione jampridem ductus & tunc erectus omnibus lætitijs (ut cum Tullio dicam) inceſſi, Itaque avidiſſimè arripui, accuratiſſimè legi : ſed non omnino acquievi. Deprehendi enim quædam in Authore affecti animi & præoccupati judicij ſigna, quæ illius Exempli fidem elevarunt. Per ea cum mentem Authoris indagaſſem, comperi eum aliarum partium à Societate eſſe : & ſuſcepto ſtudio Molinæ ſententiam impugnare, ſuamque illi oppoſitam tueri, & confirmare.

Deinde perſuadere mihi non poteram Sanctiſſimum Pontificem Clementem, dum præeſſet Cauſæ tam facile, támque aperte in contrarias Molinæ partes iturum : & toties indignabundum commoti animi ſigna daturum : adeo ut in convitia quoque, & probra erumperet, quod apparet ex n. 10. 12. & 13. Præterea illa verba Generalis Societatis JESU ad Patrem Valentiam, relata n. 11. *Deſtruxiſti Societatem*, omnino conficta ſunt. Multa inſuper Molinæ imponuntur, quæ ne ſomniavit quidem. Quid quòd Valentiæ Summo Theologo ineptæ & inſcitæ reſponſiones ſæpe tribuuntur, quæ vel à rudi diſcipulo reddi non poſſent? Iam illa inſignis eſt impoſtura ad concitandam invidiam Societati : Moliniſtas publicè Romæ ſuſtinuiſſe, Non eſſe de Fide, *Clementem VIII. eſſe Pontificem. Et ipſum errare poſſe*, quod n. 9. habetur : quæ duæ ſenten-

 tiæ

tiæ maximè ſunt à Societate alienæ. Certè ut illa eſt & egregiè pia & prudens, nec ſentire illud poſſet: nec ut ſentiret evulgare deberet, iis præſertim (quæ fingit author) formidoloſis temporibus. Nec illi metus, quos n. 6. comminiſcitur veri ſunt. Unde enim Panicus ille terror? qui cogeret Molinæ librum *Suſpectum de hæreſi agnoſcere, & Sacro Inquiſitionis Tribunali denuntiare*, cum ejus anteà & poſteà quidam doctrinam defenderint? Nimirum timebant Cenſores, quos ad diſputationem provocabant. At, negabant ſtare ſe aut velle, aut poſſe Doctoris Angelici authoritate, id que faſſi ſunt. Credam: ſi probetur Patres Jeſuitas ſuam de Gratia & Prædeſtinatione ſententiam Divo Thomæ non aſſignare, cumque illius authorem dicere. Imo novi nil tam illis perſuaſum eſſe, quàm ſe ſuæ doctrinæ Divum Thomam habere Patronum: adeo ut putent & ſcribant eum Thomiſtis ipſis ademiſſe, ac ſibi vendicaſſe. Quo *jure* non diſputo: tantùm refello, quod aiunt: teſtatos eos unquam fuiſſe ſe Divum Thomam reliquiſſe. Legat qui volet unum inſtar omnium Suarium cum alijs locis tum Tomo. 2. de gratia lib. 3. paſſim, ac imprimis cap. 49. Tandem ſi Molinæ ſententia tam facile convicta & tam apertè damnata, quomodo ea poſteà tradita & defenſa eſt à Leſſio: nec contra eam quicquam expreſſè aut ſtatutum, aut vulgatum? videmus enim illius & legi librum, & ſuſtineri doctrinam: bellum que illud Scholaſticum diremptum ſilentio impoſito, cautoque ne alterutri alteris

detra-

detraherent; quod certè cum iis quæ in his actis commemorantur, minimè conſentiunt.

Hac me moverant anteà ad credendum illum libellum apocryphum eſſe: nuper autem lecto ſuper hac ipſa re P. Annati judicio, quod paucis poſt quam hæc ſcripſiſſem diebus, oblato mihi à P. Antonio Barradio Societatis Jesu, viro docto & deſignato Lucitaniæ Provinciali, ejus ultimo contra Janſenium libello, expreſſum legi meam firmavi ſententiam. Nunc tandem acceptâ Sacræ Romanæ Inquiſitionis Cenſurâ illam opellam damnante, id omnino mihi perſuaſi. Conſilium vero mihi placuit meum, qui cùm maxime à Molinæ ſententijs de Gratia, placitis que diſſentiam, quòd ſint illa ab Auguſtini doctrina prorſus aliena, nunquam tamen ad ea impugnanda uti volui hujuſce Conſtitutionis argumento, nec enim de illius fide conſtabat; non ſoleo autem in ſententiis, aut oppugnandis, aut confirmandis, fluxis & incertis uti rationibus: quemadmodum Thomas Anglus, qui cum in hac conſtitutione magnum ſitum eſſe præſidium putet, ſubrui ac procidere repente admoto Romanæ authoritatis ariete ſenſit, & doluit. Quid autem ex hujuſmodi diſputatione habita Romæ adverſus Molinam colligi poſſit (nam id ego conjecturis idoneis aſſequor) aliàs in libro, quem contra Arminium & Remonſtrantes adorno, conijciendo exponam.

Graviores multò ſunt ij, quos circa Authoritatem Papæ in conferendis indulgentiis admittit errores

rores, qua de re quoniam ego latiùs, & copioſiùs ſingulari quæſtione adverſus eum ſcripturus ſum: quam hic adornare jam cæperam, & ſubito diſceſſu intermiſi, in aliud tempus reſponſionem reſervo. Ac ſecundo edito libro non eum modo, ſed omnes etiam Heterodoxos illorum argumentis adductis ſuſcepto ſtudio refutabo.

Hoc eſt meum de Authoritate *Pontificis Romani* verum ſyncerum que judicium: quod ipſum ego, & cæteras meas quacunque de re ſententias, Eccleſiæ *Romanæ* Cenſuræ ſubijcio.

FINIS.

ERRATA.

Pagi. 13. lin. 11. deprehendentur lege deprehenderentur. p. 27. l. 23. Saxaem lege Saxeam. p. 30. l. 18. negant. lege negabant. p. 34. l. 6. ligatur & ſoluetur le. ligetur & ſoluatur. & l. 22. ad quod dele ad. p. 46. l. 11. ſuos le. ſuas. p. 90. l. 26 aliis le. alii. p. 51. l. 3. omnes. le. id eſt omnes. p. 58. ac ejus vicem. le. ac ejus cujus vicem. p. 58. l. 24. eſſe. le. eſſet. p. 60. l. 23. graviteri. dele i. p. 64. l. 10. extra re. dele re. p. 66. li. 1. p. 82. videnius le. evidentius. 16. in. dele in. p. 83. l. 9. habui. lege haberi. p. 99. l. 13. nobis. le. vobis. p. 103. l. 24. conſentientem. le. conſenſionem. p. 107. l. 1. Patris. le. Patres p. 110. l. penult poſt Romani Pontificis adde. non confirmatum. p. 149. l 24. authorines. le. authoritatis. p. 151. l. 27. exercere â dele â. p. 154. l. 1. ſignificaret. le. ſignificare. p. 163. l. 9. judicem. le. judicium. ib. A hore. le. Authore. ib. lin. penult. celebrando. le. celebrandi. p. 165. l. 5. Eccleſia. le. Eccleſiæ. p. 167. l. 9. cuſtodiendum. le. cuſtodiendam ib l. 10. nullam le. nullum. p. 168. l. 17. cupido. le. cupidi. p. 170. l. 6. prob amus. le. probemus. ib. li. 20, â vobis le. nobis. p. 174. l. 5. 5. cui. le. cur. ib. l. 11. interiores per interiores. p. 180. l. 1. nulla. le. ulla. ib. l. 6. ac dele. p. 183. l. 11. facile le. falli p. 184. l. 4. admitteret. le. amitteret. p. 185. l. 6. cum dele cum. ib. li. 14. hic le. id. ib. l. 26. & le. ſed. ib l. 28. conjunctum. le. conjuncta. p. 196. l. 13. non dele non. p. 210. l. 9. capva. le. capita. ib. ignit. dele it. p. 212. l. 3. audo. le. adeo. p. 218. li. ult. eum. le. cùm. p. 223. li. 3. alios. adde ne alios. p. 236. l. 27. Bellarmine, Tolito que. le. Bellarmini Toleti que.